JOHN KNITTEL
DRUM ÎN NOAPTE

JOHN KNITTEL

DRUM ÎN NOAPTE

ÎN ROMÂNEȘTE DE
F. ADERCA

MOTTO : *An justum homini hominem dominari ?*
Non justum : Nisi vi, nisi pecuta, nisi frandibus.

GALESIUS, Călugăr din veacul al 13-lea

EDITURA VIVALDI — BUCUREȘTI. 1991

CARTEA ÎNTÎI

CINEVA CAUTĂ ÎN BEZNĂ

I

KARIS LOPINOWA era singurul copil al Anastasiei Lopinowa, pe vremuri dansatoare în baletul imperial rusesc. Anastasia făcuse o carieră strălucită. Dar cînd ajunse la vîrsta de treizeci de ani începu să se îngrașe. Încercă prin toate mijloacele să lupte împotriva kilogramelor care amenințau s-o stingherească în exercitarea profesiunii, însă nu izbuti. Cura de slăbire, exercițiile fizice, pînă și Karlsbadul și masajul riguros — toate au fost zadarnice. Deoarece continua aceste eforturi, căutînd să înfrîngă cu îndărătnicie natura, inima îi slăbise și un medic îi prezise într-o zi catastrofă sigură, în cazul cînd nu va renunța la munca ei obositoare.

Înspăimîntată de gîndul morții premature, Anastasia părăsi baletul și porni în căutarea unei alte îndeletniciri. Căci forța ei era la fel de viguroasă. Plecă în Germania, hotărîtă să încerce arta dramatică și pentru că stăpînea perfect limba germană, găsi numaidecît un angajament, juca roluri de mamă și după o muncă asiduă de doi ani, și experiențe de tot felul, semnă un contract cu teatrul din Dresda, pentru un angajament stabil de trei ani.

În timpul acesta Anastasia se îndrăgosti de un actor. Credea că găsise pentru întîia dată adevărata iubire. Se mutară împreună. Dar povestea dragostei ei nu a durat multă vreme.

Anastasia avea o fire cam ciudată. Era încăpățînată pînă la sălbăticie și autoritară. Gelozia, ambiția de a deveni o mare tragediană, dorul ei arzător de glorie nu cunoșteau margini.

Iubitul era un tînăr firav, cu părul negru, cu fața arămie, senzuală, cu doi ochi albaștri, pierduți visători. El părea neînsemnat și firav, alături de trupeșa, blonda Anastasia, care trecea semeață prin cafenele și saloane ca o adevărată tragediană, în rochie neagră de catifea, închisă pînă la gît, împodobită cu șiraguri de mărgele grele și strasuri sclipitoare ce se revărsau bogat pe pieptul ei voluptuos.

După trei ani iubitul începu să simtă că viața cu Anastasia îi era de nesuferit. O știa mult mai talentată, îl copleșea firea ei mîndră, și nu mai dorea să se supună capriciilor ei prea nesfîrșite. În sfîrșit, hotărî să nu se mai lase tiranizat de ea, de nenumăratele ei capricii, de a nu mai servi drept instrument ambiției ei neînfrînate. Vru să pună capăt plîngerilor, certurilor, umilințelor, la care-l supunea Anastasia. Într-o seară pe cînd se afla într-o cafenea din Dresda, în cercul prietenilor, Anastasia intră pe neașteptate și imperativ îi ceru s-o conducă acasă. Tînărul se împotrivi, izbucni un mare scandal, și apoi urmă despărțirea definitivă. Iubitul Anastasiei părăsi Dresda împreună cu o cunoscută artistă de comedie.

Din această iubire veni pe lume o fetiță căreia Anastasia îi dădu numele de Karis, în pofida tuturor sfinților și a religiei ortodoxe. Un nume păgîn pentru un copil păgîn — gîndi ea.

Și cîțiva ani duse o viață nomadă împreună cu fiica ei, trecînd prin Berlin, Frankfurt, Paris și Londra. La Londra, dădu lecții de dans, și își creă o situație bunicică. Apoi îi veni deodată ideea să-și revadă patria ; își făcu bagajele și plecă din nou în Rusia, întovărășită de o guvernantă engleză, pe care o ținu vreo doi ani și o expedie apoi în Anglia.

Pe atunci, Karis avea cinci ani. Cu ochii albaștri, cu dinții sclipitori, cu părul bogat, ca aurul, părea o păpușă frumos dichisită. Dansa de la un an, atît era de talentată. Un profesor sărac o învăța tot felul de figuri de circ, pentru mlădierea și suplețea trupului. După cîteva luni de exerciții, copila fu trimisă la școală pentru a învăța să citească și să scrie.

La zece ani, Karis Lopinowa debuta. Anastasia renunță definitiv la propriile ei ambiții artistice. Speranțele și năzuințele ei se întrupau acum în mica dansatoare. După doi ani de instrucție severă, de muncă grea, Anastasia crezu că fetița ei e aptă pentru orice scenă și se străduí să-i găsească un angajament. Vizita pe toți prietenii de odinioară, pusese cerul și pă-

mîntul în mișcare și în cele din urmă avu succes. La vîrsta de treisprezece ani, Karis era cea mai tînără dansatoare din baletul imperial rusesc și personifica cele mai mari speranțe.

O nouă viață începu pentru mamă și fiică. Cea mai mare parte din timp și-o petreceau în Petersburg. Karis era poate prea tînără încă, pentru a-și da seama de firea tiranică a mamei. Copila pășea atît de lin și sigur pe calea vieții încît se părea că nimic nu ar putea s-o abată. Exercițiile, regimul, lecțiile pe care le căpăta în orele libere, toate erau bine împărțite și supravegheate de cea care dorea să ajungă mama celei mai mari artiste.

După o matură chibzuință, Anastasia hotărî să inițieze pe artista Karis și în tainele credinței. Găsi un călugăr bătrîn, care primi însărcinarea de a preda copilei învățătura creștină a bisericii ortodoxe. Totul părea că merge strună. Karis deveni cunoscută, iubită. Dansa la Curte în fața Țarului și a marilor duci, cîștigînd bani mulți pe care mama îi depunea la o bancă.

Dar cea mai mare grijă a ei era s-o ferească pe Karis de bărbați, căci ce sînt oare bărbații ? Niște monștri ! De aceea foarte rar se despărțea de fiica ei. În timpul reprezentațiilor aștepta în cabină sau stătea în picioare în dosul culiselor, privind la fetița care dansa. Anastasia cunoștea prea bine lumea în care trăia copila ei. Trebuia ferită de actori, de dansatori și dacă voia să se mărite, trebuia să-și aleagă un nobil englez. Și adesea — cu venerație măgulitoare vorbea cu fiica ei despre Anglia, despre englezi.

Dar deodată se întîmplă ceva, care răsturnă toate proiectele de viitor ale doamnei Lopinowa. Izbucni războiul mondial. Mama izbuti s. plece în Anglia cu fiica ei care era de mult celebră și după ce cîștigă într-un singur sezon o mare sumă de bani se înapoiară la Petersburg. Dar războiul nu mai lua sfîrșit. O nebunie sîngeroasă cuprinsese lumea. Măcelul acesta dăinui ani de zile și se potoli în sfîrșit în apus. Dar în Rusia izbucni revoluția și baletul imperial rusesc se risipi în toată lumea. Revoluția deslănțui o vijelie cruntă. Doamna Lopinowa făcea acum parte din mulțimea femeilor nenorocite căzute în această nouă situație. Se îmbolnăvise grav, fără speranță.

Își dădu sfîrșitul într-o cămăruță sărăcăcioasă, neîncălzită, părăsindu-și copila pentru totdeauna. Ultimele ei cuvinte au fost : nu mi-am pierdut niciodată credința. Cu toate păcatele

mele am fost întotdeauna o bună creștină. În numele Mîntuitorului și al Sfintei Fecioare, amin !

Karis rămase singură. Revoluția o înconjura cu tumultul ei. Izbuti să plece cu trenul la Reval, nădăjduind să părăsească Rusia. În Reval însă o întîmpină un haos de neînchipuit. După multe ceasuri de mers fără țintă, pe cînd tunurile bubuiau din depărtare, ea se prăbuși deodată pe pavaj.

Cîțiva marinari o duseră într-o cîrciumă din apropiere, unde Karis își veni în fire, bău puțină apă și gustă dintr-o mîncare oribilă. Se ghemui jos într-un colț și rămase acolo pînă se întunecă. O ceată de indivizi gălăgioși năvăli și începu să cotrobăiască după băutură. Dar deodată ușa se smuci în lături și intră un ofițer de marină, englez, — după uniforma ce o purta de rang superior. Ochii lui albaștri ca cerul, prelungi, cercetau cu răceală locul, alunecînd de la o figură la alta.

Comandorul Grevil de pe crucișătorul de război „Heinrich al VIII-lea" căuta probabil cîțiva supuși britanici, care dispăruseră în mod misterios. Barba blondă tunsă scurt îi dădea înfățișarea unui om arțăgos. Deși neînarmat, părea foarte liniștit. Ivirea lui iscă deodată o tăcere neașteptată în cîrciumă. Toate privirile se întoarseră către el.

Căpitanul Grevil zări făptura ghemuită, nenorocită, și înspăimîntată, a bietei Karis. În aceeași clipă trăsăturile feței lui se schimbară. În lumina tulbure a cîrciumii, el semăna cu „Cavalerul care rîde" de Franz Hals — în uniformă britanică. Cu o mișcare scurtă și grăbită făcu fetei semn cu capul să iasă numaidecît din cîrciumă.

Așa se cunoscură Karis Lopinowa și John Grevil.

Ea îi ceru ajutor într-o englezească surprinzător de curată, dar cu acel accent ciudat și muzical, propriu rușilor și îi povesti toate suferințele.

Întîiul îndemn, curat și sănătos îi spunea să o ajute pe tînăra fată ; dar privind trupul ei tînăr, zvelt, ochii ei sclipitori și auzind vocea-i încîntătoare, simțea că e pe cale să se îndrăgostească de ea.

Procură fetei un pașaport cu care să ajungă la Stockholm.

După ce timp de cîteva săptămîni, căută zadarnic de lucru, un agent teatral îi ieși în cale și o angajă într-un balet rusesc,

care dădea reprezentații la Londra, sub conducerea unei compatrioate, doamna Karkanova.

Karis plecă la Londra, plină de speranțe. Căci ea nu aștepta numai succesul și gloria, ci în străfundul inimii visa pe căpitanul englez, pe care *trebuia* să-l întîlnească la Londra, această metropolă fericită.

Îl întîlni într-adevăr, la Colosseum, cîteva luni după episodul din Reval. Purta uniforma albastră de marină, cu cravata albă și avea niște pantofi galbeni impecabili. De atunci ieșeau adesea împreună în oraș. El locuia în Upper Brook Street, dar nu o lua niciodată la el. După cîtva timp îi închirie un apartament în cartierul Adelphi. Acolo, singură în încăpere, Karis îl îmbrățișă, lipindu-și năsucul și bărbia de mica lui mustață blondă. Obișnuia s-o mîngîie, și să-i spună cu voce gravă, că o iubea, și că poate conta pe sentimentele lui. Karis destăinui apoi și ea cu toată sinceritatea, cît de mult îl iubea și că nu mai iubise pe nimeni pînă atunci. John Grevil fu fericit, dar îi spuse în termeni cuviincioși și în mod foarte corect că dînsul nu o va putea lua niciodată în căsătorie, orice s-ar întîmpla între ei, acum sau în viitor. Îi spuse că era logodit și că în curînd trebuia să se căsătorească.

— După ce voi fi căsătorit, adăugă el, nu trebuie să ne mai vedem niciodată. Și cu acest lucru, trebuie să te împaci de pe acum, draga mea!

Această destăinuire neașteptată făcu o impresie puternică asupra Karisei care se simți nenorocită și deznădăjduită. Ea îl alunga pe John. Nu putu închide ochii cîteva nopți. Se întreba, cum era oare cu putință s-o iubească pe ea și să aibă de gînd să se căsătorească cu altă femeie. Încercă să-și uite durerea și să renunțe la dînsul, cu totul. Dar într-o seară, John intră cu forța în locuința ei și o sili să meargă la masă cu el.

O conduse la un restaurant, unde era sigur că nu va întîlni nici un cunoscut și îi vorbi mult, de viața lui de marinar, de isprăvile lui din timpul războiului și de întîmplările cu femei din țări străine. Voia cu tot dinadinsul s-o fascineze, s-o vrăjească și reuși.

În acea seară Karis fu învinsă. Se dărui marinarului ei britanic.

II

Trecură șase luni. Nunta lui John se apropia. Karis dansa tot în trupa doamnei Karkanova. Sezonul baletului începuse cam de-o săptămînă.

Karis era, în cabină și scria la un libret de dans intitulat „Nunta fluturelui". Rolul principal trebuia să-l joace Karis, costumată în băiat. Nu era sigură că va face pe doamna Karkanova sau pe impresarul ei, domnul Stern să reprezinte această pantomimă, în care doamna Karkanova n-avea nici un rol.

Karis lucră pînă intră camerista Roza, care-i aduse o gustare de la un restaurant din Covent Garden.

Apoi Karis o trimise pe Roza acasă, spunîndu-i că se va întoarce și ea, pe la ora ceaiului. Cînd rămase singură, scoase o revistă ilustrată pe care o purta cu ea în poșetă de vreo lună și o deschise la pagina *Cupidon la lucru*. Și pentru a o suta oară privi portretul tinerei Miss Mary Bright, care se căsătorea cu „nobilul Comandor Grevil". Se uitase la această fotografie atît de mult, cu ochi atît de arzători, că-i avea imaginea în minte, mereu. Karis o ura. Îl ura în această zi a nunții și pe John, se ura pe sine însăși, ura lumea întreagă.

John n-o mai văzuse pe Karis de două săptămîni ; și așa cum se înfățișau lucrurile, nici nu credea să-l mai vadă vreodată.

Lacrimi amare umplură ochii fetei.

— John ! zise ea cu dispreț.

Dar John se purtase sobru și elegant. Se despărțise de ea împotriva voinței lui, cu multă părere de rău, căutînd să-și ascundă adevăratele sentimente sub o înfățișare rece, corectă.

— Rămîi cu bine, Karis. Romanul nostru s-a sfîrșit ! șoptise el. Trebuie să ne despărțim. Nu ne vom uita și cred că n-avem ce ne iertăm nimic. Vom rămîne întotdeauna buni prieteni, în amintire.

Și spuse fetei apoi că depusese la bancă, pe numele ei, cinci sute de lire. Din pricina acestor bani se mai certară multă vreme, dar banii rămaseră depuși. Și acum Karis își frămînta mintea, ce să facă cu acei bani. Îndemnată de ambiție comandase unui compozitor muzica pentru libret. Era hotărîtă în decizia de a avea loc reprezentația cu baletul ei, cu bani peșin.

dacă nu se va putea altfel. Totuși doamna Karkanova și impresarul primiră *Nunta fluturelui*, găsindu-i chiar — pe bani — tot felul de însușiri.

Dar acum, în cabină, aceste afaceri urîte o dezgustau. Nu-i păsa nici cum va dansa astă seară, bine sau rău. Nimic n-o interesa în clipa aceea, nimic, în afară de adînca-i nefericire.

Luni întregi încercase să se împace cu gîndul despărțirii de John, de vreme ce nunta lui nu putea fi înlăturată. Și această nuntă, iată, era mult mai dureroasă decît își închipuise. Se uită la ceas. „Peste o jumătate de oră, vor fi cununați", își zise, și se lăsă pradă durerii fără margini.

Dar deodată, se ridică plină de un elan nebănuit. Lacrimile încetară. Își puse mantia, căciulița de astrahan, se strecură pînă la ieșire, și chemă un taxi.

— Westminster, la biserică ! porunci ea șoferului.

Clopotele bisericii sunau puternic, prelung, întrecînd cu glasurile lor de alamă larma din piața Parlamentului. Taxiul fu silit să se oprească din pricina mulțimii care se înghesuise în fața bisericii. Karis plăti șoferului și se amestecă între privitori.

Un alai de automobile lucitoare care parcaseră într-o stradă lăturalnică, se puse încet în mișcare.

Făcîndu-și loc, cu greu Karis izbuti să ajungă destul de emoționată, în mulțimea adunată pe cele două margini ale covorului întins de la marginea trotuarului pînă în pragul bisericii. Lumea era agitată. Femeile își vorbeau, se înghesuiau, priveau curioase într-o parte și alta. Culoarea pieri deodată din obrajii fetei. Îngălbeni.

Ușa bisericii era deschisă. Se auzeau sunetele orgii. O fanfară își amesteca trompetele, clarinetele, flautele, bașii puternici, în piața din fața bisericii, cu vuietul adînc al străzii, cu claxoanele de automobil, cu strigătele vînzătorilor de ziare și cu sunetele clopotelor.

În biserică muzica părea să crească în intensitate, preschimbîndu-se într-un marș sacadat. Mulțimea amuți. Femeile zîmbeau, cîteva începură să lăcrimeze cînd un alai de ofițeri de marină se opri sub portalul bisericii, scoțînd săbiile dintr-o dată, ridicîndu-le peste capul fericitului camarad John Grevil și al tinerei și fermecătoarei lui mirese.

Din umbra bisericii se ivi tînăra pereche, unită în fața oamenilor și a lui Dumnezeu.

Karis zări mirele păşind sigur, privind grav spre camarazii surîzînd. Într-un fragment de secundă ea cercetă toată înfățișarea miresei. Mary purta pe părul-i negru o cunună de flori portocalii, care umbreau chipu-i subțire și oval. Era o fată. înaltă, zveltă, într-o rochie albă, dantelată ; se rezema ușor de brațul soțului. În mîna stîngă ținea un buchet mare de crini și adierea vîntului risipea fire galbene de polen pe pieptu-i care palpita. Ochii ei negri priveau cu nevinovăție la mulțimea adunată în jur.

— O ! Dumnezeule, cît e de drăgălașă ! oftă tare o femeie, alături de Karis.

Cîteva domnișoare de onoare duceau trena albă a miresei. Săbiile se încrucișară, în cinstea tinerei perechi, care se îndreptă prin mulțimea de lîngă marginile covorului spre automobilul fastuos împodobit.

In aceeași clipă Karis ieși din mulțime și cu privire scăpărătoare puse mîna pe brațul miresei.

— Fii fericită ! O ! Fii fericită ! zise ea cu glas frînt, în vreme ce o năpădeau lacrimile.

Mary se opri uluită, nu știa ce trebuia să facă, ce să spună la această izbucnire...

— Vino ! Vino ! șopti John.

Și trase mireasa cu el. Karis își duse batista la ochi, se întoarse și pieri, urmată de murmurul uimit al mulțimii.

John ajută soției să se urce în automobil. Cînd să pornească, se apropie dr. Bright, tatăl miresei, un bărbat înalt în puterea vîrstei, urmat repede de singuru-i fiu, al cărui chip era neobișnuit de palid, de suferind. Tatăl își netezi mustățile groase care acopereau gura și jumătate din bărbie și întrebă cu glas ascuțit, tremurînd de indignare : „Dar ce s-a întîmplat aici, mă rog ?“

— O, nimic ! O biată isterică ne-a făcut o mică scenă, asta-i tot ! răspunse John foarte liniștit.

— Mi s-a părut foarte drăguță, zise Mary.

— O cunoșteai ? întrebă tatăl, aplecîndu-se către automobil.

— Nu, dar era atît de tristă și mi-a urat să fiu fericită.

— Biata fată ! zise tatăl. Păcat că n-o putem lua cu noi, s-o mai înveselim. David ! David ! zise întorcîndu-se către tînărul din spatele lui. Hai, sărută-ți sora și nu mai sta așa, impasibil.

David își sărută sora fără multă emoție. Nunta asta îl îmbolnăvea.

— Rămîi cu bine, Mary ! zise.

John zîmbi.

— Rămîi cu bine ? Asta-mi place ! zise el blajin.

— Mișcă-te, David ! strigă doctorul Bright. Nu mai ține automobilele în loc. Și-acum, John, drum bun ! Să fie într-un ceas bun !

III

Dr. Bright, sau Charlie Bright, cum obișnuiau să-l numească unii prieteni, era în multe privințe un om fericit. Poate că-și dădea și el seama și de aceea nu prea lua în nume de rău pe oamenii ceilalți și viața în general.

Cu doisprezece ani înainte de măritișul fetei, hotărî să demisioneze de la vestita universitate din Cambridge, unde ocupa catedra de anatomie, să-și cumpere o vilă la țară cu o parte din banii soției, stabilindu-se acolo. Cineva îi spusese că era de vînzare casa preotului din Potman's Heath. Era o clădire mare din vremea Reginei Ana, mult prea mare și prea costisitoare pentru vicarul din Potman's Heath. Tocmai se construia o locuință mai mică. Dr. Bright vizită casa și-i plăcu. O cumpără. După aceea aduse un arhitect, care făcu cîteva schimbări și renovări. Astfel luă naștere o construcție impunătoare, cu patru fațade frumoase și o curte interioară. Intrarea principală fu mărită și prevăzută cu coloane și portaluri. O alee cu boltă verde ducea în parc, iar grădinița dobîndi și ea o înfățișare îngrijită.

După toate aceste reparații, schimbări și măriri, dr. Bright se mută cu soția și copiii la Potman's Heath. După cîțiva ani soția muri. Era o femeie blajină, nu prea inteligentă, dar sensibilă. Mormîntul ei se află în micul cimitir, nu departe de proprietatea Bright. Doctorul făcu o poartă în fundul grădinii, astfel că putea vizita mormîntul soției, fără a mai ocoli. Doi ani se duse regulat pe această cărare ; dar cu

vremea vizitele se făcură tot mai rare și tot mai puțin triste. În primul an se duse îndurerat, nemîngîiat de pierderea soției ; în anul al doilea, vizitele se preschimbară în plimbări bune pentru digestie, după masă.

Se vedea ușor că dr. Bright era un om cu opțiuni liberale, deși nu făcea parte din partidul liberal. Era cu un cap mai înalt decît ceilalți, dar nu mai lat, și înălțimea o dobîndise pesemne în paguba lățimii. Ceea ce izbea la dr. Bright erau în primul rînd ochii lui cenușii și mustața țepoasă, care abia dacă mai îngăduia vîrfului bărbiei energice, să iasă la lumină.

De mulți ani acest nobil în vîrstă purta același costum cenușiu. Pantalonii își pierduseră de mult forma, îndeosebi genunchii. Buzunarele hainei erau întotdeauna umflate peste măsură, pline cu tot felul de unelte și cutii, necesare meseriei, uneori cu mere, alteori cu vreo carte. Purta cărțile cu sine, în buzunar, pînă le citea. În buzunarul pantalonilor, prea adînc, vîrîse un cartof crud, ca mijloc preventiv împotriva gutei. Cu vremea se lustruise cartoful, ca un ou de Paște.

Pentru dr. Bright era un chin să pună un costum de seară sau de ceremonie. Adesea nu voia să ia parte la o întrunire, numai ca să-și cruțe povara unui schimb de veșminte, și cînd primea invitație la un dejun, la o întîlnire sau la o nuntă, evenimentul era memorabil, pentru el și pentru întreaga familie. Nu numai că se împotrivea cu ultima energie la călcatul pantalonilor, dar se împotrivea violent să fie periat. Praful de pe haine, din garderob și bucățile de naftalină i se păreau lucruri sfinte, de care nu trebuia să se despartă cu ușurință.

Nunta fetei fu pentru el o adevărată încercare. Lizzie, fata în casă, îi potrivi pălăria, îi călcă pantalonii, puse o cămașă și un guler curat pe pat și auzi drept mulțumiri, următoarele :

— Asta e acum ! O să am o înfățișare de nătărău ! Dr. Bright credea că are mulți prieteni : dar veneau la el foarte rar. Natura îl crease singuratic. Din principiu, adică din convingerea că alcoolul, carnea și tutunul sînt nefolositoare, ba chiar dăunătoare corpului, dr. Bright socotea cuminte să fie vegetarian, nefumător și antialcoolic.

Căruntul vegetarian trăia astfel împăcat cu sine, se ferea de păcat, fără a fi cu totul ascet și se bucura de bunurile

acestei vieți, cu măsură. În curînd începu să se intereseze numai de ceea ce se afla în cercul strîmt din juru-i ; împlinirea propriilor dorințe, singurul scop al vieții. Ceilalți aveau un loc cu totul neînsemnat. Războiul avu o înrîurire mare asupra lui.

— Pentru Dumnezeu ! exclamase. Mi se pare că trebuia să fac și eu ceva, cînd văd atîta lume agitîndu-se.

Și oferi patriei serviciile sale, prin mijlocirea unui prieten vechi din Ministerul de Interne. Mai mult de un an dr. Bright fu astfel inspector onorific la serviciul de siguranță și sănătate al fabricilor de muniții. După semnarea armistițiului, dăruise uniforma grădinarului său Boorman și-i poruncise să o ardă împreună cu alte lucruri, în fundul grădinii, dincolo de răzoarele de pepeni și de căpițele de gunoi.

— Mi-ajunge ! își zise. Alt serviciu militar nu voi mai apuca să fac în viața mea.

Fiica lui, Mary, era ceea ce se numește o fată drăguță. Farmecul și firea ei cuceriseră pe John Grevil, deși nu nutrise niciodată gîndul de a-l atrage. Dimpotrivă. Nu-l iubise de la prima vedere. Și căsătoria ei era un roman pastoral, care începuse în ultimele luni ale războiului, cînd John trebuia să străbată oceanul cu o escadrilă de crucișătoare în urmărirea vaselor germane.

John Grevil avea o nespusă slăbiciune pentru femei. Numai după întîlnirea cu Mary, se făcu o schimbare în viața lui. Hotărî s-o ia de soție. Căci era prea sigur de sine, și își spuse : „Dacă nu mă împac cu ea, atunci nu mă mai împac cu nici o altă femeie !“

Erau firi cu totul deosebite, și poate că acest lucru fermecase înlănțuind pe John. Nici prin gînd nu-i trecea să-i rămînă credincios. Nu putea fi credincios nici unei femei — nu era în firea lui. Dar n-avea curajul să spună lui Mary acest lucru, încredințat că după o asemenea destăinuire, l-ar fi trimis sigur la plimbare. Femeia, după el, era sclava bărbatului. Totuși vedea o deosebire între Mary și celelalte femei. Era idolul, prietena lui ; dar în privința fidelității, nu-și făcea nici o iluzie.

Lady Lingfield fu foarte mirată, auzind pe fiul ei vorbindu-i de simpatia pentru Mary. Cunoștea puțin pe atunci familia Bright, de pe cînd fusese la Aldershaw în Sussex, unde John avea o locuință moștenită. Foarte curînd, ea reîn-

noi cunoștința, căci socotea de datoria ei, să vadă mai de aproape pe Mary. Faptul că familia Bright nu era bogată, n-o supăra prea mult. John avea un venit anual de aproape douăzeci de mii de lire. Bunicul fetei fusese amiral, astfel că Mary făcea parte dintr-o foarte onorabilă familie. Lady Lingfield nu se prea împăca însă cu plicticosul obicei al domnului Charles Bright de a pune înaintea numelui stupidul „dr.“ Cînd o revăzu pe Mary, care între timp se făcuse o domnișoară atrăgătoare fusese încîntată de această căsătorie, uimită numai că sălbaticul John își alesese o fată atît de blîndă, de afectuoasă și de fermecătoare.

Dr. Bright privi această căsătorie mai mult din punct de vedere practic decît poetic. După el, căsătoria făcea parte din acele întîmplări prin care oricine trebuie să treacă, mai curînd sau mai tîrziu.

— Cu cît mai curînd, cu atît mai bine! spuse cu prilejul măritișului fiicei lui.

În sfîrșit Mary deveni doamna Grevil și romantica aventură cu Karis în care nesăbuitul John se încurcase orbește, fu îngropată în trecut, împreună cu multe alte lucruri. Pentru întîia oară în viață gusta fericirea unei adevărate uniri, cu o femeie pe care o luase după toate regulile societății.

Într-o după amiază dr. Bright în bibliotecă surîdea mulțumit în mustața-i țepoasă și citea o scrisoare de la fiica lui. John și Mary se aflau la Neapole. În aceeași dimineață primise o telegramă care-l vestea că la sfîrșitul săptămînii tînăra pereche va fi din nou în Anglia. Bătrînul vegetarian se bucura din toată inima de fericirea lui Mary. „În curînd — gîndi el — își va începe noua viață în locuința frumoasă a lui John“ (Aldershaw se afla cam la douăsprezece mile de Potman's Hèath, nu departe de granița provinciei Sussex). „Așa, că vom fi vecini“. Doctorul răspunse scrisorii și ieși din bibliotecă, să caute pe David. Lizzie, fata cu ochii negri și cu privirea ageră, spuse că domnișorul ieșise cu puțin mai înainte și se plimba. Doctorul își puse pălăria și ieși în grădină. Liniștit privi la peluza cea mare, în care grădinarul tăia, uniformizînd tufele de iasomie.

Doctorul Bright pe care prietenii îl porecliseră „plantă bătrînă“, avea o dragoste deosebită pentru cei doi copaci.

Nu numai că-l interesau creșterea, înfățișarea și viața lor, cu firea absolut deosebită, dar aveau într-adevăr o anumită înrîurire asupra lui.

Stătea pe bancă de multă vreme și privea la cei doi uriași. Apoi chemă grădinarul și-l întrebă :

— Ai văzut pe David ?

— L-am văzut acum o oră intrînd pe alee în livadă, răspunse Addy Boorman.

Dr. Bright căzu pe gînduri, apoi privi peste peluza largă, spre colinele din depărtare învăluite în bruma toamnei care se întindea peste lacuri și rîul Rother. Nori albi, scămoși, care păreau a tîrî după ei o lumină orbitoare, se ridicau din zarea cenușie.

Doctorul se depărtă, păși peste un copăcel cu florile vestejite, intră în mica livadă în care mere roșii trăgeau în jos, pînă aproape de pămînt, ramurile unor tineri copaci, și sărind un gard de lemn intră în pajiștea îngrijită în care păștea o turmă de oi grase, proprietatea măcelarului care închiriase pășunea.

Dr. Bright nu le băgă în seamă. Nu se ocupa niciodată cu procesul îngrășării prin care trebuia să treacă fiecare oaie. Știa, firește, că într-o bună zi vor fi tăiate — fapt care făcea și mai odios pe măcelar, stăpînul lor. Pe vremuri, foarte de mult, mîncase și el din carnea pe care o vindea măcelarul. David, ca și tatăl său, era vegetarian. „La el e numai un capriciu, își zise dr. Bright, reîncepîndu-și meditația asupra vegetarianismului. David renunță la tot felul de lucruri, pe temeiul unor principii mistice. Cine știe dacă pînă la urmă o friptură strașnică nu i-ar face bine ! Mult aș da să știu !"

Se îndreptă cu pași înceți spre iazurile scăpărînd în soare.

IV

Cu puțin înainte apucase pe același drum tînărul înalt, cu ochii mari, copilărești, negri, cu fața albă, pe care-l căuta dr. Bright.

David avea douăzeci de ani. Purta un costum cenușiu de lînă și o cămașă albă, cu gulerul răsfrînt. Ținea capul mîndru, drept și privea în jur cu o expresie blîndă și demnă de parcă înțelepciunea tuturor secolelor s-ar fi concentrat sub

fruntea-i înaltă, dreaptă. Iubea natura. Privirea lui aluneca peste cîmp, visătoare, peste copacii, prinși în splendoarea acelei toamne ; și uneori căuta adînc în lumina cerului sau spre colinele din depărtare, care, în bruma umedă păreau mult mai înalte.

Tînărul n-avea nici zelul nici curajul călătorului care merge spre un țel anume. Mergea așa, ca cineva pe care nimic nu-l grăbea, și avea vreme destulă. Uneori se oprea, spre a respira adînc. Uneori șoptea ceva unui copac, unei păsărele sau chiuia vesel. Se vedea bine că-i plăcea singurătatea și gusta din plin farmecul naturii.

Curînd ajunse la podul morii, care văzut de departe, părea un jug aruncat pe umerii rîului Roth. Se opri pe pod și privi de-a lungul apei, umflată de un curent puternic venit dinspre Rye, unde se ridicase stăvilarul mării, spre a ușura înaintarea bărcilor încărcate cu pietre și cărbuni.

Pînă departe, sub privirea lui David, curgeau apele rîului, se întindeau iazurile cîmpului. Oile, vacile, taurii păsteau pașnic și în apropiere, pe creasta unui acoperiș, se legănau o pereche de bîtlani.

Cîteva clipe ochii lui David urmăriră colinele din stînga. Pretutindeni pace adîncă. Pe o colină mai mare se zăreau marginile satului Potman's Heath. Clopotnița bisericii anglicane și ramurile copacilor uriași arătau locul vechilor locuințe preoțești. Cîmpia era presărată cu buchete de pomi și de căsuțe roșii. Cuptoare mari și mori de vînt arătau că generația trecută trăise mai bine ca locuitorii de azi din Isle of Oxney.

David Bright traversă podul în lunca de dincolo de rîul Rother. Merse o vreme de-a lungul digului. Era singura ființă omenească în tot ținutul și văzut de departe, părea o înaltă, melancolică umbră. O cireadă de boi cafenii își ridicară botul o clipă și-l priviră lung.

Vara iazurile secau. Apa care nu se evapora, era trasă cu pompa sau cu ajutorul canalelor, în rîul Rother. În afară de cîteva gropi adînci care nu puteau fi drenate, vadul iazurilor se trecea acum cu piciorul. David sări peste o groapă adîncă, se îndreptă spre un loc retras, unde creșteau plante de apă, înalte și papură deasă, și se întinse jos.

Își rezemă capul de mînă și vreme îndelungată ochii lui adînci priviră neclintiți în aceeași direcție. Apoi un zîmbet îi flutură pe față, zări capul unei rațe sălbatice, ieșind din

stufăriș. Ea privi în toate părțile, strigă scurt „*Cuac ! Cuac !*“ și zbură în lumina soarelui, dînd voios din coadă. Alte două rațe, tot atît de comice, făcură la fel. David stătea neclintit și păsările nu-l mai luară în seamă ; începură să-și aleagă puful din piept cu ciocul lor lățăreț, să-și sucească gîtul lucios, umplînd văzduhul cu o măcăială neîncetată. Deodată, o rață mai bătrînă se opri și luă o înfățișare bănuitoare. Se liniști o clipă, apoi iar începu să asculte, măcăind nesigură încoace și încolo — și cele trei rațe se ridicaseră deodată în zbor speriate.

După cîteva secunde ajunse pînă la David un zgomot, apoi auzi :

— Caută ! Caută !

Zgomotul se auzi tot mai tare, apa clipocea mereu, pași grei veneau de-a lungul canalului. Apoi un schelălăit ascuțit. Rațele zburară drept în sus, dar deodată izbucniră două împușcături puternice. Una din păsări căzu moartă, alta zburînd în cerc se apropie de pămînt. A treia pasăre scăpă numai din pricină că pușca avea două țevi și fugi repede în zbor.

Un cîine de vînătoare, cenușiu, sări din păpuriș.

— Aport ! Aport ! strigă un glas răsunător, și cîinele aduse pasărea.

David se ridică repede.

Un om viguros cu fața arsă de soare și obrajii acoperiți de barbă deasă se ivi, strigînd :

— Hei, domnule Bright ! Se poate să nu dai nici un semn de viață ? Dacă te nimeream ?

— Bună seara, domnule Bull ! răspunse David cu glas lipsit de vigoare bărbătească. Nici nu te-am simțit ! Întocmai ca rațele.

John Bull surîse.

— Nu cumva ai de gînd să-mi ții iar o cuvîntare ?

— O, nu ! răspunse David. Fiecare cu plăcerile lui.

— Nici o predică măcar ? zise John Bull ironic. Mare schimbare ! Tot satul s-a răzvrătit împotriva învățăturilor dumitale.

— De s-ar răzvrăti lumea toată, nu mi-ar păsa, răspunse David, mai bătăios decît cerea împrejurarea. De altfel, știu că voi avea toată lumea împotriva mea. Dar nu-mi pasă.

— Nu vrei o rață cumva? întrebă John Bull prietenește. Doborîtă pe moșia mea, pe care — după lege — dumneata n-ai avea ce căuta, numai că eu nu mă prea supăr.

— Aș primi rața, toate rățele dumitale, zise David, dacă le-aș putea învia. De ce curmă oamenii viața celorlalte viețuitoare, asta nu-mi intră în cap!

— Spre folosul nostru! răspunse John Bull.

— Folos! răspunse David amar. Ai fi în stare să împuști și rîndunicile, dacă le-ai putea pune în frigare.

— Vînătoarea e un sport bărbătesc! răspunse John Bull, arătîndu-și dinții puternici. Și rîndunicile sînt folositoare. Ucid tot felul de muște și gîndaci, cît e ziulica de mare, precum și alte gîngănii dezgustătoare.

Cîinele de vînătoare pierzîndu-și răbdarea, se aruncă în stufăriș să vîneze singur.

— Aici! strigă John Bull cu un glas, de parcă voia să potolească un cal sau un taur.

Cîinele se întoarse mîrîind, dînd din coadă, cu ochii în sus și se strecură între picioarele stăpînului său, care-i dădu o lovitură puternică, bombănind.

— Te învăț eu să te porți cînd ieși cu mine la vînat! zise.

Se pregăti de plecare, și zise întorcînd capul peste umăr

— Ești un strașnic apărător al naturii, domnule Bright Dar avea taică-meu o vorbă: „Nici un preț n-ai în natură dacă nu creezi ceva și nu devii o parte a belșugului ei". Și eu am văzut un lucru: dacă nu omori ești omorît. Dacă nu stîrpim zburătoarele astea, ne stîrpesc ele semințele și legumele. Cu un singur fir de ață păstrezi nasturele să nu cadă — la fel și cu păsările astea.

Și depărtîndu-se cu arma sub braț, cuvintele lui ajungeau pînă la David tot mai nelămurite:

— Și nu e rău să-și mai facă omul și cîte o mică plăcere

În fața lui David, vînătorul desigur n-ar fi făcut această observație. Căci tînărul demult se arătase ca un încăpățînat fără pereche. De aceea gîndi: „Mai bine să rîdem nițel de el După ce-și va schimba mai mult glasul copilăresc, o să-și schimbe și părerile, care ne cam enervează pe toți".

Și pașii vînătorului se pierdură în depărtare. Pacea se lăsă iar, desăvîrșită, în jurul lui David. Dar sufletu-i rămase confuz, tulburat. Se uită la penele strălucitoare care căzuseră în iarbă, tot ce mai rămăsese din pasărea pe care o adusese

cîinele de vînătoare. Gîndul folosirii unei rațe moarte îl umplu de dezgust. I se păru odios să dresezi un cîine, care să se arunce asupra unor nevinovate păsări. I se părea odios să-și făurească armă spre a ucide viețuitoarele din jur, proaspete, sănătoase.

Copacii, florile, cerul luminos și soarele — iată adevărații lui prieteni, adevărata lui bucurie, căci niciodată nu-l dezamăgiseră și-i răspundeau cu aceeași iubire, fără a se preocupa măcar cine era. Pe cînd oamenii pe care-i cunoștea, înțelegeau prea puțin bogăția lui sufletească. Îl ironizau, se supărau, se enervau. Și de aceea ducea David, în mijlocul lor, o viață ciudată, stingheră.

Acasă, pînă la zece ani. David fu îngrijit ca un copil bolnav. Taică-său îl trimise cu o persoană de încredere în munții din Elveția, pentru un an întreg, să se mai înzdrăvenească, să mai crească. Copilul se întoarse în Anglia și fu înscris la școală. Dar întreruperi lungi și dese, călătorii depărtate, îl înstrăinară de școală, tot din pricina sănătății. În timpul războiului, David urmă o școală din Kent. Aici firea lui se mai întări, nu atît mulțumită educației școlare, cît a evenimentelor care zguduiră lumea din temelii.

Din anii cei mai fragezi arătase David o înclinație ciudată de a se izola, singur, cu gîndurile lui. Violențele, știrile înecate în sînge vărsat, laudele aduse faptelor eroice și înfiorătoare, îl umpleau de un sentiment de groază. Adesea, cînd ceilalți școlari se adunau să vorbească despre război, David se retrăgea și căuta un colț stingher, unde pe jumătate bolnav de veștile ziarelor, își punea întrebări chinuitoare, care-l cutremurau. Dacă toată omenirea va fi stîrpită, dacă războiul se va prelungi pînă va trebui să plece și el ca militar, pe cîmpul de luptă! Camarazii plini de viață și de curaj sălbatic începură să-l înțepe, privindu-l apoi ca pe o făptură ciudată. Îl insultau în față, numindu-l defetist, pacifist, laș și pînă la urmă îl porecliră „Cristosul de la Potman's Heath".

Lui David nu-i păsa. Insultele nu-l atingeau. Le ierta, le uita. Dar cînd începea să discute cu unii dintre colegi, din ochii tînărului înalt și melancolic țîșneau scîntei. Îi numea barbari și își apăra filozofia vieții cu atîta vigoare și ascuțime de minte, că mai toți deveneau ridicoli.

Uciderea sub orice formă era în ochii lui David o crimă. Războiul, în Africa sau în Europa, era pentru el o barbarie.

Mulți ani suferi chinuri îngrozitoare, din pricina marelui război. Natura îl înzestrase cu o fantezie deosebită și cu o sensibilitate care atingea marginile unei boli. Îl urmăreau mereu vedenii religioase. Rămînea adesea noaptea singur în cimp sau privea țintă pe fereastra dormitorului, comparîndu-se cu Necunoscutul și Nesfîrșitul. Căuta și descoperea în pietre, metale și alte lucruri moarte, un suflu, o viață. Noaptea îl năpădeau tot felul de vise. Viziuni copleșitoare ale războiului, oamenii în chinuri. Sărea din somn, îngrozit. O nălucire îl urmărea adesea: O genună uriașă, larg căscată, în care se răsturnau căruțe încărcate cu toți morții războiului. De nenumărate ori se rugă David fierbinte — fără să știe cui — să nu mai fie chinuit de această nălucire. Și viziunea pieri.

Înainte încă de a fi isprăvit liceul, David trebui să fie retras, din pricina directorului care se plînse doctorului Bright că băiatul pricinuia prea multe nemulțumiri și discuții printre colegi; n-avea nimic de obiectat împotriva personalității proprii a lui David, dar era silit să recunoască o anumită ciudățenie în firea lui.

După ce dr. Bright consultă un specialist asupra sănătății lui David, îl lăsă în voia lui. De atunci băiatul ducea o viață proprie, parcă fără nici o noimă. Sănătatea era tot mai bună, dar sufletul lui rătăcea fără astîmpăr pe drumuri ciudate. Conflictele lui interioare deveneau tot mai violente. Credea uneori că era urmărit de un blestem. Războiul, starea Europei îl torturau și nu era în stare să se retragă de restul lumii, spre a scăpa de această tortură. Uneori se numea însuși om fără credință, fără inimă, răzvrătit împotriva a tot ce era nobil și bun; alteori se simțea o biată făptură fără putere, aruncată încoace și încolo de valurile vieții.

David avea o înțelegere deosebită pentru natură. Nu-i scăpă adevărul că însăși natura părea să asculte de crudele legi ale distrugerii. Văzu viermii mistuind rădăcinile plantelor, oile mîncînd plantele verzi. La rîndul lor oile erau tăiate și mîncate de oameni, în vreme ce lîna era folosită la îmbrăcăminte. Apoi veneau moliile care găureau lîna țesută și viermii care mistuiau cadavrele oamenilor.

David nu fu în stare să priceapă înțelesul și folosul acestui cerc al distrugerii, pe care savanții îl numeau „transformarea materiei". Se împotrivi. Se ridică împotriva Creatorului care zămislise un asemenea ciclu al morții. Era încre-

dințat că o furie oarbă, putredă pustia întreaga lume, iar omul era simbolul sălbăticiei dezlănțuite. Se ridica din toate puterile împotriva cultului obișnuit închinat forțelor distrugătoare, se ridica împotriva necesității de a fi și el vinovat cu ceva în această universală distrugere. Și venera viața, sub toate înfățișările ei, ca ceva sfînt, dumnezeiesc.

Departe de larma uluitoare a lumii, David nădăjduia în ivirea unei ere noi, în care va trăi o omenire nouă. Pînă atunci rămînea un răzvrătit, firește, numai în limite modeste și-și aduna toate gîndurile spre a găsi o formulă nouă pentru o lume nouă. Putea fi numit apostolul absurdității.

Tînărul David era astfel o ființă cu desăvîrșire nefolositoare într-o lume stăpînită de progresul nelimitat și în care totul, oameni, animale și lucruri neînsuflețite, sînt prețuite după folosul și după valoarea lor economică.

V

David scoase din buzunar un carnet și un creion. Se gîndi o clipă, apoi încredință filelor următoarele gînduri :

Ochiul meu vede pace
Tăcerea serii
Împrejmuie gîndul
O înșelăciune a simțurilor !

Moartea se ascunde
În fiece răsuflet.
Natura suspină
Plină de cutremur

Sufletu-mi caută Adevărul
Pe care nu l-am întîlnit.
Inima-mi caută iubirea
Care nu m-a binecuvîntat.
De ce ? de ce ? Întreb văzduhul.
Acesta e blestemul meu ?

Între timp dr. Bright se-ntîlni cu John Bull.

— N-ai dat cumva peste zănaticul meu ? întrebă doctorul pe vînător, accentuînd cuvîntul zănatic, spre a arăta că nici el, tatăl, nu-și lua odrasla în serios.

— Ba da, îl găsești mai încolo, la încrucișarea canalelor și m-a cam certat că am împușcat pe moșia mea, cu pușca mea două rațe.

Dr. Bright rîse o dată, scurt.

— Strașnic flăcău am, nu ?

— Pînă la urmă, răspunse John Bull, cred că o să se apuce și el de ceva, spre a fi de folos și lui și celor din jur. Dacă nu e bun de Universitate, lasă-l pe mîna mea. Ți-l fac eu om și jumătate, odată voinic !

— Mulțumesc, să-l lăsăm mai bine în pace, zise dr. Bright și surîzînd făcu un gest cu mîna-i lungă. Lumea e prea aspră cu el și e încă un băiețaș. Să-l lăsăm să se joace.

— Ideile lui nu sînt deloc copilărești ! făcu vînătorul.

— Mă rog, dar dumneata la vîrsta lui erai mai de ispravă ? întrebă dr. Bright.

— Eu ? exclamă John Bull lovindu-se cu pumnul în piept. Am lucrat ! M-auzi, domnule doctor ? Șaizeci, șaptezeci de ore pe săptămînă — și mai aveam timp și de fete.

Pe față îi apăru un zîmbet viclean, apoi își înălță fruntea și lumina apusului de soare aruncă un luciu trandafiriu pe gîtul lui bronzat, pe fața lui pistruiată, de britanic. Dr. Bright se simți cam jignit de cuvintele vînătorului, care socotea pe David și pe tatăl lui niște pierde-vară.

— Unii muncesc cu brațele, alții cu mintea ! zise doctorul după oarecare șovăire.

— Așa e ! răspunse John Bull, fluierîndu-și cîinele. Dar sînt unii care muncesc numai cu gura !

Rîse cu poftă de propria lui glumă, și spre a risipi orice bănuială cu privire la cel de față, adăugă :

— Oamenii guvernului numai din gură fac treabă. La munca de țară e altceva. Aici nu e de glumă. Și salariile ne strîng de gît. Ba sînt unii care nici cu salarii bune nu vor să vină la muncă. Nu mai rentează să lucrezi cu oameni cu ziua la cîmp, chiar de-ar garanta guvernul prețul produselor.

John Bull tăcu o clipă, apoi cu o mișcare a capului arătă în direcția lui David :

— Cît privește pe tînărul care se supără că vînez, ți-aș fi îndatorat, Sir, dacă te-ai osteni să-l împiedici de a mai sta de vorbă cu lucrătorii mei de pe cîmp. Deocamdată nu-l prea iau în serios. De l-ar lua însă, Dumnezeu știe ce s-ar mai putea întîmpla !

— Ce le spune ? întrebă doctorul.

— Fel de fel..., răspunse vînătorul care era și arendaș. Dar n-are nici un rost să stea la discuție cu ei.

Doctorul mai întrebă o dată, dar domnul Bull dădu din umeri și începu să-și încarce arma la loc.

— Fleacuri..., mai șopti și dînd bună seara, își văzu de drum, în vreme ce cîinele de vînătoare scotocea iar păpurișul canalelor.

Doctorul porni înainte, în nădejdea să-l găsească pe David. Ca om de știință, căruia îi plăcea să cugete în tihnă, începu să gîndească la trecut, la prezent...

Nu era în stare să-și priceapă feciorul, cum nu-l pricepuseră pe vremuri colegii și directorul. David își enerva părintele. De cînd Mary plecă din casă, măritîndu-se, părea că ultima punte care putea face o legătură între tată și fiu, se prăbușise. Dr. Bright și David stăteau pe țărmuri opuse. Bătrînul vegetarian asculta cu greu la masa de dimineață și de amiază părerile sigure și convingerile aspre asupra tuturor lucrurilor de sub soare, ale lui David, pe care-l socotea încă un copil. Tatăl se enerva auzindu-și feciorul vorbind de chestiuni care pe el, un savant, nu-l neliniștiseră niciodată. David era încă în ochii lui un copil sensibil, dar fără educație și fără experiență.

De cîte ori stăteau de vorbă, niciodată nu erau de aceeași părere — și iată că nici Mary nu mai era de față, care să-și dea osteneala unei împăcări. Numai ea îi înțelegea bine pe amîndoi. Cînd se certau, fata intervenea între ei și îi lămurea unuia înțelesul adevărat al cuvintelor celuilalt. Mary făcuse tot ce-i fusese cu putință pentru a nu înstrăina cu desăvîrșire pe tată de fiu. David simțea lipsa ei în multe privințe, în afară de adînca simpatie care-l lega de ea.

Deși era firesc ca un tînăr ca David cu preocupările și felul lui de viață să scape din mîinile unui om ca dr. Bright, tatăl nu se putea deloc încredința că era vinovat și el de lipsa de înțelegere și de iubire din micul cerc al familiei.

— Poate că arendașul are dreptate, gîndi dr. Bright. Ar trebui să-l fac pe David să se apuce de ceva în loc să hoinărească și să compună poezii stupide, risipindu-și viața în tot felul de năluciri. Trebuie să mă ocup, să-i găsesc ceva de lucru.

Apoi își zise că era mai bine să aștepte să se întoarcă John din călătoria de nuntă. John i se părea un om cu vederi foarte practice. Era bogat și avea multe relații. Așa că era mai bine să vorbească întîi cu John, să găsească o ocupație pentru David.

Fiind foarte înalt, dr. Bright vedea mult mai departe ca ceilalți muritori. Statura lui depășea pînă și tulpina trestiilor. Văzu la oarecare depărtare pe David, trîntit jos, scriind. Cutele adînci ale feței doctorului, în încordarea gîndirii, se netezirâ deodată, înlăturînd înfățișarea posacă de adineaori. Privi îndelung la David. Și s-ar fi putut observa un surîs pe buzele doctorului, dacă ar fi avut mustața mai mică. Dar mustața avea tocmai menirea de a ascunde, asemenea unei măști, acele fine expresii ale afecțiunii. „Nu cumva am fost prea aspru cu David, prea nedrept?“ gîndi el. Cu toate ideile lui David, cu toate aluziile neplăcute ale arendașului că tînărul ar face propagandă printre cei cu care stă de vorbă, băiatul nu pricinuise încă nimănui nici un rău, nu omorîse o muscă! „Poate că David (cugetă mai departe doctorul) trece printr-o anumită fază de dezvoltare, cum mi s-a întîmplat și mie, dacă amintirea nu mă înșeală. Nu e exclus să se ascundă în David un grăunte de geniu. Semne sînt, destule. Poate că într-o bună zi David va ajunge un mare artist, un poet celebru, trăind în sferele Venerei ,a Grațiilor, ale lui Adonis și Narcis, deasupra tărîmului pămîntesc“.

Și strigă numele băiatului. David se ridică repede, închise carnetul și-l vîrî în buzunarul interior al hainei. Se trezi din visare și la început, păru a nu se bucura de prezența tatălui. Dar fața i se schimbă și strigă voios :

— Ce faci, tată!

Faptul că David își ascunse repede misteriosul carnet, jigni puțin pe doctor.

— De cîte ori să-ți spun să nu te mai întinzi în iarba udă? Nu-mi ajung grijile pe care le am? Vrei să-mi dai și altele?

— E uscată iarba, pămîntul e tare! răspunse David.

— În marginea iazurilor, pămîntul nu-i niciodată prea uscat.

— Am uitat tată, răspunse băiatul scurt.

— Ar trebui să nu mai uiți, zise tatăl. Dacă te-ai gîndi mai mult la lucrurile practice, ai vedea că suferințele pe care ți le pricinuiești se răsfrîng și asupra altora. Sau crezi că nu-ți poartă nimeni de grijă ?

Glasul i se topi într-o ușoară emoție.

— Ți-am spus că-mi pare rău, răspunse David. Și schimbînd vorba zise :

— Tocmai mă gîndeam la Mary și John.

— La sfîrșitul săptămînii sînt înapoi, aici ! zise tatăl. Am primit o scrisoare de la Mary. Vreau să ți-o citesc. Mergi cu mine acasă ? Aerul s-a umezit. Se lasă ceață.

— Merg, răspunse David, netezindu-și haina și frecîndu-se la un umăr, unde-l înțepase un ghimpe. Mîna lungă întinsă în sus, înapoi, degetele lungi — aveau ceva de fată. Nu era în firea doctorului să intre în sufletul altora. Din cînd în cînd arunca o privire asupra tînărului zvelt care mergea alături și vedea că o adîncă mulțumire se întipărea pe chipul lui.

În apropiere de casă. David zise deodată :

— Dacă aș fi Iisus, tată, aș coborî acum pe pămînt. Acum e nevoie de el, sau *niciodată* !

Dr. Bright, uluit, se uită la el.

— Ce nerozii sînt astea ? zise nervos. Ce ai cu pămîntul ? Ce nu-ți place în rînduiala lui ? Ai un tată, o locuință, o soră, ești stăpîn pe toată vremea ta... Ia seama ce vorbești !

David nu răspunse. Îi părea rău că-l supărase pe bătrîn.

Cînd ajunseră acasă, se despărțiră. David intră în camera lui. Tolănit, privi mult timp, cu ochi neclintiți o fotografie a unei opere de artă, cumpărată de dr. Bright la Roma și care înfățișa pe Venus de Canova, sub chipul Paulinei Borgheze. Alături se afla altă fotografie, reprezentînd pe David cu praștia, de Bernini.

Privind profilul frumos, vicios al Paulinei Borgheze, David simți un fior ușor și fu cuprins de o neînțeleasă neliniște. Figura lui palidă deveni gravă. Faptele brutale ale vieții i se păreau nedemne, rușinoase și se ferea cu teamă de atingerea lor.

VI

Aldershaw era o frumoasă clădire gotică ridicată acum două sute de ani de un arhitect bisericesc ca reședință episcopală. Moșia la început avea peste două mii de pogoane După război John vîndu cîteva sute, ca să-și plătească din datorii. Pămîntul fu cumpărat de unii localnici care se îmbogățiseră în timpul războiului.

Bătea un vînt puternic dinspre mare. Se schimba vremea. Amenințau nori negri. Stejarii bătrîni din pădurile apropiate fosneau zgomotos.

Poarta castelului fu deschisă larg toată ziua și pe la ora cinci după amiază o mașină trecu pe aleea mărginită de frasini uriași, îndreptîndu-se încet către locuință. În mașină se aflau două persoane. Un bărbat cu șapcă și pardesiu gri purta o barbă blondă în jurul chipului oval și mustață mică ; nasul drept și obrajii plini îi dădeau ceva semeț și violent. Stătea drept și privea cu evidentă încordare pe fereastra mașinii spre casa ce se apropia.

Alături de el se afla soția cu părul negru și ochii frumoși ; stătea comod, pe spate și privea oile care păsteau gazonul de o parte și de alta a drumului. Purta un costum de călătorie. Era palidă și o ușoară umbră sub ochi trăda oboseală sau grijă. Dacă un sentiment de fericire sclipea sub această înfățișare ,el trebuie să fi fost adînc ascuns în inimă. Bărbatul blond de alături cunoștea desigur viața așa cum era ; ea însă privea viața, cum dorea să fie. El nu făcea impresia unui om care mai credea în vreo iluzie, pe cînd ea putea fi una din acele femei care trăiesc în tovărășia viselor tainice și intrase încet, încet în viața reală. John, în clipa aceasta, se gîndea la pușca de vînătoare și la vînatul de pe moșie. Mary se gîndea la fratele ei David și la revederea de-a doua zi cu tatăl ei.

Dora Norman, o tînără fată de țară, fiica unui arendaș din Rovedene, era lîngă poarta larg deschisă cînd mașina intră în curte. Avea o slujbă nu departe de Iden, la ferma ladyei Angele Popes. Drumul pînă la Aldershaw îl făcuse jumătate cu autobuzul, jumătate pe jos. Venise să dea domnului Franklin, grădinarul de la Aldershaw care locuia în căsuța mică dar încăpătoare de lîngă poartă, un coș cu găini albe.

După ce-și îndeplini sarcina, se întîlni cu automobilul și aruncă o privire asupra celor doi călători. Și rămase locului multă vreme gîndindu-se că ar dori să stea ea în locul doamnei. Vîntul se juca ușor cu rochia-i de țară, scoțînd în relief trupul tînăr și dezgolind picioarele-i puternice cu pulpe rotunde. Avea ochii bruni aproape negri și un foc ascuns mocnea în ei. Cînd un bărbat o privea stăruitor, răspundea cu aceeași privire, întrebînd fără glas : „Ce vrei de la mine ?"

Și strîngînd buzele gura ei semăna cu un boboc de trandafir : gest care trebuia să-i ascundă sfiiciunea dar care mai mult chema tinerii și bărbații către ea.

După ce mașina pieri, Dora Norman ridică dintr-o mișcare coșul de jos și porni mai departe, de-a lungul gardului care se întindea pe o lungime de aproape un kilometru jumătate, paralel cu drumul.

O ajunse din urmă o fată cu chipul pistruiat de soare, cu păr roșu și obrajii aprinși de mersul pe bicicletă. Zărind pe Dora, sări de pe bicicletă, o întrebă încotro merge și adăugă repede că avea același drum și trebuia să se întîlnească undeva, într-un colț al cimitirului vechi, lîngă biserica din Rovedene, cu iubitul ei.

— Și cînd te măriți cu Fred ? întrebă Dora.

— Peste cîteva săptămîni, răspunse Lena.

Și fetele merseră alături o vreme, gînditoare.

— Ce ai făcut cu Jack ? întrebă Lena deodată. Am auzit că v-ați certat. E adevărat ?

Dora iuți pașii.

— Nu-l vreau, zise. Nu vreau pe nimeni și nu văd de ce noi, femeile, ne-am uita mereu după cîte un băiat. Ne imaginăm că se gîndesc la noi, și ei habar n-au.

— Dacă l-ai cunoaște pe Fred..., exclamă Lena și fără a se mai opri începu să-l descrie pe Fred în amănunt, și cum îi făcuse curte.

Dora răspunse cu un surîs aproape cinic :

— Cunosc treaba asta, zise. Seara, vara, plimbări pe lîngă rîu, brațul lui după mijloc, apoi mîngîieri și te pomenești ciufulită toată ! Nici unul nu e în stare să scoată o vorbă ca lumea.

— Și ochii nu sînt în stare să vorbească ? întrebă Lena semeață.

— Firește, vorbesc și ochii. Chiar și ochii vițelului așa e ?

— O ! Dacă ai cunoaște pe Fred al meu !

— Vorbesc de Jack, zise Dora apăsat.

Un vînt rece ajunse fetele din spate și o vreme merseră în tăcere. Faldurile rochiilor le fluturau ca steaguri și trupurile fetelor se încovoiau nițel de spate. Dora începu iar vorba.

— Cum se face, zise ea, că bărbații bogați le iubesc altfel pe femei, decît băieții noștri ?

— De unde ? răspunse Lena. Toată deosebirea stă în bani, atît. Case, rochii frumoase...

— Nu ! zise Dora. Ei știu să vorbească, să spună întotdeauna ceva frumos.

— Ce vrei să spui cu asta ? întrebă Lena tăios.

— Nu vreau să spun nimic ! răspunse Dora. M-ai întrebat de ce m-am despărțit de Jack și ți-am răspuns că n-a fost nimic între mine și el, că niciodată n-a fost ceva între mine și altcineva și o să-i spun lui Jack să nu mai vorbească de mine, răspîndind tot felul de minciuni. N-am nevoie de el, nu vreau să-l cunosc.

Fața fetei se înroși puternic și ochii aruncau scîntei.

— Și pe cine iubești acum ? întrebă Lena, jignită că prietena ei vorbea de sus.

— Pe nimeni ! zise Dora.

— Poate pe domnul Grevil ? stărui Lena, arătînd peste gard locuința boierească de la Aldershaw.

— Asta e o prostie, răspunse Dora cu glas liniștit.

— Vorbești întocmai ca Emilia și Barbara !

— De ce ? stărui Dora, atentă deodată și gata să se apere

— S-au îndrăgostit de doctorul Bright, închipuie-ți ! exclamă Lena.

— O, adevărat ? zise Dora rece.

— Tînărul de la Potman's Heat, urmă Lena. Ai aflat cumva de întîmplarea cu vițelul mort ?

— Ce vițel ? întrebă Dora cu asprime.

— Ascultă, începu Lena. Un vițel al domnului Halsey, tatăl lui Fred, a înghețat iarna trecută. Tînărul Bright, cum află se duse la domnul Halsey. „Vițelul a murit de moarte bună, zise, vreau să cumpăr pielea, să-mi fac o pereche de cizme".

Lena imită foarte bine glasul și cuvintele lui David, arătînd că era obișnuită cu el. Și urmă :

— Nu fără motiv îl poreclește lumea „Noul Iisus" ! Ce l-a apucat să spună oamenilor ce au de făcut ?

— Nici nu se gîndește la asta ! răspunse Dora, iritată

— Cînd cineva se poartă altfel decît ceilalți oameni, înseamnă că nu se împacă cu felul lor de a fi. Ce nu-i place ? Ai vorbit cu el vreodată ?

— Și ce spunea ?

— O, nimic... Că nu sînt fericită. Și avea dreptate.

— Nu cumva crezi și tu în el ? întrebă Lena.

— Cred că domnul Bright cunoaște viața mai bine ca noi amîndouă, răspunse Dora, în vreme ce Lena izbucnise într-un ris nu prea sincer.

— Dumnezeule ! Și tu-l iubești !

— Asta nu e adevărat ! zise Dora.

— Nici nu e încă bărbat în toată firea ! urmă Lena. Nu fumează și parcă e un copil. Fred, știu că nu-l agreează și sînt sigură că nici Jack al tău. Cînd joacă băieții pe cîmp crichet ,se apropie cu aerul lui absent și distant și privește deasupra gardului, de li se face tuturor lehamite. Și cînd pleacă, rid toți de el. Ce-ai zice de unul care ar umbla și ar spune oamenilor să nu facă nici un rău păsărilor, să nu blesteme și să nu înjure, să nu vorbească despre război ci să se gîndească numai la pace — și alte baliverne de felul acestora..

— Știu, știu..., zise Dora.

Ajunseră la o răscruce și se opriră.

— Am drum pe aici. Vii și tu ? întrebă Dora

— Nu, răspunse Lena, aruncînd o privire asupra ceasului de la mînă. Mă grăbesc. Fred trebuie să mă aștepte de mult. S-a înserat.

Fetele își urară noapte bună. Lena porni cu bicicleta pe șosea, iar Dora cotind, mergea pe o alee care ducea de-a dreptul în pădurea de stejar, spre Rovedene. Avea trei ore de mers și făcu pașii mari. Trăsăturile încordate ale feței, arătau că se gîndea la lucruri care-o mișcau pînă-n adînc. Nu era o fată de țară ca oricare alta, se vedea bine. Altminteri de mult ar fi fost măritată și ar fi avut copii.

Lumea pe care o cunoscuse era mică. Nu trecuse niciodată de Canterbury, de Hazlebury sau de Whistlebridge Tatăl ei, un biet arendaș, avea mare nevoie de ajutorul fetei.

De ani de zile trăia ca o slujnică și își pierduse aproape nădejdea să se elibereze. Nu știa ce e fericirea și fericirea altora găsea puțin răsunet în inima ei. Dragostea pe care o trăia Lena, o lăsa indiferentă.

Totuși Dora trăise o întîmplare romantică, una singură, pe cînd avea optsprezece ani, și de atunci rămase cu credința că fusese născută spre a fi nefericită. Își aminti că ceea ce aflase atunci, depășea tot ce știau prietenele ei. Romanul Dorei se sfîrși repede și în vreme ce alte fete se bucurau de mult de căminul lor, ea era tot singură. Și acum se ducea spre casă, numai ca să pregătească bătrînului cina.

Cînd ajunse pe străduța care ducea acasă, se desprinse din umbra unui stejar, în marginea unei mlaștini, un tînăr cu înfățișarea cam sălbatică : cu păr roșu, cu doi ochi albaștri, apropiați, la rădăcina unui nas uluitor. Fata îl recunoscu și se încruntă cu o ciudă obosită.

— De ce mă aștepți aici în fiecare seară ? întrebă ea Sînt obosită și am treabă acasă.

— Dora, zise Jack, ai de gînd să-ți ții cuvîntul ?

— Nu pot, răspunse fata încet. Ce rost ar avea să mă obligi să te iubesc ? Nu pot. Și e mai bine să-mi dai pace

— Nu, asta nu ! zise flăcăul. Cînd am venit în concediu din Flandra, mi-ai făgăduit că...

— Am făgăduit o mulțime de alte lucruri, răspunse ea Dar nu mă pot ține de cuvînt. Ce să fac ? Mi-am schimbat gîndul, Jack.

— Din pricina tînărului acela atît de palid, de la Potman's Heat ? izbucni Jack. El e, știu bine !

— Și de-ar fi așa ?, răspunse fata deodată, înfuriată. Să spunem că aș fi așa de proastă să mă gîndesc la el... ei și ?

— Nu, nu, nu trebuie... zise Jack.

Tăcu o clipă, apoi schimbă tonul și începu să vorbească fetei încet, monoton, fără sfîrșit, de iubirea lui, de nestăpînita lui dorința de a o avea — ceea ce o lăsă cu desăvîrșire rece.

— Nu pot ! nu pot ! izbucni ea. N-are nici un rost, Jack Nu te pot iubi.

Băiatul îi înfățișă viitorul lor : o țarină în bătaia soarelui, vite; oi, copii mulți. În vremea aceasta fata se trăgea tot mai înapoi și cînd flăcăul isprăvi, zise liniștită :

— Nu pot, nu pot, nu vreau... Ajunge ! Nu vreau să mă mărit, nici cu tine nici cu altul, și doresc să fiu lăsată-n pace. Noapte bună.

Intră în casă.

Jack rosti furios cîteva cuvinte de admonestare, dar amenințările lăsară fata tot atît de rece ca mărturisirea de dragoste. Băiatul o blestemă, o înjură și se năpusti în circiuma satului.

Tîrziu noaptea, Dora putea fi văzută în încăperea de sus a locuinței umblînd cu o lumînare în mînă. Își pieptănă cu grijă părul negru, răsucindu-l cu degetele-i roșii într-o coadă. După ce se spălă, se uită multă vreme într-o oglinjoară rotundă.

Noaptea toată șuieră vîntul peste cîmpii.

VII

După o absență de cinci săptămîni, Mary și John se întorseseră cu automobilul de la Aldershaw la Potman's Heath. Dr. Bright își sărută fiica, cît îngăduia asprimea mustăților, strînse mîinile lui John și strigă :

— David ! David ! Au sosit !

Apoi zise tinerei perechi :

— Și acum cînd vă văd iar aici, mă simt și eu fericit, ușurat. Bei ceva, John ?

— Nu, mulțumesc ! răspunse Comandorul și îi urmă pe doctor și pe Mary prin largul coridor.

Ochii lui prelungi ca migdala cercetau în toate părțile, observînd covoarele orientale, la desenele de pe pereți, reprezentînd pe Hogarth, Sam Johnson, Hastings și alții. Intrară într-o încăpere mare cu ferestre spre peluza verde și spre cei doi copaci uriași. Lumina aurie a toamnei săgeta prin frunzișul rărit, în mijlocul camerei. Pe o masă în stil vechi acoperită cu un brocart albastru era o vază înaltă, cu trandafiri tîrzii. Dr. Bright scoase din buzunarul lui adînc un măr mare, roșu și îl întinse fiicei.

— Un mar, Mary ?

Dar nici Mary nici John nu voiau și merele pe care le scoase pe rînd din buzunare, doctorul le vîrî pe rînd la loc. Apoi se îndreptă spre ușă, și strigă ascuțit :

— David ! David ! Nu vii odată ? Au sosit !

Și mormăi :

— Dumnezeu știe unde o fi haimanaua aia !...

— Mă duc să-l caut, zise Mary. Tu mai stai de vorbă cu John, tată.

Mary ieși din cameră, urcă încet scara sprijinindu-se cu degetele-i lungi albe, de balustradă.

Dormitorul lui David era gol. Patul alb, de lemn, se afla în același loc, simplu, neted, ca întotdeauna. Măsuța de toaletă era în perfectă ordine, Mary recunoscu și garnitura de perii de fildeș pe care i le dăruise fratelui de ziua onomastică. Pe oglinda ovală atîrnau cîteva gulere noi, pe un scaun de stejar, o pereche de pantaloni de lînă, călcați.

Pe masa de lîngă pat se afla o lumînare și cîteva cărți : Biblia, Ana Karenina, Robison Crusoe, o ediție mică din Shakespeare.

Privirea lui Mary căzu pe o vază mică plină cu apă — nu mai mare decît o ceașcă de cafea — în care plutea o mică floare albastră. Mary era contrariată, întrebîndu-se, unde putea fi David ? Dorea să-l îmbrățișeze, avea nevoie de el.

Ferestrele camerei lui David erau spre răsărit, spre tufele de trandafiri. Vîntul smulsese și luase petalele, pe rînd. Iarba nu era tunsă. Se apropia sezonul de iarnă. În preajma gardului care despărțea grădina de ulița satului, creștea un gorun. Copacul îi aminti de Italia, de luna de miere. Oftă.

Ieși din camera lui David și se îndreptă spre camera ei de fată. După cîțiva pași de-a lungul coridorului, se opri într-un loc, de unde obișnuia să-i spună lui David noapte bună. Trase cu urechea. Jos în curte, o slujnică cînta și bătea un covor, după ritmul cîntecului. Era Lizzie din Wales. Mary îi cunoștea toate cîntecele, precum îi cunoștea firea. Acum însă i se părea că nu mai auzise acest glas de ani întregi, ca și cum ea nu mai ținea de această casă, și se înstrăinase de tot.

Nu se duse să-și mai vadă camera. Știa cum trebuie să arate : scaunele, patul, în neorînduială, covorul strîns și rezemat de perete. Camera celui care a plecat, poate pentru totdeauna.

Coborî iar treptele, la tatăl și soțul ei.

— Nu l-am găsit pe David, zise. O fi plecat pe undeva.

— Camera ta ai văzut-o, Mary ? întrebă doctorul.

— Nu.

— Am lăsat-o neatinsă. David a oprit pe Lizzie să acopere mobila. Și-a mutat un scaun și uneori citește acolo.

— Ce citește ? întrebă John și buzele i se strîmbară într-un surîs ironic.

— Tolstoi, Balzac, Biblia, Thomas Hardy...

— Numai pesimiști ! răspunse John. Asemenea scriitori nu mi-au folosit niciodată.

— David îi citește, pentru că și el e un pesimist, răspunse socrul. Pînă la urmă o să-i studieze pe toți și o să devină optimist, sînt sigur. Așa s-a întîmplat și cu mine cînd eram tînăr.

— Pe Nietzsche îl citește ? întrebă Mary deodată. Tatăl izbucni într-un hohot de rîs.

— O ! Nu ! zise. Nu-l poate suferi ! Într-o dimineață a luat Zarathustra din bibliotecă și seara am găsit cartea la loc, în raft. L-am întrebat dacă a citit-o și băiatul mi-a răspuns : — Nu vreau să-mi murdăresc sufletul. Credeam că trebuie să citesc cartea, dar nu cuprinde nimic nou. E numai o dezvoltare exagerată a celor mai josnice instincte, o îndobitocire a omului".

Mary aruncă o privire scrutătoare spre John, care asculta cu luare-aminte cuvintele doctorului. Ea bănuia ce trecea prin mintea soțului.

— Într-una din zilele astea, zise John, stau eu de vorbă cu David, și poate voi reuși să-l transform... Și dumneata — adăugă spre doctorul Bright, — ar trebui să-l lași să vină în contact mai direct cu realitățile vieții. David mi-e foarte drag, și țin să fac din el un om. De aceeași părere ești și tu, Mary, nu ?

Mary întoarse privirea și zise, uitîndu-se cu tristețe într-o parte :

— David se va face singur om întreg.

— Nu e nevoie să-l iei sub ocrotirea ta, urmă John. Cum e vorba de David, devii susceptibilă și sentimentală.

— Deloc ! exclamă ea cu oarecare nervozitate. Cunosc pe David. Nu e o fire practică, e un poet și cum n-are nevoie să se chinuiască pentru existență, mi se pare că lucrul cel mai bun e să-l lăsăm să fie fericit în felul lui.

O expresie de durere luci în ochii ei. .

— Dacă ai de gînd, tată, să-l trimiți la Oxford sau Cambridge, eu mă împotrivesc, izbucni Mary, furioasă deodată. Acolo se face box, canotaj, futbol și crichet iar toate aceste sporturi îi vor ruina sănătatea. Știi și tu.

— David trăiește prea mult cu propriile lui gînduri, răspunse John ,iar gîndurile lui nu se sprijină pe realitate. N-au nici o valoare practică Cu alte cuvinte, David n-are experiența vieții și de aceea — numai de aceea — e un băiat atît de ciudat. Cred că ducîndu-se la Cambridge, își va găsi tocmai locul potrivit.

— Dar unde e acum ? zise doctorul Bright bătînd cu degetele pe masă.

Discuția asta îl copleșea. De nenumărate ori discutase aceste lucruri, fără a ajunge vreodată să se înțeleagă cu cei din jur.

— Voi face azi o schimbare hotărîtoare, zise doctorul, cu o privire de scuze asupra lui Mary că vorbea atît de categoric despre David, și adăugă : firește, ținînd seama de împrejurări !

În aceeași clipă văzură prin fereastră statura înaltă a lui David apropiindu-se. Tînărul intră în casă, în cercul familiei. Mary îl sărută cu emoție. John îi luă mîna cu bunăvoință zicînd :

— Îmi pare bine că te văd !

David îi răspunse doar cu un surîs melancolic.

— Mă simt foarte singur, de cînd ai plecat, zise surorii lui. Dar citesc mult, umblu și mă duc să-mi văd prietenii din împrejurimi, copacii, păsările.

— De curînd a făcut o vizită preotului, domnului Howard zise dr. Bright.

— De unde ai aflat tată ? întrebă David.

— De unde am aflat ? A trecut pe aici domnul Howard. Tu nu erai acasă. A luat un ceai și am jucat șah. Mi-a adus niște cărți și a luat altele.

— O ! Probabil că domnul Howard s-a plîns de mine ! zise David.

— De ce să se plîngă ? îl întrerupse Mary.

— Am discutat în contradictoriu cu el !

— Nu s-a plîns, zise dr. Bright.

David urmă :

— Am fost duminica trecută la biserică. Era puțină lume. La predică, domnul Howard vorbi de acei oameni care în timpul războiului și-au pierdut credința, numindu-i „o ceată nelegiuită pe care satan îi duce pe aripile lui drept în iad".

John rîse.

— Bine zis, așa e ? urmă David. Dar aveam ceva de obiectat asupra metodelor clericale folosite de domnul Howard și de aceea m-am dus să-l văd. Și am stat mult de vorbă.

Dr. Bright privea în jos, posac.

— Domnul Howard vorbește cam aspru, e drept ! zise Mary.

— Și mie mi se pare că locuitorii din Potman's Heath, merită astfel de prelegeri ! zise și John.

— I-am spus domnului Howard, că în timpul războiului s-a rugat în biserici Domnului să ajute Anglia să-și nimicească dușmanii și acum, cu același glas propovăduiește : „Doamne, dă-ne nouă pacea pe pămînt !" sau „iubiți-vă dușmanii !". La sfîrșitul discuției l-am rugat pe domnul Howard să mă ierte că i-am atras atenția asupra acestor contradicții. El a afirmat însă că vorbele mele erau absurde, că nu aveau nici un rost.

— Dragă David, zise Mary punîndu-și mîna pe după umărul fratelui ei, mi-ai făgăduit odată că nu te vei mai certa cu nimeni !

— Dacă ești în stare să-l faci pe David să nu mai înfrunte oamenii, trimit vicarului pe loc o sută de lire, pentru biserică, zise dr. Bright.

— Nu discut cu oamenii răspunse David, pentru că mi-ar plăce să-i înfrunt, ci din dorința de a găsi adevărul lucrurilor asupra cărora cuget și pe care le presimt. E singura valoare pe care o recunosc.

— Dragă ! zise John cu glas practic. Mai ai un drum lung înaintea ta !

Și luîndu-și socrul de braț, ieși pe terasă.

Mary, care nu se plictisea niciodată cu fratele ei, îi propuse o plimbare în grădină. Apoi începu să-i istorisească despre călătoria în Italia și Sicilia.

Băiatul o întrebă de cîteva ori :

— Ești foarte fericită cu John, nu ?

Și Mary răspunse :

— Firește ! Dar de ce întrebi ?

David băgă totuși de seamă că obrajii surorii lui se împurpurară. Ea îi strînse mîna cu căldură, aproape cu neliniște, privind într-ascuns spre ferestrele casei, de unde John i-ar putea vedea.

— Peste cîțiva ani ai să te însori și tu, desigur și ai să fii tot atît de fericit ca și mine.

După o clipă de șovăire, urmă :

— O ! Cît de mult doresc să te văd fericit, David ! Aș face orice, pentru tine !

— Știu ! zise David, strîngîndu-i mîna. Dar luptele pe care va trebui să le port, mă vor găsi singur. Presimt.

O fată voinică, cu obrajii rumeni, cu un coș pe brațul rotund privea de lîngă gard spre David, cu ochii plini de afecțiune. Apoi fata își văzu de drum, căci se apropia învățătoarea cu două eleve.

David o zărise, dar acum nu se putea gîndi la ea. Întoarcerea lui Mary și a lui John îl mișca adînc și un sentiment ciudat îl copleșea dureros, că-și pierduse sora pentru totdeauna.

Era mai singur ca oricînd.

VIII

Cîteva zile mai tîrziu, Mary și John într-o încăpere luminoasă de la Aldershaw luau gustarea de dimineață. John purta o haină de piele și la gît o cravată albastră, prinsă cu un ac de aur în forma unui bici de călărie. Capul lui tînăr, bărbătesc, se mișca mîndru, în vreme ce-și dezmierda mustăcioara bălaie.

Mary, cu ceașca în mînă, ținea pleoapele pe jumătate închise, în vreme ce privirile urmăreau într-o parte un ziar pe care-l rezemase de ceașca de argint.

John simțea o mare iubire pentru ea, ochii lui urmăreau conturul umerilor zvelți, cutele rochiei albastre de mătase și se opriră pe o broșă de diamante, care ținea rochia pe umbra rotundă a sînului. Se gîndea la viața lui, pe care știa întotdeauna s-o guste din plin. Îi plăcea această sănătate și simțindu-și vigoarea, privi cu o anumită plăcere făptura gingașă a soției. Scoase din tabacheră o țigară egipteană și începu să trimită rotocoale de fum deasupra mesei către ziarul desfăcut, unde cercurile se risipeau, lovite de mîna ei.

— Nu face prostii, John, zise Mary cu glas potolit.

John trimise alte cercuri de fum, surîzînd cu ochii, plini de veselie.

— Isprăvește, John! exlamă Mary și potrivi ziarul, spre a-l citi mai bine.

— Îți trimit sărutări, o mulțime de sărutări de fum zise John și rîse.

Mary se întoarse o clipă spre el, zicînd :

— Fum, fum, sărutările sînt fum.

— Nu, răspunse John și spre a face dovada se apropie și o sărută pe Mary pe ceafă, unde fire răvășite de păr scăpaseră dintr-o șuviță prinsă într-un piepten de os italian.

— Calul mă așteaptă! urmă John și apăsă buzele pe urechiușa care ieșea trandafirie de sub șuvițele părului. La revedere, Mary. Nu-mi mai pot lua gîndul de la Cameră. Fac prinsoare că într-o bună zi voi avea și eu un scaun în Parlament!

— Ai citit? zise Mary. „O pierdere a baletului rus".

— Baletului rus? întrebă John.

— Baletul de la Londra pe care voiai să-l vedem. Acum se joacă o pantomimă nouă...

— Da?

— *Nunta Fluturelui*. Îmi pare atît de rău! Doream atît de mult s-o văd pe Lopinowa jucînd!... Și acum...

— Ce s-a întîmplat? Să văd...

— Citește aici! zise Mary arătînd cu degetu-i lung o coloană din „Daily Mail".

Și John luă ziarul.

John citi :

„Un accident în baletul rusesc! În timpul reprezentației *Fluturelui*, ieri, s-a întîmplat un accident care va mîhni pe numeroșii prieteni și admiratori ai domnișoarei Lopinowa.

În timpul dansului, s-a prăbușit. Rănită grav la un picior, a fost ridicată de către doamna Karkanowa și scoasă din scenă. Sperăm s-o putem aplauda în curînd pe domnișoara Lopinowa, care a suferit o fractură a tibiei".

John puse ziarul de o parte.

— Păcat că nu vom vedea baletul, dar împotriva accidentului nu avem nici o putere, Mary!

— Vezi, călărește cu băgare de seamă! răspunse Mary cu glas rugător. Nu-mi place deloc armăsarul ăsta irlandez.

John rîse tare, cu îngîmfare și exclamă:

— Admirabil animal!

— Cel puțin să nu sari peste garduri și peste gropi cu el! urmă soția. Gîndește-te la mine!

John își sărută soția și plecă.

Vestea accidentului pe care-l suferise Karis, îl mișcă puțin. Dar nu-și făcu griji prea mari, și se urcă pe cal. La căsuța de la poartă îl găsi pe domnul Franklin, grădinarul și-i ceru un ziar. Omul aduse „Daily Mirror". John mulțumi împăturind ziarul și-l vîrî în buzunarul din interiorul hainei. John își aprinse o țigară, și se gîndea la Karis. Demult nu se mai gîndise la ea. Noua lui iubire și care-l mulțumea pe de-a-ntregul trase o perdea peste amintiri. Dar vestea accidentului dădu perdeaua de o parte — și i se păru că o văzuse parcă ieri pe Karis. Ar fi inuman să nu se gîndească la ea, s-o alunge cu sila din minte, s-o uite cu desăvîrșire. Se hotărîse să n-o mai vadă niciodată pe Karis — ce rost avea să se mai gîndească acum la ea?

— Am făcut pentru ea tot ce mi-a stat în putință! își zise. S-a isprăvit!

Porni iar în galop, într-o direcție pe care calul o cunoștea bine. Sărind șanțuri, garduri, canale, nici nu se mai gîndi la sfatul soției. Nici măcar la ea. Se gîndea numai la el și la calul lui.

După un timp, mulțumit de cal și de călărie, sări din șa, luă calul prietenește cu o mînă pe după gît și scoase ziarul din buzunar. Voia să afle și alte amănunte despre Karis. Cum deschise ziarul, ochii îi căzură pe o fotografie a dansatoarei Karis Lopinowa, sub care se afla vestea accidentului.

La vederea chipului ei, inima lui John se umplu de un sentiment de milă, ca atunci — mult mai puternic — cînd o scăpase din cîrciuma din Reval. Se întrebă dacă fata s-o mai fi gîndit la el, căci considera că se purtase foarte corect față de ea. „Orice s-ar întîmpla, are bani, și după ce se va însănătoși, va dansa iar. Și o să-și găsească un alt iubit, cum e și firesc. E predestinată. Nimic mai ușor pentru ea. E destul de cultă și are o ciudată putere în farmecul ei : cu chipul ei mic, mongoloid cu ochii prelungi — destul de originală ! Și n-am întîlnit încă o femeie cu șolduri atît de zvelte, de netede, parc-ar fi șoldurile unui băiat".

Și John se pomeni făcînd comparații între Karis și Mary. Nu iubise pe nimeni ca pe Mary, asta era sigur. Mary era mult deasupra tuturor. O cumplită furie îl cuprinse deodată. Enervîndu-se, rupse ziarul cu atîta violență, că armăsarul se sperie și se trase de sub brațul stăpînului. Rupse ziarul mai departe, în bucățele mici de tot.

Apoi se aruncă în sa, călărind mai departe. Se simțea ușurat. Știa că va uita în curînd de toată această întîmplare. Dar o umbră tot rămase în sfletul lui.

Călări cîțiva kilometri spre apus, și ajunse la un drum de țară de unde zări o colină împodobită cu stejari. Pe culme se afla o biserică mică, veche, asemenea bisericii, de la Potman's Heath. În vîrful clopotniței, un cîrd de grauri. John străbătu satul, coti la stînga pe șoseaua mare care ducea drept spre casă și opri la o răscruce — căci amîndouă drumurile ajungeau la Aldershaw. Se gîndi o clipă și hotărî s-apuce pe drumul din stînga. Uitase cu desăvîrșire de Karis, se simțea în plină vigoare, sănătos, mîndru în șa, așa cum trebuiau să fie toți oamenii vrednici de acest nume. Se gîndea să intre în viața politică. Mare vorbitor nu era, dar se știa un om rațional. Întotdeauna în viața lui, găsise mijlocul să iasă din încurcături. Și fără multă bătaie de cap. Lipsă de scrupule, — asta se cere omului politic. Un glas femeiesc îl scoase deodată din gînduri.

— Bună dimineața, domnule Grevil !

Opri calul și văzu o fată la marginea drumului, cu un coș pe braț. Trăsături țărănești obraji roșii, păr negru și ochi moi, catifelați, în care se aprindeau văpăi scurte — cu

neobișnuită vioiciune. Fata roși, lipindu-se de gard și fără a lua ochii de pe el, se trase de o parte.

Obrajii lui John se înflăcărară o clipă și zise :

— Bună, Dora ! Nu te-am mai văzut de un car de ani ! Șase sau șapte ?

— Nu știu, Sir răspunse fata cu tremur în glas. Nu m-am gîndit la dumneata.

— Nici altădată ? întrebă John.

— Puțin, răspunse fata.

Ochii lui John măsurau acum frumusețea fetei. Era tot atît de proaspătă și plină de viață ca el.

— Te-ai măritat ?

— Măritat rîse Dora. Nu, Sir.

— De ce ?

— Mă cer băieți, afară de cel pe care l-aș vrea eu, nu mai el nu mă cere ! Pe aceia nu-i vreau eu ! zise fata.

John se gîndi o clipă și o privi cu coada ochiului. Apoi întrebă :

— Și acum ce faci ?

— Lucrez, domnule Grevil.

— Unde ?

— La lady Angele. Văd de găini.

— Și ce ai în coș ? Pui ?

— Da, Sir. Niște pui pentru domnul Ebony.

— Și ești fericită ?

— Nu știu. Doresc ceea ce n-am și ceea ce stăpîna mea nu poate să-mi dea.

John surîse.

— Vrei bani ?

— Firește, răspunse fata cu un fel de ciudă. Dar nu de la dumneata. Nu te superi, așa e ?

— Nu, Dora.

— Și să nu crezi că sînt tot atît de fericită, ca dumneata !

Ea aruncă asupra lui John o curioasă privire feminină și cînd John îi spuse la revedere, ea își văzu de drum fără să răspundă.

John șopti :

— Îndrăzneață țărăncuță !

Și dădu pinteni calului.

O vreme se gîndi la lucruri din trecut. Corpul lui se legăna și șaua scîncea ca o ființă vie. Apoi o luă în galop peste cîmp. Se simțea iar bine. Surîdea.

Peste amintirea Dorei, iarba crescuse de mult.

IX

Domnul Herbert Spoon, sau „Tata Spoon" cum i se spune, rotarul, se înfățișase odată la ușa locuinței doctorului Bright, dorind să-i vorbească. Capul lui de moșneag cu barba căruntă îl mișcă înainte iar zbîrciturile se adunaseră în jurul ochilor și gurii.

După cîteva minute ieși afară însuși dr. Bright cu o carte groasă în buzunarul hainei, căci tocmai citea. Vorbi cu glas prietenos :

— Poftim înăuntru, dragul meu ! Poftim !

Duse pe bătrînul Spoon prin sufragerie pînă în sala de primire.

— Cu ce te pot servi, domnule Spoon ? Te preocupă cumva starea sufletului meu ? (Domnul Spoon era metodist înfocat).

Domnul Spoon nu luă în glumă cuvintele acestea. Ci sta drept în fața doctorului Bright. Avea o reclamație. I se citea în ochi.

— Iartă-mă, Sir, începu el. Am venit să vorbesc cu dumneata despre fiul dumitale, Sir.

— Ce s-a întîmplat ? Ce ispravă a mai făcut ?

— A venit în atelier și a început să palavrăgească de ale lui. Sînt om îngăduitor, domnule doctor, dar mi se pare că feciorul dumitale e un adevărat pericol pentru cei care simt creștinește și mă întreb cu mirare de unde o fi luat asemenea idei.

— Vorbește-mi mai amănunțit, dragul meu ! răspunse dr. Bright neliniștit. Ce spunea ?

— S-a apucat să spună lucrătorilor că patriotismul e o crimă împotriva lui Dumnezeu, că numai patrioții sînt atițătorii războiului și că patriotismul trebuie stîrpit, altfel nu va fi pace pe pămînt.

— Și ce căuta băiatul în atelierul dumitale? exclamă dr. Bright.

— Spunea...

Tata Spoon făcu o pauză lungă și urmă cu o furie reținută care-i cutremura întreaga ființă:

— Spunea că fusese ales de Atotputernicul să aducă pacea pe pămînt, și că moartă era iubirea pentru Domnul nostru Iisus Hristos.

O clipă dr. Bright bănui îngrozit că David își pierduse mințile. Cum putea umbla băiatul printre oameni cu asemenea absurdități. Nu mai înțelegea nimic. Această nouă stare a lui David îl uluia.

— Și pe urmă?

— Pe urmă i-am spus ce aveam de spus și am venit să-ți spun și dumitale, Sir. Nu este frumos să spui cuiva să plece, dar fiului dumitale i-am poruncit îndată să dispară și să nu mai pună piciorul pe la mine. Și i-am mai spus că lumea e condusă de Dumnezeu, bunul!

— David ce a răspuns? întrebă dr. Bright mai mult decît nervos.

— A răspuns că sînt un filozof de duzină! Ce-o fi însemnînd asta, Dumnezeu știe! Și am venit, Sir, să-ți spun să nu-mi iei în nume de rău purtarea mea față de fiul dumitale. Văd că tinerii din ziua de azi nu mai citesc Sfînta Scriptură, cum se obișnuia pe vremuri, și nu arată nici căință, nici milă, nici smerenie, în afară de păcatele și patimile diavolului.

Tata Spoon respiră adînc și din ochii lui țîșni un fel de mîndrie religioasă care sclipi ca lacrimi cristalizate. Dr. Bright îl privi interesat și totuși amuzat de psihologia rotarului metodist. Nu vru să intre în discuție cu tata Spoon, ci spuse numai cîteva cuvinte, că David n-avea voie să se poarte astfel, și alte observații la fel.

Apoi după ce bărbații își strînseră mîinile, tata Spoon se depărtă împăcat. Dr. Bright scoase cartea din buzunar, intră în bibliotecă, își puse picioarele lungi pe un scăunel lîngă sobă și-și urmă lectura.

Dar gîndul la David îl obseda. Sesiza că fiul lui de la împrejurimi și pînă la mari depărtări nu era agreat de ni-

meni. De unde să-i fi ieșit nebunia? Îi venea să cheme pe David și să-i tragă o săpuneală strașnică. Dar David nu era acasă. Mary îl luase în vizită la lady Angele Pope.

Lady Angele Pope își pierduse bărbatul în război și cînd nevoia bătu și la ușa ei, își preschimbă patima pentru creșterea găinilor într-o adevărată întreprindere. Producea tot felul de soiuri, Wyandotta, Orloff, Orpington, Sussex, Leghorn.

Era o femeie harnică, muncitoare. În ultimii doi ani se ocupase ea însăși de creșterea și prăsirea găinilor. Se trezea și se culca odată cu ele. Toate gîndurile, visele și simțurile erau ocupate de găini. Strădania ei își arătă îndată roadele. Avea acum cinci mii de păsări și cu ajutorul clocitoarelor artificiale dobîndea o mie de pui pe săptămînă, pe care-i vindea în toată Anglia.

Pe Mary și David îi cunoștea de mici și-i pofti la ceaiul de la ora cinci, legînd astfel firele vechii prietenii. John nu putu veni, chemat de „unele treburi" la Londra. Lady Angele o iubea pe Mary cu acea firească dragoste feminină, care însemna totul și nimic, pe David însă, pe care nu-l mai văzuse demult, îl privea ca pe o pasăre ciudată.

Ori de cîte ori ochii ei întîlneau ochii deschiși, sinceri ai lui David, se simțea cuprinsă de un fel de uimire smerită. Își amintea deodată de tot ce se spunea, de tot ce se lega de ființa lui. Seriozitatea cuvintelor lui, neobișnuită, mergea drept la inimă. Dincolo de ținuta lui puțin îngrijită, bănuia o lume plină de tainice gîndiri. O interesa și o neliniștea în același timp. Voia să-l întrebe ceva despre război, despre lumea de acum și cea care va veni, dar nu izbuti să vorbească decît tot despre găinile ei — apoi despre sănătatea lui David și despre cîteva amintiri din trecutul lor. Se serviră toți — firește — din puii fripți aduși la masă. David refuză, cu vorbe blajine, deși lady Angele fu foarte nenorocită din această pricină, și se certă că uitase de convingerile vegetariene ale tînărului. Se simțea vinovată și de faptul că se folosea de clocitoare artificiale spre a scoate pui care să fie tăiați și fripți. Ar fi vrut să facă o glumă asupra acestui lucru, dar nu avu curajul. Sinceritatea severă a tînărului era pentru ea o adevărată durere.

După ceai, cînd îi invită pe Mary și pe David — cum le făgăduise — la o plimbare, lady Angele se simți nespus de încurcată.

— Nu crezi că fratele dumitale ar prefera să se odihnească ?

David îi veni într-ajutor :

— O să mă plimb prin jurul casei, dacă nu vă supără, lady Angele.

Și ochii negri ai tînărului o priviră blajin. Voioșia lui părea nefirească.

— Sînt sigură că fratele dumitale va avea un viitor strălucit, zise lady Angele către Mary, cînd rămaseră singure.

— Poate că ai dreptate, răspunse Mary. Așa nădăjduiesc și eu

David se plimba încet pe mica terasă din fața casei. Cotcodăcitul numeroaselor găini, cîntecul cocoșilor îl ajunseră din urmă. O slujnică îi aduse afară o ceașcă de cafea. Mulțumi, spunînd că foarte rar bea cafea. Fata îi arătă o țigară într-o cutie. Tînărul mulțumi iar, spunînd că nu fumează niciodată. Fata îl privi drept în față, și se depărtă sfioasă.

— Niciodată nu mi-a vorbit cineva atît de blajin, gîndi ea

David se plimbă și în curtea alăturată, plină de grajduri, șoproane și încăperi cu unelte vechi. Trecînd pe dinaintea unei uși deschise, auzi cîntecul unei femei. Se opri și privi înăuntru. O fată cu păr negru, cu bluza puțin descheiată, învîrtea ceva într-un castron mare, turnînd din cînd în cînd apă caldă.

Ea ridică deodată privirile și lingura de lemn îi căzu din mînă.

— Domnul Bright, exclamă ea și se uită la el ca la o fantomă.

David băgă de seamă uimirea fetei și surîse.

— Da, domnișoară Norman, eu sînt. Credeam că te-ai măritat de mult și ești plecată departe.

— Nu, răspunse ea.

Ochii mari sclipeau în întunericul șopronului ca două opale.

— Sînt vreo zece ani de cînd ne jucam pe cîmp cu ceilalți copii, zise David.

Și un frumos surîs îi luminâ fața.

Dora ridică lingura de lemn și începu să amestece iar în castron, din ce în ce mai repede. Nici prin gînd nu-i trecuse că David se va ivi odată înaintea ei, și încă pe neașteptate. Îl vedea rar ; o dată sau de două ori, dintr-un colț ascuns îl privea cu ochi de fiară curioasă. Demult de tot, în biserica din Potman's Heath se îndrăgostise de acest domnișor zvelt și cuminte.

— Da, sînt vreo zece ani de atunci, întări ea cuvintele lui David.

— Aveai paisprezece ani pe atunci, urmă tînărul.

— Și dumneata aveai zece, zise fata.

— Am rămas tot atît de prost ca atunci ! zise David.

— Și eu, zise fata aproape sălbatic, tot pe loc am rămas, ca minutarele ceasornicului din turnul bisericii. Nu m-aș mira să văd că-și fac graurii cuibul în capul meu !

— Nu ești mulțumită ? întrebă David și intrînd în șopron se așeză alături de fata care lucra de zor.

— Mulțumită ? Fată de țară ! zise.

Și ridicîndu-se deodată, se uită la David cu ochii mari.

— Trebuie să duc castronul ăsta dincolo, zise. Mai am de tăiat treizeci de găini pînă-n seară și să le împachetez pentru tren. Le trimitem la Londra.

Se pregăti să plece. Apoi se întoarse :

— Nu vrei să vezi șopronul unde tai găinile, domnule Bright ?

Tînărul o urmă gînditor.

Șopronul era lung și strîmt. Aici își petreceau ultimele zile ale vieții cîteva sute de păsări. Erau bine hrănite. La apropierea Dorei, găinile se năpustiră asupra hranei din castron, dar erau cam neliniștite și David băgă de seamă că se uitau cu neîncredere la Dora cu ochii lor rotunzi, gălbui ca pucioasa. Cel mai neînsemnat gest al fetei care nu slujea împărțirii hranei era deajuns spre a le pune pe fugă.

— Ele știu tot ! Știu tot ! șopti David.

Dora întrebă, ieșind din șopron :

— Cum să prind treizeci de păsări ? O rup la fugă cum mă apropii de ele ! Știu ce se întîmplă cu ele cînd le prind ! zise Dora cu un surîs, larg, plin de căldură. Dar nici nu mă obosesc să le prind. Se prind singure. Pun cîteva boabe în

lada de colo, cu ușa ridicată și cînd intră în ladă, trag de sfoară de departe, ușa cade și prind cîte șase deodată. Și pe urmă...

Dar fata arătă numai cu gestul, înnodînd și desprinzînd deodată cele două degete arătătoare, cum tăia gîtul găinilor.

— Nu știam bine, zise Dora. Lady Angele m-a învățat cum să tai găinile.

— Lady Angele ? șopti David.

— Da, zise Dora, și văzu pe David pălind. Dumneata, domnule Bright n-ai vrea ca păsările să fie tăiate. Oamenii spun că nu mănînci carne, că ești vegetarian.

Privirile lui David o încurcară pe Dora, se roși și nu mai știu ce să spună. Deodată aruncă de pe braț găleata goală, cu furie și se tîngui :

— Ce să fac, domnule Bright ? Trebuie să muncesc ca să trăiesc. Și trebuie să taie cineva găinile, ca să ajungă să le mănînce ceilalți.

— Dora, răspunse David, nu e drept să ucidem. Nimeni să nu ajute la uciderile care se petrec pe lumea asta.

— Găinile tot vor muri odată...

— Să moară, ce te privește pe tine, Dora ? Toți vom muri. Dar a ucide o viețuitoare e o brutalitate înfiorătoare. Căci viața e sfîntă.

— Eu tai numai cînd mi se poruncește, răspunse Dora sec. Și ce fac eu fac și alții. Trebuie să taie cineva găinile. Eu îmi cîștig pîinea.

— *Trebuie !* exclamă David cu disperare înăbușită. Cuvînt ticălos. *Trebuie* ! Eu nu înțeleg acest cuvînt.

— Eu da, răspunse Dora. În Sfînta Scriptură stă scris : „Fiți rodnici și vă-nmulțiți, a voastră este stăpînirea peste viețuitoarele apelor și păsările văzduhului".

— Să nu crezi în cuvintele astea ! exclamă David. Dumnezeu spune : „Fiți rodnici și vă-nmulțiți și tot Dumnezeu alungă oamenii din rai pentru că i-au urmat porunca — ce fel de Dumnezeu fără noimă e acesta ? Dumnezeu nu seamănă cu unul din acei tineri care nu știu ce vor. Oricine poate găsi în Sfînta Scriptură o îndrituire a păcatelor lui. Dar e curată nerozie, mă auzi ? să crezi în toate acele învechite cuvinte.

— De ce omoară pisica șoarecele ? întrebă Dora.

— Pentru că pisica e o sălbăticiune, asemenea oamenilor care pun mîna pe arme. Dar nu cred că menirea omului e să nimicească. Pace, pace înăuntru și în afară, e singura noastră mîntuire pe acest absurd pămînt.

Dora lăsă capul în jos. O trecu un fior. Nu știa ce să răspundă. David o vrăjise, fără să-și dea seama. Fata se depărtă încet, cu ochii în lacrimi, lăsînd căldarea jos.

David se înapoie pe terasă, unde îl așteptau cele două doamne.

— Unde ai fost ? întrebă Mary.

— M-am uitat prin șopronul unde se taie găinile, răspunse David cu glas înăbușit. Să mergem.

Strînse mîna lui lady Angele care-i, aruncă o privire de ușurare.

În automobil, David zise :

— Simt o pace mare în mine. O ! De-aș putea împărtăși și altora această pace !

Mary se uită la el îngrijorată.

X

Seara, David luă masa cu tatăl său. Pe masă ardeau patru lumînări și Lizzie aduse tot felul de bucate gustoase, numai legume. În cămin ardea un buștean gros. Nu schimbară un cuvînt. Privirile lor se încrucișară de cîteva ori, dar nu izbutiră să-și vorbească :

David întrebă deodată :

— Dar ce e tată ?

Dr. Bright își șterse mustața cu șervetul, minuțios și se uită cu mirare la băiat. Cu enervare înăbușită zise rar :

— Mă mir cum îți vine să intri pe la oameni și să te dai în spectacol !

— Cum asta ?

— Spune-mi te rog, cum ți-a venit să te duci la tata Spoon să spui lucrătorilor că patriotismul e o crimă, să jignești sentimentele religioase ale bătrînului, numindu-l pe deasupra „filzof de duzină“.

Peste chipul lui David trecu un zîmbet ușor.

— Văd că ți-a vorbit. Adevărul e că tata Spoon pe care-l prețuiesc foarte mult, mi-a pus cîteva întrebări cu privire la problemele vieții, așa că i-am spus adevărul, numai adevărul. Nu m-am gîndit deloc să-l jignesc. Îi voi cere iertare.

— Să te dai iar în spectacol ? Cred că ar fi mult mai bine, dragul meu, să ții părerile tale pentru tine.

— Nici nu le cunoști ! zise David cu seriozitate.

— Nu țin deloc să le cunosc ! exclamă tatăl tot mai nervos. N-am nimic împotriva invențiilor tale, atîta vreme cît nu supără pe alții. Ți-am spus întotdeauna că trebuie să respectăm părerile altora, sentimentele, credințele lor.

— Respect tot ce e infinit, mi-e milă de tot ce e trecător, zise David liniștit.

— Inconștientule ! Zăpăcitule ! strigă dr. Bright.

O expresie fatală se ivi în ochii lui David și părea că-l străbătea un fior rece. Dr. Bright se sperie, neobișnuit cu această paloare a fiului său.

— Bagă-ți odată mințile în cap, ca să vezi că am dreptate ! zise, fără a-și lua ochii din ochii fiului.

Dr. Bright era întotdeauna încredințat că avea dreptate, Era un om serios și cult, dar cu prea puțină înțelegere pentru sufletele altora. În această seară distruse orbește una din puținele punți care-l mai legau de fiul său.

— O să plecăm în străinătate, zise deodată. Pînă la primăvară.

— Unde ? întrebă David fără grabă.

— În Italia și poate în Tunisia. Ce părere ai ?

— Unde sînt acum e pentru mine locul cel mai drag din lume. Și oriunde aș pleca, nu mă voi putea despărți de mine. Dar dacă trebuie, merg bucuros.

O nouă cotitură în viața lui David. Cînd se culcă, își zise că viața lui era asemenea unei piramide pe care se urca, fără să știe cînd va ajunge în vîrful ei, spre a nu mai avea nici un perete înaintea ochilor. Tot timpul, în copilăria lui auzise : — Du-te la școală ! Vino acasă ! Du-te pe cîmp ! Du-te în Elveția ! Vino iar acasă ! Fă asta, fă așa..." Niciodată nu era lăsat în pace. „Ce înseamnă goana asta ?" își zise. Dar nu sufăr numai eu de această goană fără odihnă. Întreaga omenire suferă la fel. Acesta e destinul : „Înainte ! Înainte ! Loc altora !" Ce înseamnă asta ? Nu vreau să mă clintesc din loc

și totuși sînt împins fără voia mea. Și dacă aș vrea să plec, aș fi silit să rămîn locului".

În acea noapte David visă pe Dora Norman. Cîteva zile se simți învăluit de o adiere vrăjită, un farmec de iubire. Apoi adierea pieri, lăsînd în urmă-i o amărăciune.

Îl cuprinse deodată un val de generozitate, o iubire pentru toată omenirea, pentru tot ce o înconjoară. Ultimile zile înaintea călătoriei le petrecu plimbîndu-se pe cîmp, printre iazuri, prin pădure. Uneori se oprea în fața unui stejar, și dacă cineva ar fi fost în apropiere, l-ar fi auzit grăind: „Te iubesc, făptură uriașă, născută dintr-o ghindă căzută pe pămînt. Cîtă vreme vei sta drept, așa, înfruntînd lumea? Ești atît de frumos și desăvîrșirea ta îmi încîntă ochii, deși apasă și asupra ta osînda morții. Mi-e milă de tine!"

Pe cîmp, dînd de o turmă de oi, le vorbi la fel de ciudat, de entuziast: — „Voi, care ați fost mai înainte mielușei, voi pe care vă cunosc de cînd sugeați la sînul mamei voastre, voi pe care omul v-a ridicat pînă la simbol, o! vă iubesc atît de mult în marea voastră nevinovăție! Fericite sînteți, necunoscînd zădărnicia vieții voastre, voi, făpturi ale lui Dumnezeu. Veți muri desigur în spaimă și sînge, deși n-ați primit viața de la acei care vă smulg inima din piept!" David păși încet pe cîmp și oile se țineau după el. Se întorcea, privind în ochii lor fără înțeles. „Dar și pentru voi va veni pacea pe pămînt!" adăuga tînărul. Același lucru făgădui cailor înhămați! opintindu-se din greu.

Într-una din aceste plimbări David îl întîlni pe arendașul John Bull cu fiica lui, Elsie. Chipul fetei se înroși deodată.

— Facem iarna asta în Africa, după cîte am auzit! zise John Bull, în vreme ce fata se uita țintă la David, aproape ca oile de adineaori care se țînuseră după el.

— Da, în Italia... poate și în Tunisia! răspunse David.

— În Tunisia? Colonie engleză, desigur! urmă arendașul.

— Nu, protectorat francez.

— Păcat, răspunse John Bull. Toată Africa ar trebui să fie britanică. Numai noi știm să guvernăm pe negri.

— În Tunisia locuiesc arabi nu negri.

— Tot una, exclamă John Bull. Și văd în gazete că ticăloșii iar ne fac o mulțime de greutăți — se vede că li s-a urît cu binele.

— De ce ? întrebă David.

— Să se răzvrătească împotriva stăpînirii britanice ? Stăpînirea cea mai dreaptă, cea mai blajină și cea mai legală din lume ! Pesemne că nici nu-și dau seama. Ar trebui să simtă biciul altor colonizatori, ca să înceapă a prețui steagul britanic.

— Crezi că băștinașii din colonii au într-adevăr nevoie de o stăpînire străină ? Nu crezi că ar fi mult mai fericiți în libertate ?

— Auzi ce spune domnul Bright ? o întrebă pe Elsie John Bull și izbucni într-un hohot de rîs. Ești fără pereche, domnule Bright ! începu el să rîdă. M-am gîndit mult la dumneata... N-ai să fii bun niciodată de nimic. În lume e nevoie de ordine, și ordinea numai cu forța se ține. Aud că și cumnatul dumitale, domnul Grevil vrea să candideze în primăvara viitoare pentru un loc în parlament. Sînt sigur că el va lupta pentru cauza cea dreaptă ! Dumneata trebuie să fii un socialist înfocat, așa e, domnule Bright ?

— Nu știu, răspunse David, care zîmbea mereu. Fac parte din lumea celor slabi, a celor fără putere. Pe cînd dumneata, domnule Bull, faci parte din lumea celor capabili, a celor care sînt pentru ordine, pentrů ordinea socială, politică, economică. Pămîntul dumitale e bine muncit și nu îngădui nimănui să te fure, nici măcar unui cocoș sălbatic sau unei rațe sau unui iepure — pînă cînd vei băga de seamă într-o bună zi că toată această energie a dumitale s-a cheltuit în zadar.

— La asta nu m-am gîndit ! răspunse arendașul, scărpinîndu-se după ureche. Nu mă interesează decît ziua de azi. Ce rost ar avea să-mi bat capul, cu ce se va petrece la anul ?

— Și totuși te gîndești la anul ce va veni, răspunse David. Nu ară oare caii dumitale cîmpul acolo, pentru secerișul anului viitor ? Și nu dorești în adîncul inimii dumitale ca anul ce vine să fie mai îmbelșugat ca anul trecut ? Toți ne gîndim se pare numai la ziua de azi, dar de fapt urmărim recolta zilelor de mîine. Și s-ar putea ca la anul să nu recoltezi un bob de mei.

— Asta e partea proastă în agricultură! zise cu glas practic John Bull. Ai dreptate!

Elsie se uita cu ochi plini de admirație la David. Crédea în cuvintele lui, se vedea bine, și ar fi dorit să-l mai audă vorbind, oricît de mult.

— Ce zici de acest tînăr? se întoarse John Bull către Elsie.

David rise, fata se înroși și un val de sînge se urcă și în obrajii lui David. Își aminti de Dora Norman și acea simțire dulce din vis, îl cuprinse iar. Dora era mai drăguță decît Elsie și ceva misterios din făptura ei îl atrăgea, ceva nemaicunoscut, care-l făcea să se apere, cînd se gîndea la ea.

Cînd fu iar singur în cîmp, David se gîndi la femei, la femeile din cărțile lui, a căror viață o urmărise în singurătatea camerei lui. Erau mai mult femei, victime ale pasiunilor lor. Suferea cu ele; uneori se punea în locul iubiților lor și întorcînd repede pagină după pagină citită la lumina luminării de la căpătîiul patului, le întovărășea pînă la sfîrșitul fatal. În adîncul tainic al inimii dorise adesea o astfel de femeie, căreia să-și poată închina viața. Și văzu că numai gîndul la Dora îl emoționa — și mult mai direct, mai personal decît una din iubitele-i literare.

Grăbi pașii, de parcă voia să scape de gîndurile care-l nelinișteau.

XI

Cu o zi înaintea plecării, geamantanul lui David, era gata. De obicei se ocupa de acest lucru Mary. Acum îi ținuse locul Lizzie și în vreme ce-i punea pe pat cămășile moi de flanelă, costumele și restul rufăriei, cînta acele cîntece populare pe care le știau toți ai casei. Cîntece duioase. Dr. Bright o numea, din această pricină, „porumbița noastră". După ce întocmi lista cu lucrurile lui David, începu să caute lucrurile domnului doctor, apoi duse geamantanele în curte, să le dea luciu, avînd grijă să nu mînjească etichetele hotelurilor. Mintea ei călătorea între timp la Roma, Cairo, Tanger și alte localități de care habar n-avea, dar care se aflau undeva, fiind numele lor tipărite pe acele etichete. Lizzie nu putea înțelege de ce călătoreau oamenii în acele ținuturi. Dorea și ea ceva, nu foarte

mult : o învoire de cîteva săptămîni, să se ducă pe acasă, în Wales. Şi poate că odată cu plecarea stăpînilor îşi va îndeplini şi ea visul.

Cu două zile mai înainte Mary şi John plecaseră de la Aldershaw la Londra, luîndu-şi rămas bun de la David. El îşi luase rămas bun şi de la satul, cîmpiile şi iazurile înconjurătoare. Îi părea rău, îl durea această despărţire de fiecare pom, fiecare piatră, fiecare tufiş : fuseseră singurii lui prieteni.

Se gîndi de cîteva ori la tata Spoon, de cînd se plînsese doctorului. Luă hotărîrea să se ducă să-l vadă, spre a se împăca, înainte de plecare. În drumul spre atelierul rotarului, cam la un kilometru jumătate dincolo de sat, îi veniră în minte cuvintele din urmă ale bătrînului : „Te rog să pleci de aici şi să nu te mai îngrijeşti de sufletul oamenilor mei, fals-profet ce eşti !"

În deal, şoseaua mare se încrucişa cu drumul satului. Pe dreapta era moara de vînt şi David se uită la cele patru aripi mari, negre, ameninţătoare în gol, în vreme ce vîntul şuiera prin ele. Autobuzul de Rye opri în staţie.

Printre călători se afla o fată tînără. Era Dora Norman. David o recunoscu îndată. Se sperie, trecu repede pe dinaintea autobuzului, aruncînd o privire înăuntru, asupra profilului fetei, care părea adîncită-n gînduri. Luciul umed al părului ei străbătea prin geamul prăfuit al maşinii. David îşi văzu de drum, cu inima adînc îndurerată. „Unde se ducea ?" Apoi se gîndi la Mary şi se mîhni şi mai mult. Din pricina Dorei avusese o supărare cu Mary. Cu vreo cîteva zile mai înainte lady Angele se dusese la Mary şi îi povesti că Dora care era în slujba ei de mai bine de un an, o părăsea aşa, deodată. Spunea că nu mai putea să taie păsări nevinovate sau să ia măcar parte la uciderea lor. Lady Angele pricepu numaidecît adevărata pricină a fetei : Dora trebuie să fi vorbit cu David şi fata nu ascunse. Cînd Mary îşi luă rămas de la fratele ei, îi zise dezmierdîndu-l ca pe un copil :

— Ştii tot atît de bine ca şi mine, că nu putem schimba lumea. Biata Dora şi-a pierdut slujba din pricină că a stat de vorbă cu tine şi cine ştie ce ar mai putea ieşi de aici. Fereşte-te, dragul meu, fereşte-te, şi nu te mai amesteca în viaţa oamenilor.

David luă apărarea fetei, Mary îl făcu pe David „prostuț“ și deși se despărțiră tot atît de buni prieteni ca mai înainte, rămase în sufletul tînărului un grăunte de amărăciune. Vedea că nici Mary nu-l mai înțelegea și aducea în gînd învinuiri violente lui John, cumnatul, care nu-l înțelesese niciodată și care acum îl înstrăina de sora lui. „Dora a făcut foarte bine ce a făcut“ își zise David depărtîndu-se de autobuz. „Ea a înțeles adevărul cuvintelor mele“. Și deodată i se păru că ceea ce credeau tatăl, sora sau restul oamenilor de pe pămînt, era fără însemnătate, dacă Dora îl înțelegea. Inima i se umplu de o căldură tainică pentru acea fată și cu cît se depărta mai mult de ea, mîhnirea lui creștea. Îi veni să se întoarcă brusc spre mașină ; se opri de cîteva ori, dar își văzu iar de drum. Apoi începu să numere stîlpii gardului gîndind : „Cînd voi ajunge la acela, mă întorc și mă duc la ea“. Numără mereu și apoi întoarse capul. Autobuzul era tot în fața hanului. David nu se clinti din loc. Și cînd se hotărîse să se întoarcă, mașina plecă. O durere ascuțită străpunse inima tînărului. Regretă din toată inima, apoi zise : „Biata Dora !“

Neliniștit, copleșit, își văzu de drum, drept spre atelierul lui tata Spoon. Un miros de lemn și de vopsea amestecat cu izul iute al potcoavelor aruncate, venea de la potcovăria apropiată, învăluindu-l. Prin ușa deschisă a atelierului se auzea zgomotul înăbușit al unei mașini care pornea. David zări pe bătrînul Spoon lîngă o căruță fără roți pe care o repara. Bătrînul apostol nu-l văzuse încă și o clipă trecu prin mintea lui David s-o rupă la fugă, dar un băiat cu părul roșcovan, nas coroiat și ochii mici îi ieși înainte, întrebîndu-l obraznic :

— Pe cine cauți aici ?

— Vreau să vorbesc cu domnul Spoon.

— Acolo e meșterul, zise arătînd prin ușa dechisă. Și vezi să nu-ți dea cu ceva în cap !

Rînji, sumețîndu-și mînecile și arătînd brațele goale, groase pe care tatuase două femei lătărețe.

— Meșterului nu-i place să vadă pe cineva amestecîndu-se în problemele lui, urmă Jack, îndemnîndu-ne să părăsim lucrul, cum s-a întîmplat nu de mult cu o fată. Ești bolșevic, domnule Bright — bagă de seamă !

David îl privi cu ochi mirați.

— Nu știu cine ți-a vîrît în cap astfel de idei despre mine, răspunse el. Nici nu știu măcar ce înseamnă bolșevic. Dar așa cum se vede că este lumea azi, nu mi se pare nimic mai firesc decît lupta dintre asupriți și asupritori, între muncă și capital.

Toți se opriră din lucru, în vreme ce Jack se duse la meșter să-i spună că venise David. Tata Spoon puse mîna pe o pîrghie, trase odată și opri motorul care punea cureaua în mișcare. O tăcere bruscă cuprinse atelierul. Bătrînul se apropie de David, strivind podeaua sub pașii grei, măsurați și ștergîndu-și mîinile de șorțul albastru.

— Ce dorești, Sir ? întrebă. N-aș vrea să te mai amesteci în atelierul meu, precum știi.

Alți lucrători lăsară uneltele și priveau spre David, neclintiți.

— Doresc să vorbesc cu dumneata, răspunse David.

— Poftim.

— Între patru ochi.

— Nu sînt doctor, răspunse bătrînul Spoon. Dacă dorești o consultație, te ascult aici. Dar n-aș vrea să mai aud nimic din filozofia dumitale insultătoare.

Foarte încurcat. David zise.

— Am venit să-ți spun următoarele : Îmi pare rău că te-am supărat. A fost fără voia mea.

Cineva rise. Bătrînul Spoon zise :

— Foarte frumos din partea tatălui dumitale că te-a trimis la mine. Știu că el a respectat întotdeauna părerile și credințele altora.

— Am venit fără știrea lui, întrerupse David. Mîine plec pentru mai multă vreme în străinătate și nu vreau să las în urma mea nici o supărare.

Bătrînul Spoon se scărpină în cap, cugetînd cum să se poarte în această împrejurare, de față cu lucrătorii.

— Nu e vorba de supărare, zise el deodată. Ci de o deosebire adîncă de păreri, care nu se pot împăca. Sînt metodist, dar nu m-am amestecat în religia altora. Cine trăiește în întuneric, în întuneric să rămînă, dacă nu poate vedea lumina. Privește la șeful de atelier. De șaisprezece ani e la mine, s-a căsătorit cu fata mea și totuși ține la biserica puritană. Nu e o dovadă vie a cuvintelor mele ?

— Nu e nevoie de nici o dovadă, răspunse David. Și nu trebuie să ne depărtăm.

— Nu ne depărtăm deloc, se înflăcără bătrînul Spoon. Ai spus despre mine că sînt un filozof de paie și vreau să-ți arăt că nu sînt așa.

Lucrătorii începuseră să zîmbească, zărind ciuda tot mai aprinsă a meșterului lor. Dar bătrînul Spoon se stăpîni, mulțumindu-se a întreba :

— Ce ai vrut să înțelegi prin „filozof de paie", domnule Bright.

David care se simțea tot mai stînjenit, reveni la gîndul de la început :

— Dacă nu m-am purtat cum se cuvine, dacă te-am jignit, domnule Spoon în credințele dumitale religioase, am venit să-ți cer iertare și să-ți spun că n-am avut această intenție.

În timpul acesta tata Spoon clipea din pleoape, cum clipesc vulturii închiși între gratii. O tăcere grea se lăsă în atelier. Apoi el zise :

— N-avem o bază comună, pe care să putem sta de vorbă, domnule Bright.

Glasul lui nu mai avea nimic certăreț și privi statura înaltă a lui David cu neliniște.

— Ești încă un copil, urmă el, dar cu timpul îți vei schimba ideile. Nu ești întîiul care te socoți mai priceput ca ceilalți. Dar crede-mă, Sir, că nimeni n-a îmbătrînit cu aceste păreri — le-a mai schimbat. În ce privește deosebirile dintre noi, poți fii pe pace. Și acum du-te acasă".

Ultimele cuvinte, Spoon le rosti cu atîta violență, că i se înfundă și glasul. Apoi se întoarse către lucrători, zicînd :

— Vedeți-vă de treabă și nu mai pierdeți vremea.

Dădu drumul motorului care porni cu zgomot și David ieși încet din atelier, urmărit de ironia lucrătorilor.

— Cine a mai pomenit un tînăr ca ăsta ? zise șeful de atelier, amestecînd într-o oală cu vopsea.

— Mare mirare de nu i-o da cineva cu o cărămidă în cap ! zise Jack.

Gînditor, David se întoarse spre casa părintească. Dora îi venise în minte. Încercă să ghicească unde o fi ajuns mașina care alerga spre Rye. Ar fi voit să știe unde se ducea fata. Căci el, mîine în zori pleca departe, pentru cine știe cîtă vreme. Unde va fi Dora cînd se va întoarce el ?

Acasă îl găsi pe tatăl său, care-i trase o săpuneală cu privire la convingerile și ideile năstrușnice pe care le avea, cu privire la conștiința lui bolnavă, cum nu se mai întîmplase de mult.

A doua zi supărați, învrăjbiți, plecară în călătorie.

XII

Un domn cu bărbuță blondă, tăiată scurt, cu fața îmbujorată de băutura îmbelșugată ieși într-o seară de la clubul din St. James Square. Clopotul din turn bătu unu. Domnul scoase ceasornicul din vesta albă, îl privi sub lumina becului electric și mută minutarul ceva mai înainte, ca să fie la fel cu celelalte ceasornice.

Cerul limpede, rece de iarnă geroasă, scăpăra de stele. La un colț domnul se opri, cuprins parcă de o ezitare. Un taximetru trecu zgomotos. Cîțiva metri mai departe de domnul cel elegant, o fantomă într-un veșmînt de pînză de sac, și în cap cu un joben răscolea într-o cutie de gunoi din fața casei, pe care o golea a doua zi serviciul salubrității. Zărind pe domnul de la club, fantoma cu joben se repezi spre el, întinse o mînă palidă și ceru de pomană : o hienă cerșește cîte un ban. „Du-te dracului !“ răspunse domnul cu ton poruncitor. Și nefericitul se depărtă, să răscolească mai departe în cutia de gunoi, unde găsi o pereche de bretele uzate, o banană stricată pe care o mîncă repede și o perie veche de dinți, cu ajutorul căreia începu să-și netezească părul zbîrlit.

Domnul își văzu de drum, trecu prin Pall Mall spre Trafalgar Square, fluierînd o melodie ușoară. Pasul era sprinten, tinerești și cînd lumina lămpii cădea sub borurile pălăriei se vedeau ochii albaștri, de forma migdalei, doritori de viață.

Trecînd pe dinaintea Galeriei Naționale și a polițaiului care veghea în întunericul adînc al clădirii, se gîndi la Rubens și la Van Dick. Visa cu toată tinerețea lui dragostea, dorul al cărui farmec poate vrăji o inimă. „Să însemne oare Mary toate astea pentru mine ? se întreba el nemulțumit. De ce nu mai e așa de ispititoare ? De ce am luat-o ? Trăiesc cu ea ca într-o pușcărie ca într-un institut de corecție, în care nu m-am

putut obișnui. Căsătoria e o închisoare cu uși deschise, o colivie fără gratii, din care nu poți scăpa".

În curînd John ajunse în cartierul Adelphi, în fața unei case. Șovăi, se uită de cîteva ori la ferestrele întunecate ale etajului al treilea, urcă vreo cîteva trepte și se înapoie. Începu să se plimbe pe trotuar.

Știa că la acea oră nu trebuia să fie în acel loc; dar Karis îi comunicase că avea nevoie de el. La scrisoarea lui, ea îi răspunsese cu delicatețe, că trebuia să-i vorbească personal. John simți nevoia s-o vadă și iar se trezi în sufletul lui romanticul episod de odinioară. Îi fu milă de biata fată, o dragoste caldă îi umplu inima pentru ea. Abia acum își dădea seama ce lanțuri grele pune căsătoria. Și firea lui se răzvrătea. Mary era o povară prea grea, ocupa prea mult din viața lui, libertatea lui personală, aproape se irosise.

Din întîmplare, Mary nu era atunci în oraș. Plecase la Pothman's Heath, ca să fie altă cameristă în locul Lizzei. De ani de zile biata Lizzie n-avusese nici un concediu, și acum cu prilejul călătoriei doctorului Bright și a tînărului David în străinătate, se duse și ea să-și vadă părinții în Wales, John socotea că soția va rămîne două-trei zile la Potman's Heath.

În fața acelei case din Adelphi Terrace, John ținea în mînă două chei. Una o primise mai demult de la Karis, ca să poată s-o vadă ori de cîte ori va dori; la ultima întîlnire uitase să-i înapoieze cheia. Mîna-i tremura ușor, cînd luă una din chei să deschidă ușa. Și cînd aceasta scîrțîi în liniștea coridorului de piatră — zgomot atît de cunoscut — John se simțea ca un fel de spărgător. Se opri o clipă în întuneric, nehotărît, șovăitor. Apoi închise ușa binișor. „Karis vrea să mă vadă — mai curînd sau mai tîrziu tot trebuia să mă duc la ea. Mă duc acum", gîndi el.

Urcînd pe scara în spirală, inima îi bătea mult mai repede și mai sălbatic. Cînd ajunse la ușa dansatoarei zîmbi și i se păru că nici nu putea fi altfel. Apoi descuie ușa cu a doua cheie.

O închise la loc cu băgare de seamă. Se afla acum în locuința lui Karis în același loc în care de atîtea ori o ținuse în brațe, primind pe buzele lui pătimașele sărutări de despărțire ale fetei — și unde ea îl rugase de atîtea ori să vină iar, cît mai curînd, a doua zi. „Sînt iar aici!" șopti John, aprinse

lumina și atîrnă în cuier pălăria și pardesiul. Mîna-i atinse ceva moale, ceva viu, o căciuliță de astrahan. O luă în mînă, o lipi de obraz și o dezmierdă ca pe o pisicuță neagră.

Apoi se îndreptă spre o ușă albă, cu chipul încordat de așteptare. Bătu foarte încet, apoi ca și cum voia să-și dea singur curaj, bătu încă o dată, mai tare, mai viguros. Cele cinci luni de căsătorie se reduseră acum la o zi, la un minut, în vreme ce aștepta răspunsul dinăuntru. Nerăbdător, mai bătu o dată. Se auzi un strigăt înăbușit. Un strigăt uimit, speriat.

— Cine e ?

— Eu, John.

Glasul repetă „John" și musafirul neașteptat zise :

— „Nu te speria, Karis. Am descuiat cu cheile pe care am uitat să ți le înapoiez !" John auzi zgomotul pașilor nesiguri. — „Într-adevăr, tu ești John ?" John răspunse : — „Karis !"

Ușa se deschise și Karis din prag se uită la el, ca la o fantomă. Karis era palidă, slăbită și surîdea ciudat. Deodată ea se aruncă înainte și-i căzu în brațe. John o îmbrățișă, o sărută.

— Ai temperatură, draga mea. Ce e cu tine ? Karis nu răspunse. Părea fără viață. John o duse către pat, o puse între perne și o acoperi. Ea îl privi cu ochii albaștri, triști și zise, aproape țipînd :

— O ! John ! Apoi se întoarse, își vîrî obrazul în pernă și izbucni în plîns. John îi dezmierdă părul de aur, o sărută pe gît și încercă s-o liniștească.

— Karis, draga mea, zise, am venit să-ți fiu de folos. Ești bolnavă, văd. Rămîn cu tine, dar să fii cuminte. Și acum spune-mi de ce m-ai chemat ?

Karis plîngea mereu.

John nu se aștepta la asemenea primire. Era dezamăgit că o găsea atît de bolnavă. Dar o finețe lăuntrică îl sili să uite deocamdată propria-i dorință și voia într-adevăr să-i vină într-ajutor.

Se așeză la capătul patului, își scoase o țigară și începu să fumeze. Karis tușea încet din pricina fumului, și lacrimile încetară. Se mai liniști. John o privea, îi vedea umerii subțiri, pielea albă care abia se deosebea de dantela halatului.

O lampă de lîngă pat lumina părul frumos, care cădea în valuri pe pernă. Cu brațele întinse, strîngea spasmodic marginea patului.

— Karis, nu vrei să-mi spui nimic ? întrebă John.

Ea îl lăsă o vreme să aștepte, apoi într-un elan de recunoștință că venise, deși pe neașteptate, făcu un cerc cu brațul și-i întinse mîna. John o apucă, o strînse tare și o sărută. Dar Karis nu-și ridică fața din pernă.

— Te rog, pleacă o clipă din cameră, zise. Te chem eu.

John fără a rosti un cuvînt ieși în camera învecinată. Cînd aprinse lumina, văzu cu uimire că acea încăpere era mai mult goală. Mai toată mobila dispăruse. Se simți încurcat, îngrijorat. „Dacă nu veneam, gîndi el, îmi scuteam multă bătaie de cap și mult necaz".

Karis în vremea aceasta coborî cu greu din pat, se așeză în fața oglinzii și în cîteva clipe își schimbă cu desăvîrșire înfățișarea. Apoi își puse un alt halat de interior, se întoarse în pat, se acoperi și-l strigă pe John. Cînd intră, o văzu împletindu-și părul. În ochii ei sclipeau văpăile febrei.

— N-o mai ai pe Roza ? întrebă John.

— Nu, m-a lăsat, zise Karis. Nu puteam s-o mai țin, n-aveam cu ce.

— Ce e cu tine, draga mea ? Ești bolnavă !

— Dragă John, zise Karis, legîndu-și părul cu fundă albastre, azi mi s-a părut că voi muri.

— Să mori ? Și mai surîzi vorbind astfel ?

— Nu-mi pare rău. Sînt atît de obosită. Colțul gurii îi tremura, de parcă era gata să plîngă iar. John îi oferi o țigară. Ea o luă și John i-o aprinse.

— O ! John ! urmă Karis. De trei ori ți-am scris și te-am rugat să vii. De trei săptămîni te aștept.

— Puteam ? răspunse el. Știi că sînt însurat, că nu mai sînt liber. Și ne-am înțeles să nu ne mai vedem.

— Dar dacă ai cere soției tale îngăduirea de a veni să mă vezi ?

— Se poate așa ceva ?

— De ce nu ? Crezi că s-ar împotrivi ? Nu i-ai vorbit niciodată de mine ?

— Nu.

— Atunci cum de ești aici ?

— Sînt singur în Londra noaptea asta.

— În timpul zilei n-ai fi putut veni ?

John nu răspunse.

— Nu trebuia să întreb nimic. Știu. n-am dreptul... Dar ce să fac, John ? Sînt bolnavă, îmi merge rău cu piciorul, și am dureri în piept. Nu pot mînca. Banii de la tine i-am cheltuit pe toți. Ba am vîndut și cîteva lucruri. Sînt atît de singură, Dumnezeule !

Mișcat de atîta nenorocire, John o cuprinse cu brațul. Ea se desprinse cu blîndețe.

— Nu, nu ! zise. Nu trebuie. Noi nu ne mai iubim. O, John, ai venit pentru că mă iubești — pentru că vrei să mă iubești ? Nu ! Își acoperi fața cu amîndouă mîinile, strigînd aproape : Nu m-ai iubit niciodată, John, niciodată ! N-ar fi trebuit să-ți scriu, n-am vrut, dar n-am putut".

— Draga mea ! zise John. Nu-ți pierde cumpătul. Și îmi pare bine că m-ai chemat la tine. Nu-ți închipui cît am suferit din pricina despărțirii noastre.

— Ai suferit ? Alături de ea ? exclamă Karis. Părea un înger, cînd a ieșit din biserică. Cum se poate să suferi alături de ea ? E cu totul altfel decît mine !

Se ridică în pat și o clipă își stăpîni emoția.

— Știi de ce am venit la nunta ta ? Voiam să te acuz în public. Puteam s-o ucid. O ! John, dar cînd am văzut-o ! O văd și acum înaintea mea— atît de frumoasă, atît de blîndă ! O ! Cum am putut fi atît de odioasă ,să-ți cer să te întorci la mine — cum am putuț ? Lacrimile începură să-i curgă iar.

John se ridică și începu să se plimbe nervos :

— Să nu mai vorbim de asta. M-ai rugat să vin și iată am venit să te ajut.

— N-am nevoie de nici un ajutor, răspunse ea.

Bietul John era foarte nefericit acum. Cu o clipă mai înainte se răzvrătise împotriva lui Mary. Acum ea era din nou stăpîna inimii lui și Karis pierea pe încetul în trecutul îndepărtat. „Ce păpuși sîntem în mîinile femeilor !" bombăni John în sinea sa.

Se așeză. Karis pe spate între perne, cu mîinile sub cap privea țintă. Se făcu o tăcere apăsătoare.

Apoi John se ridică hotărît.

— Nu pot să mai stau, zise. E o situație imposibilă. Mă întorc mîine și pînă atunci culcă-te. Mai ai nevoie de ceva ?

— Te rog, John, răspunse ea cu voce tremurătoare, dă-mi o aspirină. Karkanova m-a învățat.

Karis părea istovită de tot și John era foarte îngrijorat. Îi dădu o pastilă.

— N-ai pe nimeni care să stea cu tine ?" întrebă John blînd. Ea dădu din cap. „Karis, ce ai ? strigă el uluit, văzînd-o că era în preajma unui leșin. Ea nu răspunse. Ochii i se închiseră. Părea că n-are aer. John nu știa ce să facă. Disperat rămăsese uimit, privind-o. Dar Karis își reveni, respirînd mai ușor. John o acoperi mai bine și deschise fereastra. Aerul răcoros năvăli în cameră. Apoi, obosit, se lăsă într-un fotoliu și închise ochii.

Cînd zorile se revărsară asupra Londrei, se trezi. Abia după oarecare timp își dădea seama că nu era acasă, cu Mary, ci îmbrăcat în camera altei femei. Lumina pătrunse prin perdelele trase, aburii alcoolului se risipiseră și vigoarea tinerească îi reveni. Începu să se mire de sfiala din ajun. Karis dormea adînc, cu chipul ei mic întors către el. N-ar fi avut prea mari remușcări dacă și-ar fi satisfăcut dorințele.

— Nu se poate ! își zise. Trebuie să fac ceva pentru ea. Nu i se păru bine s-o trezească. Trase un scaun lîngă pat, stătu o vreme destul de lungă tăcut, privind-o. Era slabă, istovită. Buzele se subțiaseră, o umbră viorie îi acoperea obrajii. Buclele părului ei lucitor, atingeau genele negre, mătăsoase. Genele se odihneau pe dungile întunecate de sub ochi. John contrariat se mira cum fusese cu putință s-o iubească odinioară atît de mult. Această ființă atît de cunoscută începu să-i fie tot mai străină. Și cu toată înstrăinarea de ea, starea în care se găsea era pentru el o acuzare grea. El hotărîse soarta ei ; era vina lui că fata se afla în Anglia. Va mai putea ea să-și cîștige existența dansînd ? Ce se va întîmpla cu ea ? Își vînduse mai toată mobila, Roza o lăsase — cheltuise cele cinci sute de lire pe care le avusese de la el, nu mai încăpea nici o îndoială, John știa că fata era risipitoare, dar nu bănuise că va fi atît de ușuratică.

John se uită în altă parte, gîndindu-se un timp la o altă fată cu care pe vremuri fusese foarte intim, dar care pierise cu desăvîrșire din viața lui, nu-i făcuse nici o supărare și

nu-l costase nici un ban. Apoi la alta și la alta. De ce nu era Karis ca celelalte fete? Și John începu să se mustre, că venise s-o vadă. „Îmi cruțam nervii", își zise. „Dar scap cu și din încurcătura asta!" John credea în fatalitate. Voia să creadă că suferința în lume e predestinată. Și totuși prin felul lui de a se purta își aduna tot felul de necazuri, pe care providența desigur nu le decretase.

O femeie îmbrăcată în costum de lucru, urcă scările aducînd o tavă cu gustarea de dimineață. În fața ușii domnișoarei Lepinowa puse tava jos și deschise ușa cu o altă cheie. Apoi bătu în ușa camerei de dormit a fetei și intră fără să mai aștepte răspuns. Zărind un bărbat în costum elegant de seară aplecat asupra bolnavei, făcu ochii mari, plini de mirare. John se sperie și el, văzînd-o deodată. Apoi luă tava, o puse pe brațul unui fotoliu, arătă spre Karis și ieși în vîrful picioarelor, făcînd semn femeii să-l urmeze. În camera de alături, care părea acum o văgăună întunecată, cele două făpturi se apropiară.

— Sînt un prieten al domnișoarei Lopinowa, zise John. Mi-a scris că dorea să mă vadă, dar n-am putut veni mai curînd. Aseară n-am mai putut pleca de lîngă ea. Îi era foarte rău. Și acum ne trebuie un medic bun.

— Ce bine-mi pare că ai venit, Sir, zise femeia care era portăreasa casei. Nu știam ce să fac cu biata domnișoară.

— Și mie îmi pare foarte bine că te ocupi de ea, zise John și dacă pot face ceva, nu voi ezita. Alți prieteni nu mai are?

— Pe mine. Și o iubesc foarte mult. Dar sînt numai îngrijitoarea acestei case și nu pot s-o ajut prea mult. Proprietarul îmi face tot felul de mizerii din pricina ei și nu cred să mai poată rămîne multă vreme aici. Chiria e scumpă și fata n-are de lucru.

— Ce mai știi despre ea? Întrebă John. N-am mai văzut-o de mult.

— Cum, nu știi nimic?

— Nu.

— Acum cîteva luni domnișoara dansa la Teatrul Lane într-un balet al ei cu doamna Karkanova — a fost și ea pe aici de vreo două ori, dar mi se pare că a plecat în America

Domnișoara Lopinowa a căzut pe scenă și și-a scrintit piciorul. De atunci nu mai poate dansa. Au venit tot felul de doctori pe la ea și acum e foarte bolnavă, sărăcuța ! Ce fată bună. Mi-e milă de ea ! Atît de tînără și atît de recunoscătoare. Nu găsești multe suflete ca ea !

— Foarte frumos din partea dumitale ! o întrerupse John. În ultimul timp n-am fost în Anglia.

— Știu doamnișoara Lopinowa mi-a istorisit tot, răspunse îngrijitoarea, aruncînd lui John o privire care-l făcu să se simtă foarte rău, căci femeia nu putea crede minciuna pe care i-o spusese.

— Și mobila unde e ? întrebă John.

— Vîndută, răspunse femeia cu gest neputincios, arătînd încăperea goală din jur.

— Bani datorează ?

— Puțini.

— Cîți ?

— Asta nu pot să spun, Sir.

— N-are nici un prieten ?

— N-am văzut pe nimeni la ea. Îmi povestea adesea decineva, spunea că fusese singura iubire a vieții ei.

— Da, da..., bîlbîi John, privind în ochii portăresei. De mine vorbea.

Tăcură cîteva clipe. Apoi femeia zise :

— Proprietarul s-a interesat de aparatamentul ei. Sînt numai șase apartamente. Într-unul locuiește un scriitor cunoscut, într-altul o actriță care are teatrul ei. Mi-e teamă să nu-i trimită proprietarul domnișoarei Lopinowa, o scrisorică, să se mute. Dacă o fi aflat că și-a vîndut mobila și nu are față în casă... Dar asta rămîne între noi, Sir.

— Firește, firește... Îți mulțumesc. Voi vedea ce e de făcut. Dar întîi ne trebuie un doctor bun.

— Mă duc s-o trezesc, zise portăreasa, îndreptîndu-se către ușă. Uneori trebuie s-o silesc să ia ceva în gură. Nici nu vrea să se atingă. Asta e foarte rău !

— Bine, zise John. Eu plec. Și spune domnișoarei Lopinowa că va veni azi un doctor — și va mai primi vești de la mine.

— Da, Sir, răspunse ea cu un surîs.

Strînse mîna portăresei și ieși în stradă. Chemă o trăsură, și plecă repede acasă, în Upper Brook Street.

XIII

Cum ajunse acasă, John făcu o baie, mîncă ceva, puse o cămașă nouă, se-mbrăcă într-un costum de stradă. Se hotărî să se ocupe de Karis și să facă astfel ca fata să nu se mai poată plînge de el. Era foarte neliniștit și gîndul că fata ar putea muri îl apăsa ca un vis urît.

Se gîndea dacă n-ar fi bine să se ducă la Karis, apoi se repezi la un telefon. Vorbi cu un medic cunoscut, informîndu-l de starea bolnavei. Doctorul îi făgădui să se repeadă în Adelphi Terrace, îndată după orele de consultație.

Apoi se gîndi la cheltuieli și făcu o socoteală a banilor pe care va trebui să-i pună de o parte pentru Karis.

Mai tîrziu, în cursul zilei, se duse la bolnavă și află din gura portăresei că tocmai venise Sir Oliver Hartley la domnișoara Lopinowa. John așteptă mult, pînă ce ieși doctorul din camera fetei. Își strînseră mîinile și discutară situația bolnavei. Starea fetei era gravă. Era de o extremă nervozitate, din pricini sufletești.

— După cîte aflu, urmă Sir Oliver, e dansatoare și din pricina acelui accident nu mai poate dansa. Nu cred să mai poată dansa vreodată. Nu i-am spus-o, dar mi se pare că bănuiește și fiind foarte mîndră și ambițioasă, suferă. Căci dansul pare să fi fost scopul vieții ei.

— Nu crezi, doctore, că starea ei ar fi în legătură cu oarecare nefericiri sentimentale? Aș dori mult să știu, zise John.

— De ce? întrebă Sir Oliver, cu surîs aproape răutăcios.

— Mă interesez demult de ea. Am scăpat-o odată... în Rusia i-am scăpat viața. Și precum știi, rusoaicele au o fire foarte pătimașă.

Sir Oliver aprobă:

— Cînd am vorbit cu ea, mi s-a părut ca un copil. Dar dumneata o cunoști mai bine.

Și surîse diabolic, cunoscător al inimii omenești.

— Perfect ! Dacă te ocupi de ea, urmă doctorul cu seriozitate, ce vrei să facem ?

— Propune dumneata.

— S-o ducem într-un sanatoriu.

— Recomandă-mi unul.

— Sanatoriul din Hampstead. Cred că...

— Perfect ! îl întrerupse John. Trebuie s-o facem sănătoasă. Banii n-au nici o importanță.

— E o fetiță cum nu se poate mai drăgălașă, zise Sir Oliver pe gînduri. Dar ciudată, foarte ciudată.

Își frecă bărbia, strînse mîna lui John și adăugă :

— Voi vorbi eu la sanatoriu să trimită după bolnava noastră.

Își făgăduiră să se mai vadă zilele următoare, la Carlton sau la White, și se despărțiră.

John mai stătu de vorbă cu domnișoara Purvis, portăreasa, întrebînd-o dacă pentru un timp Karis avea dreptul să-și subînchirieze apartamentul. Cum avea acest drept, John hotărî să mobileze din nou apartamentul și să-l subînchirieze pe tot timpul lipsei domnișoarei Lopinowa. După aceea va anula contractul, îi va găsi un angajament la Londra sau o va ajuta să plece în America.

Și cu sufletul mai ușurat, John intră în camera bolnavei Karis ședea în pat și zărindu-l, scoase un țipăt de bucurie.

— O ! John, unde ai fost ? întrebă.

— M-am dus pînă acasă să mă schimb și să-ți caut un doctor, răspunse el cu glas serios.

Fata întinse brațele și John nu se putu feri de dezmierdările ei.

— Află că ai să fii dusă chiar azi într-un sanatoriu, zise. Aici n-are cine să vadă de tine. Și trebuie să te însănătoșești cît mai repede !

— De picior ți-a spus doctorul ceva ? întrebă fata.

— Crede că se va face iar bine, dar cu timpul.

— Și voi mai putea dansa ?

— De ce nu ?

— Dacă nu voi mai putea dansa, mă sinucid.

— Karis, nu vorbi prostii. Nu pot suferi astfel de vorbe.

— O ! John ! Imi pare atît de rău, zise Karis. Ce povară sînt pentru tine. Mă vei ierta vreodată ?

— Lasă asta. Să ne gîndim la lucruri mai serioase. Și acum nu te apuca iar să plîngi... Nu trebuie !

— Știu, zise fata în lacrimi.

— Ce ai făcut cu cele cinci sute de lire pe care ți le-am lăsat ? Nu te supăra că te întreb.

— Le-am cheltuit.

— Pe ce ?

— Pentru baletul meu.

— Cum asta ?

— Am dat doamnei Karkanova patru sute de lire, pentru cheltuielile de montare. Altfel nu l-ar fi reprezentat.

— Și tu ce aveai în schimb ?

— Zece lire de fiecare reprezentație.

— De cîte ori s-a reprezentat baletul ?

— Numai de trei ori. A treia oară mi-am scrintit piciorul

— Și pantomima ?

— Doamna Karkanova și impresarul ei au luat-o în America.

— Impresar ?

— Da, un german mi se pare...

— Ce-mi pasă dacă e german sau nu ! exclama John furios. Și cum de ai făcut asemenea prostie, Karis ? Să dai acelor oameni banii tăi ! N-ai să mai vezi un ban înapoi. Cum de te-ai încrezut atît de ușor ?

— Sînt obișnuită să am încredere, zise Karis. Am avut mereu încredere în mama — și pe urmă... pe urmă în tine, nu ?

— Recunoaște că ar fi fost mai bine, Karis, să-ți păstrezi banii, așa cum îmi făgăduiseși.

Cuvintele lui John aveau ceva aspru, întunecat și ochii albaștrii ai fetei îl priviră îndureraţi.

— Nu puteam altfel... șopti ea.

Această încăpățînare copilărească iritâ pe John, care hotărî să nu-și piardă cumpătul și răspunse rece :

— Nu puteai altfel... Te voi mai ajuta o dată. Nu ca să te impresionez cu dărnicia mea, dar ca să te poți ajuta singură.

— Nu vreau să mă ajuți !

Și Karis îi întoarse spatele.

— Acum faci și mofturi ! zise John. Dar nu-ți dai seama de situația în care ne găsim ? Nu vreau să-ți aduc nici o învinuire. Împrejurările au fost rele, și trebuie să biruim aceste împrejurări. Așadar, fii cuminte, ca să începi viața iar, cu bucurie ! Așa e bine. Și pe urmă să ne despărțim pentru totdeauna.

John vorbea apăsat, privind fără țintă. Karis se întoarse către el, lăsă capul în jos, privindu-l cu ochi mari, țintă. Inima îi bătea cu putere și două pete rotunde, roșii, se iviră în umerii obrajilor. Pupilele se micșorară. Printr-o bruscă schimbare, Karis deveni imaginea furiei nestăpînite.

— Contractul nostru s-a încheiat încă din ajunul călătoriei tale, zise ea, apăsînd fiecare cuvînt. Îmi pare rău că ți-am scris. Pleacă numaidecît !

John o privi și văzînd acea hotărîre de neclintit din trăsăturile feței ei, rămase uluit, năucit.

— Nu fii proastă, căută el s-o îmbuneze. Lasă capriciile, Karis. Să fim cuminți !

— Nici tu n-ai fost cuminte cînd ai venit azi noapte la mine, răspunse ea. Nu știai că eram bolnavă.

— Ce vrei să spui ? întrebă el repede.

— Azi noapte cînd ai venit la mine, nici nu-ți păsa de nevastă-ta. Ai venit cu gîndul s-o înșeli.

— Nu ! răspunse John cu violență.

Ba da ! zise și ea la fel.

— Am venit aseară să-ți dau o mînă de ajutor, asta e tot, zise John, roșind totuși.

În ochii ei se ivi o dezamăgire sălbatică, rea și zise iar :

— Ba nu ! Ba nu !

Se făcu tăcere. Apoi, izbucni cu un glas care tremura de amărăciune :

— O ! Mai bine m-ai fi lăsat să trăiesc în Rusia ! Să nu fi ajuns niciodată aici ! O ! De ce m-a mințit mama pe patul morții ! De ce mi-a dat despre Anglia asemenea false iluzii ? De cînd am pus piciorul aici, parcă am intrat în iadul cel mai fioros. Iad ! Ce sînt eu acum ? Ce am ajuns ? Nu te uita așa la mine, John — nu e vina ta. Nu vreau să te acuz. Tu ai fost întotdeauna bun cu mine. Mi-ai spus mereu că drumurile noastre sînt despărțite. Ești un gentleman. Ah ! Și

nu mai departe decît aseară, decît azi dimineață m-ai sărutat, m-ai sărutat ca odinioară ? Ah ! De ce m-ai iubit ?

John făcu un gest, dar Karis îi tăie vorba cu violență :

— Nu, nu m-ai iubit niciodată ! Te-ai iubit numai pe tine și tot ce ai făcut pentru mine, de dragul tău ai făcut. Ești un ticălos ! Spune, mi-ai dat banii pentru că țineai la mine ? M-ai adus în casa asta, pentru că mă iubeai pe mine ?

Și rîse în mînia ei sălbatică.

— Ai avut nevoie de mine, trebuia să-ți satisfaci poftele trecătoare. Și dacă aseară m-ai fi găsit sănătoasă, ai fi făcut la fel, fără să te gîndești o clipă la soția ta. Nici măcar pe ea n-o iubești. Numai pe tine te iubești ! Ești un om lipsit de inimă și un fățarnic. Cum m-ai lăsat să sufăr ? Din pricina ta am nesocotit drepturi care mi se cuveneau și pe care le-am lăsat alteia — alteia, care va suferi ca și mine

Nu voi uita niciodată tortura pe care a trebuit s-o îndur la biserică, cînd am văzut mireasa ta ivindu-se în ușă. Am citit în trăsăturile chipului ei nefericire ! Nefericire ! Și am iubit-o din prima clipă. E de o mie de ori mai nobilă decît mine, și de o mie de ori mai bună ca tine. Te urăsc ! Te urăsc !

Zdrobită, Karis căzu înapoi, cu capul în pernă. John privea în gol, copleșit, uluit. Pentru întîia oară își dădu seama că avusese de-a face cu o femeie, nu cu un copil.

— Perfect ! zise el cu liniște nefirească. Ai spus tot ce aveai de spus. Despre trecut nu mai avem ce vorbi. Îmi voi face datoria, ca să se sfîrșească odată. Vei intra azi în sanatoriu și vei lăsa apartamentul. Îți voi scrie și-ți voi fi de ajutor, pînă cînd te vei putea descurca singură. Poți ridica de la bancă o sută de lire pe lună și cum în curînd te vei însănătoși....

Se opri. Furia nebănuită a fetei, pătimașă, începu să-l tulbure. Totul i se păru confuz, Karis fusese nedreaptă cu el. Se simțea adînc jignit în mîndria, în onestitatea lui. Parcă i se urcau lacrimi în ochi.

— Plec, zise.

Fata nu răspunse. El repetă :

— Plec. Și poți să-mi scrii ori de cîte ori vrei.

Cu gesturi măsurate își îmbrăcă pardesiul. Mătasea fîșîi discret. Se duse la oglindă și-și puse cravata în jurul gîtului,

violent, de parcă voia să se stranguleze. Luă pălăria, bastonul, mănușile și puse mîna pe clanță. Mai zise o dată cu voce stinsă, care arăta oarecare slăbiciune, oarecare șovăire :

— Plec.

Și mai aruncă o privire asupra fetei. Apoi strigă brutal

— Rămîi cu bine !

Deschise ușa smucind-o, o închise pocnind-o și plecă repede.

Karis rămase multă vreme neclintită. Apoi se întoarse cu violență și disperată strigă după el, înăbușindu-i numele în pernă.

Cu precizia unui automat, John împlini tot ceea ce socoti că era de datoria lui. Se duse la bancă și depuse pe numele fetei un cec de cinci sute de lire. La început crezuse că trei sute vor fi de-ajuns și că nici nu va putea da mai mult. Dar dintr-un motiv misterios, cum se întîmplă adesea, își schimbă părerea și depuse mai mult. Rugă pe funcționarul de la casierie să anunțe pe domnișoara Lopinowa de existența banilor și se duse cu automobilul la Hampstead. Vorbi cu directoarea sanatoriului. Camera pe care o opri pentru Karis era spre o pajiște verde, unde se bucurau de lumina soarelui de ianuarie numeroși copii, bunici și cîini cu stăpînii lor.

După ce făcu o vizită la club, se întoarse la Adelphi Terrace, unde trebuia să sosească automobilul sanitar. Miss Purvis îi destăinui că fusese nevoită să mai cheme un doctor, deoarece domnișoarei Lopinowa, după plecarea domnului, îi fusese foarte rău. Miss Purvis se simți ușurată, aflînd de măsurile luate de John. Pe Karis nu se mai duse s-o vadă. Cînd sosi automobilul sanitar s-o ridice, fu cuprins de o ciudată nervozitate, se ascunse în bucătărioară și nu vru să vadă pe Karis plecînd. După aceea mai discută cu miss Purvis despre închirierea apartamentului și portăreasa coborî. John se uită pe fereastră la apele tulburi ale Tamisei, pe care de atîtea ori le privise Karis, cuprinsă de dor, de disperare. Se întoarse și se mai uită o dată prin casă.

Deși afară era lumină puternică, perdelele făceau un întuneric aproape complet. John aprinse becurile. Toate din jur îi amintiră orele de glume, de jocuri, de dezmierdări, de pasiune, orele înfrigurate ale iubirii, pe care nu le putea uita.

Crezuse odinioară că amintirile vor fi plăcute. Acum se simți îndurerat de înfățișarea obișnuită și chiar vulgară pe care o luaseră obiectele și fu cuprins de amărăciune gîndindu-se la trecătoarea frumusețe a vieții. Nu-i părea rău că acest episod lua sfîrșit. Dimpotrivă.

— Vreau să se sfîrșească cît mai repede! își zise. Și începu să strîngă lucrurile de pe masa de toaletă a fetei, punîndu-le în cutiile de piele și de metal. I se părea firesc ca fata să aibă atîtea obiecte frumoase. Puse mîna pe o oglindă rotundă, cu mîner de argint, un dar al lui; și își aminti că și pentru Mary cumpărase o oglindă, la fel. Îi veni să arunce oglinda, s-o spargă; dar o puse alături de celelalte obiecte. După aceea începu să caute prin sertare. Erau pline de dantele, de lucruri de toaletă — și vîrî mîna adînc, să le simtă moliciunea gingașă, aproape aeriană. Apoi deschise un garderob și privi uluit la rîndul nesfîrșit de rochii, în tot felul de culori. Cum să le împacheteze? Sună și chemă pe miss Purvis, care-l găsi pe marginea patului, privind în gol. Portăreasa îl întrebă dacă dorea un ceai. Refuză și rugă pe miss Purvis să împacheteze lucrurile, căci credea că e de datoria sa să le trimită fetei în bună stare. Îl durea gîndul de a se mai întoarce odată aici.

John fuma țigară după țigară, în vreme ce miss Purvis împacheta în geamantane. În curînd două cufere mari fură gata, pline pînă sus. John se uită împrejur. Între timp miss Purvis scoase o Biblie rusească dintre perne și o ascunse repede între frumoasele rochii.

Se lăsă seara. Vînzătorii de ziare alergau strigînd pe străzi și zgomotul circulației celui mai mare oraș al lumii nu încetă o clipă, ca o lege a naturii, neîntreruptă.

Karis era acum în grija unor surori pricepute. Simți în chip misterios că făcuse un pas hotărîtor înainte, dar simți de asemenea că se afla într-un șes, nu la poalele unui munte al fericirii, spre piscul căruia sufletul ei năzuia.

John recunoștea că demult nu trecuse printr-o zi atît de grea, gîndindu-se cu neliniște la Mary, și plecă spre club, unde era ferit de toată tentația feminină.

Și toată seara îi fusese sete.

XIV

Un minunat apus de soare se desfășura asupra satului Potman's Heath. Crusta de gheață a iazurilor se preschimbă in oglinzi purpurii. Nenumărate rațe sălbatice venite din toate colțurile Angliei spre fluviul Rother, dădeau ocol flămînde apelor înghețate și multe zburau în cîmp, drept în bătaia țevii cultivatorilor. Trei cai trăgeau aburind pe costișa colinei un car cu lemne de foc. Columne albastre de fum se înălțau din coșurile căminelor, risipindu-se în înaltul umed al cerului. Și după ce soarele apuse, clopotnița bisericii tot mai strălucea o vreme, ca și cum ar fi fost prinsă într-un reflector roșu.

O fată mergea singură pe cărarea ce ducea spre Potman's Heath. Era înaltă și voinică și purta o manta de iarnă, militară. Centura scotea în relief formele rotunde ale acelei făpturi sănătoase. Obrajii străluceau, și razele apusului de soare o îmbrățișau cu tandrețe. Buzele se strînseră ca un boboc de trandafir și fata părea adîncită în gînduri.

După o vreme, ajungînd în sat trecu în grădina doctorului Bright, merse de-a lungul gardului, coti la dreapta și intră în curticica în care se aflau magazia de cărbuni și alte două cămări cu provizii. Locul era podit cu cărămizi și ținut foarte curat. Cînd ajunse la ușa din spate a locuinței trase de mînerul clopotului. Nu mult după aceea coborî Lizzie cîntînd, și deschise ușa fetei.

— Pentru numele lui Dumnezeu, pe vremea asta ai venit? exclamă ea închizînd repede ușa din pricina frigului. Du-te în bucătărie și ia un ceai, cît stau de vorbă cu doamna Grevil.

— E un drum bun de la Rovedene, răspunse Dora și luă loc, privind fără interes la ceașca de ceai dinainte.

Lizzie plecă, să vestească doamnei sosirea Dorei. O caută în toată casa, dar n-o găsi nicăieri. Se uită afară, în grădină și văzu pe Mary ducîndu-se către gardul cimitirului. Fără a pune ceva pe ea, Lizzie se repezi afară, aburind aproape din pricina căldurii din bucătărie. Suflarea înghețа, cum ieșea din gură. Mary purta un palton negru îmblănit și o certă tare pe Lizzie că ieșise neîmbrăcată din casă. (Atunci pe semne răci Lizzie, de se îmbolnăvi cum ajunse acasă și se prăpădi.)

Intrînd amîndouă în casă, Mary zise :

— Adu-o pe Dora în sala cea mare.

Dora veni îndată. Era cam de aceeaşi vîrstă cu Mary şi se cunoşteau demult. Îi întinse mîna, întrebînd-o :

— Şi tatăl tău ce mai face ?

— Mulţumesc, destul de bine pentru vîrsta lui, coniţă, răspunse Dora.

— Cred că Lizzie ţi-a spus ce ai de făcut aici, în casa asta ?

— Da, coniţă. Cred că am s-o pot înlocui foarte bine pe Lizzie.

— Nu încape îndoială, răspunse Mary.

Dintr-o privire măsură pe Dora, părul ei negru, ochii scăpărători. O adiere de aer rece dinspre mantaua fetei, îi izbi obrazul. Băgă de seamă ce îngrijită era pieptănătura Dorei şi ce pantofi eleganţi purta.

— Cîtă vreme ai stat fără lucru, de cînd ai plecat de la Angela ? întrebă Mary.

— Am lucrat tot timpul, răspunse Dora. De la doamna, m-am dus la spălătoria de rufe fine, la Rye, dar după Crăciun trebuia să plec de acolo.

— Şi de ce ai lăsat-o pe lady Angela ?

Obrajii Dorei se înroşiră deodată.

— N-am mai fost în stare să tai acele nevinovate păsări, răspunse fata. N-am mai putut.

Mary se gîndi o clipă la David şi văzînd pe acea adeptă a fratelui ei, se înveseli.

— Poate că ai dreptate, Dora, zise adăugînd : Şi cînd poţi veni la noi ?

— Cînd doriţi, coniţă.

— Bine, de mîine. Lizzie îţi va arăta ce ai de făcut. Dar înainte de a pleca, trebuie să mănînci ceva. Vino !

Mary intră în bucătărie şi lăsă pe Dora în seama Lizziei Apoi se duse în camera ei, pregătindu-se pentru masa de seară

Tîrziu noaptea, Dora plecă spre casă. Mergînd în bătaia lunii, şoptea mereu : „ianuarie, februarie, ianuarie, februarie.. ca" şi cum odată cu luna februarie venea sfîrşitul lumii. Februarie, luna în care Lizzie trebuia să se întoarcă din concediu.

XV

Cînd începură să se ivească mugurii în bătaia caldă a soarelui de primăvară, prinseră glas și păsărelele din Potman's Heath. O adiere blajină, mîngîietoare ca o șoaptă, vestea ivirea vieții celei noi.

Marele ulm al doctorului Bright se împodobi cu frunze.

David se întorsese cu tatăl său din călătoria cea lungă

Cu ochii luminoși, în care se oglindea bucuria vieții reînviate, umbla în mijlocul naturii, salutîndu-și prietenii, aproape plîngînd. Vedea cum totul creștea, înflorea în jurul lui. Lalele în culori înflăcărate, se ridicau mute, asemenea unui roi de fecioare zvelte, urîndu-i bun sosit cu dor nespus. Narcise și viorele se întindeau ca un covor în jur, umplînd văzduhul cu mireasma lor.

O pasăre, un prigor se legăna pe un ram subțire și aruncă o chemare dulce spre ramurile umbroase din față, unde era o altă pasăre, pe care o dorea mai mult decît putea spune. Și de pe locul lui, prigorul privi cu ochi mari, speriați, la tînărul care se apropia — și zbură numai după ce se temu să nu-l atingă creștetul tînărului.

Se urcă în camera lui, se așeză în pat și oftă adînc.

— Ce ciudat! gîndi el. Lizzie s-a prăpădit în Wales de o boală de plămîni. Ce ciudat! I-a luat locul Dora Norman, tocmai ea, care m-a urmărit ca o nălucă în tot timpul călătoriei — și trăiește acum sub același acoperiș cu mine.

Primăvara însufleți în oarecare măsură și puterile de viață ale doctorului Bright, care își urmă cu voioșie cercetările științifice. Își alese o cameră sub terasă, cu un luminator pătrat deasupra, aduse o masă și puse pe Dora, cu care se obișnuise repede, să mătură podeaua și să curețe pereții. Luă un lucrător de la tata Spoon, să-i zugrăvească încăperea,

În vreme ce se înfiripa în casă acest mic laborator, doctorul străbătea ținutul în căutarea plantelor. Oamenii îl întîlneau la adăpatul vitelor pe marginea iazurilor, la șanțuri și canalele de golire ale bălților, scoțînd din buzunarele hainei sticluțe pe care le umplea cu alge. Acasă întreba mereu, în fiecare zi, dacă-i venise de la Londra cutia pe care o comandase. Scoase din bibliotecă tot felul de cărți de botanică

și din sertar un manuscris prăfuit, la care lucrase ani mulți, cînd se ocupase cu „Studiul asupra biologiei clorofilei".

David își vedea de ale lui. Se străduia să-și împlinească datoriile de conștiință, vizitînd pe toți acei la care se gîndise în timpul călătoriei — oameni din sat, cultivatori din împrejurimi, în primul rînd pe John Bull. Stătu de vorbă cu preotul și chiar cu tata Spoon. Cînd îl văzu, merse drept spre el, îi întinse mîna, pe care bătrînul metodist i-o strînse fără plăcere.

Oamenii se încredințară îndată că tînărul nu-și schimbase nici una din convingerile lui, ba critica principiilor dominante, a formelor vieții obștești și în special a relațiilor dintre popoarele Europei, se făcuse și mai ascuțită și mai hotărîtă. De cînd se înapoiase din călătorie, David vorbea într-un fel simplu, categoric, care stîrnea și mai mult o critică indignată.

Tînăra generație nu agrea deloc situația politică. Dar în tot ținutul era numai o mînă de tineri și la ce ar fi folosit să pornească pe șoseaua mare, cu steagul roșu, în cîntecul Internaționalei? Ar fi luat aminte la ei numai cîmpurile cu sfeclă și lanurile de grîu sau vreun cultivator bătrîn, pe după gard. În toată lumea bîntuiau greve, revoluții, războaie, foamete și haos economic; omenirea era în cel mai mare pericol; și totuși milioanele de oameni nu erau în stare să se unească și să prindă că aveau nevoie de acest simplu lucru: pacea. David înțelegea necesitatea păcii și el umbla propovăduind pacea. Dar semăna numai ceartă, și conflicte printre locuitorii din Potman's Heath.

Primul sentiment al lui David, revăzînd-o pe Dora Normann fu o dezamăgire. Dora pe care o regăsi la înapoiere nu mai era ființa misterioasă a închipuirii lui, ci o fată simplă, harnică, de țară, ceva mai în vîrstă ca el, care-și făcea munca de fiecare zi.

David o privea uneori. Nu cînta niciodată, nu alerga sprintenă ca Lizzie. Pașii i se auzeau pretutindeni în casă și cînd David o întîlnea din întîmplare, în sala cea mare, pe coridor sau sus, în camera lui, pierea numaidecît, lăsînd mătura, ligheanul sau orice alt lucru și se ivea iar numai după plecarea tînărului. Cînd vorbea cu el îl numea „conașule" și

niciodată nu-i vorbea neîntrebată. Părea stingace, distantă, reținută și apropierea ei trezea în David aproape aceleași sentimente.

Din nefericire bătrînul rotar trimise pe Jack roșcovanul să zugrăvească și să vopsească mansarda. Îl duse Dora acolo și David îi văzu pe amîndoi urcînd scările. I se păru că vorbeau foarte intim și pe David îl izbi îndeosebi purtarea Dorei, care deveni aproape cochetă. David o auzi rizînd și rostind cuvinte ușuratice. Ceva mai tîrziu David se urcă la etaj, trăgînd cu urechea la pașii înăbușiți deasupra capului.

— Hai, vino! auzi el glasul lucrătorului. Dă-mi un sărut și fii iar bună! N-am luat altă fată, știi bine, de cînd ne-am bătut. Vino! Vino!

— Nu fii măgar! zise Dora. Și tăcură amîndoi. David își închipui că se sărutau și se strecură din cameră.

În aceeași seară, Dora păru și mai rezervată. Și în vreme ce servea la masă, arunca asupra lui David priviri fugare. Ochii ei păreau că voiau să străpungă pe cel atît de mult iubit

Dr. Bright băgă de seamă nervozitatea lui David, care tot frămînta fața de masă. Nu mai era tînărul tihnit de mai înainte. În ochii lui întunecați ardea acum o văpaie ciudată, o expresie pe care tatăl n-o mai văzuse și care-l făcu să se uite și el dintr-o parte la slujnica cea nouă. Dr. Bright rămase gînditor. Și el băgă de seamă făptura ispititoare a Dorei, buzele-i pline, brațele rotunde, îmbrăcămintea îngrijită și cu deosebire ochii înfrigurați care aminteau pe ai lui David. După cîteva clipe de gîndire adîncă, își măsură fecioru încă o dată și-și zise că tînărul era în stare să cucerească o fată voinică. Era un băiat frumos.

Și doctorul începu să vorbească despre clorofilă.

XVI

David primi o scrisoare de la John care-l invita pentru o săptămînă la Aldershaw. John îi vestea o mulțime de noutăți, adăugînd că simbătă după amiaza trebuie să se ducă la Dunsten, regiune electorală „spre a lua parte la ceremonia atît de plicticoasă a inaugurării unui monument

eroic de către lady Tideley". Apoi urma : „Dunsten ține de circumscripția electorală Hazelbury, unde voi candida la anul. Așa că ar fi o prostie să nu mă duc, mai cu seamă că am fost rugat să țin o cuvîntare. Lady Tideley a organizat și o serbare cîmpenească, unde speră să te vadă. Așa că săptămîna viitoare, dragul meu, vom vorbi și despre viitorul tău. Sînt încredințat că ai nevoie de o activitate oarecare și-ți voi găsi un cîmp de activitate".

David primi invitația lui John, spunînd că voia să-i audă cuvîntarea ; scrise în același timp lui Mary, rugînd-o stăruitor să nu discute cu John despre el. „Vreau să-mi creez singur viitorul. Am scris chiar Ligii Națiunilor, oferindu-mi serviciile. Tu mi-ai dat această idee și am găsit-o foarte bună. Nădăjduiesc să primesc în curînd un răspuns favorabil, dar nu vorbi încă nimănui de acest lucru. Vreau să le fac o surpriză, tuturor".

David scrisese Ligii Națiunilor, oferindu-se cu trup și suflet marii ei misiuni. Cu mîndrie și optimism tinerești aștepta răspunsul favorabil odată cu mulțumirile Ligii, ceea ce îi dădea o îndrăzneală și o satisfacție neobișnuită. Viața i se părea mult mai frumoasă ca înainte.

În ajunul serbării de la Dunsten, în vreme ce dr. Bright era adîncit în citirea unei cărți în bibliotecă, David stătea singur sub marele ulm. La școală se dansa și ajungeau pînă la el ritmul muzicii și rîsetele răsunătoare ale băieților din sat. Începu să se întunece și în amurgul zilei i se păru că se aprind în mintea lui, una după alta, mici lumini arătîndu-i calea pe care va trebui s-o urmeze în viață. Gîndul că această cărare era un drum al jertfei, îl făcea și mai voios și mai mulțumit.

Cîteva stele începură să lumineze deasupra lui. Plopii prin frunzișul cărora treceau adieri cînd calde cînd răcoritoare, șopteau o neînțeleasă poveste în noapte. De departe venea chemarea aproape adormită a unui cuc. Lumina din bibliotecă se stinse și în curînd se aprinseră luminile la ferestrele camerei doctorului Bright. Și David simți nevoia de a se culca, dar atenția îi fu atrasă de un iepure de casă care tocmai străbătea peluza, lîngă el. Deodată se gîndi la Dora, și aproape în aceeași clipă îi auzi glasul în apropiere :

— Am adus pardesiul. S-a răcorit.

David tresări.

— O ! Credeam că te-ai dus la dans.

— Nu ! Fata îi dădu pardesiul, pe care-l puse pe genunchi.

— De ce nu ? Toate fetele s-au dus, zise David.

— N-am nici o poftă să dansez. Mă doare capul.

— Jack nu te-a chemat ?

Dora izbucni într-un rîs ușor.

— De ce să mă cheme ?

— Știu eu ? Credeam că... răspunse David.

— Jack n-are de ce să mă cheme.

— Credeam că o să vă căsătoriți, zise David, silindu-se a-și stăpîni glasul.

— Să ne căsătorim ? se miră Dora. În cuvintele și rîsul ei era ceva atît de propriu, că lui David i se păru că se aflau amîndoi departe de lume într-o tainică încăpere, în care se puteau întîmpla o mulțime de lucruri neobișnuite. În această taină, clopotul bisericii din apropiere bătu metalic de zece ori.

— Zece ! ziseră amîndoi deodată.

David se înfioră.

Nu m-am gîndit niciodată să-l iau pe Jack, sau pe altcineva zise Dora cu un tremur. Singură sînt, și singură voi rămîne.

David făcu un gest brusc.

— Toți jucăm un rol însemnat în lume. N-are nici un rost să stai să cugeți. Cugetarea e fără sfîrșit, dar fapta își atinge întotdeauna țelul. Cum să cugeți asupra infinitului, cînd realitatea stă toată în mîinile noastre ? Această goană după infinit ne intimidează, ne uluiește. Eu cel puțin năzuiesc acum după o faptă neobișnuită.

Se ridică, în mînă cu pardesiul care atîrna jos. Dora era atît de aproape, că-i văzu strălucirea ochilor.

— O, Dora ! urmă el. De-ai cunoaște torturile prin care trec ! De cînd te-am văzut la lady Angela, nu mi-ai spus un singur cuvînt. Ce ți-am făcut ?

Se opri deodată și urmă :

— Nu voiam să spun tocmai așa. Nu te supăra... Mă duc.

— Unde ? întrebă ea tristă.

— Să ajung sclav pentru stăpînul meu.

Era un glas de disperare.

— Ce stăpîn ?

— Lumea, Dumnezeu, Omenirea.

Și David văzu cum îl priveau ochii ei, cu sete.

— Trebuie să plec, murmură el. Simt că nu mai pot duce viața asta. Mă înăbușă. Uneori rîvnesc să trăiesc în aerul poluat al unui oraș, numai spre a adulmeca mirosul săracilor și năpăstuiților, căci mă simt asemenea lor. Vreau să mă duc la ei. Să nu mă spui nimănui, se rugă David. N-am vorbit încă nimănui de toate astea — și te rog să nu mă întrebi. Nu pot să spun mai mult.

Și plecă tîrînd pardesiul după el, ca un copil care-și trage de o sfoară jucăria. Fata îl văzu dispărînd în întunericul casei. Zgomotul ușii sună ca un ultim adio. Nu mult după aceea luminară ferestrele camerei lui, și perdelele fură trase cu violență.

Dora ocoli casa și intră în bucătărie, unde pregăti gustarea de dimineață a doctorului Bright. Apoi se duse și ea în camera ei, se dezbrăcă, se spălă pe mîini și pe față, își curăți dinții, își pieptănă cu grijă părul, îl împleti. Luă în mînă o lumînare, în cealaltă o oglindă mică, cercetîndu-se cu luare-aminte, apoi își puse cămașa de noapte. Se urcă în pat, lăsînd lumînarea să ardă. Auzi bătînd unsprezece, apoi miezul nopții, trase cu urechea la muzica de dans chemătoare, care străbătea tăcerea nopții.

Deodată o sperie un zgomot. Ceva căzuse de pe fereastră, pe jos. Un pietroi se rostogoli pe podea. Dora se repezi la fereastră.

— Cine e acolo ? strigă speriată.

Și auzi dintr-un tufiș rîsul lui Jack.

— Credeam că nu vii la dans pentru că ești bolnavă. Nu te-ai culcat ?

— Nu-mi purta grija, și te rog pleacă de aci ! îi strigă fata. Să știi că te spun domnului doctor !

— Și eu am să-i spun că stai de vorbă noaptea cu David ! răspunse Jack. Să nu crezi că nu v-am văzut.

— Ce invenții mai sînt astea ? Pleacă îți spun, sau chem îndată pe domnul doctor.

— Ba ai să chemi pe tînărul Iisus, cred.

Dora aruncă un vas cu apă înspre glasul din noapte, închise fereastra spartă și trase cu urechea. Nu mai auzi nimic.

David în pat cu ochii mari deschiși, se străduia să doarmă. Aerul i se părea apăsător, alungînd somnul. Tîrziu auzi pași înaintea ușii — și inima începu să-i bată cu putere nebănuită. Auzi o bătaie ușoară, sări din pat, aruncă în grabă o haină pe umeri, puse pantofii și deschise. Era Dora, în mîna-i tremurătoare cu o luminare și foarte palidă.

— Ce e ? întrebă, emoționat la vederea ei atît de atrăgătoare în halatul de noapte. Cu un deget pe buze șopti.

— Cineva a aruncat o piatră pe fereastra camerei mele Mi-e frică. Te rog, vino cu mine.

David aruncă o privire nehotărîtă asupra Dorei, apoi o urmă, supus ca un copil. Din pricina răcoarei sau a neașteptatei întîmplări — dinții îi clănțăneau. Merseră pe covor în vîrful picioarelor și ajunseră în dormitorul Dorei care închise ușa și arătă fereastra, ca o dovadă a celor spuse. David cercetă și văzu stricăciunea.

Dora se așezase pe marginea patului, privind drept înainte, pierdută. Nu vorbea. David se uită la ea îngrijorat și temător.

— N-ar fi trebuit să mă chemi zise. Dacă m-ar vedea cineva aici ?

— Trebuia să te chem.

— Nu te amenință nici un pericol. Și în orice caz de ce să mă chemi *pe mine ?*

Cu amîndouă mîinile trecute ca doi piepteni prin păr, Dora zise.

— Sînt în pericol... în mare pericol !

— Cine te amenință ? Cine a aruncat piatra ?

— N-are-aface ! N-are-aface ! răspunse ea. Buzele-i tremurau și luînd șuvițe de păr cu degetele le răsucea, le trăgea, ca și cum ar fi voit să le smulgă.

David fu cuprins de o furie neașteptată, de care nu-și dădea bine seama și cu pași grăbiți se îndreptă spre ușă. Dar Dora sări de la locul ei, îl apucă de braț și-l opri.

— Nu pleca ! Nu pleca ! se rugă ea. Te rog... Trebuie să-ți spun... Să-ți spun tot. O ! Fii bun !

El încercă din nou să plece, dar ea îl ținu cu putere, arătînd fereastra. În ochii ei ardea o patimă nețărmurită, nestăpînită și cu un gest mare al mîinii îl făcu să înțeleagă fără cuvinte, că se va arunca jos.

Fără puteri, David se prăbuși într-un scaun și închise ochii. Dora i se aruncă la picioare, își ascunse fața între genunchii lui, cu părul răsfirat, agățîndu-se disperată de el.

— O ! Cum să-ți spun ! șopti ea. Jack a aruncat cu piatra. Amenință că va povesti că ne-am întîlnit în parc... O ! Trebuie să ne ferim de el ! E o fiară ! Cum să-l împiedicăm ?

— Vorbim noi mîine ! Și acum, pentru numele lui Dumnezeu, lasă-mă să plec.

— Nu ! Nu ! exclamă ea, strîngîndu-i și mai mult genunchii. Nu te las să pleci. Își ridică obrazul spre el și citi mînie și frică în ochii lui. N-o să afle nimeni că ai fost aici ! urmă ea. Îți jur. Și eu sînt atît de nefericită, atît de singură și de tristă. Se opri cu respirația tăiată de pasiune. „O ! Nu pot să spun ! urmă ea, ca scoasă din minți. Sînt o biată femeie ! Nu, nu-ți cer nimic, nu vreau nimic. Ești atît de tînăr, de frumos, de bun". Și izbucni în hohote de plîns.

David era cu desăvîrșire uluit. Nu i se mai întîmplase niciodată așa ceva. Se ridică deodată de pe scaun și o cuprinse cu putere, lîngă el.

Se simțea strîns în brațele-i viguroase și încercă să se desprindă. În ochii lui ardeau flăcările spaimei. Începu să se zbată. Ca o fiară a fost Dora în acea noapte ; se încleștă cu disperare de tînărul pe care simțea că nu-l va mai avea niciodată în brațele ei.

Îl tîrî spre pat. Nu știa dacă David o iubește. Îl va sili s-o iubească — și era hotărîtă.

David gîfîia, fața-i palidă tremura în lumina pîlpîitoare a lumînării — și o ruga cu glas moale, să-l lase.

— Nu pot să te iubesc, gîfîia. Dora, lasă-mă să plec, lasă-mă. Și cu o mișcare disperată se rupse din brațele ei. Dora își ascunse fața în mica ei pernă de slujnică. David fugi din cameră.

XVII

Ziua următoare era o sîmbătă, pe care David n-o mai uită. După o noapte plină de tortură, fu chemat a doua zi, tîrziu, de tatăl lui.

— Ce e cu tine ? Ești bolnav ?

David răspunse : „Nu, tată". Apoi tatăl său îl întrebă dacă auzise, vreo larmă în timpul nopții. David răspunse că da, larma fiind pricinuită de slugile care petrecuseră. Doctorul Bright îi înmînă apoi o scrisoare care sosise cu poșta de dimineață, amintindu-i în același timp de serbarea de la Dunsten, de după amiază.

Mai tîrziu, după ce se îmbrăcă, David deschise scrisoarea. Era răspunsul Ligii Națiunilor care-i mulțumea, în cîteva rînduri, pentru oferta inimoasă, pe care deocamdată nu o puteau folosi. Și îi trimitea o broșură cu rugămintea de a înapoia costul.

Un surîs vag îi flutură pe buze. Nu intuise numaidecît, că un vis se spulberase. Abia după cîteva ore își putu măsura toată adîncimea dezamăgirii.

Dora nu se arătă deloc și după amiază David plecă spre Dunsten. Grădinarul, înțovărășit de soție, îl duse într-o trăsurică trasă de un ponei spre reședința electorală. Mutenia lui David nu îndemna pe soții Boorman la taifas, care tăcură tot timpul. David privea fix înainte, de parcă nimic nu-l interesa atît de mult, ca fuga vînjoasă a poneiului. Cam la un kilometru de tîrg, o apucă pe jos pe o cărare ce ducea prin-tr-un cîmp verde și o pădurice.

Alți oameni, în haine închise, de sărbătoare, se îndreptau spre Dunsten. Auzul lui David prinse în văzduh zgomotul clopotelor mănăstirii străvechi. Gîndurile lui David pluteau și ele amestecate, gîndul despre război, despre steagurile multicolore pe care le va vedea, despre muzica pe care o va auzi și despre Liga Națiunilor. Dar în adîncul sufletului ar fi dorit să fie departe de toate acestea, ar fi dorit singurătatea. Îi era teamă de tot ce se va întîmpla.

Trecu pe dinaintea unei curți cu păsări din marginea orășelului. Și văzu un cocoș alergînd o găină. Se opri și văzu cum ia naștere un ou. David, cuprins de spaimă se uită în toate părțile să nu-l fi zărit cineva. Se înroși pînă la urechi și porni repede înainte. Era atît de enervat, că abia se stăpînea. Văzu năluca Dorei în cămașa albă, mergînd înaintea lui. Începu să bîlbîie cuvinte neînțelese, spre a alunga vedenia. I se păru că-și pierduse nevinovăția ca și cum puritatea trupească ar fi cel mai mare bun de pe pămînt, ca și cum femeia ar fi ceva nefiresc, ceva vinovat. Bietul David dorea

să vină noaptea mai curînd ca să se poată ascunde în beznele ei, departe de lumina zilei care pe toate le arăta în cruda lor nerușinare.

Lumea îl văzu intrînd în Dunsten, bătîndu-se cu pumnii în piept și cineva din Potman's Heath strigă: „Uite și pe Hristosul nostru! Domnul e cu noi!" David nu auzi și se trezi din ciudata-i stare numai după ce ajunse la locul adunării.

Un nor mare, alb, gros plutea în cerul albastru și umbra lui acoperind întinderi mari, trecea și peste acoperișurile roșii ale orașului.

David, înapoia mulțimii privea spre monumentul învelit. Lordul și lady Tideley, primarul și doamnele care-l înconjurau, preoții și invalizii alcătuiau un cerc solemn. Lady Tideley rosti cîteva cuvinte, apoi vicarul, apoi primarul orașului Dunsten. Se puseră coroane, flori la picioarele monumentului iar fanfara intonă imnul regal.

Pînza care acoperea crucea căzu și lumea începu să cînte

God save our gracious King
Long live our noble King.
God save the King!

O femeie în vîrstă zise lîngă David: „Au lăsat locul gol pe partea cealaltă..."

— Dacă ar fi scris literele mai mari, umpleau și locul acela, zise altul.

Un bătrîn rînji, grăind cu glas subțire:

— Locul ăla, hi! hi! e pentru eroii din războiul ce va veni!

— Firește, și se va scrie și numele lor acolo, taică! zise un hîtru din mulțime. Toți zîmbiră. David, posac, auzi numai cuvintele „războiul ce o veni". Fața-i palidă tremură și-și făgădui să facă tot ce-i va sta în putință spre a împiedica izbucnirea altui război. Apoi luă aminte la glasul lui John, care-și rostea cuvîntarea repede și nervos. Se cunoștea că era un debutant în oratorie. Totuși glasul lui avea o anumită autoritate și cum se știa că va candida în curînd pentru un loc în parlament, unii îl ascultau cu și mai multă luare-aminte spre a-și putea da seama de valoarea lui.

„Am jertfit sînge și aur, zise el cu glas răsunător și am ieșit din război victorioși, neînvinși. Și acum, avem de păstrat ceea ce am dobîndit. Trebuie să plătim acestor eroi tributul nostru, dar nu numai în cuvinte, ci și în fapte. Trebuie să arătăm că n-au căzut în zadar. Trebuie în primul rînd să ne străduim să reconstruim viața noastră obștească, și anume cu toată chiverniseala". Nu făcu nici o aluzie la problema muncitorească, trecînd ușor peste această spinoasă problemă internațională : „Trebuie să muncim. Producția națională e singura pavăză împotriva concurenței străine". Apoi schiță imaginea unei puternice coaliții guvernamentale care să ducă țara sîngerîndă într-un port al siguranței, și încheie afirmînd : „Aici, în amintirea acestor eroi căzuți pentru Dumnezeu, pentru Anglia și civilizație, ne vom aduna în fiecare an în aceeași zi și ne vom îndrepta privirile spre numele tații, fraților și fiilor noștri... spre a nu-i uita niciodată, niciodată !"

David păli și mai mult, ochii i se măriră, auzind aceste cuvinte. Persoanele solemne din jurul monumentului începură a aplauda. Sentimentele diverse iscate de cuvîntarea lui John fură înecate în sunetele Marseillezei, care fu intonată în onoarea Franței.

David se depărtă cu pași înceți, îndreptîndu-se către locuința lordului Tideley.

Cînd ajunse acolo, începuse serbarea din grădina lordului. Porțile mari de fier erau deschise și putea intra oricine dorea. Totul era democratic. Consilieri județeni călcau iarba verde a peluzei. Primarul, vicarul, negustori gravi, combatanți și cultivatori se plimbau printre bătrînii copaci. Bărbați, femei se îmbulzeau în seră, sau la mesele pe care se aflau tăvi cu sandvișuri și prăjituri. Numai vechile costume lipseau, spre a se vedea că spiritul vechiului oraș Dunsten se schimbase prea puțin din evul-mediu.

Toți luau din sandvișuri și prăjituri, precum și din paharele de ceai, după cum nimereau. Cu toată însuflețirea, se aflau și ființe stinghere care stăteau sfioase, de o parte, privind cu melancolie în jur, sau făcînd încercări de a se apropia de grupurile mai zgomotoase. David se afla printre cei singuratici, și o vreme rămăsese lîngă stratul de flori, îngîndurat și trist. Apoi se hotărî s-o caute pe Mary care fără îndoială îl aștepta. Și el numai pentru ea venise. Se îndreptă

spre casă și Mary care-l zări prin ferestrele deschise ale salonului, îi ieși repede înainte și-l duse la lady Tideley. Distinsa gazdă era înconjurată de numeroase doamne, pe care David le cercetă cu ochi atenți. Mary destăinui că fratele ei avea chemarea pentru preoție. Lady Tideley observă blajină că de altfel și avea înfățișarea preotească. Aceste cuvinte îl supărară pe David, care, clipind din ochi — moștenire de la taică-său zise — că mai curînd s-ar face măturător de stradă decît preot Cuvintele erau în glumă, se vedea bine, dar avură o înrîurire catastrofală. Căci doamna Brown, soția vicarului, care nu se bucura de însușiri deosebite, căzu pe loc într-un scaun și abia mai fu în stare să înghită friptura pe care în clipa aceea de groază o vîrîse în gură. Lady Patricia, sora lui John, care știa de glumă, izbucni într-un lung hohot de rîs. Lady Tideley și Mary se uitară speriate la doamna Brown. David văzu că făcuse o gafă și o prelungi cerînd iertare doamnei Brown în cuvinte nesfîrșite. Lady Patricia se trase numaidecît într-un colț, să-și înăbușe rîsul în batistă. David se înroși îngrozit o clipă de această lipsă de etichetă. Simți nevoia să îndrepte lucrurile și începu să lămurească de ce rostise acele cuvinte Mary încercă să-l întrerupă, dar David nu se lăsa. El domol, aproape premeditat acuză biserica, spunînd că se osifică în forme demodate. Iar teologia era după el singura știință care nu făcuse nici un progres.

Pe neașteptate, apărarea lui începu să intereseze. Mulți din cei de față, care nu mai cugetaseră de mult, începură a medita și se înteți o discuție aprigă asupra tainelor vieții după moarte, din care reieșea că David cugetase asupra acestor lucruri mai profund ca toți.

Doamna Brown, care se strecurase din cerc, își căută soțul, găsindu-l la popice. Se uită la jucători și se miră în sine, întrebîndu-se de ce se măritase cu un cleric.

Din fericire dr. Bright, care nu putea suferi adunările, nu era de față. Mary făcu toate sforțările de care era în stare, și izbuti să creeze în salon o atmosferă pașnică și plăcută După o vreme luă pe David de o parte și-i spuse să-și ia rămas bun și să plece la Potman's Heath. David mulțumi lui lady Tideley, strînse mîini multe, se scuză că pricinuise acea discuție și se depărtă.

Mary îl întovărăși puțin. Era mîhnită. Nu-i făcu nici o observație. Ba îl întrebă cum se simțea și el răspunse să fusese o seară agreabilă. „Numai discuția aceea m-a cam obosit", adăugă el. Deodată se opri și întinzînd brațele exclamă : „Ce orbi sînt oamenii ! Nu văd dincolo de pereții casei lor !"

— Ce să-i faci ? răspunse sora. N-are toată lumea în minte ca tine, gînduri atît de înalte. Nu oricine poate pluti în cerul abstracției. Dar și tu trebuie să fii îngăduitor cu ceilalți. Ce sîntem cu toții mai mult decît niște oameni ?

David o sărută pe amîndoi obrajii. Ea se întoarse repede în casă și el ieși pe poarta grădinii.

Trecînd pe dinaintea monumentului eroilor, băgă de seamă că florile aduse numai cîteva ore mai înainte, se veștejiseră. Se apropiase de soclu și puse degetul pe un nume.

— Cine e mai fericit ? întrebă. Tu sau eu ?

XVIII

David cunoștea o cărare scurtă care ducea la Potman's Heath, peste cîmp, și care pornea din spatele cimitirului. Cu pași mari înainta acum în amurgul care se lăsa.

David era grăbit fiindcă voia să străbată o parte din pădure înainte de căderea serii. Sub copaci era întuneric și bătea numai slaba lumină a stelelor. Se auzi un cîntec, glasuri amestecate de fete și băieți. Ce căutau noaptea în pădure ? Apucă pe o cărare lăturalnică, trecu un podeț și se îndreptase spre drumul dintre iazuri. Ajunse la șoseaua cea mare și încetini pașii. Două lumini pîlpîiau în noapte dinspre Potman's Heath. După un gard auzi un sunet înăbușit și deosebi glasul unui bărbat și al unei femei.

Trecînd prin fața unui copac, auzise o tuse puternică și privind într-acolo, zări în lumina scurtă a unei țigări conturul unui obraz. Nu știa cine era, dar zise „bună seara" și-și văzu de drum.

Se opri deodată. I se păru că aude în spatele lui pași. Privind înapoi, zări o umbră și deodată se pomeni cu un pumn

îngrozitor în obraz. David se prăbuși la pămînt. Umbra se aplecă asupra lui, îl apucă de guler, aproape gîtuindu-l și-l tîrî în cîmp. Curgea apă peste capul lui. I se părea că aude de departe un rîs și frigul îl trezi. La început încercă să înoate, dar băgă de seamă că abia își putea mișca picioarele. Strînse pumnii, și simți cu groază noroiul lipicios. Într-o lumină de fulger se gîndi la Mary, la Dora, la întreaga lui viață și cum îl apăsă ceva foarte greu pe piept, dădu drumul unui șuierat. Încercă să-și sprijine picioarele, să se ridice, dar picioarele i se înfundau în nămolul înfiorător. Îl cuprinse o frică paralizantă, și se aruncă pe spate — și de groaza morții începu să se zbată ca un nebun. Auzi inima cum îi bate cu putere, cu zgomotul unei pompe. Creierul îi rămase foarte limpede și înțelese că trebuia să se miște înainte, mereu înainte, făcîndu-și un loc prin ciudatul mîl, cu mîinile, cu picioarele pînă va da de ceva tare. Ca un țipar se strecura David înainte. Simțea că va plesni, că peste cîteva secunde va trebui să deschidă gura și atunci acea pompă din piept se va opri pentru totdeauna.

Fu străbătut de o durere cumplită și numai teama de iadul care era sub picioarele lui îl împiedică să leșine și să moară neștiut de nimeni. Din fericire stîlpul găsit era adînc înfipt în pămînt și se ridica mult deasupra apei.

Peste cîteva clipe David se înălță, să vadă mai bine ce era în jur. Deasupra lui se întindeau ramurile unui copac și ale unui tufiș și mult mai sus o parte din cerul acoperit de stele. Înțelese că se afla într-unul din iazurile de pe cîmp, nu departe de șosea. Pînă la mal erau numai cîțiva metri, dar gîndul de a părăsi stîlpul îl îngrozea. Strigă după ajutor. Dar văzu că era atît de slab glasul, că nici pînă la șosea nu ajungea. Totuși strigă de nenumărate ori în întuneric, pînă ce răguși. Își vorbi singur : „Dacă nu vine nimeni, voi muri...“ Sau : „Dacă nu vine nimeni, va trebui să dau drumul stîlpului. O, doamne, nu vine nimeni, fă cu mine ce vrei“.

Nu se clinti nimic în jur. Stelele sclipeau pe cer, străine în pacea și singurătatea lor.

Apoi David șopti : „Un om trebuie să mă scape. Dumnezeu nu poate. E sigur. N-are milă de milioane de oameni, de ce ar avea de mine ?“ Și începu să urle ca o fiară : „Ajutor ! Ajutor ! Ajutor !“ Apa rece îi sorbea ultima vigoare din

oase, se părea că viaţa se scurge din el cu încetul. Şi urlă iar : „Ajutor ! Pentru numele lui Dumnezeu, nu vine nimeni ?“

Şi deodată se auzi un răspuns. Un glas adînc, bărbătesc, cu accent nobil deşi cam străin, întrebă din apropiere : „Cine strigă ? A căzut cineva în iaz ?“

Auzind David glasul, aproape dădu drumul stîlpului. „Da“, strigă el. Vino, te rog, şi mă scoate de aici, de-ai fi dracul în persoană sau ticălosul care m-a aruncat în apă !“ I se auzea clănţănitul dinţilor.

— Dumnezeule din cer ! răspunse glasul. Şi unde naiba eşti ?

— Aici ! răcni David răguşit.

Se aprinse un chibrit. David zări o matahală iar uriaşa umbră văzu şi ea plutind pe apă capul lui David.

— Nu intra în apă ! şopti David.

Omul băgă de seamă între timp că orice încercare de salvare pe această cale era cu neputinţă şi cîteva minute, care părură lui David nesfîrşite, căută o stinghie sau o scîndură.

— Mai ai puţină răbdare ! se auzi vocea omului în tufişul de la margine, cu un accent care îi dădea lui David noi puteri. Nu mult după aceea se întoarse omul cu o bucată împletită de nuiele. David se agăţă de nuielele împletite şi în ultima clipă era cît pe aci să se înece, căci apa îi trecu peste cap. Dar omul de la mal se opinti şi trase împletitura spre mal. Apoi ajută tînărului, capturat de apă, să se ridice în picioare. Abia respirînd, David gîfîi privindu-l drept în ochi : „Mulţumesc, mulţumesc ! Sînt din Potman's Heath, locuiesc în vechea casă preoţească“.

Cu puţin înainte de miezul nopţii clopotul sună la casa doctorului Bright şi aproape în aceeaşi clipă veni Dora şi deschise uşa. Din beznă se ivi un om înalt fără haină, cu vesta şi pantalonii plini de noroi, fără nasturi, încins cu o rămăşiţă de bretele. Faţa lui avea o expresie cutezătoare şi gîfîia de încordare. Alături, rezemîndu-se de braţul lui, o făptură învelită într-o haină neagră, mînjită de noroi, cu capul acoperit de o crustă de nămol. Dora recunoscu îndată această făptură şi scoase un ţipăt care umplu toată casa.

— Am ajuns, băiatule ! zise salvatorul lui David.

Dora se repezi şi chemă pe doctorul Bright, apoi se duse repede să aducă apă caldă. Doctorul în halat de noapte veni în grabă, iritat şi furios.

— Ce dracu o mai fi făcut nerodul ăla ? zise el tare cu glasu-i ascuțit de-a lungul coridorului în vreme ce nobilele portrete de pe pereți păreau a privi scena cu multă uimire.

În sala cea mare David intră într-o baie caldă și Dora îl spălă pe față. Cu ochii închiși, abia respira. Cînd și cînd îl cutremura cîte un fior, din cap pînă în picioare.

— Nu e nimic, nu e nimic, zise străinul. Și zărind uimirea nețărmurită a doctorului Bright, își vîrî bretelele care nu-i mai foloseau în pantaloni și adăugă :

— Am dat de feciorul dumneavoastră într-un iaz din cîmp și mi se pare că l-am scăpat de la o moarte sigură.

— Cum te numești, Sir ? întrebă doctorul scurt.

— Lorenz Ravelli.

— Preot ?

— De ce aș fi preot ? întrebă străinul făcînd ochii mari.

Doctorul privi în jur, ca și cum voia să-și strîngă într-un mănunchi gîndurile risipite.

— Ce e bălăceala asta, femeie ? strigă el la Dora. Urcă-te sus și pregătește o baie cumsecade. Și o sticlă cu basamac. Să-i pui sticle cu apă caldă în pat și o farfurie de muștar în baie.

Dora se depărtă numaidecît. Dr. Bright dădu la o parte haina neagră care învăluia brațele lui David.

— Ai fost foarte bun, zise, că ai scăpat viața copilului meu. Sir Te rog să-mi povestești tot. Dar mai înainte, ajută-mi să-l ducem sus.

Străinul apucă trupul amorțit al lui David, ca și cum se pricepea în astfel de îndeletniciri și pe buzele lui pluti un surîs, a cărui nesfîrșită gingășie și inteligență contrastau mult cu trăsăturile puternice ale feței. Apoi istorisi doctorului în cîteva fraze scurte, cînd și unde-l găsise pe David.

— Asta înseamnă că nu mai are ce căuta în Potman's Heath ! zise doctorul Bright.

— Mi-e milă de el, urmă străinul și puse o clipă mîna lui lată pe fruntea băiatului.

— Gata afurisita aia de baie ? strigă doctorul Bright.

Și se auzi îndată glasul Dorei :

— Da, Sir.

— Atunci du-te jos. Pune rachiul în camera domnului David și uleiul de camfor.

Cei doi bărbați duseră pe David în baie și îl vîrîră cu băgare de seamă în apa caldă. Înghițise cîteva linguri de alcool pur, care-i încinseră obrajii numaidecît. „Cred că nu e alcool...“ zise el.

— Nu fi dobitoc! îi zise tatăl. E alcool. Ce s-a întîmplat? Așa se întoarce cineva de la o serbare? Și acum stai liniștit. Nu te clinti, nu mai tot tremura. Vreau să-ți fac o frecție cu rachiu. Nu e noroi în baie, e mușlar.

Și întorcînd fața spre ușă, strigă :

— Dora, du-te în pivniță și vezi dacă e pe acolo o sticlă de șampanie. Du-o în camera băiatului. Dacă n-o bea el, o s-o bem noi.

Scoaseră pe David din baie și-l duseră în patul bine încălzit. Nu-i mai era frig. O căldură puternică îi încinsese obrajii.

Dr. Bright și domnul Ravelli rămaseseră o vreme în camera lui David și străinul spuse tînărului că numai o întîmplare îi scăpase viața. Domnul Ravelli venise cu trenul de la Londra și coborîse din greșeală la o încrucișare de linii nepotrivită. Băgînd de seamă greșeala luă trenul pînă la Wittersham Road și de aici porni pe jos spre Potman's Heath, unde nădăjduia să găsească o ocazie să ajungă la Romney. Și pe drum, întîlnise iazul cu pricina.

Doctorul Bright temîndu-se ca nu cumva străinul să pomenească de amestecul lui Dumnezeu în toată această întîmplare, zise tăios :

— Un caz extraordinar! Ceea ce-mi dovedește că băiatul meu are totuși noroc, cu toate ghinioanele lui!

Domnul Ravelli nu obiectă nimic ci spuse numai că trebuia să plece. Se temea să nu trezească bănuiala că voia să se slujească de împrejurare, spre a dobîndi o găzduire îmbelșugată. Dar doctorul Bright răspunse foarte politicos :

— Se poate? Ce vorbă e asta? Cum să pleci în halul ăsta? Vrei să-ți pierzi pantalonii pe drum?

— Nu cad ei! răspunse străinul, arătîndu-și trupul voinic. Totuși doctorul nu-l lăsă să plece.

A doua zi dis de dimineață, bine îmbrăcat și cu ghetele făcute, domnul Ravelli își luă rămas bun de la tînărul căruia îi salvase viața.

David îi mai mulțumi o dată și-l rugă să-și lase adresa. Domnul Ravelli răspunse că era deajuns numele și localitatea Romney, apoi strînse cordial mîna doctorului Bright și plecă.

Două săptămîni zăcu David bolnav. John și Mary veniră la el de cîteva ori. Apoi bătrînul doctor din Rye porunci bolnavului să se ridice, din pat și să stea la soare. David se supuse și se duse în grădină.

I se părea că o nouă viață răsărea în sfîrșit pentru el.

CARTEA A DOUA

LUMINĂ ÎNȘELĂTOARE

I

Locuința familiei Grevil din Upper Brook Street era construită fără un stil anume, nu prea încăpătoare dar plăcută și încîntătoare în interior.

John și Mary plecaseră la Biarritz și David era singur în locuința lor. Venise de mai mult timp, după hotărîrea tatălui-său. In felul acesta David scăpa de tainicul lui dușman și avea prilejul să cunoască viața.

Viața ! Ce putea să însemne acest cuvînt pentru tînărul David care privea lumea cu ochi de filozof ? Londra cu milioanele de oameni, cu munți de avuție, cu comori de artă, cu miile de străzi însuflețite, cu activitatea și mișcarea ei neîntreruptă, Londra aceasta nu spunea nimic sufletului său.

Șapte zile după sosirea lui în locuința familiei Grevil, unde trebuia să cunoască viața, îl cuprinse un sentiment de nesfîrșită singurătate și un dor aproape copilăresc de cărările satului pașnic.

Plimbările, pentru a vedea curiozitățile din Londra, îl obosiră. Nu vru să viziteze pe prietenii lui John și nici măcar pe ai lui Mary, care i-ar fi putut fi de folos. Era prea sfios spre a cuteza să se înfățișeze în saloanele de așteptare ale matroanelor din Mayfair și intuia că nu va putea sta mut și țeapăn în fața unei cești de ceai. Știa că se vor încinge discuții asupra unor lucruri dincolo de priceperea lui. Mary îi spusese : „Fă o vizită familiei cutare, se vor bucura să te cunoască", dar nici prin gînd nu-i trecea să-i urmeze sfatul. Își petrecea mai tot timpul în biblioteca lui John și cînd era vre-

mea frumoasă, ieșea în parc, visător, privind nepăsător la oameni și la lucrurile din jur.

Biblioteca lui John se afla la parter. După gustarea de dimineață, David se așeza într-un fotoliu lîngă fereastră și citea ziarele.

Într-o zi aruncînd o privire pe fereastră, zări pe trotuarul celălalt o tînără femeie care umbla încoace și încolo. După cîteva minute ea se opri și se uită la casa Grevil. Apoi plecă și nu se mai văzu.

Ziua următoare tînăra femeie se ivi iar. Deodată ea îl interesă, și dînd perdeaua de o parte în liniște, o văzuse mai bine. În aceeași clipă femeia trecu strada, îndreptîndu-se către el. Era foarte tînără, foarte blondă și parcă șchiopăta un pic. O clipă privirea ei albastră îl cercetă atentă. David dădu drumul perdelei și obrajii i se înroșiră.

„Nu e englezoaică, sigur", gîndi el. Umerii obrajilor, bărbia ascuțită făceau ca chipul ei să pară ciudat. David începu să viseze: un alai de femei trecea fantomatic pe dinaintea lui, plăsmuiri poetice. Femei din cărți, care trăiau în imaginația lui.

Ziua următoare, David se așeză la fereastră, cu gîndul că tînăra femeie blondă se va întoarce. Nu se reîntoarse. Nici în dimineața cealaltă. O vagă dezamăgire cuprinse inima lui David, chinuit de dorul nelămurit de a o vedea. Toată ziua nu gîndi decît la frumusețea ei diafană. Ochii ei albastri pătrunseră adînc în sufletu-i nevinovat.

Într-o seară plecă de acasă, să se mai miște. Poate se va duce să audă în parc fanfara militară, sau să vadă o piesă de teatru. Cotind colțul străzii Upper Book, văzu pe tînăra femeie blondă, venind spre el. Cînd ajunse în dreptul lui îl privi drept în față, și el răspunse privirilor ei. O clipă îi se păru amîndurora că se cunoșteau demult, și-și surîseră. Se opriră amîndoi deodată, strigîndu-și „Helo!" Glasul lui David fu foarte sfios, șovăitor. Apoi urmă o tăcere grea, pe care o rupse tînăra femeie:

— Parcă te-aș cunoaște, zise. Totuși nu ne-am întîlnit niciodată. Se spune că se întîmplă astfel de lucruri și se pare că vin dintr-o existență anterioară.

— Eu te-am mai văzut! răspunse David stîngaci. Stau în strada Upper Brook și te-am văzut în fața locuinței cumnatului meu.

— O ! zise ea gînditoare. Am trecut de vreo două ori pe acolo.

— Și parcă ai trecut o dată strada, drept spre mine, nu ?

— Da, da... Atunci te-am văzut întîi ! În casa aceea mică... mă mir adesea cum de stă acolo. E atît de diferită de casele învecinate, te silește parcă s-o privești. Mi-aduc aminte, da, da". Privi pierdut, pe gînduri.

— Da, te-am văzut după perdea. Priveai pe fereastră, nerăbdător parcă, așteptînd ceva.

— Ești englezoaică ?

— Nu. Par englezoaică ? Uneori aș vrea să fiu dar nu e așa. Sînt rusoaică, dacă se mai poate spune.

— Cum se face totuși că vorbești atît de bine englezește ?

— Am vorbit de mică aproape numai englezește.

Ochii lui David cercetau obrazul tinerei femei, cu tot mai multă libertate.

— Ciudat ! zise, în vreme ce tînăra femeie blondă privea încurcată drept înainte, cu un mic suspin înăbușit în piept.

— Mă întreb, zise ea pe gînduri, dacă nu cumva ne-am mai văzut undeva...

— Asta mă întreb și eu, și totuși nu cred. Nici nu-ți cunosc numele.

— Karis Lopinowa !

Și tînără femeie îl privi drept în ochi.

— Eu sînt David Bright, un oarecare.

După o scurtă șovăire, David îi propuse o mică plimbare, în cazul în care nu trebuia să se ducă în altă parte.

— Cuvîntul „angajată" îmi sună ca o bătaie de joc zise ea mergînd alături de David. De luni nu mai am nici un angajament.

— Ești foarte gravă.

— Iar dumneata, răspunse ea, privindu-l cu un surîs, vorbești ca un om de cincizeci de ani.

David zîmbi.

— Îmi place glasul dumitale ! exclamă ea cu sinceritate.

David care nu știa cum să ducă această conversație, se pomeni spunînd :

— Karis zici că te cheamă ?

— Lopinowa, mai șopti ea.

— Karis e nume grecesc ? Atunci înseamnă „grație".

— O ! Numele meu e păgînesc, da ! O ! Dar ce cult ești. De necrezut, ca englez !

Ușor jignit, David răspunse :

— Crezi oare că englezii nu știu greaca și latina ? Poate că nu-ți sînt simpatici.

— N-ar avea de ce. Și pe urmă am depășit vîrsta cînd ura și iubirea îți întunecă mintea. Dar nici n-aș putea spune că simpatizez pe cineva în chip special. Presupun, urmă ea după o scurtă pauză, că noi, rușii nu vă sîntem simpatici Ceea ce nu e de mirare. S-au întîmplat atîtea.

Fără să-și dea seama, atinse una din coardele sensibile ale inimii lui David. El se opri și privi deasupra ei, în depărtări fantastice — cel puțin așa i se păru tinerei femei. Pieptul lui David se umplu de pasiune și pierzîndu-și stăpînirea de sine, o apucă de braț.

— Nimeni pe lumea asta nu-mi poate fi antipatic ! exclamă el. Sărmana Rusie ! Către martirajul ei se îndreaptă inima mea. Ce știm noi despre ea ? O străbat fluvii, ale căror valuri sînt roșii de sînge. Apele se îndreaptă spre mare, împinse de legea gravitații. Totul e supus acestei legi, totul pare a curge în gol, în veșnicie.

Intrară în parc. O trăsură cu doi cai negri, mînați de un domn în costum negru, cu monoclu, trecu în grabă. Automobile în viteză. Soarele în apus lumina coroana de jos a pomilor, învăluind în pînze roșietice aburii locului. David și Karis trecură drumul.

— Vorbești ca un om în vîrstă, reluă Karis, cînd ajunseră iar pe trotuar, și aproape așa cum ar vorbi un rus.

— Mai e azi pe lume vreun om care să fie tînăr ? întrebă el. A trecut vreodată lumea prin atîtea griji și dureri ? Karis se uită la el, pe cînd rostea aceste grele cuvinte și în ochii ei lucea o neobișnuită admirație pentru frumusețea serioasă, aproape solemnă a tînărului. Fluidul personalității lui o liniști, glasul lui tremurător o emoționa profund.

— Un copil care trăiește în griji și suferințe, îl auzi ea spunînd, cunoaște mai mult viața decît un patriarh care a trăit numai în bucurie și fericire.

— Nu cred să existe astfel de patriarhi, răspunse ea. Și a fost viața dumitale atît de dureroasă ?

— Viața e durere, zise David. Asta o știi și dumneata, care vii din Rusia. Nici dumneata nu ești fericită. Am citit aceasta în ochii-ți albaștri cînd te îndreptai spre mine. Marele vostru Tolstoi ! I-am citit toate cărțile — tot atîtea strigăte ale unei inimi chinuite și ale unui trup care năzuiește, copleșit, către libertate de spirit și puritate sufletească.

— Sînt piedici..., zise ea.

— Și din aceste piedici se iscă o luptă, zise David. Întocmai ca Iisus Hristos.

Ea rîse.

— Ce vrei să spui cu asta ?

— A fost un luptător întru apărarea celor slabi și asupriți. A fost cel mai mare socialist care s-a ivit vreodată și învățăturile lui au fost o armă în mîna omenirii năpăstuite.

Karis se opri și privi cu învinuire mută ochii lui David.

— Nu cred, zise. Ești nedrept. Și dumneata ești un revoluționar.

David se uită la chipul ei mic, ciudat și realiză că pentru o clipă, ea nu-l mai simpatiza.

— Nu mă cunoști, zise el îndurerat, și poate că nici nu vrei să mă cunoști. Aceste cuvinte sunară atît de jalnic, că rîseră amîndoi ca niște copii ; și Karis mărturisi că dacă David ținea atît de mult să-i cucerească prietenia, să nu pornească de la început cu artileria grea.

— Dacă-ți destăinuiești atît de vijelios toate sentimentele, nu voi mai avea nimic de aflat, după ce ne vom despărți. Și nu vom avea de ce să ne mai întîlnim.

— Te rog să mă ierți, nu mi-am dat seama, răspunse David, privind-o cu ochii lui negri, neliniștiți, ca și cum se temea ca fata să nu-l părăsească pe loc.

Karis clătină capul și zise :

— Niciodată nu ne dăm seama, totdeauna trăim cumva în afara realității. Bănuiesc că din pricina temerii noastre de nenorociri și a dorinței noastre de mai bine, avem mereu privirile îndreptate spre viitor. Și închipuirii noastre trebuie să-i dăm și ei de lucru.

— Poate, zise David, dar toate astea sînt pentru justificarea neghiobiei noastre.

De sub genele-i lungi aruncă în ochii tînărului o privire dezmierdătoare. „Ca și cum Dumnezeirea, destinul, ar avea ochi și urechi ca să vadă, să audă sălbaticele noastre izbucniri!"

Surise blînd. „La început a creat natura Legile și numai după aceea, încet încet, s-a ivit și Dumnezeu.

— Nu se poate! făcu David, cu un gest scurt, violent. Încet, încet?

— Da, la început oamenii credeau că Dumnezeu se ascunde în tunet, apoi în pietre. După aceea au venit Jupiter și Marte, care zac azi în lăzile anticarilor. Apoi se ivi Dumnezeul Duhului, Dumnezeul iudeilor și al creștinilor... și acum vii dumneata cu Dumnezeul dumitale.

Merseră tăcuți mai departe, pe marginea unei peluze singuratice, îndreptîndu-se spre cărarea strîmtă printre gratii negre de fier și intrară în umbra unui grup de copaci uriași. În curînd ajunseră la lacul cel mare. Se așezară pe o bancă, cu picioarele pe nisipul fin. Pe țărmul celălalt se scăldau cîțiva copii, al căror corp lucea în bătaia trandafirie a soarelui. David și Karis îi priviră o clipă; amîndoi voiau să vorbească, amîndurora buzele le erau pecetluite. Un privitor grăbit i-ar fi luat drept doi îndrăgostiți care și-ar fi dat seama deodată că-și stricaseră viața și așteptau acum apusul soarelui, ca să se înece în lac. Întîlnirea lor avea un înțeles, era un cuvînt al destinului, fără îndoială, dar nici unul din ei nu știa. Firea lor înrudită îi apropia mult, și totuși mocnea în sufletul lor o tainică dușmănie.

David care era cu totul sub vraja micii rusoaice, era înfricoșat și el de urmările acestei întîlniri. O cunoștea de cîteva minute doar, și se simțea înfășurat într-un păienjeniș de sentimente amenințătoare. Ea începu să vorbească din nou și el înțelese că nu se va mai putea rupe niciodată de această nouă înrîurire și spre marea lui uimire, cuvintele fetei înfățișau tocmai gîndurile care-l frămîntau.

— Ce ciudat! zise ea. Venim pe lume fără voia noastră și pe această lume urmăm o cărare predestinată. Avem propriile noastre evenimente. Ne întîlnim cu tot felul de oameni pe care apoi îi pierdem din vedere. Și uneori se întîlnesc doi parteneri de viață care merg pe aceeași cale a existenței. Comic e numai faptul că această cale nu e întotdeauna acoperită de flori.

După o scurtă pauză urmă :

— Firește, adesea se unesc două suflete, care nu se înțeleg aproape deloc ; și sînt convinsă că numai din această pricină cele mai multe din căsnicii sînt atît de nefericite.

— De unde știi ? întrebă David, surprins de a auzi asemenea cuvinte din gura unei femei. Ai avut și dumneata o tristă experiență ?

— N-am fost măritată, răspunse ea aproape în șoaptă. N-am fost nici iubită. Nu pare ciudată mărturisirea aceasta, din gura unei dansatoare ruse ?

Și rîse

David întrebă mirat :

— Dansatoare ?

— Am fost. Nu mai sînt. Vezi osciorul ăsta ? Dar pe celălalt ? Se simte deosebirea ? Pipăie ! Îi luă mîna și o duse la osul rănit. Acum nu mă mai doare, s-a vindecat aproape. Dar acest lucru mi-a stricat arta, mi-a stricat viața.

David începu să-și piardă timiditatea, sfiiciunea în tovărășia ei. Tot ce făcea sau spunea Karis, cum își ridica rochia și îl lăsa să-i pipăie piciorul, era de o simplitate feciorelnică. Apoi, începu să-i istorisească viața ei, fără legătură între întîmplări, fragmentar. Vorbea cînd de ruși, cînd de balet, cînd de muzică. Fredonă cîteva melodii, arătă cu brațele cîteva figuri de dans, bătînd măsura cu mîna. Chipul ei radia de viață, cu trăsăturile însuflețite de ceea ce povestea. Cîntă cîteva măsuri din Beethoven, Ceaikovski, Stravinski, exclamînd : „Asta trebuie să-ți cînt, asta trebuie să auzi !" Apoi se pomeni istorisindu-i de moartea mamei ei, de viața ei în Petrograd, în Rusia, în Anglia, de doamna Karkanova, de balet.

Deodată auziră în spatele lor cîteva pocnete și clinchete : un lampagiu cu o prăjină aprindea lampa de lîngă bancă. Se întunecă. Trecători în grup, singuratici sau cîte doi — și nisipul se presa sub pașii lor. Dintr-o barcă veneau rîsete de femei și de departe se auzea toba mare a fanfarei.

David se apropiase de Karis și ea vorbea acum mai mult în șoaptă. El se uita fără sfială în ochii ei, citindu-i toate sentimentele și ascultînd tot mai mult întîmplările vieții ei, chipul lui lua, fără să-și dea seama, aceleași expresii.

— Și acum înțelegi cred, dragul meu prieten, de ce sînt așa cum sînt, zise Karis. Cînd n-ai în toată lumea asta un

suflet pe care să-l poți socoti prieten sau dușman, nu e de mirare să te trezești vorbind cuiva pe stradă, numai pentru că ți-a părut simpatic — cum mi s-a întîmplat mie azi. Dar ce importanță are dacă faci cunoștință cuiva în salon, într-un hotel sau la închisoare ?

Se ridică și-și netezi rochia.

— Și acum trebuie să plec, zise. Se întunecă și mă întorc întotdeauna foarte devreme acasă.

— Ești singură de tot ? Ce faci singură ?

— Citesc. Cărți franceze, germane, engleze, sau cînt la pianul meu cam vechi. Uneori mă duc la cinema. Dar nu-mi place nimic din toate astea. Vreau să plec. Rusia chiar ar fi mai bună ca monotonia vieții mele de acum.

— Aș face pentru fericirea dumitale tot ce este în puterea mea ! exclamă David.

— Nimic mai ușor, răspunse ea și îi puse mîna mică pe braț. Să fim prieteni.

— O ! Desigur, desigur !

Și ochii lui negri se luminară deodată. Gîndul de a sprijini o ființă atît de nefericită, îi trezi toată bunătatea.

Cu pași lini, departe de mulțime și de muzica fanfarei trecură prin parc și ajunseră la poartă.

— Îmi dai voie să te duc pînă acasă ? întrebă David.

— De ce nu ? răspunse ea cu un surîs. Și dă-mi brațul, ca unei bune prietene. Mă cam doare iar piciorul. Karis strecură brațul după al lui. Am o locuință foarte modestă, unde nu primesc pe nimeni.

— Nici pe mine ?

— Nu, răspunse ea precis.

După ce trecură de Baker Street, cotiră și Karis se opri.

— Să ne despărțim aici. Nu veni cu mine pînă la ușă. Casa în care locuiesc e prea sărăcăcioasă. Nu ești obișnuit.

— Dragă domnișoară Lopinowa, răspunse David foarte mișcat, adineaori spuneai că-ți sînt prieten. Pentru mine locuința dumitale nu înseamnă nimic, oricît de sărăcăcioasă ar fi. Am să fiu mîndru să pot veni.

Karis dădu din umeri.

— Dacă vrei, poftim pînă la ușă. Să vedem dacă n-ai să te sperii.

David se sperie mai puțin decît se aștepta. Fata îi arătă o casă nu prea înaltă, cu fațada întunecoasă, cu o ușă strîmtă, de serviciu.

— Locuiesc în camera de acolo, de sus ! și Karis arătă etajul al doilea. Și dînd deodată capul pe spate, luă mîna tînărului.

— Mă simt foarte mulțumită cu acea cameră. Îi strînse mîna cîteva clipe și David văzu mănușa ei atît de albă, rochia-i simplă dar elegantă.

— Noapte bună, scumpă prietenă, zise David. Îmi dai voie să-ți scriu ?

— Nu, să nu-mi scrii.

— Nu ne vom mai întîlni niciodată ?

— O, ba da, de ce nu ? zise ea repede. Mîine, dacă vrei, mă găsești în parc.

— Cînd ? — La unsprezece. — Și unde ?

— Sub arcul de marmură, ca să trecem triumfători, mînă-n mînă.

Karis căută cheia în poșeta de mătase, descuie, privi pe David cu un surîs și o clătinare ușoară a căpșorului — și ușa se închise.

II

David înțelese că era în pragul unei ciudate aventuri. Tot timpul se gîndi numai la întîlnirea cu drăguța rusoaică sub arcul de marmură. Înainte de a pleca, se mai duse repede în camera de dormit și își șterse pantofii cu o bucată de flanelă, ca să lucească bine. Se privi de cîteva ori în oglindă, cercetîndu-se cu multă luare-aminte, fiind de părere că numai un costum bine croit era potrivit pentru asemenea întîlnire. Avu mult de lucru cu alegerea gulerului și se simți împăcat numai după ce puse o cravată a lui John, albastră.

Cînd se apropie de arcul de marmură, inima îi bătu cu putere. Tinerețea, nepriceperea, firea lui pasionată erau o pradă ușoară pentru uimitoarea, frumoasa străină.

David se opri în apropierea porții, așteptînd, și timpul trecea încet. Karis întîrzia și ceasornicul de pe coloana din mijlocul străzii, ca o lună plină deasupra unui ocean de trăsuri și automobile, arătă lui David că toate sînt trecătoare.

Deodată se ivi și Karis în alaiul uluitor al străzii, amenințată din toate părțile. Dar făptura ei se strecură sprintenă printre vehicule, ca și cum toate ar fi fost creațiile unui regizor, ivite dintre culise și care cu toată înfățișarea lor uriașă, niciodată n-ar fi putut-o răni. Ce gingașă, ce fragedă era în rochia de culoare brună, cu mantia tivită pe margini cu blană de leopard, care-i stătea atît de bine, de părea ea însăși o ființă din altă lume.

Se întîlniră sub arc. Karis îi întinse mîna stîngă. El spuse cîteva cuvinte despre eleganța ei fermecătoare și mărturisi că înfățișarea fetei era încîntătoare. Trecură strada și intrară în parc. David se simți cam dezamăgit. Întîlnirea lor trebuia să fie, după el, mult mai solemnă. Și în locul unor cuvinte mai dinainte alese și a unor versuri latinești, pe care le pregătise, el vorbi despre maimuța cea mică, și fata îl preveni :

— Bagă de seamă că trece mașina... Așa ! Acum repede, în parc ! .

Se simți mai stingher ca în ajun. Ochii și buzele îi jucau într-un surîs nesigur. Ce se întîmplase ? Ce schimbări se produseseră, în timpul nopții, în viața lui lăuntrică ? Ar fi dorit să-i spună lui Karis, și nu cuteza. Totuși se înfiora uneori de o căldură fermecată, și privind discret la mica femeie de lîngă el, i se părea că e o nouă minune a lumii.

Karis citi totuși multe lucruri în ochii lui, cu intuiția ei de femeie tînără, cu mica ei experiență.

— Nu crezi oare, zise ea deodată, că în fiecare din noi doarme o tainică realitate, pe care n-o destăinuim nimănui niciodată ?

— Cred că sîntem toți plini de tot felul de taine, răspunse David.

— Așadar nu crezi că oamenii au calitatea să se cunoască într-adevăr unii pe alții !

— Se cunosc pînă la un punct, dar nu complet.

— Doi prieteni, bunăoară. Nu crezi că sînt prieteni care se cunosc perfect ?

— Dacă vrei să crezi... Eu nu.

— Ai dorit vreodată să ai un prieten, căruia să-i destăinuiești tot ?

— N-am avut încă asemenea prieten, răspunse el scurt.

Se priviră drept în ochi : ochi negri, ochi albaștri.

— Dar dumneata, Karis ? întrebă el cu oarecare teamă. Ea clătină încet capul și răspunse :

— Nu știu. Apoi oftă ușor și sărută pe Bibi, maimuța mică din brațele ei. Bibi e singurul meu prieten. N-are patrie nici el, întocmai ca mine. Așa e Bibi ?

David mîngîie maimuța.

— Ce bine s-ar simți maimuța dumitale la țară.

— Ador viața la țară, zise Karis, subțiind buzele. O ! De n-aș mai locui la Londra ! Invidiez fetele de la țară care cosesc fînul și seara mulg vacile și caprele. Îmi sînt dragi animalele, copacii, cîmpiile, apele.

— Și mie, și mie ! exclamă David fericit că fata spusese ceva atît de apropiat inimii lui.

— Cîmpiile... copacii, zise ea. În Rusia avem peisaje minunate, dar eu am trăit întotdeauna în orașe, în hoteluri.

Ochii i se umplură de lacrimi.

— Ce e asta ? întrebă David.

— Nimic, dragul meu. De cîte ori îmi amintesc de viața mea, mă înfior.

Se îndreptară către o bancă ; aceeași pe care stătuseră în ajun.

— Locuiești la Londra tot timpul ? întrebă ea în treacăt, ca și cum voia să schimbe subiectul.

— Nu, răspunse David, privind cerul, dorind să fie împreună cu Karis departe, în iarba înaltă pe unde se plimbase cu atîta plăcere. Aproape toată viața am petrecut-o la țară.

— Parcă-mi spuneai că stai la fratele dumitale.

— La cumnatul meu Acum sînt singur. El cu soră-mea își petrec vara la Biaritz.

— Da, da... zise ea repede, urmînd : Mai ai frați și surori, desigur.

— Nu. Am o singură soră, pe Mary.

— Trebuie să vă iubiți mult.

— O iubesc foarte mult.

— Seamănă cu dumneata ? întrebă Karis, cu o văpaie de gelozie în ochi.

— Așa se spune, dar eu nu cred.

Karis căzu pe gînduri, cu mîna sub bărbie, privind apa lacului. Sprîncenele se încordară, ceea ce accentuă și mai mult linia oblică a ochilor. Se gîndea la o mare mulțime de oameni care aștepta în fața unei biserici. O văzu pe Mary

în rochia-i albă, de mireasă, cu sînul acoperit de buchetul de crini, ieșind triumfal din biserică alături de un bărbat solemn, sub arcada de onoare a unor săbii lucitoare.

— Îmi închipui, șoptea ca și cum voia să-și stăpînească nălucirea, că sora dumitale e foarte fericită.

— Foarte fericită, răspunse David. Și începu să vorbească de fericirea ei. Gîndul chinuitor că pînă la urmă ar putea să nu fie fericită, îl îndemnă să-l descrie pe John în culori scînteietoare.

— E un băiat minunat! își încheie lauda. Un adevărat om al timpului, cam convențional, dar tare pe principiile lui. La primăvară va candida pentru un loc în parlament. Nu știu de ce-ți spun dumitale toate acestea, adăugă David după o pauză. Nu-mi place să vorbesc de familia mea. Te-am plictisit, nu?

Ea puse cu bunătate mîna-i mică pe brațul lui David — dintr-un obicei, care totuși părea intenționat.

— Dimpotrivă. Fericirea altora e pentru mine o mîngîiere, Ce îngrozitor să fie adevărat ce-ți spusesem ieri.

— Ce?

— Că nu există pe lume căsătorii sincere...

Își puse iar bărbia în palmă, gînditoare. Apoi urmă, brusc:

— Nu-mi pot bate capul cu probleme filozofice. Vreau să simt omenește, ca un om obișnuit. Ți-am istorisit ieri viața, necazurile mele pentru că țineam, dintr-un motiv sau altul, să dobîndesc simpatia dumitale. Acum îmi dau bine seama că n-ar fi trebuit.

— Acum nu-mi mai vorbești prietenește, răspunse David, înroșindu-se.

— Se întîmplă uneori, zise ea cu mîhnire, că se întîlnesc doi oameni care ar putea fi cei mai buni prieteni, și totuși ar fi mult mai bine, dacă nu s-ar întîlni niciodată.

— Vorbești de noi?

— Da, zise ea tare, copleșită de durerea glasului și zăpăcită de cuvintele acestea care erau împotriva a ceea ce simțea. Cine sînt eu? O dansatoare rusă, care nu mai poate dansa! În curînd voi apărea poate pe o scenă de revistă, ca să cîștig o bucată de pîine pentru mine și pentru Bibi. Pe cînd dumneata ești fiul unui gentleman, cu totul nepotrivit să ai o prietenă ca mine. Surîse amar și urmă sarcastic; Vei ține mult la mine, fără îndoială, dar într-o bună zi vei

renunța la prietenia mea. Nu, nu, n-are nici un rost acest... această încercare de a lega o prietenie cu mine ! Nu se cade !

— Domnișoara Lopinowa! izbucni David și glasul lui trăda mai mult decît o durere obișnuită. Toți sîntem oameni. Nu-mi spune că sînt fiul unui gentleman. Și eu sînt un biet rătăcitor pe acest pămînt, ca dumneata. Încotro întorc ochii, nu văd decît o groaznică, o urîtă luptă și tot ce doresc e să mă eliberez, să mă ridic deasupra acestor realități.

— Nu poți să te urci pe casă, dacă te dai de-a rostogolul pe scară, zise ea. E tocmai ceea ce faci dumneata acum.

David era furios, disperat.

— Nu credeam, cu toată experiența pe care o ai, să fii atît de pesimistă.

Ea surîse.

— Și n-am stat încă de vorbă cu un pesimist mai crîncen ca dumneata.

— Da, dar cred în primul rînd în prietenie.

— Pentru că n-ai cunoscut prietenia.

— Aș fi avut prilejul, dar...

Și David se opri deodată, roșu ca focul.

Karis îl privi cu toată simpatia. Tăcură o vreme. Apoi ea se ridică încet, spre a-și face curaj.

— Ce rost are ? Nu ne vom înțelege niciodată... Simt. Și acum trebuie să mă întorc acasă. Mă așteaptă cineva.

David se ridică și el. Se stăpîni foarte bine și zise :

— Te pot întovărăși pînă la poarta de marmoră ?

— Dacă-ți face plăcere..., răspunse ea și porniră, duși de acea străveche pasiune care plăsmuiește destinul oamenilor, frămîntă inimile în fericire și durere și într-un fel sau altul stăpînește pe oricine ar încerca să-i scape.

Nu rosti nici un cuvînt, pînă la poartă. Karis se opri.

— Să ne despărțim aici, zise și îi întinse mîna.

El îi șopti un cuvînt de despărțire, îi lăsă mîna și ea se depărtă cu pași repezi, șchiopătînd parcă puțin, dezmierdînd căpșorul lui Bibi. David se uită lung după ea și se simți cuprins de o durere sălbatică. După ce Karis dispăru. David se întoarse spre casă, privind lucrurile din jur, ca și cum nu le-ar fi văzut.

III

A doua zi David se plimba pe malul lacului din parc și i se citea pe față durerea adîncă din suflet. Se gîndea la ochii Karisei, asemănîndu-le culoarea cu luciul cîmpiilor de gheață polară și cu adîncul mărilor nordice. Se apropie gînditor de banca pe care stătuse de două ori cu ea. Și spre uimirea lui o găsi pe Karis, cu Bibi în poală.

Inima îi bătu cu putere. Nu știa ce să facă. Întîi vru să treacă prin fața ei, ca și cum n-ar fi văzut-o, în speranță că privirile ei îl vor urma cu părerea de rău de a fi rupt o prietenie. Dar cu cît se apropia mai mult îl chinuia dorul de a-i vorbi — și merse drept spre ea. Karis se ridică deodată și se întoarse, ca și cum voia să fugă.

— Nu pleca, zise David întinzînd mîna, pe care ea, după oarecare șovăire, o luă.

— Ce ciudat, că ne întîlnim iar pe același loc !

— S-ar spune că e o predestinare, răspunse ea.

— Așa cred și eu. Vrei să mai rămînem ?

— Nu e predestinare, zise ea cu îndărătnicie.

— De ce fugi de mine ? întrebă David cu glas mișcat. Ce ți-am făcut ?

— Nu fug de dumneata, fug de mine.

— Sînt gata să înfrunt destinul.

— Nu pentru multă vreme și pe urmă îl vei blestema, zise ea, luînd loc aproape. Și David simți trupul ei zvelt lipit de al lui.

— Iată ce spun eu ! zise Karis după o pauză. Să mergem să luăm o gustare, pe urmă să intrăm la un cinema. Dacă mai stăm aici, o să vorbim atît că pînă la urmă o să ne cunoaștem mai mult decît trebuie.

— Domnișoara Lopinowa, îmi pare rău că vorbești așa, răspunse David.

— Bun. Să presupunem că ne cunoaștem, că sîntem prieteni și că-mi spui pe nume, Karis. Nu-mi place „Domnișoară Lopinowa".

— Și pe mine mă cheamă David, zise el, meticulos.

— Perfect. De aici înainte sîntem Karis și David.

Ieșiră din parc și pe drum discutară unde să meargă să ia gustarea. Cînd fata află că David era vegetarian, îl certă prietenește că renunță la cele mai gustoase bucate.

— Îngrozitor ! Îngrozitor ! Și eu care voiam să te rog să iei într-o seară masa cu mine... numai noi amîndoi !...

Luară gustarea la Selfridge și petrecură după amiaza la Pavilionul de lîngă poarta de marmoră. Pe la cinci Karis, deveni cam nervoasă. Îi spuse lui David că trebuia să se întoarcă acasă, deoarece se pregătea să plece la Brighton.

— La Brighton ? întrebă el suprins.

— Da... M-a invitat acolo un prieten.

— Ai un prieten ?

— Firește, îl cred prieten. Tom Mc Grgeor, cîntărețul. Ne cunoaștem demult. L-am întîlnit întîia oară pe cînd aveam doisprezece ani. O cunoștea și pe mama, care ținea mult la el.

— Ce vîrstă are ?

— O ! Vreo patruzeci și cinci..., răspunse ea și această vîrstă liniști atitudinea inchizitorială a lui David.

Și cînd află că domnul Gregor avea soție și copii, David rămase încredințat că prietenul Karisei era un om cumsecade. Obrazul i se mai lumină, inima i se ușură. Karis credea că va lipsi vreo trei zile. Lui David i se păru o veșnicie. Dar cînd fata îi făgădui că la întoarcerea din Brighton vor petrece împreună, se simți mai fericit și ultimii spini ai geloziei, pieriră.

Se despărțiră în Oxford Steert și David se duse acasă.

Orele treceau într-o monotonie nespusă pentru tînărul îndrăgostit, iar adorația lui pentru Karis cresc, așa cum crește o plantă agățătoare pe perete Nu mai trebuia mult să fie învăluit cu totul în frunzișul ametitor și romantic.

David începu să se observe în oglindă. Își cerceta trăsăturile cu orgoliul nevinovat al unui îndrăgostit, voind să se vadă cu ochii Karisei. La dejun părea adîncit în gînduri.

Karis îl chemă la telefon pe David, de îndată ce se întoarse de la Brighton. Voia să meargă la opt la Ciro. De emoție, tînărul abia putu vorbi. Glasul ei, atît de aproape în auzul lui, îi luă mințile. Dar după o clipă îi mărturisi că n-avea costum de seară.

— Ce importanță are ? exclamă Karis la telefon. Din partea mea poți veni și în pijama. Vreau să fiu cu dumneata. Nici

eu nu sînt prea elegantă. Vom sta la balcon și ne vom uita la lumea de sub noi.

El încercă să se mai împotrivească, dar Karis nu vru să-l mai asculte, încheind cu cuvintele : „La opt sînt în Upper Brook Street, cu o mașină. Să nu mă faci să aștept mult !

Mașina veni exact. David o zări pe fereastră. Dar Karis nu coborî, ascunsă într-un colț, înăuntru. David ieși din casă, cam nesigur, se urcă în mașină, și plecară.

Pe drum Karis îi istorisi că avusese o discuție violentă cu Mc Gregor și că trebuia să rupă orice legături cu el.

— De ce ? întrebă David îngrijorat.

— Din pricina dumitale, zise Karis, punîndu-i mînuța pe umăr. Am discutat despre viață, și eu am repetat părerile dumitale.

— Karis, să nu prea iei în serios părerile mele, exclamă el scuzîndu-se. E îngrozitor să știu că ai pierdut un prieten din pricina mea !

— Lasă, lasă ! zise ea roșind deodată. Ca să nu mint, demult doream să mă cert cu Tom. Mă enervează teribil. Crede că e dator să mă supravegheze, pentru că nu mai am mamă. Îngrozitor ! Dar să nu mai vorbim de asta. N-are nici un rost să ne amărîm pentru oameni care nu ne sînt atît de apropiați.

Automobilul străbătu Regent Street, își făcu loc prin Piccadilly Circus și coti pe Leicester Square.

Coborîră în Orange Street și avură o mică discuție, cine trebuie să plătească mașina. Birui Karis și plăti. David trebuia să fie în acea seară invitatul ei.

În restaurant se retrase numaidecît în garderoba pentru doamne și lăsă pe David să aștepte cîteva minute. Apoi se arătă din nou și porni înainte, pe o scară, cu David după ea, admirîndu-i înfățișarea. Karis purta o rochie de mătase turcească, întinsă bine peste sîni. În jurul ei se zbăteau falduriile bogate, mișcate de jocul coapselor. Un fior de foc fulgeră inima lui David. Karis era personificarea tuturor viselor lui de frumusețe și prin minte-i trecea gîndul că era gata să facă pentru ea orice sacrificiu. După ce se așezară la o măsuță, cu fețele luminate roșu de abajurul lămpii, în clinchetul tacîmurilor și între chelneri care umblau încoace și încolo, David fu cuprins brusc de remușcări. Dacă ar apărea

deodată cultivatorul John Bull? Sau tatăl lui sau Dora? Parcă-i fugea pămîntul de sub picioare.

— David, ce luăm? îl întrebă Karis, smulgîndu-l din gîndurile lui.

— Orice, numai carne nu.

— Pește? Somn?

— Nici pește.

Chelnerul elegant, alături, surîdea, cu o mînă ridicată, ca și cum voia să ofere o prețioasă priză de tabac, și de sfaturi.

— Pînă una alta, dă-ne două cocteiluri, zise Karis chelnerului.

Venind cu băuturile, chelnerul primi comanda a două porții de somn, salată de castraveți și cartofi cu unt. „Și whisky", adăugă încet.

David o privi cu ochi ficși auzind acest cuvînt, dar Karis rise tare, întinse brațul peste masă și-i strînse mîna.

— O! Dragul meu mic! zise ea.

Nici o femeie nu-l dezmierdase astfel și David se făcu roșu ca focul. „O! Karis, credeam că sîntem prieteni!" Părea că voia să se apere împotriva ei, dar Karis știu să înfrîngă rezistența tînărului.

Muzica începu: un pian, tobă mare, fagot, banjo, trianglu, saxofon.

— De ce bei whiski? întrebă David, prinzînd curaj.

— Băutură ordinară, așa e? Dar nu beau mult. Un whiski bun e preferabil unui vin prost. Ia te uită la mutrele alea! Și arată o masă la parter. Beau șampanie. Toată lumea bea azi șampanie. Numai eu nu. Aș avea o durere de cap îngrozitoare. Și în curînd doamnele înfierbîntate se vor ridica și vor dansa. Desigur, nu știi să dansezi. Ia privește la perechea aceea! Luă paharul cu cocteil și se uită la David. În cinstea ta, David!

— E alcool?

— Gustă! Și îi întinse paharul ei. El repetă întrebarea. Karis își arătă dinții albi și aprobă cu căpșoru-i bălai:

— Da, da e alcool, e foarte bun. Îți par o fată ușoară, spune drept! Nu vrei să bei cu mine?

David luă paharul lui.

— Dacă zici.

Bău și licoarea i se păru foarte bună. Dar i se urcă îndată, înșelătoare, la cap. Se simți foarte bine. Se aplecă înainte și Karis privi cu atenție chipul lui fin, iluminat de o expresie adîncă.

— Ai iubit vreodată ? întrebă ea.

— Niciodată.

„Ciudat", gîndi ea. „Nici eu n-am iubit cu adevărat, David. Uneori, e drept, mi s-a părut că iubeam, dar m-am înșelat". Apoi deveniră mai reținuți. Începură să vorbească de altele, și Karis îi pomeni de „Nunta fluturelui". Am fost o proastă, zise. În locul meu dansează Karkanova în America, iar impresarul ei nu-mi trimite măcar partiturile. Nu mă pricep deloc, dar absolut deloc în afaceri. Cred tot ce mi se spune. Și cu cît ești mai încrezător cu atît suferi mai mult Nu mănînci ? Te rog ! Ești obligat !"

— Te rog să mă ierți, Karis ! Te rog să mă ierți ! răspunse David. Nu pot. Gîndește-te numai. Nu e mult de cînd acest frumos pește înota în cine știe ce apă din Scoția. Și într-o bună zi, căutîndu-și hrana, vede o muscă scufundîndu-se în apă, o pîndește, se aruncă asupra ei, o apucă. Și simte deodată un cîrlig în bărbie. Din acea clipă luptă cu disperare pentru a-și scăpa viața, pînă la istovire. Se răsucește, se zbate cînd e scos din apă, sîngerează și e lovit în cap o dată, de două ori, de trei ori, de patru ori, își simte creierul înțepat cu un cuțit. Apoi e trimis cu trenul departe, ajunge la Londra, e tăiat frumos în bucăți, garnisit, gătit și servit. Iar noi, oamenii îl mîncăm și ne lingem buzele ! Nu, Karis, nu mă silii să mănînc !

— O ! exclamă Karis, dînd morunul de o parte. Nu mai pot mînca nici eu.

— Îmi pare rău, nu voiam asta ! Să mănînce fiecare ce-i place. La școală ni se spunea întotdeauna să lăsăm pe fiecare să fie fericit în felul lui. Dacă oamenii sînt fericiți mîncînd, de ce să ne amestecăm în fericirea lor ?

Karis își luă iar farfuria.

— Fie ce-o fi. Peștele îmi place. Cred că mîncîndu-l, nu mă amestec în fericirea dumitale. Se opri, privindu-l. Sau ți-am stricat fericirea ? Mi se pare că da. David, mi-e teamă că nu ne potrivim deloc !

David, uluit, îndurerat, se rezemă de speteaza scaunului și începu să-și strivească încet cartofii. Aplecată peste balustradă, Karis făcu semn unei cunoștințe.

— Va veni sus, fără îndoială și mă va invita la dans! Dar cu piciorul meu slab, mi-e cu neputință să dansez. Obosesc repede. A și venit!

Un tînăr foarte elegant, cu ochi scăpărători și față proaspăt bronzată de soarele de pe terenurile de sport, se apropie de masă.

— Helo, Karis! exclamă el.

— Îl cunoști pe domnul Bright? zise Karis. Domnul Malcolm.

— Îmi pare bine, răspunse David și-i întinse mîna.

— Ce faci, domnule Bright? Privirile lui Malcolm îl examinau cu atenție. Stai la Londra?

— Nu, nu răspunse David, ridicîndu-se. Locuiesc mai mult în comitatul Kent.

— Admirabil ținut Am jucat golf la Rye. Îl cunoști cumva și pe comandorul Grevil?.

— Mi-e cumnat, zise David.

— O! exclamă Malcolm. Încîntător băiat, Grevil! Am jucat golf împreună și nu de mult am cunoscut pe sora dumitale, la Biaritz. Din nefericire a trebuit să mă întorc la Londra. Jalnic loc pe vremea asta. Nu găsești pe nimeni. Îmi pare foarte rău, Karis, nu știam că erai la masă cu domnul Bright. Te-aș fi invitat la dans.

— Astă seară nu dansez, răspunse Karis. Nu-mi face plăcere.

— Atunci, urmă Malcolm zîmbind limpede, voios, salutări cumnatului și sorei dumitale. Îi urez noroc în noua lui carieră politică. E un băiat minunat! Mai drăguț decît toți cei pe care i-am văzut la Biaritz. La revedere, Karis.

Și cu pași sprinteni, plecă.

Karis, ușor încurcată, privi gînditoare drept înainte.

— Cine e? întrebă David.

— Nu-l cunosc demult.

— Părea că sînteți prieteni.

— O, desigur, răspunse ea indiferentă. Meseria mea de dansatoare mă silește să cunosc repede multă lume. Și toți vor să-mi fie prieteni. Tăcu o clipă, apoi adăugă: mă doare capul.

— Vrei să mergi acasă? Nu te simți bine? întrebă David.

Erau împreună de vreo două ore. David devenise nervos și se simți ușurat cînd fata se ridică și se duse să-și ia mantia de la garderobă. David aștepta vreme îndelungată, în care timp portarul aduse o mașină.

În drumul spre casă, Karis se lăsă pe spate și închise ochii. David era tot mai neliniștit. Tăceau. Cînd cotiră în Upper Brook Street, Karis îi luă, deodată capul în mîini.

— O! David, David! zise ea cu glas aproape nefiresc. Nu trebuie să ne mai vedem niciodată.

Și simți apăsarea buzelor ei pe gura lui. Mașina se opri. El coborî. Și roțile porniră mai departe, în noapte.

IV

Dr. Bright nu înainta prea mult în studiul asupra clorofilei. Cu cît pătrundea mai adînc în tainele naturii, cu atît se vedea mai înlănțuit în tot felul de legături, care țineau strînse laolaltă toate adevărurile și lucrurile acestei lumi. Fără a fi făcut totuși vreo descoperire, munca aceasta îi plăcea, dîndu-i un sentiment de tainică fericire.

Primi o scrisoare din partea lui David, care avea nevoie de un costum de seară. Doctorul hotărî numaidecît să plece la Londra, să-și vadă băiatul.

Pe dr. Bright îl izbi îndată noua expresie din ochii tînărului. Se vedea că Londra îi pria și că începea să „cunoască viața" cum spusese John. Nu mică însă fu mirarea doctorului, aflînd că David nu făcuse nici o vizită și că nu fusese nici la muzee, nici la concerte, nici la teatru.

— Și ce ai făcut toată vremea asta? întrebă doctorul. Ce-ți trebuie bani? Ce-ți trebuie costum de seară?

Încurcat, David înșira cîteva cuvinte asupra scumpirii traiului.

— Și vrei să spui că nici n-ai văzut, n-ai cunoscut pe nimeni la Londra? întrebă dr. Bright.

— Ba da, m-am întîlnit cu un fost coleg de școală, răspunse David. De obicei mă duc în parc și citesc.

— Și pentru treaba asta nu-ți ajung banii pe care-i ai?

— Cinci lire pe săptămînă se duc foarte repede la Londra... zise David.

— Bine ! În orice caz mai rămîn cîteva zile aici să rezolv unele chestiuni. Înainte de amiază mergem împreună la British Museum.

— În fiecare dimineață ? Nu cred, tată... să-mi fie cu putință...

— Cum ? Nu poți ? Dar am nevoie de tine... Trebuie să consult niște cărți.

David tăcu. Dr. Bright se uită la el bănuitor.

— Fete ai cunoscut de cînd ești aici în Londra ? întrebă el deodată.

— Fete ? întrebă. David, roșind atît de tare că tatăl lui surîse.

— Dacă ai avea puțină minte în cap, David, ai putea sta de vorbă cu prietenele sorei tale. Ți-ar folosi cu siguranță.

— Cum să mă duc în costumul ăsta ? Și dădu de o parte cele două fețe ale hainei.

— Du-te și comandă-ți altul, pentru numele lui Dumnezeu !

— Ți-am scris. Nu pot face comanda fără voia ta.

— Foarte bine. Du-te la croitorul lui John și comandă-ți cîteva costume ! exclamă doctorul puțin iritat. Dar nu uita că eu nu dau banii atît de ușor ca John !

În vreme ce doctorul Bright urca scările spre camera sa, își spunea că ceva neobișnuit se petrecea cu fiul său. Nu bănuia vreo dragoste. David scria poate o dramă sau cine știe ce altă prostie și se sfia s-o mărturisească tatălui său. Dar pînă la urmă dr. Bright tot va afla, căci de aceea venise la Londra.

Îndată după plecarea din sufragerie a doctorului Bright. David se așeză la birou și scrise un bilețel către Karis :

Scumpă Karis !

A venit tata, chiar acum. Nu-mi telefona te rog pînă nu-ți voi da de veste. Rămîne aici cîteva zile. Închipuiește-ți ! Zile pline de chinuri...

Mereu al dumitale,

David

Plecă chiar el, pînă la colțul străzii, să predea biletelul.

După amiază dr. Bright îl luă pe fiul său la Junior Carlton Club, unde luă un ceai și-i oferi lui David un pahar cu lapte. Apoi se duseră la un farmacist în Wagmore Street, o veche cunoștință a doctorului și o oră întreagă ascultă David discuția dintre cei doi prieteni.

Bucătăreasa lui Mary făcuse tot ce-i era posibil pentru a mulțumi pe cei doi vegetarieni. Dr. Bright vorbi fiului său și despre Dora.

— Tatăl ei e grav bolnav. Mi se pare că a sosit sfîrșitul. Nu știu ce e cu Dora. Mi-a spart șase farfurii de porțelan — și acum stăruiește să plece la tatăl ei. Ce ne facem dacă o pierdem și pe ea ? Să luăm altă slugă ? Slugile astea, de la război încoace ! Să le spînzuri pe toate !

— Pleacă Dora la Rovedene ? întrebă David.

— Ea ar vrea, dar eu nu i-am dat încă drumul.

— Și dacă-i moare tatăl ?

— Nimeni nu trăiește o veșnicie. Dacă moare bătrînul, o să-l moștenească. Dora își va vinde casa. Așa că tot la noi o să vină. E o fată de treabă, nu ?

— Da, e o fată bună și veselă, răspunse David.

În timp ce dr. Bright începu a istorisi despre cercetările lui științifice, David simți că o prăpastie îi despărțea. Legătura lor era o simplă formalitate, o obișnuință, o datorie convențională. Nimic altceva.

A doua zi David văzu că tatăl său avea de gînd, tot timpul cît va sta la Londra, să nu-i lase o oră liberă.

— Ia-ți ceaiul mai repede, porunci el. Mergi cu mine la British Museum. O să vină mașina îndată.

Spre uimirea lui, David întîlni în sala de lectură unde aștepta pe tatăl său, care discuta cu bibliotecarul, pe domnul Ravelli, salvatorul lui.

— Domnule Ravelli ! exclamă David. Ce mai faci ? Ce surpriză plăcută ! Tocmai la dumneata mă gîndeam. Nu e ciudat ? Mă duc să spun tatei... Numai o clipă !

Și se duse repede la dr. Bright. Domnul Ravelli veni și el să salute pe doctor.

— Cu plăcere, haidem ! răspunse Ravelli.

— Nu vrei să stăm puțin de vorbă ?

Părăsiră sala de lectură și se îndreptară spre sala de geologie. Ravelli avea cunoștințe de botanică, de zoologie, de paleontologie. La uimirea lui David, răspunse cu un surîs :

— Am fost profesor la Bologna și la Zürich.

Se așezară pe o sofa.

— Spune-mi papa Ravelli ,te rog, îmi va face plăcere. Sînt absolut singur pe lume și îmi face bine să-mi spună cineva papa. Cît mai rămîi la Londra ?

— Cît va dori tata. Îmi place Londra.

— Sînt de o săptămînă aici și în curînd mă voi întoarce în turnul meu... da, trăiesc într-un turn, într-unul din acele turnuri de alamă de pe coasta de sud a Angliei. Între Romney și Dymchurch, lîngă mare.

— Ciudat, zise David. M-am întrebat adesea dacă locuiește cineva în acele turnuri.

— Prea puține sînt locuite. Cele mai multe sînt în ruină, pline de șoareci. Am trăit în multe locuri... Sînt bătrîn. Nouă ani am trăit în India. Am fost în Peru, în Brazilia, în Statele Unite, în Canada, am trăit în Italia, în Elveția, la Paris.

— Ca să te oprești la Romney ?

— Am fost întotdeauna relativ un om sărac. Adîncurile științei nu au nici o punte care să ducă la munții de aur care domină timpurile noastre. Spiritul e cel mai mare dar al omului și cine poartă haina simplă a gîndului, nu e bun pentru veșmîntul de mătase al bogăției materiale. Citește mărturisirea marelui Goethe la începutul primului său Faust. Dar ar trebui să cunoști limba germană.

Savantul aruncă o privire asupra ceasului de buzunar și zise repede :

— Să ne întoarcem în sala de lectură. Trebuie să-mi isprăvesc lucrul și — apoi — acasă.

— Nu vrei să iei o gustare cu noi ?

— Nu, mulțumesc, nu iau nimic peste zi.

Și după ce-i mai ținu o scurtă dizertație mistico-spiritualistă, strînse mîna lui David și se depărtă. „Dacă ai nevoie de un prieten, vino la mine". Aceste cuvinte ale bătrînului Ravelli, David le reținu. Ce om minunat !

Dr. Bright, dimpotrivă, zise lui David despre salvatorul său :

— Pariez că e un șarlatan.

În timpul mesei ,dr. Bright începu să critice guvernul și pe Lloyd George, declarînd că Anglia e pe marginea prăpastiei.

— Impozite grele, risipă, greve, mai e nevoie de altceva pentru a ruina o țară ? In curînd nu știu cum voi mai ieși la capăt cu bugetul meu. Casa e prea mare pentru noi. La ce ne trebuie șaisprezece camere ? Asta poate s-o suporte un John, care încasează douăzeci de mii de lire pe an. Dar noi, nu. Și tu trebuie să-ți schimbi felul de viață. Aștept să se întoarcă John. Îți va găsi o slujbă la unul din prietenii lui.

— Slujbă ? întrebă David speriat.

— Firește ! Fiii de miniștri lucrează în birouri. Viitorul lumii depinde de afaceri. Lui David Bright nu-i place cînd aude de afaceri, totuși îi trebuie bani de buzunar. Trebuie să muncești, dragul meu. E tot ce poți face mai bun. Va trebui să muncești și vei munci.

— Nu, tată, se tîngui David. Nu mă trimite la birou ! Nu pot ! Nu vreau !

— Nu poți ? Nu vrei ? Să se întoarcă John, și-ți vei cîștiga existența. Și eu muncesc, tu de ce să nu muncești ?

Luară un automobil și plecară.

Doctorul opri mașina la Teatrul Palace.

— Mă dau jos aici, zise doctorul Bright, să caut o carte într-o librărie. Tu dacă vrei, du-te cu mașina acasă.

— Nu ,răspunse David și coborî și el. Mă duc pe jos. Mulțumesc.

— Bine ! zise dr. Bright și plăti cursa.

Tatăl și fiul porniră în direcții opuse.

V

Într-o seară ,tîrziu, David trecu pe Baker Street, îndreptîndu-se către locuința dansatoarei ruse.

Ajungînd acolo, o femeie aspră îi spuse că domnișoara Lopinowa plecase de acasă de vreo două ore. Ca și cum voia să dovedească adevărul acestor cuvinte, Bibi veni repede în patru labe pe covorul coridorului rău-mirositor, se așeză pe labele din spate și căscă.

David plecă. „La cina undeva, în apropiere" își zise și începu să bată trotuarul încoace și încolo. Minutele treceau

încet, sferturile de oră și mai încet, pînă fu cuprins de o neràbdare furioasă.

Pe la zece jumătate se ivi și Karis, cu pașii ei înceți. David o recunoscu de departe.

— O ! Karis ! exclamă el. Credeam că ți s-a întîmplat ceva.

— Nimic. Dar nu știam că mă aștepți.

David se uită la chipul ei palid, la nervozitatea ochilor ei albaștri.

— Am mîncat la un birt din Westbourne Grove, urmă ea. Sînt foarte obosită. Am venit pe jos. Mă doare piciorul. Dă-mi brațul.

— Femeia de sus mi-a spus că erai plecată, și am așteptat.

— Ai vorbit mult cu ea ? întrebă Karis bănuitoare.

— Nu, răspunse David. N-am vrut să te compromit.

Karis rîse încet și-i strînse brațul. Cînd ajunseră la ușă, zise :

— Nu mai pot de oboseală, David, trebuie să mă duc sus. Dar peste cîteva zile...

— Nu vorbi așa, răspunse el nervos. Lasă-mă să merg cu dumneata. Vreau să simți că ai un bun, un adevărat prieten.

— Firește, David, știu că-mi ești prieten. Ai făcut pentru mine mai mult decît pot spune.

— Nu pot sta cu dumneata cîteva minute, în camera de primire ? Tăta e la club.

— Nu, nu ! se repezi ea. Cu neputință. Ce va spune femeia ?

— Ce să spună ? Nici nu e atît de tîrziu. O ! Karis, nu mă lăsa să plec așa. Simt că ai nevoie de un prieten — simt.

Karis părea că șovăie ; apoi scoase cheia din poșetă.

— Numai cinci minute, da ?

Intrară în coridorul strîmt și începură să urce treptele. Îl lăsă în fața ușii ei, se duse la femeia de serviciu să ia maimuța, se înapoie, deschise ușa și zise :

— Așteaptă o clipă, să văd cum e înăuntru !

David aștepta nerăbdător.

Karis se îndreptă spre pian, luă fotografia lui John Grevil și o ascunse repede, intră în camera de dormit, unde-și șterse obrajii cu un pămătuf, se întoarse în salonaș și îl chemă pe David.

Cînd fu înăuntru, departe de lume, tînărul era cuprins de neliniște. O vedea pe Karis palidă, istovită, cu un spasm al sprîncenelor. Nu o mai cunoștea parcă. Ea îi spuse că fusese la biserica ortodoxă unde întîlnise pe patriarh, care o binecuvîntase.

David o privi tot timpul cu ochii lui adînci și cînd Karis sfîrși de povestit, zise :

— Karis, te iubesc mai mult decît orice pe lumea asta. Orice lovitură pe care ai primi-o, m-ar lovi și pe mine.

Ea întoarse capul. Se lăsă o tăcere grea. Se auzea numai tic-tacul liniștit al ceasornicului de pe cămin. Ca într-un fulger, Karis a văzut întreaga ei viață. O ! de l-ar fi întîlnit pe David cu vreo cîțiva ani mai înainte ! O disperare sălbatică o cuprinse. Se întoarse deodată, fugi în camera de dormit și trînti ușa. David rămase singur, cu maimuța. Ținîndu-și răsuflarea, auzi din camera învecinată un hohot de plîns. Îngrijorat, se întrebă : O jignise ? Ce avea ? Îi era rău ?

Se îndreptă repede spre ușă, o deschise și o văzu pe Karis, cutremurată de spasme, întinsă în pat.

— Karis, Karis ! exclamă David. Ce s-a întîmplat ?

Dar Karis n-auzea nimic. David se apropie și puse mîna pe buclele-i blonde.

— Doamne... Vreau să mor... Vreau să mor... gemea fata.

David privi cu o teamă nebună la făptura întinsă dinaintea lui, puse mîna pe umărul fetei, s-o ridice. Ea se împotrivi. El o întoarse, o trase la sine, și cînd lumina slabă care pătrundea din camera învecinată lumină chipul fetei, David se aplecă și cu buze sfioase îi sărută ochii, fruntea, șoptindu-i cuvinte de iubire atît de fierbinți, că fata își puse deodată gura pe gura lui, și cu brațele în jurul gîtului, îl strînse atît de tare, că tînărul își pierdu aproape răsuflarea.

Karis se mai liniști. Mulțumită că o proteja întunericul, zise :

— Du-te, David... Nu știu ce fac... Nu mai pot. Sînt bolnavă... Mi-e silă, silă de tot. Sînt la capătul puterilor. Du-te.

— Nu pot să te las singură, zise David.

— Așteaptă... așteaptă... vin numaidecît..., șopti Karis și-l împinsese afară din cameră.

David rămase iar singur. Bibi se cățăra pe capacul pianului și așezîndu-se acolo, se uită lung la tînărul străin. În curînd

intră și Karis în cameră, palidă dar foarte stăpînă pe sine. Trăgînd ușa, zise cu un suris fermecător :

— Aș fi vrut să fiu băiat. Aș fi știut eu cum să mă port în viață ! Viața bărbaților e numai plăcere, a femeilor numai durere..

Își aprinse o țigară și se așeză într-un scaun, în fața lui David.

— Hai, zise ea în sfîrșit, vino lîngă mine pe sofa, ia-mă cu mîna pe după umeri, să simt că-mi ești prieten, singurul meu prieten.

David îi împlini dorința și ea îi surîse.

— Am fost niște copii în seara asta, David. Să nu ne mai gîndim la ce s-a întîmplat. Se spune că amintirile sînt o fericire, eu, dimpotrivă, cred să sînt o tortură.

— Karis, zise David, strîngînd tare umerii fetei, Karis ești nefericită, una din cele mai nefericite, femei...

— Ah ! David, trist e că nu mai am cu ce să trăiesc. Mai am de vîndut cîteva lucruri și pînă atunci trebuie să-mi caut de lucru. Dar ce ? Unde ? Nu pot cînta la pian, n-am o idee măcar, să scriu un balet, un roman sau altceva. Îmi croiesc singură rochiile, atît. Și pe urmă — sînt și eu o femeie. Nu semăn cu englezoaicele, care se pot preschimba la iuțeală în taxatoare de tramvai, șoferițe, polițiste, jockei, îngrijitoare de cai și mai știu eu ce. Am trăit pentru dans. Și piciorul meu... Ia uite ce umflat e astă seară, din pricina supărării mele. Nu voi mai putea dansa. Ce să fac ? Ce ? Să scriu un scheci și să joc la revistă ? Să mă fac ziaristă ? Nu, nu ! Știu bine că voi deveni o vînzătoare, o mică vînzătoare, de care romancierii voștri scriu cu atîta duioșie. Dar un lucru nu voi putea fi David, asta e sigur : una din acele ființe îngerești, care se văd în toate revistele ilustrate, și care cu ochii pe jumătate închiși stau spășite, cu un șir de perle între degetele, cu unghii lustruite — dedesubt cu aceste rînduri : „Frumoasa soție a tînărului lord Cutare". Ceai în loc de sînge-n vine ! Nu, asta nu !

Aștepta să audă răspunsul lui David, care însă nu sosi. Ea îl apucă de umăr, îl scutură.

— Vorbește... spune... ce crezi că ar trebui să fac ?

David nu răspunse. Ea se întoarse spre el.

— Vorbește, spune-mi că sînt prost crescută, că nu te așteptai, dar spune ceva, pentru Dumnezeu! Sărută-mă, fă ceva! Sau ești supărat că am vorbit așa? Dă-mi, te rog, un sfat. Nu vreau altceva de la tine.

Prin capul lui David trecu un roi de gînduri, dar nu fu în stare să exprime unul. Tăceau. Și de departe se auzi sunînd miezul nopții.

David duse mîna la bărbie, șoptind :

— Douăsprezece !

— Probabil c-ai și ațipit ! zise Karis cu un surîs nervos.

— Am auzit tot ce mi-ai spus, zise David ridicîndu-se. Dă-mi răgaz să mă gîndesc. N-am nici o idee acum. În curînd îți voi spune. Și nu voi renunța niciodată la prietenia noastră, niciodată, ți-o jur Karis !

Nu mult după miezul nopții, David intră în Upper Brook Street. Din partea opusă venea un taximetru care se opri dinaintea locuinței lui John. David se apropie.

— De unde vii atît de tîrziu ? — îl întîmpină doctorul.

— M-am plimbat.

— Și eu mi-am pierdut vremea la club. Vino. M-am gîndit că n-are nici un rost să fim supărați. Dar ce e asta ? O scrisoare de la Potman's Heath ?

Luă scrisoarea din hol, de pe masă și o deschise. David privi la chipul doctorului, care se încruntă.

— Afurisită femeie ! șopti doctorul, stăpînindu-se cu greu și privi spre David. În lipsa mea, a plecat la tatăl ei. Ne-a lăsat. Mizerabila ! Am să-i spun lui Mary să-mi aducă o franțuzoaică. Slugile din Anglia nu mai sînt de suferit !

VI

Toată noaptea veghe David în pat, gîndindu-se. Simțea că un vîrtej de iubire, jale, bucurie, grijă năpădise viața lui pînă atunci atît de goală, și o ciudată văpaie îi răscolea adîncurile ființei. Nu mai cunoscuse o asemenea violentă răsturnare în viața lui și nici o emoție atît de covîrșitoare. Numai gîndul la Karis era deajuns spre a aduce înaintea ochilor lui imagini de fericire, la care odinioară nici nu visase. Și totuși era înecat într-o vagă tristețe. Cu cît era mai strălucitoare lumina care izvora din această ființă cu atît era mai neagră bezna care

o înconjura. Nu-i pricepea firea. Un lucru totuși îi stăpînea conștiința, limpede ; îi încrucișase cărarea vieții într-o clipă hotărîtoare și simțea că era datoria lui să-i ajute. Trebuia s-o împiedice cu orice preț de a se angaja undeva pentru bani. Degetele ei fine ! Ochii ei albaștri ! Cosițele ei grele, aurii ! Cu închipuirea lui aprinsă de singurătatea pe care o trăise atîți ani în jurul casei părintești de la Potman's Heath, năzuia s-o răpească din Londra, s-o ducă departe, în serile singuratice pe cîmpiile nesfîrșite, departe de larma mulțimii.

Pentru întîia oară în viața lui dori să plouă cu lire sunătoare, numai atît ca să poată scoate pe Karis din nevoi. Cu durere înțelese că-i trebuiau bani, spre a-i putea da fetei iubite. Dar de unde ? Și cîți bani îi trebuiau lui Karis ? Nu știa. Încercă să ghicească : douăzeci de lire — treizeci poate ? Cine i-ar da lui o sumă atît de mare ? Tatăl lui ? Exclus. Și își spuse că tot Mary era singura nădejde. Se gîndi mult la Mary. Da, Mary îi va veni în ajutor. Ca de obicei.

Și David se pomeni făcînd ceva ciudat : începu să spună o rugăciune, rugăciunea pe care o învățase de la doică, pe cînd era mic de tot. Nu rosti tare cuvintele ci în gînd, încredințat că o va auzi cineva dincolo de pragul conștiinței. Se rugă pentru tata, pentru Mary, pentru toți oamenii buni. Și la urmă se rugă pentru Karis.

Apoi încercă să adoarmă, dar în zadar. Gîndurile-i alergau acum spre Dora. Se mînia împotriva lui însuși. De ce nu voia să i se potolească mintea ? Ce amestec avea Dora cu tot ce se întîmpla acum ? Auzi bătînd ora trei — apoi patru. Se zbătu, se suci ca un pește pe uscat, apoi aținei.

A doua zi, la gustarea de dimineață, tatăl lui zise :

— Mă duc la British Museum. Nu e nevoie să mă însoțărășești. Mă duc cu un prieten. Voi lua masa cu el. Cred însă că la ceai, după amiază voi fi acasă.

Îndată după plecarea dr. Bright, David merse grăbit la Karis. Femeia de serviciu îl măsură neîncrezătoare de sus pînă jos. Cu brațele încrucișate zise :

— Nu cred ca domnișoara să se fi sculat ! și dispăru înapoia unor draperii.

David urcă scara și bătu la ușă.

— Cine e ?

— Eu, Karis ! David.

Și i se păru foarte mult pînă i se deschise ușa.

— Trebuie să-ți vorbesc, Karis. Îmi pare rău c-am venit atît de devreme.

Karis era într-un costum de interior de mătase albastră, cu părul ca de obicei împletit în cozi, cu o fundă albastră pe creștet. Pe masa rotundă era cana de ceai care aburea și o scrumieră cu un rest de țigară aprinsă. Bibi ședea în colțul canapelei. Jaluzelele nu erau încă ridicate și un bec electric arunca o lumină palidă, murdară.

— Am niște dureri de cap groaznice, zise Karis. Nu mai pot!

Închise ușa, cu un gest oferi lui David un scaun, se vîrî în colțul canapelei, trăgînd picioarele alături.

— Las întotdeauna dimineața, lumina aprinsă, zise ea, cînd David privi becul. Nu vreau să-mi amintesc, că a trecut o zi, că a venit alta. Tocmai citeam ziarul. Ce lume! Abia a trecut războiul și oamenii pun la cale altul! S-a descoperit un gaz nou, în stare să ucidă dintr-o dată populația unui oraș întreg.

— O, Karis..., făcu David.

— O, David, zise Karis. Îmi vorbești întotdeauna atît de solemn. Așa îmi închipui că vorbea Antoniu cu Cleopatra. Dar eu nu sînt Cleopatra. Am împachetat cîteva lucruri, să le trimit azi la muntele de pietate. Cobor una cîte una treptele sociale.

Și după ce îi arătă cîteva din podoabele care fuseseră ale mamei și pe care acum trebuia să le amaneteze, urmă:

— Dar asta nu mai are nici o importanță. Sărăcia e și ea azi aristocrată. Prințese și baroane din Rusia umblă în zdrențe. Am cunoscut o femeie bogată în Moscova, care trăise pe vremuri la Curte și avusese mai multe moșii decît un duce din Scoția. A fost găsită într-un sat, mâncînd pielea pantofilor ei — încercînd s-o mănînce. Așa că n-ai de ce să mă plîngi. Mîine trimit și pianul înapoi, de unde l-am împrumutat. Să-ți cînt ceva!

Karis cîntă o bucată de Schumann cu o ușurință desăvîrșită, care îl impresionă pe David. Cînd fata încheie bucata se întoarse către el.

Muzica e un privilegiu de clasă. Noii îmbogățiți încep prin a cumpăra un pian. Și dacă văd că nu știu să cînte, cumpără și un gramofon, ca să le cînte Paderevski sau Bachmann.

David o rugă pe Karis să mai cînte. Și în vreme ce privea degetele ei fine, gîtul ei drept, mîndru, cozile aurii, se încredință încă o dată cît de mult o iubea. Cînta o sonată de Beethoven.

Cînd fata încheie bucata, David zise :

— Karis, spiritul tău e ca un fluture. Îl văd dansînd înaintea ochilor mei. Și eu trec dintr-o uimire în alta. Nu pot crede că întîlnirea noastră ,prietenia noastră sînt numai o întîmplare. Simt că au un înțeles deosebit.

— Ce grav vorbești ! Da, nu e puțin lucru, prietenia a doi oameni. Simți cum m-a încălzit muzica ? adăugă luîndu-i mîna și punînd-o pe obrazul ei. Mi-a trecut și durerea de cap.

— Ai primit prietenia mea, urmă el dezmierdînd-o și trebuie să-mi dovedești, că ești demnă de ea.

— Nu sînt demnă, asta e sigur.

— Aș vrea să fac ceva pentru tine, adică aș vrea să-ți vin în ajutor, zise David simplu.

— Perfect. Vrei să-mi duci tu lucrurile la muntele de pietate ? întrebă ea cu un surîs.

— Aș vrea să te împiedic de la acest lucru, Karis. Aș vrea să te ajut într-adevăr.

— Frumos din partea ta. Dar nu crezi că mă pui într-o situație destul de umilitoare ?

— Sîntem prieteni, nu ? Prieteni care se iubesc.

— Să nu crezi, urmă ea cu o privire inteligentă, că nu primesc din mîndrie ajutorul tău. Am primit ajutoare pretutindeni, în toate colțurile pămîntului și nu cred să mai fi rămas în mine vreo urmă de semeție .Dar cunosc și situația ta, David, căci mi-ai vorbit de ea. Ar trebui să faci nemaipomenite datorii — și pentru cine ? Pentru o făptură plină de păcate, pentru o ființă pierdută.

— Știi și tu că tot ce spui nu e adevărat.

— De unde poți tu lua, să spunem, o sută de lire ? Căci de atît am nevoie spre a-mi plăti datoriile și a ieși din mănăstirea asta.

David își stăpîni firea, auzind această sumă. O sută de lire !

— Această sută de lire ți-o voi da... sau împrumuta, cum vrei, zise el atît de îndatoritor, de parcă avea la dispoziție și alte sute de lire.

— Mai bine să mi-o dăruiești, răspunse ea, căci nu văd cum ți-aș putea-o da vreodată înapoi.

— Asta voiam să știu, zise David. Și acum mă duc.

— Nu, nu nu ! Nu pleca ! Te rog ! zise ea cu o căldură care făcu să-i tremure vocea. Nu pleca. Nu e adevărat ce ți-am spus. Nu vreau să mă ajuți. Mă voi ajuta singură. Te rog David să uiți tot ce ți-am spus ! Ai ceva atît de curat în tine, urmă Karis luîndu-i mîinile și sărutîndu-i-le cu lacrimi în ochi, o nesfîrșită puritate, care mă face să uit că stau în această jalnică încăpere, care mă smulge și mă ridică deasupra acestei vieți. Cum să-ți spun, David ? Sînt rea, sînt o ticăloasă, zise Karis în hohote de plîns. David... David... Să nu crezi că vreau să fiu rea și cu tine, ticăloasă și cu tine. Nu pot să mă dezvinovățesc. Nu știu cum să mă dezvinovățesc...

Căzu alături de el, cu lacrimi curgînd pe obrajii ei. David îi netezea părul, care i se păru mai frumos ca oricînd.

— Ți-am spus tot, zise ea, judecă-mă cum vrei.

David o privi drept în ochi și inima-i fu străbătută de o văpaie neliniștită.

— Să nu crezi că nu te înțeleg, zise el cu iubire. Pricep tot. Și e cu neputință să mă întreci pe mine în ticăloșie.

O clipă fata îl privi cu respirația oprită. Ochii lui negri îi răspunseră cu o sinceritate și o nevinovăție atît de desăvîrșite, că-și pierdu stăpînirea de sine.

— Fugi, David, șopti ea. Fugi de lîngă mine, fugi pînă nu e prea tîrziu.

Karis se agăța cu disperare de el și ea i-ar fi spus mai mult, mult mai mult, dar gura lui puse o pecete grea pe gura ei. Candoarea inimii lui o biruise, și ea ascunse în adîncul sufletului amarele adevăruri care ar fi smuls toate vălurile și ar fi arătat și toată viața ei de pînă acum.

— Ce poți să faci fără mine ? zise el cu mîndrie înflăcărată, cu o bărbăție fericită care o sperie pe Karis. Mi-ai mărturisit viitorul care te așteaptă, urmă el cu glas pătimaș. Foame, moarte. Să mulțumim lui Dumnezeu să sînt aici, spre a înlătura această mizerie. Tu meriți o soartă mai bună.

„Într-un anumit fel David are dreptate", gîndi Karis. O voință uriașă crescu deodată în ea. Se simți străbătută de un

val de fericire. Cum să spulbere o asemenea clipă fără pereche? Mai bine să înfrunte viitorul, cu toate tainele lui!

— Ai dreptate, zise ea, cu o liniște bruscă. Primesc ajutorul tău adăugă, simțind cum se urcă patima în ea, spumegînd. Și ia-mă... departe, departe de aici!

Smulse fața de masă, încît tot tacimul de ceai căzu cu zgomot pe podea.

— Să plecăm, David... Liberi!

VII

Dr. Bright nu mai discuta cu David despre viitorul acestuia. Tăcerea arăta băiatului că tatăl rămăsese la convingerea lui și că aștepta doar înapoierea lui John, cel atotputernic, spre a-și pune planul în aplicare.

Mai întîrzie cîteva zile în Londra, văzîndu-și de treburi. Pe David nu-l mai lua cu el, lăsîndu-l să facă ce voia — multă vreme liberă nu mai avea.

De iubirea lui David, doctorul habar n-avea; nici prin gînd nu-i trecea că un tînăr cu înfățișare atît de nevinovată ar putea fi încurcat într-o pătimașă aventură. Îl întreba uneori: „Unde ai fost?“ David răspundea ceva, fără să mintă prea mult.

Dr. Bright spuse fiului său că John și Mary hotărîseră să se întoarcă la începutul lui august și adăugă în treacăt că Mary la anul va avea un copil. Această noutate îl emoționă puternic pe David. Se gîndea la Mary tot mai mult, de cînd îl chinuia conștiința. Căci îi scrisese nu de mult să-i trimită o sută de lire, spre a salva un prieten din Londra... „de la moarte fizică și morală“. Nu mult după aceea primi un cec de o sută de lire și o lungă scrisoare. Cu mîini tremurătoare scoase cecul din plic, cu mîini tremurătoare îl dăduse Karisei.

Între timp pe bătrînul vegetarian începu să-l obosească Londra. Își văzuse prietenii, adunase un teanc de cărți de la anticari, pe un preț de nimic, scrisese zeci de scrisori, vizitase toată sălile de spectacol și se săturase de mirosul de benzină arsă al miilor de automobile.

Îi era dor de biblioteca, de laboratorul lui. Nu se mai ocupa de David.

Și astfel într-o bună dimineață își puse pălăria tare care-i sta pe vîrful capului, fluieră o dată, își netezi mustața și cu un taximetru se duse la gară, unde abia se strecură prin mulțime, din pricina buzunarelor lui umflate cu tot felul de lucruri.

David era iar singur. Stăpîn pe timpul lui, îl petrecea mai mult cu Karis. Prietenia lor devenea tot mai strînsă. Se plimbau împreună, vizitau galeriile și muzeele, se duceau la teatru, la concerte. Își îngăduiau tot felul de petreceri, dar Karis era hotărîtă să păstreze cît mai mult banii care-i rămăseseră după acoperirea datoriilor. David îi aducea în fiecare săptămînă banii lui de buzunar, cinci lire, pe care-i arunca în punga comună. Și uneori puteau fi văzuți pe o bancă în Hyde Park cu un creion în mînă, ca doi școlari silitori, făcîndu-și socotelile pe un petic de hîrtie.

Năvalnicele dovezi de dragoste de la început, apropape încetară. O sărutare fugară la despărțire sau la întîlnire, atît. David se mira adesea de această schimbare. O invitase pe Karis de cîteva ori în Upper Brook Street, la ceai. Ea refuză, spunînd că nu dorea să-i pricinuiască neplăceri.

Se apropia ziua întoarcerii lui John cu Mary. Cinci zile mai erau! Sosi o scrisoare din partea dr. Bright prin care-i cerea lui David să vină numaidecît la Potman's Heath, amintindu-i că foarte curînd va trebui să intre la un serviciu.

Și într-o zi, pe cînd David ședea cu Karis în Regent Park, tînărul hotărî să-i destăinuiască tot și să croiască un plan pentru viitor.

— Karis, începu David, tata și-a vîrît în cap că trebuie să-mi iau un serviciu, iar cumnatul meu, John Grevil, care nu face nimic nici el, vrea să-l ajute să-mi găsească un post.

Karis ridică ochii cercetători asupra lui.

— Vrei să mă părăsești?

— O, nici gînd! exclamă David. Dar ce să fac? Voiam să-ți spun mai demult. Trăiesc cu această sabie a lui Damocles deasupra capului meu. Închipuie-ți: eu într-un serviciu! Într-o afacere! Nu pot suferi afacerile. Totuși n-am încotro. Aș vrea să cunosc părerea ta. Te-ai gîndit vreodată la viitorul.... nostru?

— Uneori, răspunse Karis. Am visat adesea că tu și cu mine, David, trăim unul lîngă altul într-o colibă la țară, departe de orice zbucium și orice larmă. Mă vedeam cu un șorț rusesc umblînd încoace și încolo, cu părul pe umeri, dînd de mîncare păsărilor, gătind pentru casă, în vreme ce Bibi se cățără-n toți copacii. Am văzut toate pădurile și cîmpiile de care-mi vorbeai — le-am văzut în închipuire. O lume cu stele tăcute, cu soare cald, o lume de pace și de fericire. Vise. Dar ce rost are să ne ocupăm de viitor? Într-o bună zi ai să mă lași.

— Niciodată, zise. Să nu-ți vîri în cap așa ceva!

— Atunci te vor smulge cu sila de lîngă mine, zise Karis. Gînd îngrozitor, la care însă trebuie să revin mereu. N-ai să mă lași, așa e? adăugă ea, luînd mîna lui David și strîngînd-o cu putere.

David întoarse privirile spre ea și răspunse cu mutul jurămînt al unui îndrăgostit.

— Cu ce vom trăi într-o colibă, la țară? zise David aproape pentru sine, în vreme ce Karis ridica din umeri. Și ai mei ce vor spune? Nu, e imposibil!

— Da, răspunse Karis, trebuie să te gîndești și la ai tăi — eu și mai mult ca tine!

— Ce vrei să spui?

— Gîndește-te! O fostă dansatoare rusă trăiește cu un tînăr nobil englez într-o colibă de țară!

— Nu, nu se poate astfel! Trebuie să fac ceva, să cîștig bani spre a fi liber, zise cu un suspin adînc. Voi munci bucuros toată săptămîna, voi munci pentru tine, ca tot timpul liber să fim împreună.

— E prea frumos, ca să se împlinească vreodată, zise ea strîngîndu-i mîna.

La înapoiere vorbiră tot de căsuța de la țară, ca și cum o și vedeau înaintea ochilor. În tumultul și înghesuiala din Oxford Street, vorbiră de liniștea și pacea amurgurilor la țară, de Schumann și Chopin pe care ea i-ar cînta la o pianină, de adierea înmiresmată care ar pătrunde pînă în micul lor cămin.

Veni și ziua plecării lui David la Potman's Heath, Karis renunță la apartament și se mută la o modestă pensiune din Elgin Crescent.

VIII

Discuția cu privire la viitorul lui David avu loc cu puțin înainte de plecarea lui John la vînătoarea de cocoși sălbatici din Scoția. Trei persoane luară parte la această discuție. Dr. Bright și John, amîndoi foarte hotărîți să-l trimită pe David la un prieten al lui John, om de afaceri, care voia să-l primească, și Mary care se împotrivea acestei hotărîri. Gîndul că fratele ei va trebui să scrie într-un birou ca funcționar de rînd, îi jignise mîndria și îi spulbera toate visele cu privire la viitorul lui David. Dar era destul de abilă ca să nu-și trădeze speranțele, năzuințele. Ea spuse că se temea mai mult de sănătatea lui David. O iarnă la Londra însemna pentru băiat moarte sigură. Tatăl o rugă să nu se lase pradă unei sentimentalități nepotrivite. John o sfătui să judece cu mai mult sînge rece. Mary se rugă de amîndoi, îi imploră în favoarea fratelui ei — dar pînă la urmă trebui să recunoască dîrzenia lor și zădărnicia luptei ei. Schimbă vorba și obținu la urmă îngăduirea ca David să locuiască tot în Upper Brook Street.

— Fie și așa! Fie și așa! bombăni John cu gîndul la cocoșii sălbatici.

În timpul acestei violente discuții, care avu loc în bibliotecă, David se plimba prin grădină. Era iritat și nervos. N-avea dreptul să spună nici un cuvînt, deși se punea la cale viitorul lui. Palid, obosit, se așeză pe o bancă și privi în depărtare, dincolo de cimitir, spre cîmpii și coline. Îi erau dragi acele locuri, oamenii, pădurile, dar și mai dragă îi era Karis. Simțea că pentru Karis era în stare să suporte și munca plicticoasă dintr-un birou, căci fără Karis fericire pe pămînt nu putea fi pentru el.

Mary ieși din casă, căutîndu-l. David îi surîse.

— De ce ești atît de enervată? întrebă.

— Hai în bibliotecă, zise. Am făcut tot ce mi-a stat în putință pentru tine. Acum apără-te și tu.

David intră în casă și Mary îi luă locul pe bancă, sub fag, privind în urma lui. O ușoară dezamăgire îi cuprinse inima. David se schimbase, nu mai era cel de odinioară. Altfel o privea, altfel se purta — cu totul altfel. Îi ascundea ceva, nu mai încăpea nici o îndoială. De ce îi ceruse o sută de lire? Cine era prietenul pe care voise să-l scape de la moarte fizică și

morală ? Ar fi voit să afle, dar David nu-i spusese încă un cuvînt. Și hotărîse să nu-l întrebe niciodată despre acei bani. „Dacă e atît de mîndru, încît nu crede că trebuie să-mi spună, sînt și eu atît de mîndră, să nu-l întreb".

Dar toate aceste taine o îngrijorau. Se simțea destul de singură în căsnicie și misterele care se iveau între ea și David, o întristau și mai mult.

În bibliotecă, dr. Bright și John cu pipa scurtă în gură, ședeau în fotolii.

— David se va obișnui foarte repede în biroul lui Diky. Și nu există loc mai bun pentru educația unui tînăr, ca un birou în City, cartierul de afaceri al Londrei.

— Sînt cu totul de părerea ta, zise doctorul cu glasu-i subțire. Îmi pare rău că Mary se împotrivește. Ar trebui s-o convingem că...

— Asta e treaba mea ! răspunse John autoritar. În curînd se va încredința că am avut dreptate.

— Oricum ,un venit de cinci sute de lire pe an e o adevărată avere pentru un tînăr ca el. La primăvară, dacă intru în Parlament, voi primi numai patru sute de lire pentru toată oboseala plicticoasă de acolo.

Ușa se deschise încet. Intră David. Avea un aer hotărît Tatăl lui își cam pierdu siguranța.

— Primesc să intru în serviciu la prietenul tău, John, zise David, oprindu-se la oarecare depărtare. În orice condiții.

— Ai să-mi mulțumești ! făcu John.

— N-avem ce să mai discutăm, urmă David. Ne-am certat destul. Și dacă pe viitor te-ai purta ceva mai cavalerește cu Mary, ți-aș fi foarte îndatorat. Părerile ei merită, cred, mai multă atenție.

— Cred și eu, zise John .către dr. Bright, neluînd în seamă observația lui David.

Spre a mai potoli spiritele, dr. Bright îl rugă pe John și Mary să rămînă la masa de seară. John spuse că-i era cu neputință, deoarece a doua zi de dimineață trebuia să plece și voia să fie numai cu Mary în ultima seară. Strînsese mîna lui David prietenește, camaradereșt iar David surîse.

— Așadar luni te duci la Wilnox, la birou, și totul va merge de la sine, mai zise John.

— Pe răspunderea ta, adăugă David.

— Nici o grijă ! răspunse John, plecînd să ia pe Mary.

Nu mult după aceea David se plimba pe malul riului Rother, adîncit în gînduri.

Auzi deodată strigăte puternice. Privi drept înainte. Și văzu cîțiva tineri cu o plasă, care pescuiau. Prinseră o știucă și ceva roșioară. Strigau cei care țineau plasa de capete. David recunoscu între tineri pe Jack Hooter cu care schimbase cîteva cuvinte în atelierul lui tata Spoon. Jack își freca capul roșcovan, privind spre David cu ochii tulburi și sălbatici ai unui cîine.

— După ce ai insultat-o pe Dora, ați și dat-o afară, așa e ? zise el cu glas ridicat, venind în întîmpinarea lui David.

— Nu înțeleg ce vrei să spui, răspunse tînărul, arătînd că nu dorea să prelungească discuția.

— Așa mi-a spus... urmă Jack.

— Nu e adevărat !

— Și bine v-ați mai purtat cu ea ! Tatăl ei pe moarte și voi o dați afară !

— N-are nici un rost să mai stăm de vorbă, zise David și plecă.

Flăcăul se luă după el și-l apucă de braț. David se smulse.

— Te rog să mă lași în pace ! zise, cu ochi scăpărători.

— Și să nu te mai apropii de Dora Norman că pe urmă... zise flăcăul vîrînd pumnul sub nasul lui David.

Tînărul îi întoarse spatele și-și văzu de drum, foarte domol, foarte încet, ca să nu pară că se temea.

Jack nu se mai ținu după David, ci se mulțumi să-l înjure.

Intîlnirea cu acea fiară cu chip de om, nu-l tulbură deloc pe David. Dar chipul Dorei năluci iar, limpede, înaintea ochilor. Parcă trecuseră ani de la acea întîmplare. Tatăl ei zăcea pe moarte, poate se și prăpădise. David se uită la soare. Să se ducă s-o vadă ? Pînă la Rovedene era un drum ! Hotărî să meargă acasă, să pună căluțul la trăsurică și să se repeadă pînă la ea.

Cînd David ajunse lîngă Rovedene, își simți deodată inima grea. Se întrebă dacă n-ar face mai bine să se întoarcă. Dar merse mai departe. Află de la o mătușă că bătrînul Norman locuia într-o uliță învecinată, în spatele bisericii.

— Pe dreapta. Dar bietul om e pe moarte.

În fața ușii, o motocicletă. A cui o fi ?

Și intrînd cu oarecare sfială, află a cui era căci întîlni o femeie matură, cu fața arsă de soare.

— Doamne Dumnezeule ! Domnul Bright ! Sau e numai duhul dumitale ?

— Ba nu ! răspunse David. Nu cumva ești dumneata Nancy ?

— Da eu sînt. A venit și doctorul, dar bietul trage să moară.

— Pot să intru ?

— Poftim. Mă duc la preot — doctorul spune că acum e rîndul preotului.

David intră în camera bolnavului. Doctorul cunoștea pe David, căci îl îngrijise adesea. Îi ieși înainte, zicînd :

— Mi-e teamă că nu mai e nimic de făcut.

— Ce ciudat, ce ciudat, răspunse David.

Păli. Ochii aprinși se opriră pe chipul lui. Dora, în genunchi, lîngă pat, sprijinea capul bolnavului cu brațul ei puternic — un cap aproape simbolic, sălbăticit, păros, imaginea istovirii, sărăciei, care pustiiseră o viață.

— Domnule Bright, șopti Dora printre dinții albi, citește tatei... iată Biblia... citește-i repede... Cine știe cînd o veni mătușa Nancy cu preotul.

— Doamne... Doamne..., gemea bătrînul pe patul de moarte.

David îngenunche și citi o rugăciune, Tatăl nostru, rugăciunea întregii creștinătăți și la fiecare pauză Dora clătina capul cu teamă, nu cumva să nu ducă rugăciunea pînă la capăt.

Cînd David zise *amin*, oftă și bătrînul — parcă suspinase un copil. Doctorul se apropie, trase de o parte pe Dora care plîngea în hohote, și făcu un semn lui David. După ce se uită cu luare-aminte la cadavru, bătu pe Dora pe umăr, prietenește și ieși din cameră cu pași înceți. Era așteptat în altă parte.

Prin ușa deschisă venea o fîșie de lumină, peste dușumea pînă deasupra patului. Reflexul unui obiect lucios din perete, trimitea două raze peste mîinile care păleau tot mai mult.

David auzi motocicleta medicului, care pleca.

Se făcu tăcere. David își ținea răsuflarea. Plînsul Dorei cutremura încăperea.

Preotul, om învățat, tînăr ca ani și îndrăgit de proprietari avea un glas puternic. Sună foarte lumesc, aproape jovial cînd se apropie, de casă, în tovărășia bătrînei Nancy.

În curînd fu în prag. Privirile lui căzură întîi pe mîinile împreunate. Își aminti de doctorul de pe motocicletă, care trecuse duduind pe lîngă el. Bătrînul murise fără ajutorul preotului.

— Domnul a voit să cheme la sine sufletul lui tata Norman, zise preotul cu glas răsunător, și toată forța bisericii engleze se afla alături de el. Sînt urmași ?

Descoperi pe David și se simți ușurat găsind pe cineva din clasa lui.

— Am venit din întîmplare, zise David, și tocmai în clipa din urmă. Fiica răposatului s-a dus sus.

— Vă arăt eu drumul, părinte, bîigui Nancy care nu mai avea dinți și preotul se depărtă să dea mîngîierile lui Dorei și lui Nancy.

David ieși în grădiniță. Rupse o floarea soarelui, se apropie iar de pat și o puse în mîinile bătrînului Norman. Se înfioră. Îi era frig. Ieși. Se așeză pe banca de piatră din față.

— Ridică-se sufletul lui către Soare, de unde vine adevărata lumină. Bătrînul Norman știe acum multe lucruri mie necunoscute.

După ce-și făcu datoria, preotul plecă. Spuse și lui David cîteva cuvinte, dar tînărul nu-l întovărăși.

— Mai rămîn o clipă aici, zise. Dora a fost la noi în serviciu și e de datoria mea să-i stau într-ajutor.

Între timp, Dora își uscă lacrimile, cu care era demult obișnuită și care mai niciodată nu răspundeau adevăratelor sentimente. Se uită de sus pe fereastră în stradă, văzu pe David în grădiniță și-l sorbi din ochi. Avea conștiința sigură că băiatul era, trebuia să fie al ei. Dar începu să se mustre că se gîndea la astfel de lucruri în asemenea împrejurări. Se reculese. Orice s-ar întîmpla, a doua oară nu se va mai lăsa dată în lături — nici măcar de domnul Bright. Cînd se gîndi la acea noapte din casa doctorului, începu să-l urască pe David.

Tînărul tocmai alunga o albină supărătoare de pe față, cînd coborî Dora, în veșmîntul negru care acum i se potrivea.

— Îmi pare foarte rău, domnule Bright, zise ea liniștită, că a trebuit să părăsesc serviciul. Nu se putea altfel.

— Înțeleg, înțeleg. Cînd mi-a spus haimanaua aia de... Jack, acum un ceas, că tatăl dumitale e pe moarte, am venit numaidecît încoace.

— Jack ? Jack ți-a spus ?

— Da, el. Cred că vă cunoașteți destul de bine.

— Da, ne cunoaștem, răspunse ea cu oarecare asprime.

David înțelese și Dora rămase încurcată.

— Îți pot fi de vreun ajutor ? întrebă el.

— Nu. mulțumesc. Mă bucur totuși că ai venit să mă vezi.

— Mi s-a părut că ai avea poate nevoie de ceva, zise, privind-o cu ochi severi, aspri. Și acum ce ai de gînd să faci, Dora ? Vrei să vii înapoi ? Ai undeva de lucru ?

— Cum se va întoarce mătușa Nancy la Seala, voi merge și eu cu ea. Voi scăpa de casa asta.

— O închiriezi ?

— Da, m-am săturat de locurile astea.

Un gînd trecu deodată prin mintea lui David.

— Cu cît vrei s-o închiriezi ? întrebă.

— Mai sînt douăzeci de pogoane, alături de casă. Doisprezece șilingi și șase pence pe săptămînă.

— Doisprezece și șase ? Cunosc pe cineva care ar fi dispus să...

— Cine ?

— N-are importanță ! Cunosc eu pe cineva.

— Foarte frumos. Îți mulțumesc, Sir.

— Atunci rămîi cu bine. Și dacă ai nevoie de vreun ajutor, vorbește cu tata, la Potman's Heath. Eu mă mut la Londra.

Îi strînse mîna, se urcă în trăsurică și căluțul alb porni. Ce ciudat ! gîndi el. Trebuie să fie un destin care mînă oamenii, fără știrea lor.

Viața care părea unora că trece atît de repede și de schimbătoare, pentru Dora era rigidă, neclintită. După plecarea lui David, oftă adînc. Bătrînul Marton, un mic cultivator, se

apropie cu soția și în curînd se iviră și alți locuitori. Căci bietul Norman deși sărac, avusese cîțiva prieteni și acum veneau să-și arate Dorei părerea lor de rău.

Mortul îi fascină pe toți. Femeile priveau țintă la cadavrul întins în pat, vorbeau în șoaptă și vărsau lacrimile cele mai dulci : ale milei.

Dora făcu ceai pentru toți cei de față și în vreme ce se lăsa amurgul, oamenii vorbiră despre pierderea lui „tata Norman" țăranul stingher.

CARTEA A TREIA

RĂZVRĂTIREA LUI DAVID BRIGHT

I

Cînd intră pentru întîia oară în biroul domnilor Wilcox, Schweinfurt & Co., agenție de efecte și acțiuni din Old Broad Street, David era singur. Se afla în City, celebrul cartier financiar și comercial din Londra.

Fu dus pe o scară în spirală la biroul domnului William Wilcox, zis și Dicky, prieten bun cu John.

Dicky era un bărbat de vreo patruzeci de ani, cu mustață brună, tunsă scurt. Se uită cu ochi inteligenți prin ochelarii de baga la fața fină a tînărului vizitator. Vorbi cu David foarte cordial, dar el se simți totuși destul de încurcat. I se părea că domnul Wilcox căuta ceva la el, căuta să-i stoarcă repede ceva ce el nu avea.

Ceva mai tîrziu se ivi în birou și domnul Schweinfurt. Evreu din Frankfurt, dobîndise de mult cetățenia engleză, luptase alături de soldații britanici și nu scăpase din război fără oarecare semne. Și de atunci avea o expresie de blajină satisfacție.

Nici unul din cei doi tovarăși nu vorbi despre afaceri. Discutară cu David despre artă, despre literatura modernă și despre teatru ca și cum voiau să arate că tot timpul liber și-l închinau preocupărilor intelectuale. Pentru domnul Schweinfurt City era numai un mijloc de existență, scopul vieții lui fiind colecția de desene din Belgrave Square, unde-și avea locuința.

Uneori întrerupeau amabila discuție cu David, spre a răspunde la telefon diferitelor solicitări ale unor persoane, de care David auzea pentru întîia oară. Rosteau cifre, pomeneau

nume fantastice de acțiuni și păreau a vorbi o limbă străină, care nu avea nici o legătură cu engleza.

David fu prezentat domnului Morris, șeful biroului și noul funcționar înțelese că va lucra de aici înainte sub supravegherea acestuia.

Cînd cei doi tovarăși rămaseră singuri, Schweinfurt se miră :

— Morris trebuie să-l învețe cum să se îmbrace !

Dicky făcu și el o mutră foarte serioasă.

— Băiatul ăsta e mai potrivit într-o librărie sau într-un magazin de antichități. Aici n-are ce face.

— Spune-i lui Grevil numaidecît ! stărui Schweinfurt, silind întotdeauna pe alții să se grăbească, el fiind molatic ca un melc.

— Sînt prea vechi prieten cu Grevil, ca să-i spun una ca asta, așa deodată. Dar băiatul nu e de afaceri. E drăguț, fin. Să-l fi luat aici de la doisprezece ani... Dar în sfîrșit, să vedem ce putem face. Răbdare cu nu prea am.

— Să nu spună nimănui cît primește pe săptămînă ! zise Schweinfurt îngrijorat. Că ne pomenim cu toți funcționarii de jos, aici, pe cap.

— Firește. Și leafa i-o voi plăti eu, personal.

Tovarășii schimbară vorba, ocupîndu-se de afacerile lor.

David ședea la etajul de jos într-un birou de stejar nounouț, comandat anume pentru el. Își începu cariera cu o călimară, un stilou și un tampon — ceea ce-i aminti de anii de școală. Fu cuprins de un fior de neliniște, de nerăbdare. Ce se va întîmpla cu el ? Mai mult : se simțea copleșit de un sentiment de inferioritate și în același timp de revoltă. Aștepta să i se dea instrucțiuni și asta îl exaspera. Ce-l interesau pe el acțiunile, obligațiile, transferurile, telefoanele, telegramele, mașinile, locomotivele, omnibuzele, caii, bărbații și femeile ? I se părea că milioane de mîini se întindeau spre singura, adevărata fericire de pe acest pămînt : *Bani ! Bani ! Bani !* Și el însuși calcula lire, șilingi, pence, căci și fericirea lui proprie atîrna de bani.

Și cum stătea la birou sub încrucișarea privirii noilor colegi, se supără că domnul Wilcox îi făcuse onoarea de a-l pune

mai izolat de ceilalți. Însemnătatea care i se acorda, îl agasa. Deveni nervos, își trecu degetele prelungi prin părul moale, brun.

Domnul Morris se ivi cu un registru mare și cîteva cartoane roz.

— Vezi aceste cartoane? întrebă el pe David. David răspunse afirmativ.

— Bagă de seamă: aici sînt diferite rubrici... Numele clientului... Numele acțiunii... Data cumpărării... Prețul real... Simplu, nu? Transcrii din acest registru, pagină cu pagină, numele clientului aici sus, apoi... Uite așa.

Munca aceasta de copiere nu era grea.

— Văd, zise David, văd, pricep.

Domnul Morris completă un cartoș, ca să-l ajute.

— Perfect! exclamă domnul Morris, și-l lăsă pe David să continue.

Domnul Solomon Montague, Brompton Roed și Manor House, Wittingham

Împrumut de război 5%	24/3/918	L 12.000
Împrumut de război 4%	1/8/918	L 7.000
Convertite 3½	4/2/919	L 6.000
Obligații Victoria 4%	19/9/919	L 3.000
Certificate de război		
Împrumutul francez		

Explozivi Nobel, etc., etc. File întregi... file întregi...

Toată dimineața nu făcu decît să copieze, luă dejunul la o lăptărie, se înapoie la birou și copie și toată după amiaza. Nu s-a pomenit funcționar care să fi lucrat mai harnic în prima zi de birou. Pe seară, în biroul liniștit se făcu oarecare agitație: sertare împinse, registre închise, scaune mișcate, șuieratul metalic al ușilor de dulap împinse și încuiate. David înțelese că venea acum timpul de odihnă. Cineva luă registrul de pe biroul lui și-l încuie. Pălării, pași. Cu o disperare pustie, se ridică și David, pregătindu-se de plecare.

I se părea că fusese prins de legea de fier a necesității care ține între colții ei ca un clește gigantic milioane și milioane de suflete. În fiecare zi de aici înainte, la o anumită oră, tre-

buie să vină în acest birou, în fiecare zi la o anumită oră să plece din acest birou. Sentimentul demnității lui umane era adînc jignit. Pînă aici fusese stăpîn pe timpul lui ; de aici înainte era sclav.

Dacă dr. Bright și John ar fi avut posibilitatea să-l vadă pe David, s-ar fi îndoit foarte mult de succesul lui în lumea afacerilor.

City din Londra e ca un rezervor de oameni. Dis de dimineață se umple, la prînz atinge nivelul cel mai înalt, iar seara se golește. Ca un curent neîntrerupt se scurg oamenii din rezervor îndreptîndu-se către căminele lor — povara vieții a scăzut cu o zi, și luminile speranțelor, dorințelor scînteiază ceva mai puternic. În mijlocul numerosilor săi tovarăși. David era însă o excepție. El făcea parte din acea minoritate creată de natură spre a înota împotriva curentului vieții. Viitorul i se părea gol, disperat și începură să încolțească în el primii germeni ai răzvrătirii.

II

David lucra conștiincios. Dimineața, la nouă precis era în birou, o oră la amiază se ducea la masă și apoi pînă la cinci jumătate era iar aplecat asupra cartoanelor roz. Cît va ține această lucrare, nu știa. Domnul Morris îi spuse odată că erau de făcut vreo trei mii de cartoane și numai după aceea i se va da altă lucrare. Cartoanele erau o invenție a Domnului Wilcox, care voia să inaugureze un sistem nou de a familiariza pe tînărul Bright cu afacerile firmei și cu toți clienții — ceea ce era un compliment, în primul rînd pentru memoria lui David.

După cîteva zile, David își făcea lucrul automat. Greșelile, care se iveau cu duiumul, le îndrepta „bătrînul Meat", contabilul șef.

La sfîrșitul săptămînii David făcu o vizită — făgăduită — lui Mary și lui lady Lingfield. Duminică veni și doctorul Bright la dejun, vorbiră asupra întreprinderii, îl întrebară pe David cum îi plăcea, cum o ducea, și așa mai departe. David răspunse repede, superficial și văzu cu mirare că Mary se împăcase cu noua lui situație.

Ziua de naștere a lui David cădea miercurea următoare, dar cum în acea zi avea de lucru la birou, Mary luase toate măsurile să fie sărbătorită duminică.

Tînărul se văzu deodată în posesiunea unui ceas de aur, cu lanț, dar din partea tatălui, a unui portofel din piele de șarpe, dar din partea sorei și a cinci lire nou-nouțe, pe care John, cu simțul lui practic, le trimise din Scoția. Lady Lingfield îl onoră cu un ac de cravată. David, cu fața iluminată de voioșie mulțumi tuturor, iar la masă declară că nădăjduia să dobîndească succes deplin în activitatea pe care o depunea la firma Wilcox, Schweinfurt & Co. Bău pentru întîia oară în viață un păhărel de șampanie și la urmă primi un document din mîna tatălui care-l bătu ușor pe umăr și-i spuse că de aici înainte era propriul lui stăpîn cu propriul lui venit, deși venit modest. În caz că ar fi prea modest, ar mai putea fi mărit.

Luni dimineață David fu punctual la birou, unde-l aștepta teancul de cartoane roz. Își dădea seama că vor trebui să mai treacă luni pînă va isprăvi miile de cartoane, intuia că-și va istovi creierul înainte de a fi făcut un singur pas serios în noua lui carieră. Simțea cu durere monotonia cruntă a zilelor acestora și în inima lui apărea o milă uriașă, milă pentru miile și milioanele de oameni din jur, a căror viață era un lanț neîntrerupt de zile monotone. Acum începea să-i înțeleagă. De ce trăiau așa ? N-aveau o ambiție mai mare ? Un țel mai înalt? De ce sufereau această sclavie ? De ce slujeau acestei neumane monarhii a banului ? N-aveau încotro.

Vîrî cartonul în cutie și se simți ceva mai ușurat. Nu mult după aceea servitorul îl chemă la telefon.

— O doamnă dorește să vă vorbească. Sir David se înroși, în spatele birourilor zeci de perechi de ochi se îndreptară spre el.

Era Karis. Voia să ia masa cu el, în City. „Mă plictisesc groaznic la pensiune și nu te-am mai văzut de vineri", se tîngui ea. „Un francez cu unghii de un cot și le curăță mereu cu briceagul și-mi cere mereu să merg la cinematograf. Și în salon o babă îngrozitoare toată ziua m-ar ține de vorbă ! David, te rog, te implor, scoate-mă, pentru numele lui Dumnezeu din acest muzeu, dacă nu vrei să înnebunesc !"

David o rugă să-l aștepte la ora unu la metroul din fața biroului. Apoi se înapoie la cartoanele roz, gîndind la salonul din Elgin, mucegăit, cu mobile și podoabele lui soioase, dezgustătoare. Trebuia s-o ducă pe Karis în altă parte, neapărat.

Apoi întrebă pe domnul Morris dacă putea întîrzia o oră mai mult după masă. Acesta îi acordă învoirea.

La unu, David se ridică de la birou.

O ceață albăstruie învăluia clădirile și monumentele din City. Pe străzile lăturalnice se simțea mirosul de friptură și cartofi prăjiți. Ici colo cerul se lumina și în spațiul curat se vedea clopotnița unei biserici albe. Cartierul părea cuprins de o vrajă. Dar oamenii își vedeau de treburi, grăbiți, se ciocneau cerîndu-și iertare, și porneau mai departe. Pe străzile principale circulația furioasă era imaginea energiei oamenilor, animalelor și mașinilor metropolei.

David o găsi pe Karis la locul întîlnirii. Se opriră o clipă să privească stolul de porumbei care ciuguleau firimiturile de pîine aruncate de o mînă miloasă de pe treptele Bursei.

Karis părea foarte bine dispusă. Compară Cityul cu Veneția și Banca Angliei cu o închisoare a debitorilor. Îl sili pe David să se oprească la vitrina unui bijutier, și rîse de faptul că geamul era ocrotit de o rețea de fier, pe cînd pe Bond Street văzuse într-o vitrină un șir de perle fără nici o zăbrea, și era de zece ori mai de preț.

Apoi zise deodată.

— David trebuie să-ți mărturisesc : am făcut-o !

— Ce ?

— Și fără să știi măcar.

Îl luă iubitoare de braț, se lipi de el.

— Săptămîna trecută am scris Dorei Norman — pentru căsuța de care mi-ai vorbit. Și azi dimineață am primit o scrisoare de la un agent de imobile din Haw Khurst. Uite !

Scoase scrisoarea din poșetă și David citi :

Stimate Domnule !

Ca răspuns la întrebarea cu privire la clienta noastră domnișoara Dora Norman din Rovedene, vă aducem la cunoștință că locuința, mobilată cum e, se poate închiria pe prețul de două guinee pe săptămînă. Dacă doriți să intervenim pentru perfectarea contractului, vă rugăm a ne răspunde prin curier.

Al dv...

David se simți foarte neliniștit.

— Am putea foarte bine lua căsuța pentru la vară, urmă ea. Tu cîștigi acum zece lire și mai am și eu ceva bani.

— E cam departe de Londra.

— Ce importanță are ? Vii sîmbătă și pleci înapoi luni. Nu mă supără să stau singură la țară toată săptămîna. O ! David, de ce ești supărat ? Am făcut ceva rău ?

Șovăi, apoi zise :

— Da, da, ai făcut rău. Nu-mi plac secretele astea, față de toți ai mei !

Karis zîmbi.

— E întîia oară, David, cînd ascunzi ceva ? Îi cuprinse brațul. Oricine are un secret în viață, fii sigur ! Tatăl tău, sora ta, orice om. Și noi să n-avem ?

— Dacă mergem la Rovedene, trebuie să spun și sorei mele.

David tăcu, posac. Karis tăcu cîteva minute, apoi zise :

— Dacă mai vînd cîte ceva, fac rost de bani. Închiriez căsuța eu, și te invit la mine.

— Același lucru, răspunde David.

— Să vezi că vom ieși bine la capăt, exclamă Karis. David ,te rog, lasă-mă să scriu acelui agent și să închiriez casa. Sîmbăta viitoare plecăm amîndoi acolo. N-ai putea să lași biroul de vineri ?

— Sînt numai de o săptămînă în serviciu. Pe urmă am făgăduit lui Mary s-o vizitez duminica viitoare. E singură, numai cu mama lui John, care vînează mereu, în Scoția.

— Vom fi departe de locuința familiei Grevil ?

— O, destul de departe. Aldershaw e tocmai lîngă Whistlebridge.

— Nu s-ar putea întîi să mergi cu mine la Rovedene și pe urmă să te duci cu o mașină la sora ta ?

David rămase iar pe gînduri. Tainic îi strînse brațul, foarte tainic, ca trecătorii să nu bage de seamă.

— Perfect ! zise el pînă la urmă. Scrie și închiriază casa, dacă-ți face plăcere.

După ce rosti aceste cuvinte, David se sperie de ușurința cu care se supunea. Dar îi păru bine că se va putea duce undeva, la aer curat, departe de City. Și totuși ascunzișurile astea față de ai lui, îl dureau.

Karis se întoarse la pensiune și scrise chiar în după amiaza aceea agentului că dorea să închirieze căsuța pe șase luni, cu dreptul de a prelungi contractul.

III

Karis și David își făcură un plan precis. Sîmbătă dis de dimineață se întîlniră în gara Charing Cross și se urcară în acceleratul de Hazelbury.

Un sentiment de nespusă libertate o stăpînea pe Karis, În timpul călătoriei, Karis, lîngă fereastră privea afară. Razele soarelui se împleteau cu șuvițele părului și toată părea acum o făptură din țara zînelor. David nu vedea aurul din părul fetei ; el se gîndea mereu la Mary, care în aceeași seară îl aștepta la Aldershaw. Ce-i va spune ?

— Karis ! zise deodată David, aplecîndu-se către ea, de ce nu vrei să-mi îngădui să vorbesc de tine a lor mei ? Lucrurile s-ar simplifica.

— Dacă vrei să mă pierzi pentru întotdeauna, n-ai decît să le spui ! răspunse ea.

— De ce să te pierd ?

— Cum de ce ? Eu sînt un lucru de nimic, ridicat de pe stradă...

— Asta e o prostie ! strigă el furios.

— Ne-am întîlnit pe stradă, asta nu poți s-o negi, urmă Karis. Ai tăi sînt bogați, din marea societate. Și cînd sora ta te va întreba : „Dar cine e fata asta ? și tu îi vei spune, mă va urî pe loc.

— Nu, nu te va urî !

— Ba da, eu știu mai bine ! exclamă Karis. Și tatăl tău mă va urî, ca să nu mai pomenim de cumnatul tău care are, cum spui, într-o măsură atît de mare, simțul de onoare al familiei. Nu te-ai convins încă de faptul că nimeni nu poate fi silit să-și renege principiile ? Nu, David, sau rămînem așa cum sîntem, sau mă întorc și dispar din viața ta.

— O ! Karis, nu-ți închipui ce rău îmi face cînd te aud vorbind așa.

— De ce ? Taina noastră va fi ca un alt parfum care se va uni cu mireasma florilor din jurul căminului nostru,

zise privind pe fereastră. O ! Ce ținut frumos ! Atît de verde, de gingaș ! Privește colinele, pădurile alea ! O ! Nici nu-mi vine să cred că e adevărat, că e aievea. O să mă simt atît de stîngace... Lumina rampei a fost soarele meu, fețele spectatorilor, cîmpia mea. Dar de acum înainte soarele îmi va fi prietenul meu în zilele în care tu vei fi plecat. Vezi, David, că și eu știu să fiu poetică ? zise, dezmierdînd căpșorul maimuței.

Trenul gonea spre Hazelbury. În trecere David arătă fetei o gară. „De aici, trenul pleacă spre Aldershaw".

Un pustiu, numai un deșert african ar fi bun pentru noi, David ! zise Karis, cu un surîs.

Ajunseră devreme la Hazelbury. Orășelul era plin de o larmă veselă, jumătate din Londra parcă venise la mare. Karis fu mișcată pînă la lacrimi cînd văzu valurile albastre venind din zare, de departe, cît putea cuprinde cu privirea.

— O, David ! Cer, numai cer !

Se hotărîră să ia o trăsurică din Hazelbury și să meargă pe șosea la Rovedene. Geamantanul Karisei fu legat sus iar interiorul plin de cutiile mari ale fetei, abia mai îngădui lui David, Karisei și lui Bibi să se ghemuiască într-un colț. După călătoria de o oră, prin ulicioare strîmte, prin pădure și lanuri, peste coline ajunseră la cărarea care ducea la căsuța lor. David se simți foarte ușurat aflînd că proprietăreasa și mătușa ei plecaseră mai înainte și că locuiau nu departe de Conterbury. Drumul îl costă două lire și mai dădu birjarului cinci șilingi, ca să le care geamantanele și cutiile.

Karis în mijlocul grădinii cu flori, le strîngea la piept, ca pe niște copii mici. Emoționată, fericită, îl strigă pe David la ea, și îi prinse un trandafir la butonieră.

Apoi îi arătă locuința sărăcăcioasă, dar nu mai puțin fermecătoare și zise :

— E fericirea ! Cea mai mare dorință a vieții mele s-a împlinit. Privește, privește ! Nici o linie a casei nu e dreaptă. Numai unghiuri și linii piezișe. Parcă e o casă pe scena unui teatru, fără ca s-o răstoarne vîntul ! Uite cum îmi bate inima, adăugă luînd mîna lui David și lipind-o de piept. Simți ? De acum nu vom mai avea nici un fel de griji. Vom auzi numai zgomotul inimilor noastre — nici autobuz nici taximetre, nici măcar fanfara. Și acum să privim casa noastră !

— Mirosuri de țară ! zise David uscat.

— Mirosuri cerești ! exclamă Karis. Nu voi mai vedea birturi afumate, nu voi mai simți parfumuri tari și benzină arsă. Am scăpat de civilizația europeană.

Dintr-o privire cuprinse toată locuința, își puse pumnii mici în șolduri, lăsă puțin capul într-o parte și zise :

— Nu e nevoie să fii cine știe ce arhitect, ca să îndrepți casa asta ! Să vezi ! Cînd vei veni săptămîna viitoare, nici n-ai s-o mai recunoști.

Intrară în încăperea cea mare, cu tavanul sprijinit de bîrne groase de stejar. Într-un colț, un cămin. Două uși. David arătă un pat de fier.

— Aici a murit bătrînul Norman, zise.

Mai erau în încăpere cîteva scaune — unul foarte frumos, în stil vechi — două mese și un dulap de vase cu cinci cești sparte și două întregi ; cîteva farfurii ciobite, un castron, un roman polițist și un număr soios al ziarului „Times" din anul 1898. David se simțea copleșit. Își dădea seama că făcuse ceva necugetat. Și încercă să se scuze. Dar umilirea lui o făcu să rîdă cu și mai multă plăcere.

— Ai să vezi, ai puțină răbdare ! exclamă ea, în vreme ce o văpaie maternă îi sclipi în ochi. O să fac aici o gospodărie !

Alerga prin toate camerele inspectînd cele două dormitoare de sus, ieși pe ușa din dos intră iar prin ușa din față.

— Numai o sută de lire ne trebuie și mobilăm casa de minune.

— Dar... dar..., bîlbîi David. De unde să... ? Zece lire pe săptămînă trebuie să ne ajungă !

— Tralala !... începu ea să cînte, îmbrățișînd pe David. Băiețelule ce te-ai face tu fără mine ? Cumpărăm mobile de la Hazelbury în rate, cîte zece șilingi pe săptămînă. Sînt o specialistă în asemenea cumpărături ! Și voi fi pentru tine o măicuță, căci îți trebuie o mamă — neapărat, neapărat ! Dar acum avem de lucru. Hai să măturăm ! Unde e robinetul de apă ?

— Aici nu sînt robinete, în satul ăsta. Trebuie să fie vreo pompă.

— Atunci fugi repede și adu-mi apă să stropim podeaua asta de cărămizi, și pe urmă — mătura. Dar stai o clipă.

Se opri în mijlocul camerei, sînul ei gingaș se ridică emoționat, în vreme ce ochii fetei scăpărau de bucurie.

— Cum împărțim camerele ? întrebă ea, gîndindu-se. Puse brațul după umărul lui David și-l privi cu seriozitate drept în ochi. „Tu iei camerele de jos, eu pe cele de sus. Înțelegi ? E mai bine așa".

— Desigur, răspunse David, roșind ușor.

— Și acum, la lucru !

Deschise geamantanul, își puse șorțul rusesc și o tichie de mătase albastră — pe care în visele ei cu viața la țară le mai purtase.

David se sili să fie și el de ajutor, punînd lucrurile la locul lor, spre a da încăperilor o înfățișare mai plăcută. Karis munci ca o slujnică, spălînd, frecînd, măturînd în bătaia vîntului care străbătea încăperile, în vreme ce glasul ei intona o melodie populară rusească.

— David, David ! Unde e Bibi ?

— Aici ! Stă și se uită la mine cum repar ușa dulapului. Am dat peste două pături, Karis. Dar miros a grajd.

— Pune-le pe fereastră. Am să le întind afară, pe iarbă să le aerisesc.

Pe la două abia se așezară la masă. Bibi ronțăia un măr verde, pe care-l furase din grădină. În timpul dejunului își făcură socotelile și văzură că aveau împreună douăzeci și patru de lire și ceva mărunțiș, bani cîștigați și bani economisiți. Karis spuse că săptămîna viitoare se va duce la Hazelbury, întîi spre a trece pe la poliție să-și vizeze actele și apoi, spre a se îngriji de noua mobilă. Îi arătă lui David cîteva inele cu piatră de diamant, un lănțișor și o cutie cu tot felul de pietre prețioase, toate în valoare de vreo două sute de lire.

— Nu sînt chiar atît de săracă, așa e ?...

— Păstrează-ți bijuteriile, zise David, căci ești făcută să le porți. Nu le depune la muntele de pietate.

— Pentru casa noastră, fac orice. Nu țin la bijuterii, zise punînd bijuteriile de o parte cu oarecare tristețe. Toată săptămîna am să fiu fără tine, David — o, nu voi fi deloc fericită !

Și aruncă o privire spre ușă, către grădină.

— Îți pare rău că mă lași singură astă seară ?

— De azi dimineață mă întreb și-mi spun că n-ar trebui să rămîi singură aici, cel puțin acum.

— Nu mi-e teamă de singurătate, răspunse Karis. Și pe urmă cine să îngrijească de casă, dacă plecăm amîndoi ?

— Așa e. Ne-ar trebui o fată.

Karis rîse. Casa e tocmai bună pentru două persoane ; pentru trei n-ar mai fi destul de încăpătoare.

— O, Karis ! zise David. Am făcut un pas grav, plin de consecințe.

— Ți-e frică ?

— Nu. Voi înfrunta toate urmările. Totuși e ceva care nu-mi place.

— Ți-e conștiința încărcată ?

— Da și nu. Astă seară va trebui să-i spun sorei mele un neadevăr. Și n-am mințit-o încă niciodată.

— Va fi întîia minciună, răspunse Karis cu asprime subită.

— Știu că trebuie să mint. Pentru că m-ai amenințat, Karis. Și mă tem de pedeapsa ta. N-aș putea suporta să te pierd — n-aș putea.

Karis surîse... Acum îmi vorbește gentlemanul englez, și nu înțeleptul filozof.

— Nu pot să mint, urăsc minciuna ! zise David, ridicîndu-se și umblînd prin cameră. Caut adevărul. Și dacă există adevărul pe lumea asta, îl voi găsi — căci nu pot suporta prefăcătoria. Mary a fost întotdeauna sinceră;, nu mi-a ascuns nimic. Karis să mai discutăm cîte ceva, înainte de a pleca.

— Și eu o iubesc pe sora ta, mai mult decît pot spune — prin tine, David, adăugă ea, văzînd ochii lui adînci ațintiți asupra ei. Și te pot încredința, ca femeie, că nu-ți spune tot. Inima unei femei e ca un scrin adînc cu lacăte mari în care sînt multe lucruri pe care nimeni nu trebuie să le vadă sau să le bănuiască vreodată.

David se plimba nervos. Cuvintele Karisei îl atinseră. Știa că Mary nu-i vorbea de anumite lucruri. „De cînd s-a măritat. Mary nu mai e față de mine ca mai înainte. Karis are dreptate, Simt. În inima lui Mary sînt ascunse lucruri pe care nu le știu nici eu".

David nu destăinuise Karisei, de unde luase cele o sută de lire. Să-i spună acum ? Șovăia — apoi hotărî să tacă. Dacă femeile sînt în stare să-și albă tainele lor, cu atît mai mult el.

Ceva mai tîrziu ieșiră la plimbare. După ce trecură de întîiul șir de case se opriră și David îi arătă o stradă întortocheată. „Dacă o iei pe aici, ajungi la gara Aittersham Road, de unde pleacă trei trenuri pe zi, mi se pare, spre Hazelbury. Acolo e satul, de unde poți cumpăra legume, pîine, carne". Pe urmă se întoarseră încet acasă.

— Nu pot suferi graba asta care mă face să plec de lîngă tine, zise David. Urăsc aproape tot ce e pe lumea asta. Toate mi se par greșit orînduite. N-avem nici o libertate, sîntem sclavi. Tot universul, un lanț de umilințe și de supuneri — plan drăcesc, înfăptuire diabolică. Și legile astea neclintite. Îmi vine uneori să doresc ca pămîntul să se învîrtească altminteri, rîurile să curgă în sus și oamenii să se plimbe cu capul în jos.

— Aș jura că ești rus! exclamă Karis. Dacă ai fi în Rusia, te-ai simți bine în atmosfera ei revoluționară. Am cunoscut odată un student, care vorbea aidoma cu tine. A devenit ziarist, dar nu mai știu nimic de el.

Toată după amiaza muncirăvoios. În sfîrșit David își puse pălăria, spre a porni către gara Wittersham Road. Și se întristă gîndind că biata Karis va rămîne singură și va dormi pe o saltea veche. Cum de a scos-o din casa ei confortabilă și a adus-o în văgăuna asta?

O trase cu iubire la pieptul lui și o sărută. Ea îl rugă de mii de ori să nu-și facă nici o grijă de iubita lui și să-i scrie. Îi făgădui, și ieși din casă. Karis rămase în poartă și se uită după el, apoi după ce David coti strada, făcîndu-i încă un semn, Karis se întoarse în camera ei, își puse toate bijuteriile, duse un scaun în grădină, se așeză printre florile mirositoare, luă pe Bibi în poală și privi cu ochii mari țintă în noapte.

Se gîndea la el, care era acum viața ei.

IV

Dimineața următoare, devreme, Karis se plimba pe drumurile învecinate, pe cîmpie și singurătatea neobișnuită a acelui splendid anotimp, pacea peisajului englez îi ofereau liniștea de care sufletul ei avea nevoie.

Din întîmplare ajunsese pe locul domnului Martin, cam un kilometru depărtare de casa ei. Cultivatorul și soția se preocupau de apropiata strîngere a recoltei de mei. Puseseră cinci pogoane. Helen Martin, o fetiță de doisprezece ani, stătea alături, în brațe cu o pisică — și ea o zări prima pe Karis care o făcu să roșească vorbindu-i prietenește. Apoi Karis stătu de vorbă cu părinții și se înțelese cu domnul Martin să-i furnizeze unele alimente. Helen era fericită la gîndul că în fiecare dimineață se va duce cu unt, ouă și lapte la casa Dorei Norman, unde locuia acum o doamnă atît de frumoasă.

Luni dimineața Karis plecă la Hazelbury cu trenul, luînd în geantă și lista de cumpărături. Totul i se păru foarte scump. Fu îndreptată spre un bazar, unde un domn foarte curtenitor la început, se mirase auzind de plata în rate, care se putea face — firește — numai dacă se achita douăzeci la sută din prețul mărfii și dacă pentru rest iscăleau și doi giranți solvabili.

Domnul, ca să fie mai convingător, îl adusese și pe director, care după o discuție destul de amănunțită, aflînd că noua clientă avea de gînd să facă o cumpărătură de două sute de lire din care o sută pe bani peșini, și mai cu seamă aflînd că nu locuia departe, primi oferta și renunță la orice garanție, după ce aruncă și o privire în actele de identitate ale lui Karis.

— Perfect ! zise el. Aubrey, servește pe doamna.

Domnul director se retrase în birou, de unde-l auziră strănutînd de mai multe ori.

Karis îi anunță că se ducea după bani și că va reveni în curînd. Pe străzi, cercetă toate vitrinele bijutieriilor. După ce trecu pe la poliție, pentru viza actelor, își vîndu aproape toate podoabele și mai puse în poșetă o sută șaizeci și cinci de lire. Atît cîștiga altădată în trei săptămîni.

În zilele următoare agitația domnea în casa de la Rovedene. Sosi un camion cu mobilă. Un tîmplar și un ucenic umplură camerele cu lovituri de ciocan. Se puseseră broaște la uși, rafturi pentru cărți, sub supravegherea severă a Karisei. Uneori i se părea că se afla dinaintea unei puneri în scenă.

De la David sosiră două scrisori. Joi plouă și Karis se temea că ploaia nu va înceta, nici sîmbătă. Dar vineri seara cerul se limpezi, și dimineața următoare se ivi un soare strălucitor, deși pe cer mai rămăseseră grămezi mari de nori albi.

Karis se ascunse după tulpinile de floarea soarelui, aşteptînd sosirea lui David. Cum îl văzu la colţul străzii, fugi în casă şi cînd David se apropie, nu-i venea să creadă că din casă răsuna un lied de Schumann.

După întîia surpriză care făcu loc fericirii de a se revedea, Karis luă pe David de braţ şi-l duse prin toată casa. Încăperile erau acum atît de schimbate, că tînărul trecea din exclamaţie în exclamaţie. Ajunseseră în dormitor. Aici se afla un pat nou de stejar, o masă de toaletă cu perii şi piepteni de os, un dulap şi un fotoliu ; pe podea un covor moale ; pe pereţi rafturi de cărţi — şi nenumărate flori parfumau aerul.

— O ! Sînt atît de fericită acum ! zise Karis. Să-ţi arăt şi camera ta de dormit.

David ridică oglinda de mînă, o privi şi zise :

— Ciudat ! Mary se foloseşte de o oglindă la fel ! De unde o ai ?

Karis tresări, ca muşcată de o viperă. Tînărul sesizase tulburarea ei şi fata înţelegînd că David o surprinsese, izbucni :

— De ce, David, îmi reaminteşti trecutul ? De ce nu mă laşi să uit zilele cînd dansam şi puteam să-mi cumpăr de pe Bondstreet sau Regetstreet tot ce-mi plăcea ? Sora ta are probabil aceleaşi gusturi ca şi mine.

După o scurtă pauză, Karis îl luă pe David de mînă şi coborîră treptele acoperite acum cu un covor roşu şi intrară în cealaltă cameră de dormit. Pat alb, drăguţ, scaune de stejar, un birou şi un dulap. La picioarele patului, un fotoliu comod.

— Karis, exclamă el ! Cum de ai pus mîna pe toate aceste lucruri ? Ţi-ai amanetat bijuteriile ?

— Le-am vîndut, David, căci la ce-mi mai foloseau ? Tînărul o luă pe după umeri şi o strînse cu iubire la piept. Dar ea se desprinse din îmbrăţişare, privi în jur, şi zise încet : „Nu, nu..."

David se uită în jur uluit, aproape speriat. „Nici nu mai ştiu ce fac, exclamă el. Cred că am să-mi pierd minţile".

— Toată lumea şi-a pierdut minţile. Şi nici nu mi-ai spus încă dacă-ţi place casa.

David fusese obişnuit cu locuinţe mult mai confortabile, dar răspunse : „Nespus ! Mi-e drag fiecare colţişor, fiecare fir de praf !"

— De ce-ai spus că-ți pierzi mințile ? întrebă ea, cercetîndu-l cu ochi reci, Rămîi aici noaptea asta ?

— Da. Îi spusesem lui Mary că voiam să rămîn sîmbătă la Londra — și iată unde sînt ! O, Karis, am mințit-o, am mințit-o, de-mi venea să intru în pămînt. Și ea care era atît de sinceră ! Care mi-a destăinuit tot !

— Ce ?

— Spunea... nu, nu spunea... dar m-a lăsat să înțeleg că e nefericită.

— Parcă spuneai că va avea un copil. Nu cumva din cauza asta ?

— Nu, nu, din altă pricină. Aldershaw e o casă mare, plină de tot felul de lucruri prețioase. Numai că domnește acolo o tăcere, o liniște grea, o atmosferă copleșitoare.

— Poate pentru că e soțul ei plecat : asta e tot.

David o privi pe Karis și zise :

— John e de vină.

— De ce ? Ce a făcut ?

— Nu știu, dar o neglijează.

Urmă o tăcere lungă și grea, apoi Karis întrebă :

— Știe cineva că ești aici, la mine ?

— Nu.

— Atunci de ce te chinuiești așa ? Ești alături de mine. Prietenia noastră e ca o floare rară, care înflorește departe de celelalte flori. Să fim fericiți. David !

Un sentiment de neliniște îi cuprinse pe amîndoi.

Karis se îndoia de realitatea acestei fericiri și lacrimi mari îi alunecau pe obraji.

Intrară în camera cea mare și se așezară în fotolii. Karis se simțea foarte nemulțumită că David nu-i admira mobila, vorbind numai de repreziciunea cu care lucrase.

— Firește că-ți voi restitui banii cît mai curînd cu putință, zise el.

— Prostule ! exclamă ea.

— Karis, urmă el, mă simt copleșit de nu știu ce povară. Nu mă înțeleg. O plasă de minciuni sînt, Karis ! Slujitorilor din Londra ai surorii mele a trebuit să le spun tot felul de invenții, cu excursii și așa mai departe. Și acum se sfătuiesc și ei în taină, ca să-mi sprijine minciunile. Simt că n-am să mai pot să mă uit vreodată drept în ochii lui Mary.

— E așa de teribilă ? întrebă Karis, în vreme ce o scînteie de gelozie îi scăpără în ochi.

— Mi-a fost cea mai bună prietenă și camaradă, din copilărie. Acum parcă s-a schimbat. Poate că eu m-am schimbat față de ea. Căci de cînd te-am întîlnit, Karis, am devenit altul. Simt, gîndesc și mă port într-un chip care nu mi-ar fi fost cu putință cu cîteva luni înainte. Închipuie-ți, ce copilăros fusesem. Cînd s-a măritat Mary, n-am închis ochii nopți întregi. Mă urmăreau vise înjositoare, odioase. Mă simțeam jignit, umilit. Caraghios, nu ? Îmi venea să-l ucid pe John, că o luase pe sora-mea. Acum m-am obișnuit. Simt că drumurile noastre se vor despărți cu totul. Se uită cercetător la Karis, apoi urmă, cu glas tremurător de indignare : „Nu voi mai putea duce multă vreme viața din City. Mă simt în birou mai singur ca într-un pustiu. Nimic nu mă leagă de acei oameni. Afaceri, numai afaceri ! Războiul a trecut, ar trebui să fie pace. Și totuși țările fierb de o tainică agitație, Anglia, Franța, Germania. Mi-e teamă că afacerile vor aduce o nouă catastrofă. Am stat de vorbă cu un tînăr din birou — i se spune „Hong Kong“ și am aflat de la el că rubla nici nu se mai cotează, n-are nici o valoare ! Așa cum stau cursurile azi, Banca Angliei ar putea să cumpere toată Europa. Și de aceea sînt încredințat că ziarele, în loc să facă educația omenirii, o deteriorează, o înjosesc : ucid sufletul oamenilor, gîndurile lor cele mai bune. Și se tînguiesc, că lumea a sărăcit. Dar, eu cred altfel ! Natura nu cunoaște sărăcia. Spiritul, sufletul omenesc au fost jefuite, sărăcite, asta e tot.

Karis era foarte mișcată. „Da, zise ea. Ai dreptate, David. Și de aceea să fim fericiți, să trăim asemenea celorlalți oameni. Vreau să ne facem aici un cămin, și n-am nimic împotrivă dacă vei părăsi serviciul din Londra. Cu cinci lire pe săptămînă, trăim aici splendid ! Și să nu îngăduim nimănui să ne treacă pragul spre a ne strica fericirea. Aici e mica mea Rusie, și o voi apăra cu toate puterile !

Îi oferi lui David o țigară.

— Am fumat numai douăzeci, toată săptămîna. Vezi că mă țin de cuvînt. Nu vrei să fumezi cu mine o țigară ?

— Nu, nu, mulțumesc, zise David. Nu vreau să încep să fumez. Știu că unii rîd de mine, de asemenea obiceiuri.

— Mie îmi placi așa cum ești, zise Karis. Și nici nu vreau să fii altfel. Dar îți place să cugeți tot timpul, așa e? adăugă ea cu un surîs.

Seara, citiră unul lîngă altul. Nu mai aveau nimic de spus. Umbra care părea să cadă pe fericirea lui David, pierise. Karis era strălucitoare de tinerețe și frumusețe și David o privea din cînd în cînd, pe furiș, revenind repede la pagina cărții, temîndu-se ca să nu se încrucișeze cu privirile ei, ceea ce l-ar fi desconspirat!

Scoase carnetul, ca spre a scăpa de unele gînduri și începu să-l răsfoiască. Zise deodată.

— Karis, vreau să-ți citesc un poem scris de mine Ascultă:

„Veni un tînăr de departe, și-l întrebară: Cine ți-e stăpîn? Și flăcăul cugetă, cugetă, apoi răspunse: Să vă spun! Sultanul meu e destinul, stăpînul meu e tot spațiul — și nu-mi plec totuși capul. Timpul îmi e mamă, zîmbetul ei un vis, privirea ei, pace și înțelepciune!

„Dacă ești liber, strigă un glas, înseamnă că furi Domnului și Regelui tot dreptul lor!“ — Sînt liber, grăi flăcăul, liber ca o pasăre a cerului, dar pururi supus mie-însumi“.

— Îmi place! zise Karis. Mai citește ceva!

— Altădată. Ți-am citit poema, pentru că se potrivește cu starea mea de acum. Și în schimb, vrei să-mi cînți o nocturnă de Chopin?

— *Avec plaisir, mon enfant!* zise Karis și se așeză la pian.

Sunete clare, ca de harfă umplură casa, trezind în David puternice sentimente. Toată amărăciunea inimii pieri, făcînd loc unei adînci încîntări. Cuvinte noi i se înlănțuiau în minte, în ritmuri sonore. Înțelese că era poet, că trebuia să năzuiască la cununa de azur a poeților, ca la adevăratul țel al vieții.

Cînd bucata se isprăvi, David o rugă să mai cînte.

— Tot o nocturnă, dacă vrei!

Și Karis cîntă cu aceeași libertate, apoi exclamă:

— Vreau să fiu sălbatică, și trecu pe neașteptate la un dans unguresc de Brahms, grăind cu fiecare notă pe care o lovea pe clape: „Vreau să fiu sălbatică! Nu vreau să mă mai gîndesc la viață! Și vreau să trăiesc! Și nu vreau să-mi mai bat capul! Și-l iubesc pe David — pe David!“ Făcu o gre-

șeală groaznică, și se opri brusc. O ! Am obosit ! șopti. Și ridicîndu-se de la pian, se așeză lîngă David.

— Am să scriu versuri, multe versuri ! zise tînărul. Și nu-ți închipui cît sînt de fericit !

Karis se ridică și-și netezi rochia, al cărei fîșîit îl sperie pe David. Karis căscă. „Mă duc sus. Noapte bună, David. Cred că ai tot ce-ți trebuie. Ca să nu te plîngi vreodată de gazdă. Noapte bună".

Se aplecă, îl sărută și urcă treptele.

Puțin după aceea se duse și David în camera lui. Cînd încuie ușa, se simți năpădit de o frică tainică. El era aici, în casa asta, sau altcineva ? Auzi deasupra pașii Karisei. Și era atent cînd la mersul ei, cînd la bătaia inimii lui.

Ce ciudat, gîndi. Rolurile noastre s-au schimbat. Karis a găsit fericirea și libertatea după care rîvnea, iar eu am devenit sclav. Își aminti de întîmplarea din acea noapte cu Dora. Fu copleșit de un sentiment asemănător și-i veni să fugă.

Stătu o vreme la fereastra deschisă, trăgînd cu urechea, privind țintă în întuneric.

— Nu, nu ! își zise deodată. Nu mai pot da înapoi.

Deasupra se făcu liniște. Karis îngenunche lîngă pat, rugîndu-se Domnului care din înălțimea lui privește la buni și la răi cu aceeași iubire. Se rugă fierbinte s-o păzească de noi păcate și să-i prelungească mica fericire, cît va socoti de cuviință. Apoi se strecură în pat, gîndind : „De ce s-ar ocupa Dumnezeu cu o biată ființă ca mine ? El are grija întregului univers, ceea ce e foarte mult, chiar pentru el".

Apoi adormi.

V

Toamna sosi iar. Pomii nu-și puseseră încă veșmintele colorate. Numai în castani începeau să apară cîteva frunze galbene. Cîmpiile însă își schimbară repede înfățișarea. Bărbați, cai, mașini strîngeau recolta. În locul holdelor galbene, se vedeau acum snopi legați și miriști, sau chiar brazdele primei arături, în șir, în bătaia soarelui.

John aștepta cu nerăbdare să i se aducă recolta de către cultivatorii pe care-i avea ca arendași. Între timp era foarte ocupat să-și curețe puștile, să pună la cale cu pădurarul o vînătoare, însemnînd pe o foaie, ca un ofițer de stat major, locul hăitașilor și locul unde trebuiau mînate păsările. Era un an cu mulți cocoși sălbatici, iuți la zbor. Și îi plăceau păsările repezi, căci și el era un bun ochitor.

Pe la mijlocul lui septembrie pofti cîțiva domni la Aldershaw, ca să vîneze. Era printre ei un anume Malcolm, pe care John îl întîlnise la Biarritz și cu care se împrietenise. Malcolm veni devreme, într-un automobil mic, dar zgomotos.

Din zori o seamă de îngrijitori, hăitași și cîini străbătuseră ținutul, înconjurînd cîteva stoluri de cocoși sălbatici și mînîndu-i spre un ogor întins. În curînd țevile puștilor se aliniară în dreptul unui gard, și împușcăturile începură. Împușcături duble din arme cu două țevi răsunau în văzduhul tomnatic. Se auzeau țipete, lătrături tari, fluierături — și numărul păsărilor moarte creștea mereu.

La amiază se servi o gustare, cam la trei kilometri departe de casă. John bău foarte puțin, ca să-și păstreze ageri-mea vederii. Ceilalți însă nu se stăpîniră, pînă cînd un maior mai în vîrstă zise : „Dacă mai beau o singură picătură din acest vin negru, voi vedea atîtea păsări înaintea ochilor, că nu voi mai putea ochi nici una !“

După amiază John și Malcolm se pomeniră alături și Malcolm zise :

— Știi că ți-am văzut cumnățelul !...

— Unde ?

— La Ciro, de curînd.

— Nu se poate ! exclamă John, speriat.

— Te asigur, zise Malcolm. Băiat fermecător. Și cu cine crezi că era ?

— Cu cine ?

— Cu fetița aceea, cu rusoaica, domnișoara Lopinowa, de care ți-am mai vorbit. E teribil cum se vîră femeia asta.

— De cine vorbești ?

— De dansatoarea rusă, de care-ți pomeneam la Biarritz.

John rămase cu fața încordată.

— Nu-mi aduc bine aminte, zise. Mi-ai vorbit de atîtea femei...

— E singurul lucru pentru care face să trăiești, răspunse Malcolm. Oricum, cumnatul tău a încăput pe mîini bune — căci fata e destul de idioată, vorbește mereu de religie, artă, teatru.

John rise deodată ciudat, ca un ventriloc și zise :

— Ia te uită ! Cum este și David ăsta !

Și rugă pe Malcolm să-i țină locul. John împușcă numai o pasăre, și pe aceea, absent. Era cu mintea aiurea, mîna-i tremura și fața i se brăzdase de cute adînci. Pe seară, se văzu că maiorul doborîse mai multe păsări ca John, cu tot vinul negru. Vînătorii nu rămaseră la Aldershaw, ci se întoarseră în aceeași noapte la Londra.

Destăinuirea lui Malcolm îl scoase pe John din sărite și ardea de curiozitatea de a afla noutăți cu privire la legătura dintre David și Karis. Văzu înainte o cale plină de nesiguranțe, complicații și temeri. Încercă să-și reamintească întîi chipul lui David, cum îl văzuse ultima oară, în biblioteca socrului.

„Dar cum de a dat David peste ea ? Cum de umblă cu ea ? Nu știe cine e ?“

O anumită teamă, la care se adăuga un sentiment de penibilă umilință, îl determină pe John să ia hotărîrea de a pleca a doua zi la Londra, spre a afla adevărul. Deși era curajos din fire și stăpîn pe sine, deveni nervos deodată — îl chinuiau griji morale. Nu putea să se gîndească liniștit. Primul lui impuls fu ca al primitivilor sau fiarelor : să se arunce cu furie împotriva pericolului, fără să țină seama de urmări.

Pretextă o afacere urgentă și ca s-o mai învioreze pe Mary, îi spuse că la Londra va căuta să-l vadă pe David și se va interesa de serviciul lui.

Mary se uită la el mirată. Căci John spusese că se va duce seara cu David la teatru. De unde această prietenie subită pentru fratele ei ? gîndi Mary.

Dimineața următoare John se afla în birourile domnilor Wilcox și Schweifurt, foarte familiar, atrăgînd privirile funcționarilor. Era unul din cei mai de seamă clienți ai firmei și se bucura de faima unui erou al războiului trecut. John surîdea tuturor, le spunea cîte un cuvînt prietenos. Și era și prietenul intim al domnului Wilcox, ceea ce făcea să fie primit de toți, de la portarul ciung pînă la domnul Morris, șeful biroului, cu respect și considerație.

David, zărindu-și cumnatul în birou, se ridică numaidecît și-i întinse mîna. John îl privi cu uimire: niciodată David nu fusese atît de bine îmbrăcat.

Tînărul își arătă sincèr bucuria de a-l vedea pe John. Acesta răspunse la fel și adăugă îndată că venise pentru niște afaceri, că rămînea peste noapte la Londra și dorea să iasă cu David. Și tînărul răspunse că primea bucuros.

Portarul se ivi și spuse domnului Comandor că era așteptat de domnul Wilcox în biroul de sus. John adăugă repede că înainte de plecare, va mai trece pe la David, și urcă treptele în spirală.

Dicky era singur în splendidul birou. Swienfurt era într-un birou alăturat. Oferi lui John un fotoliu confortabil și-și privi prietenul cu o energie deosebită în ochi. Se scuză că nu putuse veni la vînătoarea de la Aldershaw. „Mi-e imposibil să scap. Am pe cap acum emisiunea Humber. Aseară am discutat pînă după miezul nopții. Cred că m-ai iertat! Și încotro te uiți — o jale!“ Cu un gest al mîinii arăta o scădere a acțiunilor. „Cursurile industriale slabe — colțurile gurii se lăsară în jos — și eu nu cred să se îndrepte curînd. Vor mai trece ani! Uleiul și tutunul merg bine. Ți-am vîndut acțiunile mexicane cu un cîștig bun și ți-am reținut zece mii de acțiuni Humber. În regulă?“

John spuse că toate afacerile pe care le făcea Dicky, îl mulțumeau. Și întrebă de David. Dicky ridică din umeri.

— A învățat acum să scrie la mașină și bate cartoanele roz, în loc să le mai scrie cu mîna. Îi place munca asta, nu se ridică de la birou. Aș fi bucuros dacă s-ar arăta puțin mai prietenos cu ceilalți funcționari. N-ar fi rău să cobori, să schimbi cîteva cuvinte cu el“.

— Am vorbit cu el, răspunse John.

— Sînt încredințat, reluă Dicky, că o ocupație de altă calitate ar fi mai potrivită pentru cumnatul tău. Să se ducă la Cambridge. Dar și aici, cred că va progresa. Sîmbăta de obicei este liber, căci nu pot să-l refuz cînd îmi cere ceva. Cred că n-ai nimic împotrivă. Și pe urmă cele cinci lire pe săptămînă le primește din banii tăi nu de la mine.

Cuvintele lui Dicky surprinseră pe John.

— Cred că sîmbăta pleacă din Londra!

— Se poate, zise Dicky. Tu trebuie să știi mai bine.

— Da, știu. Pleacă la Potman's Heath.

John își luă rămas bun de la Dicky și coborî scările. David întrebă de Mary și se bucură aflînd că era bine.

— Cum îți place serviciul ? întrebă John.

— Merge, răspunse David. E o muncă ridicolă, dar jumătate din omenire nu face altceva. Încep să văd partea caraghioasă a vieții.

— De ce nu vii sîmbăta pe la noi ? întrebă Comandorul. David răspunse că nu voia să-i mai deranjeze, nici pe el nici pe Mary.

— Îmi pare rău ! mai zise John și plecă.

Acasă mai luă informații asupra lui David și află că pleca de obicei de vineri seara și se întorcea luni dimineața — „de la Potman's Heath", se credea.

John știa bine că David nu se ducea la Potman's Heath, căci altfel dr. Bright n-ar fi cerut lămuriri lui Mary. O clipă John se gîndi să-l urmărească pe David, dar renunță repede la această idee umilitoare. Va ști și altfel tot ce dorea să afle.

Pe la patru după amiază, trecu poștașul și bătu în poartă. John întrebînd, slujnica îi răspunse că scrisoarea era pentru bucătăreasă, John, bănuitor, zise aspru :

— „Cred că te înșeli. Scrisoarea e pentru domnul Bright !"

Slujnica plecă ; după aceea reveni și se scuză că greșise iar scrisoarea se afla acum în hol. John se simțea parcă în plină conspirație. Cu pași mari se duse în hol și aruncă o privire asupra plicului. Era scrisul Karisei, nu mai încăpea îndoială. Puse mîna pe scrisoare. S-o deschidă ? Același instinct care-l împiedicase să-l urmărească pe David, îl opri să desfacă scrisoarea. Cercetă cu luare-aminte ștampila de pe timbru. Numai cîteva litere erau întregi : „Ro... de...e".

„Rovedene !", gîndi John deodată. E în Rovedene, Dumnezeule ! Ce intenții avea Karis ? Cum a ajuns la David ? Ce făcea la Rovedene ! Deodată îl străfulgeră gîndul că dansatoarea rusă voia să se răzbune pe el. Și acum știa unde se ducea David în fiecare săptămînă.

— Păianjene ! zise. Îți voi rupe pînza — degeaba o țesi ! Un timp șovăi : să rămînă la Londra, să-și petreacă seara cu David sau să se întoarcă numaidecît cu automobilul la Aldershaw ? David îl enerva, nu mai încăpea nici o îndoială. Deodată își aminti de o femeie, cu care era prieten bun. Să petreacă seara cu ea ? Puse mîna pe telefon, dar își schimbă părerea.

— Plec acasă ! Las dracului totul ! șopti.

Și scrise un bilețel lui David, scuzîndu-se, fără alte explicații, că trebuia să plece de urgență.

David citind seara biletul, rămase uluit. Ce i s-o fi întîmplat lui John ? Ceva neplăcut, desigur, gîndi David. Hotărî să-și păzească taina și mai bine, arătîndu-se cît mai puțin în satul Rovedene. Dacă nu-l vedea nimeni, Karis se putea mișca în toată libertatea, căci n-o cunoștea nimeni. Pe el însă îl cunoșteau mulți, după chip și după nume.

VI

A doua zi dis de dimineață John, cu automobilul lui puternic în plină viteză, alerga pe drumul de țară. Îi plăcea forța, viteza. Și dacă scăpase pînă acum de prevederile legii, faptul se datora ochiului lui mai ascuțit ca al polițiștilor. Viteza automobilului îl făcuse cunoscut în tot ținutul. Hangiul de la „Clopotul Vechi", de la răscrucea drumului ce ducea spre Aldershaw obișnuia să-i spună. „Dacă vrea să intre în parlament, comandorul Grevil ar trebui să-și micșoreze viteza".

Cînd ajunse în Rovedene, John opri mașina. Intră în sat pe jos, de-a lungul celor cîtorva zeci de case. John cunoștea ținutul, căci nu de multă vreme avusese, aici, în Rovedene, o aventură cu Dora Norman. Și băgă de seamă că ziua abia trecuse pe aici. De obicei se întîlnea cu Dora în nopțile de vară afară din sat, uneori și în casa ei, cînd bătrînul Norman era plecat.

John intră într-o prăvălicară de legume unde se afla și poșta satului. Cumpără cîteva timbre și întrebă în treacăt dacă i se putea da adresa domnișoarei Lopinowa. Și află că locuia în Island Cottage — locuința Dorei Norman.

— Dumnezeule ! gîndi John. Cum se poate una ca asta ?

Și se îndreptă numaidecît într-acolo. Știa că Dora Norman nu mai era în slujba doctorului Bright și se întrebă dacă nu cumva fata se afla și ea în Rovedene. „Nostim ar fi să fie amîndouă împreună !"

Cînd auzi bătaia în poartă, Karis se gîndi întîi la David. Mica Helen îi ajuta în bucătărie.

— O ! Draga mea ! exclamă Karis, fericită, emoționată. Dă fuga, Helen dragă, și vezi, cine e !

Helen se întoarse repede. „Un domn cu barbă, zise, privind drept cu ochii ei albaștri, în ochii tinerei doamne.

— Nu cumva un comisar ?

— O, nu, doamnă. Un domn cu pantaloni scurți și cașchetă.

Karis își scoase șorțul, își șterse mîinile și zise:

— Du-te, draga mea, și poftește pe domnul înăuntru. Și pe urmă poți să pleci acasă.

După cîteva clipe, intră și Karis în camera cea mare, ca să-și primească musafirul „Ah ! gîndi ea. Nu m-am înșelat".

John se înclină convențional. Cu o mișcare nervoasă a mîinii, ea îl pofti să șadă, dar el rămase în picioare.

— Știam că ai să vii, șopti Karis.

— Asta înseamnă că nu te temi de mine ! zise el cu glas care parcă se dezvinovățea.

— Nu, nu mă tem, răspunse ea rece.

John surîse răutăcios, apoi își aruncă șapca pe masă.

— Ei bine, Karis, zise John cu o subită voioșie, vei recunoaște că ultima ta aventură e destul de surprinzătoare.

— Din păcate ! răspunse ea. Dar te asigur că lucrurile s-au petrecut foarte simplu. În orice caz, ia loc și dă-mi întîi bună dimineața. Aruncă o privire asupra ceasornicului de mînă. Opt jumătate ! Credeam că voi englezii nu faceți vizitele înainte de ora ceaiului. Vrei să iei o gustare ? Șuncă cu ouă, pește, o omletă sau o ceașcă de ceai ?"

— Nu, mulțumesc, răspunse John scurt.

— O țigară ? — Și-i întinse tabachera.

— Nu, mulțumesc, repetă el.

— Atunci ia loc cel puțin. Și văzînd că John nu se gîndea să se așeze, se apropie de el și-l împinse într-un scaun. „Așa ! Și acum aprinde-ți pipa și fii comod. Îți stă bine costumul ăsta brun. Știi cum te-a descris fetița de adineauri ? Un domn cu barbă, pantaloni scurți și cașchetă, ha ha !" Se aplecă pe spate rîzînd tare, arătîndu-și dinții albi.

John surîse.

— Nu m-ai întrebat încă, de ce am venit.

Karis se privi în oglindă. Simțea că în acea dimineață era într-adevăr frumoasă.

— Te cunosc destul de bine, John, zise ea după o lungă şovăire, ca să ştiu că n-ai venit de dragul meu. Nu faci parte din leii care se mai întorc la victimile din carnea cărora s-au săturat.

— Eşti prea fermecătoare, ca să ţi se asorteze o asemenea comparaţie odioasă ! Cred că nu-mi iei în nume de rău dacă-ţi voi spune că nu te-am văzut niciodată atît de frumoasă.

— Şi mă simt măgulită că te-ai obosit să vii să mă vezi — cu toate că sîntem vecini atît de depărtaţi.

— Ascultă, Karis ! zise John foarte serios. Nu e de glumă. N-am dreptul să te întreb ce cauţi în Rovedene, dar am dreptul — şi stărui asupra acestui lucru — să ştiu ce face aici tînărul meu cumnat.

— Locuieşte aici.

— Serviciul lui e la Londra.

— Firește. Toată săptămîna îşi vede de treabă şi duminica vine aici, să se odihnească.

— Îţi repet, Karis, nu e de glumă. Ţin să ştiu precis, ce înseamnă acest lucru. De ce locuieşti aici cu David ?

— Mi-am acordat o lungă, lungă vacanţă, răspunse ea. Încerc să uit multe, spre a fi fericită.

— David ştie cine eşti ?

— Ce vrei să spui cu asta ? şi chipul ei deveni serios.

— Vreau să spun, cunoaşte viaţa noastră de altădată ?

— Ţi-am mai spus că sînt aici, ca să uit. Şi doresc să nu-mi amintească nimeni, nici tu, de trecutul meu. Şi în orice caz trecutul meu se poate compara fără sfială cu al tău.

— Perfect. Şi David ?

— O ! Nu-ţi face nici o grijă. Nu ne arătăm în lume. Sîntem foarte fericiţi să stăm aici ascunşi. Mă mir chiar că m-ai găsit.

—Karis, zise John, nu ţi se pare că mă jigneşti ? Vino-ţi în fire şi bagă de seamă ce scandal va ieşi cînd se va afla că locuieşti aici şi că în fiecare săptămînă primeşti la tine un tînăr.

— Scandal ! exclamă ea cu dispreţ. Nu cunosc pe nimeni aici. Şi chiar de aş cunoaşte. Nu-mi pasă ce gîndesc oamenii despre mine.

— Desigur, dar lui David îi pasă, sau cel puţin ar fi de datoria lui să-i pese.

— Ce mult te îngrijești de David !

— Nu fii arogantă ! zise supărat. David e tînăr, habar n-are...

— Tocmai ! Și de aceea mă ocup de el, îi tăie vorba Karis.

— Și eu mă silesc să-i ușurez viața, să-i fac o carieră, urmă John. Vreau să-l învăț să...

— O, n-are nevoie să-l învețe nimeni — să-l învețe să se ducă dimineața la birou și să se întoarcă seara acasă !

John sări de pe scaun, cuprins deodată de furie.

— Nu spune prostii ! zise aspru. Fii sigură că mă ocup de David mai mult decît tine. Îți cer să-l lași, să plece din Rovedene și să-ți cauți norocul în altă parte.

— Poate pleca și singur, răspunse Karis liniștită. Numai să vrea el !

— Foarte bine, zise John. Dacă e atît de îndrăgostit de tine, vom găsi noi mijlocul de a-l potoli puțin, înainte de a ți se mai arunca în brațe.

Karis păli.

— Încearcă numai, șopti ea făcînd un pas spre el, încearcă numai să-i spui un singur cuvînt despre mine, și vei regreta amar.

Privirile ei erau pline de o văpaie crudă, sălbatică.

— Îmi place, răspunse John batjocoritor, că ții acum atît de mult la onestitatea ta, dar îți repet, auzi, să chibzuiești bine și să pui capăt acestei situații. Să găsim o soluție prietenească.

— Ești un monstru ! strigă Karis furioasă, și întorcîndu-se, căzu într-un scaun. Am fost o inconștientă, urmă ea cu amărăciune, o femeie pierdută, dar Dumnezeu știe că nu m-am născut pentru asta. O știi tot atît de bine ca mine. Se întoarse disperată spre John. „Te întreb, John, de ce ai venit, de ce mi-ai călcat pragul tocmai acum cînd încep să fiu fericită ? Credeam că m-ai uitat demult. Bănuiești poate că vreau să mă răzbun pe tine ? Nici nu mă gîndesc. Vreau să-mi fac doar o viață mai omenească. Pe David l-am întîlnit întîmplător, pe cînd treceam prin fața locuinței tale din Londra. N-aveam de gînd să-l cuceresc. Știi bine, că aveam destui alți bărbați la îndemînă. Îți jur pe nevinovăția pe care mi-ai luat-o, că nu mă joc cu David. Nici o legătură trupească nu e între mine și el. Prietenia noastră e cu desăvîrșire pură.

— Și crezi că această viață idilică va ține așa multă vreme, fără să se întîmple nimic ?

— De ce vrei s-o strici ? Ce gînd drăcesc te îndeamnă să vrei să ne desparți ? Nu e destulă suferință și brutalitate în lume ? De ce crezi că n-am putea trăi aici în pace. David și cu mine ? Nu-mi pasă ce se va întîmpla mîine, sau la anul. Trăiesc pentru ceasul de acum. Iubesc fiindcă iubesc și-l iubesc pe David, fiindcă-l iubesc pe David, și asta e tot.

— Perfect, zise John, și văd că David e și el îndrăgostit de tine pînă peste urechi.

— Și el arată acest lucru altfel decît tine, răspunse Karis.

— Dacă e așa, sînt dator să te întreb încă o dată : ai destăinuit lui David trecutul tău ?

— Atît de proastă nu pot să fiu ! exclamă ea cu mînie.

— Atunci trebuie să afle ! zise John.

— De la cine ? și Karis sări de pe scaun.

John ridică din umeri.

— Nu cumva aștepți ca eu să-i spun lui David ? Și crezi că va crede cînd îi voi spune să nobilul domn Grevil a făcut din mine o femeie de stradă ?

— David trebuie să afle, zise el încăpățînat, și după o clipă de șovăire, cu glas familiar deodată :

— În definitiv ce ai cu acest băiat ? Ai cunoscut destui ! Și n-ai de ce să te uiți atît de urît ! Să spunem că-ți dau două mii lire, să pleci în America. Altă viață... alți oameni... Nu ?

— Fiară ! strigă deodată Karis și-l plezni peste obraz. Ieși ! Casa este a mea, nu a ta ! Ieși !

John rîse.

— Da, da... Rîzi ! strigă ea, ieșită din fire. Nu mi-e teamă de amenințarea ta. Căci și eu știu să amenință ! gemu ea, apoi apucîndu-și sînii cu amîndouă mîinile strigă : tîrfa asta, pricepi ? Tîrfa asta de drumul mare îl va iubi pe David ! Și acum ieși din casa mea, desfrînatule !

Deschise ușa larg și John ieși fără a mai rosti un cuvînt, cu fața torturată de furie și durere.

Karis căzu pe un scaun și plînse. Multă vreme rămase neclintită, gîndind. Apoi se ridică deodată, începu să umble prin cameră, lovindu-se peste frunte. „Dar proastă mai sînt ! Ce lașă ! Nu se poate să se isprăvească așa ! Trebuie, trebuie să fac ceva. Și nu se poate să rămîn locului să aștept lovi-

tura. Sîmbătă cînd va veni David, nici nu voi putea să mă uit la el. Trebuie să cad la o înțelegere cu John".

Și zilele trecură. David sosi sîmbătă, purtîndu-se ca de obicei. Dar spuse că John bănuia ceva despre ei. Karis înțelese că în sufletul lui David se dădea o luptă și că dorea să întîmpine evenimentele în liniște. Dar conștiința îl chinuia, căci nu era în firea lui să se ferească și să mintă.

Karis era și ea prea slabă, ca să schimbe ceva. Era asemenea unui arhitect care încerca să clădească o casă, mai înainte de a fi pus temelia. Se simțea cu totul în mîinile lui John. Dar un sentiment tainic îi spunea că John nu va avea neruşinarea să-i destăinuiască lui David tot adevărul. Și dacă totuși îi va spune. Karis era hotărîtă să i se înfățișeze ca o victimă, încredințată fiind că va izbuti.

Duminică seară împrumutară căluțul și trăsurica domnului Martin și ieșiră din sat. Pe drum Karis îi povesti lui David copilăria ei din Rusia.

Uneori uram și pe mama, pentru că se purta atît de aspru cu mine și era geloasă pe toți bărbații care veneau în contact cu mine. A fost o femeie foarte frumoasă. Nu-ți închipui cît era de schimbată cînd a murit. O mai văd parcă — în agonie pe o sofa. Așa i-a căzut mîna (și făcu mișcarea). I-am scos inelul ăsta din deget — și-i arătă inelul pe care-l purta întotdeauna, și pe care David îl văzuse de sute de ori. După o tăcere scurtă, schimbă subiectul. „O dată au venit regele și regina la teatru să mă vadă dansînd. De atunci m-am gîndit adesea la ei. Să fie fericiți ? Cînd aveam paisprezece ani am dansat la Curte, la Țarscoie-Selo. Erau de față țarul, țarina, țareviciul și prințesele, toți marii duci, diplomații cu doamnele și cîțiva nobili din străinătate. Imaginează-ți o sală mare, numai oglinzi, numai lumini ! S-ar fi putut umple saci întregi cu diamantele care erau acolo, care străluceau și scînteiau pretutindeni. Îmi amintesc cum am fost prezentată țarului. Îmi aduc aminte cum își mîngîia barba și mă privea cu ochii lui mari. Îmi spuse că păream un puf în adierea vîntului. Apoi am fost prezentată țarinei. Ea se uită mult mai aspru la mine. Dar se aplecă și mă sărută și atunci, mă auzi, colierul de diamante îmi alunecă în sîn — îl simțeam atît de rece". Karis adulmecă aerul. „Și parfumul ei — îl simt și acum ! O, da, da ! urmă ea oftînd, viața de artist e cea mai frumoasă viață posibilă pe pămînt. Simt toată greutatea ruinei carierei mele.

Închipuie-ți, David — să te fi întîlnit în culmea carierei mele ! Niciodată n-am mai fi vorbit de bani.

— Nu cred să mă fi băgat atunci în seamă, zise David laconic. Sînt un simplu funcționar comercial.

La podul de la Blackwell, David opri căluțul, îl duse într-o curte și-i dădu de mîncare. Apoi cei doi tineri trecură podul și ajunseră la țărmul rîului Rother.

— De cealaltă parte, zise David, e Isle of Oxney. Iarna tot ținutul e inundat, și acest lucru e foarte folositor în vreme de război.

— Da, zise Karis, oamenii stau tot timpul la pîndă, n-au încredere în nimeni și din această pricină trăiesc tot după ziduri și după șanțuri umplute cu apă.

David se opri din mers și îi arătă dincolo de rîu.

— Acolo e casa mea, zise, pe colina aceea, între copacii înalți, pe stînga bisericii. Acolo stă tata. Și îmi vine nu știu cum gîndind că noi ne plimbăm aici și ne ascundem, și nu putem să intrăm cu fruntea sus în casa tatei !

— Și eu cred că trăim prea aproape de casa tatălui tău, zise Karis gînditoare. Pe neașteptate se poate ivi cineva, să mi te ia.

— Sînt liber și stăpîn pe mine, răspunse David. Dar aș fi dorit să te cunoască toți ai mei.

O pînză lată, cenușie, cîrpită venea plutind pe Rother, împinsă de fluxul Oceanului. S-ar fi spus că Olandezul Zburător alerga peste cîmp, căci apa curgea ascunsă între maluri și nu se vedea.

— Nici o suflare... nici o vietuitoare..., zise Karis. Ai spune că totul doarme aici. Numai pace.

Karis se plimba pe o cărare strîmtă, cu pași agale. În curînd ajunseră lîngă un tufiș înalt. Și cu îndemînare, Karis făcu un culcuș, un cuib în stuf și îl rugă pe David să se așeze lîngă ea. Apoi îl luă pe după umeri, în vreme ce lacrimi fierbinți îi curgeau pe obraji.

— O, David, zise, zi și noapte mă rog lui Dumnezeu ca să nu te pierd niciodată, niciodată. Tu ești atît de bun, de prietenos și eu — eu ? Eu am dus cu totul altă viață. Și mă hrănesc mai mult cu căință decît cu speranțe.

David îi sărută buzele.

— Nu vorbi așa. Eu sînt mult mai rău ca tine.

— Mă iubești mult de tot, David ? Nebunește ?

— Mult de tot. De-ar spune oamenii că ai faima cea mai proastă din lume, nu mi-ar păsa niciodată. Te-aș lua de soție, urmă el aplecîndu-se și privind-o în ochii albaștri, umezi, — dacă aș putea ! Dar acum nu se poate. Ar trebui să știe tata, sora și tu nu-mi dai voie să le vorbesc.

— Niciodată nu mă voi putea mărita, zise Karis. Îți dau tot — tot ce stă în puterea mea. Nu e mult. Ia-mi sufletul, atît cît e, ia-mi viața, dacă vrei, dar nu-mi cere niciodată să...

Karis roși toată și îl îmbrățișă.

— Ce mult aș vrea să fii soția mea ! zise el cu patimă.

Se culcară unul lîngă altul în stuf, atît de aproape, încît își simțeau respirația. Un dor nespus umplu inima lui David.

Karis dori în taină să fie asemenea acelei prințese indiene din poveste care-și dobîndise iar fecioria dormind șapte nopți alături de o vacă albă, fără nici o pată. Sorbea respirația lui David, simțea bătaia inimii lui și o milă fără margini pentru el îi umplea sufletul. I se părea că-i strică viața. Un glas lăuntric o vestea că era clipa cea mai potrivită, să-l părăsească pe David pentru totdeauna. Dar îi lipsea forța necesară. Nu-și putea sfîșia inima în bucăți. N-avea curajul.

— David, șopti ea, viața noastră a amîndurora e asemenea acelei bărci pe care o împinge refluxul oceanului. Și e atît de minunat să te lași dus.

David se ridică deodată.

— Hai, zise, să mergem acasă. Să nu mai stăm aici.

Porni înainte și Karis îl urma tăcută, pe cărarea strîmtă de-a lungul rîului.

VII

Cîteva zile se gîndi John Grevil cum să facă pentru a determina despărțirea definitivă dintre David și Karis. Nu se putea hotărî să vorbească de-a dreptul cu David și nu se putea umili pînă la a se folosi de Malcolm. De aceea căută alte mijloace spre a împiedica pe cumnatul lui să se mai ducă la Rovedene.

Plecă la Londra și între patru ochi vorbi cu prietenul Dicky. Fără a intra în amănunte, spuse că David era încurcat cu o femeie foarte periculoasă, și îi ceru acestuia să-l ajute să scoată băiatul din bucluc.

— Cum ? întrebă Dicky.

— Foarte simplu, zise John. Mută-l la sucursala din Manchester.

Dicky rise de această tactică — îndoindu-se că David se va duce la Manchester.

— Trebuie să se ducă ! răspunse John. Îi vei spune că e absolută nevoie să lucreze cîteva luni la Manchester. Și fii energic. E încă un copil.

— Bine, zise agentul de bursă, s-o fac și pe asta, dar numai pentru tine. Însă nu-mi iau nici o răspundere dacă tînărul Bright refuză să plece. Și cînd să vorbesc cu el ?

— Cît mai curînd.

John mulțumi prietenului și plecă mai liniștit.

— E întîia măsură, își zise. Și acum să vedem, păianjen mic, dacă îmi vei mai da vreo palmă !

Pe Dicky începu să-l amuze întîmplarea, care-l mai scotea din monotonia vieții de la bursă. A doua zi, venind la biroul din Old Broad Street, zise secretarului :

— Schwein, poți pleca un timp. Am ceva de vorbit cu tînărul Bright. Îți spun eu mai tîrziu. Schweinfurt zîmbi, își puse pălăria impecabilă și lăsă pe Wilcov singur. Trecînd prin fața lui David, se aplecă asupra mașinii de scris, și zise „Domnule Bright, du-te repede pînă sus, prietenul meu Dicky are să-ți spună ceva !“ David răspunse : „Da, Sir“ și urcă scările.

Wilcox pofti pe tînărul Bright să ia loc. Îl privi o clipă prin ochelarii mari. Avea în mînă un carton roz, la care lucra David.

— Scrii versuri multe ? întrebă domnul Wilcox după o scurtă pauză.

David văzînd că Wilcox găsise peste versurile scrise pe cartonul roz, își ceru scuze că stricase materialul firmei.

— N-ai de ce să te scuzi, zise șeful, dimpotrivă, îmi pare bine să am poate în biroul meu un nou Brown sau un nou Kipling. Îmi lași mie, te rog, această poezioară. Într-o bună zi s-ar putea să valoreze o mulțime de bani. Cine știe ?

David răspunse că poezia era destul de proastă. Wilcox își aprinse o țigară mare de foi ;

— M-am gîndit mult la dumneata în ultimul timp, zise cu glas de mare încredere. De mult mă ocup cu studiul personalității umane și cred, fără modestie, că am adunat oarecare prețioase date. Îmi dau bine seama că munca pe care o depui la noi, e mult sub însușirile dumitale — vreau să spun nu prea interesantă. Țin mult să-ți dau prilejul unei temeinice îmbogățiri a cunoștințelor fiindcă știu că inteligența dumitale e mult deasupra celei mijlocii.

David asigură pe domnul Wilcox că va prelua cu plăcere orice lucrare ce i se va încredința.

— Afacerile noastre de aici, din City, zise Wilcox, sînt prea complexe și va trebui să treacă multă vreme, ca să cunoști toate amănuntele. M-am gîndit să te trimit la Manchester, la sucursală, unde afacerile sînt mai simple. În scurtă vreme vei cunoaște toate amănuntele unei afaceri. Și pe urmă am o mulțime de prieteni în Lancashire, cu care vei face cunoștință. Le vei vizita fabricile, atelierele. Unii din ei sînt băieți minunați. Poimîine, Schweinfurt trebuie să plece în inspecție la Manchester. Îți propun să mergi cu el. Ce spui, domnule Bright ?

— Vă sînt foarte recunoscător, fără îndoială, răspunse David, dar propunerea e atît de surprinzătoare pentru mine, încît vă rog să-mi îngăduiți să chibzuiesc asupra ei.

O clipă David se gîndi să spună că avea nevoie de aprobarea doctorului Bright, dar numai la gîndul că ar putea să se interpreteze că depinde de tatăl său, îl umili. Noua întorsătură a lucrurilor îl sperie și privi uluit la șeful lui. Wilcox aruncă banderola țigării în coșul de hîrtii, apoi începu să-și șteargă ochelarii cu multă atenție.

— În afaceri omul trebuie să se hotărască repede ! zise el cu vocea-i pițigăiată. Și în afară de celelalte avantaje, urmă șeful ținînd ochelarii mai la distanță, făcîndu-i să trimită un reflex pe podea, vei avea și salariul mărit cu trei lire pe săptămînă, dacă te duci la Manchester. Gîndește-te și dă-mi un răspuns într-o zi, două.

David ceru un timp de gîndire, și se întoarse trist la biroul lui.

Se gîndi tot timpul la Karis. Știa că nici nu putea fi vorba să plece la Manchester — și va trebui să spună acest lucru și lui Wilcox.

Ziua trecea greu. Noaptea abia închise ochii și a doua zi se folosi de întîiul prilej spre a-l vedea pe domnul Wilcox. Mărturisi că din nenorocire îi era cu neputință să părăsească Londra, unde era reținut de treburi familiare.

— Hm ! zise acesta. Ce are a face serviciul cu treburile familiare ? N-ai nici o obligație față de nimeni. Gîndește-te bine, domnule Bright. Nu da cu piciorul unei asemenea ocazii.

David îi mulțumi încă o dată, foarte călduros. „Vă sînt foarte îndatorat, zise și mă simt foarte rău că trebuie să renunț la această ocazie. Dar v-aș fi recunoscător, dacă m-ați păstra mai departe aici în serviciu. Și cu timpul mă voi familiariza cu activitatea bancară.

Wilcox aruncă o privire ascuțită asupra lui David.

— Bine... Du-te la lucrul dumitale. Vom mai vorbi.

In timp ce David cobora scările, Wilcox telefonă lui John, istorisindu-i toată scena. „Nu renunța, fii sever !" răspunse John la telefon. „Vorbește-i de obligațiile morale. E sensibil la astfel de obligații. Și îți voi fi nespus de recunoscător pentru tot ce faci, Dicky !

John comunică și bătrînului Bright că domnul Wilcox era de părere ca David să plece la Manchester pentru cîtva timp. La început doctorul ar fi voit să se împotrivească la această mutare a lui David, asupra căruia avea mai curînd oarecare drept, el ca tată, decît John, cumnatul. Dar John își convinse socrul că detașarea era în folosul lui David și că acesta trebuia să asculte de șeful lui, chiar dacă nu-i făcea plăcere. Dr. Bright încuviință pînă la urmă ca David să plece la Manchester.

În vremea aceasta David trecu printr-o confuzie totală La început a vrut să telegrafieze Karisei, dar se răzgîndise In disperarea lui telefonă lui John, istorisindu-i discuția cu Wilcox. John se arătă foarte surprins de această noutate și adăugă după aceea că Manchester era un oraș foarte muzical și foarte iubitor de artă în general.

— Firește, răspunse David, ai fi foarte bucuros să scapi cu desăvîrșire de mine. Ți-am fost întotdeauna o povară, John, și te rog să mă ierți.

Seara David telefonă la Potman's Heath. Doctorul Bright se arătă foarte încîntat de noutatea pe care i-o comunica David. De fapt vocea lui părea mult mai jovială ca oricînd. David fierbea. Se așeză la birou și scrise tatălui său o scrisoare, sorei lui altă scrisoare, în care le împărtăși că-i era cu neputință să plece la Manchester.

A doua zi mai vorbi o dată cu domnul Wilcox. Era de față și Schweinfurt care încercă să-l convingă pe David că avea înainte cea mai formidabilă ocazie care i se oferise vreodată. Dar David nu se gîndea la nimic altceva decît la Karis și nu urmărea altceva decît să cîștige timp.

Pînă la urmă d-l Wilcox își schimbă planul : miercurea următoare aștepta răspunsul definitiv al lui David, care mulțumindu-i încă o dată pentru bunăvoință, se întoarse la biroul lui.

David scrise imediat Karisei. Îi împărtăși toate discuțiile și evenimentele din ultimul timp și îi spuse că sîmbăta și duminica următoare trebuia să se ducă la Potman's Heath, ca să vorbească în sfîrșit cu dr. Bright, deschis. Fiind vineri, nu mai putea primi nici un răspuns de la Rovedene.

Sîmbătă dis de dimineață David plecă spre Potman's Heat. Îl găsi pe tatăl-său foarte voios, încîntat de viitorul strălucit al fiului. Duminică veniră la ceai Mary și John și cu acest prilej se repetă pentru a suta oară o scenă obișnuită. David se apăra cu bărbăție, spunînd că nu voia să plece la Manchester. Mary îl sprijini din toate puterile. Dr. Bright și John erau și ei, foarte uniți, în păreri. Tatăl porunci fiului să plece la Manchester. David ridica din umeri. În ochii lui scăpăra revolta. Niciodată nu se simțise mai dispus să lupte.

Luni dimineața cînd se întoarse la birou, David era foarte tulburat. Avea în buzunar o scrisoare a Karisei, pe care o găsise în Upper Brook Street. Fata îi scria că dacă avea de gînd să plece la Manchester, ea îl urma. Devotamentul ei îl mișcă adînc. Dar în loc să caute un compromis și să plece la Manchester cu Karis, David stăruia în hotărîrea de a-și impune voința.

Scrise tatălui său, cerînd îngăduința de a părăsi serviciul și să-și caute altă ocupație. Răspunsul tatălui sosi a doua zi : aceeași atitudine și un rezumat al ideilor pe care David le cunoștea. Mary scrise fratelui ei o scrisoare emoționantă, în

care-i spunea că avea prilejul să arate tuturor, ce era în stare să facă. David nu răspunse surorii. Aștepță ziua de miercuri, cînd trebuia să-i dea lui Wilcox un răspuns definitiv.

Sosi și ziua hotărîtoare. Părea că toate în ziua aceea trebuiau să meargă anapoda. Dîndu-se jos din pat, se poticni și căzu pe dușumea. Pierdu apoi butonul gulerului și după ce-l căută multă vreme, îl găsi în gheată. La masă îi căzu felia de pîine cu unt și marmeladă — cu marmelada în jos.

La amiază plecînd de la birou, lăsă registrul pe masă și la înapoiere nu-l mai găsi, pierise. Și înțelese că fusese o greșeală. Dar nu-i păsa. Nu-i mai făcea nici o impresie acel registru solemn. Rămase la birou citind la întîmplare cartoanele roz. Unul cîte unul, funcționarii reveneau la servici privind, foarte amuzați.

Domnul Mead contabilul firmei arunca priviri ascuțite spre David.

Apoi se dădu jos de pe scaunul lui înalt, se apropie cu pași scurți, grei de biroul lui David, și privind pe deasupra ochelarilor cu sprîncenele-i stufoase, încruntate.

— Ascultă tinere, te rog să ai mai multă grijă de registrele mele! Să nu mai pleci la masă și să-mi lași registrele, așa, la îndemîna oricui..."

David răspunse că-i părea rău de ce se întîmplase.

— Cred și eu, urmă bătrînul Mead. Registrele cuprind lucruri secrete. Se poate să lași dumneata registrul la îndemîna oricui? Nici n-ar fi trebuit să ți-l dau!

— Fără registru cum aș face cartoanele? zise David.

Bătrînul Mead privi în jur să vadă dacă nu cumva erau de față șeful sau domnul Marris. Și cum nu văzu decît funcționarii și dactilografele, luă o înfățișare și mai agresivă.

— Afurisite cartoane! exclamă el. De la război încoace am importat din America tot felul de sisteme de raționalizare pentru simplificarea muncii și fiecare simplificare cere alți funcționari! Și de acum înainte îmi vei cere mie direct registrul de care ai nevoie, iar dacă voi găsi o pată sau semn de degete pe numele clienților, reclam sus.

— Domnule Mead, sînt cu totul de părerea dumitale. Poți să-ți ții registrele. Nu voi mai avea niciodată nevoie de ele.

Tot biroul rise.

Înconjurat de propriile lui cuvinte. David se duse la Wilcox, care-l privi puțin speriat și nelămurit.

— Domnul Wilcox, zise David cu glas foarte serios, mi-ați arătat întotdeauna multă prietenie. Ocazia pe care mi-o oferiți mă convinge încă o dată de adevărul sentimentelor dumneavoastră. Vă sînt recunoscător. Dar mi-e teamă Sir, că aș risipi în zadar puterile mele, dacă aș rămîne în această activitate. Nu mă împac deloc cu noțiunea cîștigului și banii nu mă interesează. Așa că nu mai pot rămîne în serviciu. Nu știu dacă ați aflat că am discutat cu tata și, cumnatul meu, propunerea dumneavoastră pentru Manchester.

Și amîndoi sînt de părere să primesc oferta și să plec la Manchester. Sînt gata totuși să-i înfrunt. Dar domnule Wilcox țin să vă exprim toate sentimentele mele alese pentru prietenia pe care mi-ați arătat-o. Și dacă v-am dezamăgit, cel puțin cunoașteți motivele hotărîrii mele.

— Sînt surprins, domnule Bright, zise Dicky ridicîndu-se de la birou și apropiindu-se de David. Pe noi, agenții de schimb, văd că ne privești ca pe niște oameni lipsiți de orice ideal. Ești nedrept. Viața înseamnă luptă. Lupta pentru existență e un proces sănătos, moral și fiecare succes dobîndit înseamnă un ideal înfăptuit.

— Idealurile mele n-au nici o atingere cu succesele materiale, răspunse David. Am cea mai mare stimă pentru toate înfăptuirile dumneavoastră, dar nu pot urma această cale.

— Hm, hm, trist ! făcu Dicky simțind că n-avea nici o influență asupra lui David. Ai dumitale vor fi foarte supărați,

— Voi vedea. Și aș fi bucuros dacă-mi veți da un certificat. Aș vrea să vadă și tata că mi-am făcut aici datoria cu conștiinciozitate.

— Atît ești de hotărît să părăsești calea afacerilor ? întrebă agentul.

— Da. E mai bine s-o spun clar de pe acum. Și țin să vă mulțumesc pentru salariul ridicat pe care mi l-ați acordat. Nu știu dacă l-am meritat.

Un surîs se ivi pe fața lui Wilcox. În aceeași clipă intră și Schweinfurt în birou. Aflînd de hotărîrea lui David, tovarășul lui Dicky surîse vesel, satisfăcut că prezicerea lui se împlinea atît de repede. „Dumneata trebuie să urmezi o carieră academică", îl sfătuise el pe David, bătîndu-l pe umăr.

Vom mai auzi de dumneata, sînt foarte sigur, în alt domeniu. Aici în City e o tortură !

Cei doi tovarăși își exprimară părerea de rău și strînseră mîna lui David, cordial — ușurați de hotărîrea tînărului. David le mai mulțumi încă o dată, socotindu-se de aici înainte liber de orice obligație.

— Bun, bun ! zise Schweinfurt. N-o să te ținem mai mult decît vrei să stai.

David lucră pînă seara, ca și cum nu se întîmplase nimic. Apoi își puse pălăria și plecă odată cu ceilalți funcționari. Afară, se simți iar liber.

O bucurie fără margini îl cuprinse în primul moment Privi cu ochi scăpărători la valurile de oameni care se scurgeau pe trotoare. Se simțea mai independent ca toți acei nefericiți. Nu va mai trece pe aici. Departe, departe de vuietul acestor mașini ! De larma acestor autobuze !

Se urcă totuși în Queen Victoria Street într-un autobuz care-l duse la Arcul de marmoră. Și de aici o luă pe jos pe Upper Brook Street, unde-și strînse lucrurile.

In loc să plece la Manchester, David se duse la Potman's Heath, în vechea locuință.

Dr. Bright care se afla întîmplător în fața ușii și stătea de vorbă cu grădinarul, văzu cu uimire pe fiul său venind cu trăsura. „Dar asta ce-o mai fi ?" zise cu glasu-i pițigăiat.

David spuse birjarului să aștepte o clipă și spuse bună ziua. Bătrînul vegetarian își pofti feciorul în bibliotecă, numaidecît. David îl urmă fără plăcere, încet.

Închizînd după el ușa bibliotecii, zise :

— Tată, îmi pare foarte rău că-ți fac atîtea neplăceri. Dar oricît m-ar durea, nu se poate altfel.

Bătrînul Bright luă loc într-un fotoliu, ca un judecător gata să asculte pe acuzat. Numai că mînia îl făcea să tremure într-un fel care ar fi compromis pe orice judecător.

— Ce s-a mai întîmplat ? strigă el. S-aud !

— Nu m-aș sfii să justific întoarcerea mea acasă, zise David. Dar s-au întîmplat unele lucruri...

— Ce lucruri ? exclamă tatăl. N-ai furat cred acțiuni sau alte efecte...

David zîmbi cu tristețe :

— Știi bine că de asta nu trebuia să te temi, zise, dar iată despre ce e vorba, tată : nu pot să mă duc la Manchester și nici o putere din lume nu mă va obliga. Am avut ieri o discuție cu Wilcox și astfel am părăsit serviciul.

— Nemaipomenit ! zise dr. Bright sărind în sus. Ai dat cu piciorul unui serviciu pentru care azi s-ar bate mii de tineri din cele mai bune familii. Și tu ai avut nerozia să... Vorbește !

David stătea liniștit în fața tatălui său. Numai ochii îi trădau hotărîrea. Și respirația adîncă arăta că ar fi gata să lupte împotriva tatălui său, să lupte din toate puterile pe care le avea.

— Te rog încă o dată să mă ierți, zise. Te-ai purtat cu mine întotdeauna foarte blînd și e urît din partea mea, să-ți răsplătesc astfel tot ce ai făcut pentru mine. Nu m-ai silit niciodată să mănînc carne, nu mi-ai dat niciodată să beau vin, nu m-ai pus să trag cu pușca, să vînez. Mi-ai lăsat toată libertatea în aceste lucruri. Și poate că știi că n-am nici un fel de talent pentru dobîndirea stupidă a unor bani. Și totuși în înțelegere cu John m-ai vîrît în acel birou de schimb. Zile întregi, săptămîni întregi am stat la biroul meu și ca o mașină n-am făcut altceva decît să copiez cifre, cifre. Nu mai pot.

— Și acum cînd ți se oferă un serviciu mai bun, zise tatăl, îi dai cu piciorul !

— Nu doresc să ajung om de afaceri, răspunse David. Nu vreau să mă iau la întrecere cu nici o capacitate financiară. Nu pot altfel. Și chiar puținul pe care l-am învățat în domeniul bancar, mi-a arătat că a lucra în afaceri, înseamnă a face război. Fiecare cifră din registru, înseamnă o biruință sau o înfrîngere. Cityul e o dinastie feudală, pe tronul ei stă Aurul, murdarul Rege. E cel mai sîngeros dintre regi, atițătorul din totdeauna al războaielor. Tu și cu John ați vrut să mă înrolați printre soldații lui. Îmi pare rău tată, dar n-am de gînd să realizez planurile ambițioase pe care le aveți cu mine.

— Asta e o nerușinare ! Cum de îndrăznești să vorbești astfel cu mine ? Așa te-am crescut eu, să-mi vorbești ca o haimana ? Răspunde !

Ultimul cuvînt fu ca un muget.

— Pe mine m-a crescut războiul, răspunse David amar. Am înghițit prea multe minciuni. Nu le mai pot suporta.

— Nu-ți voi da voie să-mi înjosești țara, Anglia, oricare ar fi motivele tale.

Doctorul Bright începu să umble prin cameră, cu mișcări spasmodice.

— Și ca să spun tot, urmă tatăl după o scurtă pauză, ești un dobitoc!

— Nu mă gîndesc să-mi înjosesc țara și poate că nici nu sînt chiar atît de prost, zise David.

— Și de ce ai venit acasă? Nu sînt destui paraziți pe această lume? Crezi că e atît de moral să nu faci nimic? Și acei pe care-i disprețuiești pentru banii lor, află că i-au cîștigat cu munca de fiecare zi, de fiecare oră. Se apropie de David și dădu din cap atît de violent, de parcă voia să-și smulgă mustățile țepoase. „Și ce cîștigi tu, vreau să știu, tu care nu ești bun de nimic?" Se opri, se înălță, puse mîinile la spate și-și mișcă repede degetele. Apoi cu mîna-i uriașă întinsă către ușă, strigă: „Să te duci înapoi la Londra. Numaidecît! Chiar astă seară, îți spun. Și să ceri scuze domnului Wilcox. Nu-ți dau voie să te porți astfel cu un prieten al cumnatului tău, cu un gentleman. Nu-ți dau voie!"

— Tată, îmi pare rău că am această înfățișare în ochii tăi, zise David cu toată sinceritatea.

— Să pleci astă seară la Londra și să ceri scuze domnului Wilcox, repetă tatăl.

— N-am de ce să-i cer scuze. Ne-am despărțit în termeni foarte buni.

Dr. Bright măsură biblioteca cu pași mari.

— Aici se ascunde altceva! zise el după oarecare șovăire. Nu crezi că am dreptul să-ți cer să-mi spui tot adevărul?

— Am venit să-ți spun tot adevărul, răspunse David foarte mișcat. Ți-am mărturisit unul din motivele care m-a făcut să părăsesc serviciul.

— Și al doilea motiv? exclamă tatăl cu obrajii aprinși și ochi scînteietori.

— Simt că n-ar fi drept din parte-mi să mai trăiesc aici, în casă, după cele întîmplate. Dar cred că voi putea să trăiesc cu moștenirea mamei.

— Cum? exclamă doctorul. Să înșiri ceva versuri, și să primești cinci lire pe săptămînă — crezi că e de ajuns?

— Nu, răspunse David. Nu mă bizui pe însușirile mele poetice. — Se opri. — Îmi vine greu să-ți spun adevărul! exclamă el cu violență. Nu-ți cer nimic altceva decît să mă asculți o singură dată fără să mă ironizezi. Cred că pînă la urmă am și eu dreptul să trăiesc. Am și eu dreptul să fiu fericit. Dar se pare că destinul meu vrea ca puțina fericire de care mă apropii, să facă nenorocirea altora, ca oamenii să-mi sară în cap, cînd nu cer decît să fiu lăsat în pace. Se opri iar și urmă cu glas schimbat: De cîtăva vreme iubesc pe cineva. Ar fi trebuit să-ți spun mai demult și nu pot spune de ce n-am destăinuit nimănui nimic.

Bătrînul vegetarian se înălță pe vîrfuri. Cu uimire se uită la fiul lui. Apoi căzu deodată pe un scaun și izbucni într-un hohot de rîs care începu cu un chicotit ascuțit, se desfășură într-o revărsare, ca un muget, și se pierdu în pieptul lui, ca murmurul unui vulcan.

— Asta n-o cred, zise, dar toată atitudinea lui arăta ce mult dorea să știe.

— Și totuși e adevărat, zise nefericitul David, copleșit de felul cum îi fusese primită mărturisirea.

— Și putem ști și noi cine e ciudata ființă? întrebă doctorul.

— Nu pot răspunde! zise David, cuprins deodată de revoltă. O iubesc și e deajuns. Locuiește la Rovedene și acolo mă voi muta și eu.

Doctorul sări în sus, dintr-o mișcare.

— Du-te în camera ta! porunci el rece. Și să aștepți pînă te voi chema.

După plecare lui David, doctorul își chemă ginerele la telefon și îi povesti în cîteva cuvinte tot ce se întîmplase. John era uluit de desfășurarea neașteptată a evenimentelor. Știa că David plecase de la serviciu, dar nu se aștepta ca tînărul să se hotărască a trăi alături de Karis. Îl sfătui deci pe doctor să dea pace băiatului, că de rest se va ocupa el, și-l va scoate din această încurcătură. De altfel va veni la Potman's Heath cît mai curînd posibil.

Doctorul trimise slujnica să-l cheme pe David, care intră îndată în bibliotecă.

— Vei pleca imediat la Londra, porunci doctorul sacadat, te vei întoarce la domnul Wilcox și vei primi propunerea de a lucra la Manchester.

David deveni palid. Lacrimi îi veniră în ochi. S-ar fi aruncat la picioarele tatălui său, și-ar fi deschis inima. Dar temîndu-se că lucrurile se vor înrăutăți în felul acesta, își împietri simțirea.

— E nefolositor să-mi dai asemenea poruncă. Sînt hotărît să nu mă mai întorc la Londra.

Doctorul bătu din picior cîteva secunde, apoi bombăni „Atunci, dacă e vorba așa, poți să te duci dracului !"

În ochii lui David se ivi acea expresie pe care o au uneori cîinii bătuți și lasă capul în jos.

— Îmi pare foarte rău, tată, de atitudinea pe care ai luat-o față de mine. Nu mă duc dracului, unde mă trimiți. Dar îți jur că nu voi mai pune niciodată piciorul în casa ta, pînă nu-mi vei spune că dorești să mă întorc.

David se apropie de el, împins de o putere nebănuită.

— Vrei să nu ne mai vedem, tată ? Nu vrei să auzi măcar ce doresc să-ți spun ? Nimeni în Anglia nu e osîndit, mai înainte de a fi ascultat.

Băiatul tăcu, așteptînd. Se lăsă o liniște grea. Doctorul Bright nu scoase un cuvînt. Părea că nici nu-l mai socotea pe David în încăpere.

David se întoarse brusc, ieși din bibliotecă, se urcă în trăsură și porunci birjarului să-l ducă la Rovedene.

IX

Dacă David fusese atît de naiv să-și închipuie că viața lui, cu neplăcerile și tulburările de acum se va preschimba dintr-o dată în rai numai pentru că se hotărîse să plece de la tatăl său, să-și facă un cămin în Island Cottage, avea să descopere în curînd că, cu toată bunăvoința nimeni nu e stăpîn pe propriul lui destin.

Zilele și săptămînile următoare, David avu parte de bucuriile biruinței și ale existenței în libertate, în voluptatea înșelătoare a neatîrnării pe care și-o cucerise. Ochii albaștri ai Karisei, melodia glasului, farmecul iubirii se adăugau acelei

splendide și colorate toamne. Era vrăjit. Viața avea acum un farmec, pe care nu-l mai cunoscuse.

Cu cizme grele, pantaloni largi și o haină strîmtă, uzată, mergea alene de-a lungul caselor învecinate. Se ducea des la grădina lui Martin, cultivatorul, dînd o mînă de ajutor la uscatul meiului, la grajduri, la spălat și curățat. Uscatul cîrpelor era îndeosebi în seama lui. Învăță o mulțime de lucruri : cum se umblă cu furca și cu toporul, cum se mulge vaca și se bate untul, ba și cum se face o ciorbă țărănească.

Pe pragul de sus al locuinței pictase această inscripție : „Dona nobis pacem" (Dați-ne pace !) Și părea că pacea după care atît năzuise, în sfîrșit o dobîndise. Dar în adîncul inimii știa că această stare nu va ține etern. Bănuia că tatăl său îi va scrie odată, că va veni poate să-l vadă, s-o cunoască pe Karis. Era încredințat că va primi o scrisoare de la Mary și de la John — cărora le povestise mai mult.

Nu-i venea să creadă că despărțirea lui de familie era definitivă. Dar cum săptămînile treceau și nu primea nici o veste de la Potman's Heath sau de la Aldershaw, începu să se neliniștească. Uneori, cînd era singur în camera lui, se gîndea la toate acestea sau uneori veghea pînă dincolo de miezul nopții, cercetînd lucrurile în adevărata lor lumină, în toată goliciunea lor. Atunci era lovit de o spaimă subită și se întreba mereu dacă nu se purtase cam nesocotit. Prin inima lui se perindau căință și fericire, teamă și pace. Karis era singura-i mîngîiere. Împărtășea cu el tristețile, bucuriile, înțelegea toate îndoielile, temerile lui, și rîdea de el cînd, îl vedea îndoindu-se de justificarea morală a purtării lui. Astfel trecea vremea, fără ca David să-și urmărească un scop. Trăia liber ca un poet — și încerca să fie poet.

Seară de seară stătea la lumina unei lumînări în camera lui și lucra cu condeiul pe o foaie de hîrtie, modelînd, împletind fraze, ca un brutar care frămîntă o bucată de cocă, spre a-i da înfățișarea unei franzelețe.

Karis era o bună camaradă. Nu-l tulbura niciodată în timpul lucrului. Îi prețuia versurile oricît ar fi fost de proaste și-l încuraja întotdeauna să nu renunțe, să stăruie, pînă va birui. Și îl inspiră în primul rînd cu iubirea ei. Iubirea lui pentru ea — fie că-i plăcea sau nu — cuprindea sîmburele marii iubiri : respectul. Sentimentele lui erau asemenea mis-

terelor care învăluie viața. Trezeau în el nostalgia după o cunoaștere, pe care nu cuteza s-o înțeleagă. Numai gîndul de a depăși granițele dintre iubirea ideală și simțuri, i se părea o profanare a tot ce era nobil și demn.

Karis nu-și putea da seama dacă admira sau ura puritatea sufletească a lui David. Dar știa că o așezase pe un piedestal și cînd izbutea în asemenea periculoasă situație să-și păstreze echilibrul, faptul se datora nu atît orgoliului ei, cît fricii de o prăbușire bruscă. Toate eforturile ei se îndreptau spre un singur țel : să ascundă adevărul. Iubirea ei era un amestec de teamă — care-i determina întreaga purtare.

Cîtă vreme prietenia lor rămînea platonică n-avea de ce să se sperie. Dar era femeie și intuia că David nu va sta multă vreme liniștit, cu dorințele înăbușite, dorințele care fremătau în el, ca și — uneori — în inima ei.

De mult privea Karis la nevinovăția lui David cu o tainică neliniște. Cînd privirile lui se odihneau pe ea, i se părea că puritatea lui sufletească se va preschimba deodată în brutalitate. Noaptea în pat, cînd totul în jur era adîncit în tăcerea cîmpiilor, suferea uneori îngrozitor la gîndul că David care dormea liniștit în camera de jos, i se va înfățișa într-o zi cu ochii plini de ură. Și o chinuia în același timp groaza că va interveni și cineva din afară.

Karis inventa un mijloc care i se părea în stare s-o liniștească și să-i asigure certitudine. Hotărî să facă totul, spre a schimba firea lui David, știind că mintea ei singură nu va fi suficientă, spre a smulge caracterul lui David din cătușele în care era țintuit. Scrise unei librării din Londra să-i trimită un catalog de cărți mai vechi despre femei, despre morală, despre problemele sexuale, etc. Și-i dădu lui David una din aceste cărți.

Ca o vrăjitoare care pîndește puterea băuturii asupra victimei, așa observa Karis pe David în timpul lecturii, fascinată și emoționată de farmecul experienței. Într-o seară, după masă, începuse David să citească acea carte. O închise îndată și amîndoi începură să discute problema sexualității. Și în acest timp roșeața nu pieri din obrajii lui David.

Karis se lipi aproape de el. Își exprimă părerile proprii asupra corpului omenesc, o mină de lut, de pămînt, care pînă la urmă se va risipi. Îi spuse lui David că ea, deși credea în

spirit, nu acuza pe cei care socoteau corpul ca singura realitate și duceau o viață senzuală. David se împotrivi acestui punct de vedere, afirmînd că trupul e sanctuarul sfînt al sufletului : și totuși citi cartea pînă la sfîrșit. Autorul era un cunoscut scriitor de pe continent și cartea purta titlul : „Femeia și problema economică. Locul și influența ei în viitor".

Cartea se ocupa amănunțit de problema avortului, susținea sisitemul selecției pe un principiu darwinian, de sterilizarea criminalilor și nebunilor și aducea bisericii foarte grave acuzații. Pe măsură ce citea, David începea să-l urască pe autorul cărții. Și după ce o citi toată, se întrebă de ce-i sugerase Karis o asemenea lectură ? O înveli într-un ziar și o înapoie împachetată.

— Iubitule drag, îi zise ea și tu de mine nu te temi ?

Îi luă capul în mîini, și-l privi drept în ochi.

— Mie trebuie să-mi destăinuiești tot, urmă ea cu glas răgușit. Simt că o iubire ca a noastră e în stare să îndreptățească chiar ceea ce unii oameni socotesc un păcat, o crimă !

David era uluit, copleșit. O fericire fierbinte aproape îngrozitoare îl cuprinse. O iubea pe Karis orbește, cu toată patima inimii lui nevinovate.

Cu vremea, David deveni foarte nervos. Uneori se ferea de Karis, ca să nu fie silit să vorbească cu ea. Aproape fără voia lor, discuțiile se îndreptau spre același subiect, pe care el nu-l putea agrea, dar care totuși avea o putere magică asupra lui. Prin mintea lui înfierbîntată treceau tot felul de imagini, somnul îi era populat de vise iar dimineața era cuprins de un jalnic sentiment, de un fel de umilință, dîndu-și seama că idolul lui slăvit, Karis, era în același timp o femeie în carne și oase. „Și în definitiv ce vreau ?" se întreba singur. „Aș lua-o bucuros de soție, dar cum ? cum ? E cu neputință, înainte de a se fi produs o schimbare profundă în viața mea. Atunci îi voi cere mîna, și nimeni nu va mai avea dreptul de a privi ce se petrece între zidurile căminului nostru. Vom fi unul al altuia, cu toată încrederea".

Și soarta lui David tremura uneori pe o muchie de cuțit. Otrava Karisei, încet-încet, dar neîntrerupt își făcea efectul. Cunoștea bine pe David, dar nu în întregime. Tînărul care toată viața lui avusese de luptat cu adînci principii morale, nu putea fi biruit atît de ușor, cu vreo cîteva cărți aținătoare

Puteau zămisli în sufletul lui toate fantomele iadului și toți balaurii senzualității — dar adevăratul David știa să-i înfrunte. În încăperea tăcută din Island Cottage, zi și noapte, David ducea o luptă de sfînt și de erou. Și pînă la urmă învinse. Hotărî să nu mai citească literatura Karisei și pentru a se purifica să se agațe cu amîndouă mîinile de poeții englezi. El îi mărturisi și Karisei hotărîrea pe care o luase. La început fata se simți mai ușurată, căci în ultimul timp îl privise cu spaimă crescîndă, dar mai tîrziu era cuprinsă de o mare dezamăgire — David era mai curînd un copil decît un bărbat...

X

Vijeliile de noiembrie scuturară frunzișul copacilor. Vremea se răci. Deveni umedă. Pîrîiașe curgeau prin făgașele lăsate pe drumul de țară, cîmpiile se preschimbau în mocirle și iazuri. Pe șes se vedeau vite, oi și cîțiva cai, umblînd de colo colo cu capetele și cozile în jos. Noaptea crivățul bătea uneori cu violențe neobișnuite dinspre Ocean, șuierînd, urlînd prin găurile zidurilor, peste acoperișul caselor.

Într-o noapte ploaia răzbi acoperișul și cîteva cărămizi căzură în camera de dormit a Karisei. Cu o smucitură, vijelia doborî șopronul rezemat de casă și frînse un măr bătrîn din livadă. David și Karis săriră din paturi și se întîlniră în încăperea din mijloc, unde stătură pînă la revărsatul zorilor. N-avuseseră curajul să aprindă focul, ca nu cumva scînteile luate de vînt să aprindă casa.

A doua zi vîntul stătu și David se duse să vadă pagubele pricinuite de vijelie. Se urcă pe acoperiș și repară gaura cu vreo cîteva scînduri de la șopron. Tot astfel bătu în cuie o scîndură în tavanul camerei de dormit a Karisei, în vreme ce fata ținea scara. „Mult aș vrea, zise, ca într-o noapte să ne ridice o vijelie cu casă cu tot, să ne ducă la mii de kilometri în văzduh". Vorbi încet, tărăgănat, ca un om foarte obosit.

Vremea rea ținu zile și nopți întregi. David nu putu face nici o plimbare. Se simțea copleșit, istovit, ca un prizonier. Stătea în fotoliul său, gîndindu-se la viața lui. Nu se putea opri să nu urce la Karis, să-i împărtășească și ei gîndurile. Se simțea mic, neînsemnat. Obișnuitele griji ale casei îl enervau cumplit acum. Nu credea că el și Karis vor mai putea trăi

mult în felul acesta. Chiria era acum o povară uriașă, deși Karis deveni vegetariană, spre a economisi costul cărnii, iar cu ajutorul Hellenei, spăla ea însăși rufele, ciorapii. Erau în urmă cu o săptămînă. Karis aproape nici nu mai fuma. Citeau amîndoi o singură gazetă. Și banii tot nu ajungeau.

Sufletul lui David era asemenea priveliștii de afară : mohorît, umed, rece. Nu putea nici să citească, nici să gîndească, nici să cugete cumsecade. Era chinuit trupește de vecinătatea Karisei.

Într-o seară se întîlniseră în încăperea de mijloc. Karis, dintr-un capriciu, își pusese o rochie fără mîneci, foarte decoltată în față și în spate, de mătase crem. David se simți tulburat la vederea ei, uluit. După oarecare șovăire, se înapoie în camera lui și-și puse smochingul.

Această subită solemnitate aduse o nouă nuanță în idila lor. Luară o cină rece și băură cafea caldă. Apoi Karis se așeză la pian și cîntă puțin. Deodată se întoarse, fără a se ridica și zise :

— Să nu crezi că vreau să mă plîng. David. Nu mă plîng deloc. Dar nu pot să văd că trăim în asemenea sărăcie, în vreme ce eu am putința de a cîștiga o mulțime de bani.

David tresări.

— Cum asta ? întrebă.

— Ce-ai zice dacă aș începe iar să dansez ? Agentul meu îmi va găsi îndată un bun angajament.

— Dar piciorul ?

— Ce are a face ? Pot începe, oricum, să mă exersez iar. Nu mă mai doare demult.

— Nu vreau să te mai urci pe scenă, zise David aproape brutal. Niciodată.

— Dar pentru tine vreau s-o fac, dragul meu.

— Nu, nu-ți dau voie ! răspunse David cu asemenea asprime, încît Karis nu mai stărui, spre a nu-l mînia. Și se așeză alături de el, alături de tot, îi trase mîna după mijlocul ei, încît David îi simți coapsele și zise : „Îmi place să-mi vorbești aspru, brutal. Uneori doresc să mă bați, să mă bați tare. Mi-ar face foarte bine".

David răspunse că nici prin vis nu i-ar trece să facă așa ceva. Karis își rezemă capul de umărul lui și rămaseră așa multă vreme, fără a schimba un cuvînt. David aruncă o pri-

vire și văzu că fata ațipise. Ca să n-o trezească rămase neclintit. Timpul trecea. Pînă la urmă ațipi și el.

Vîntul bătea cu putere, înceta parcă și iar pornea ca și cum mii de uriași, de vrăjitoare și de cobolzi șuierau, hăuleau, chicoteau, urlau, dînd ocol casei bătrînului Norman.

Tinerii se treziră o clipă.

— Nu vrei să te duci să te culci ? întrebă el prietenos.

— Nu, nu, șopti ea. Sînt atît de fericită aici. Și se lipi și mai mult de el, ca o pisicuță care caută căldură. Astfel petrecură noaptea. Focul se stinse, lampa la fel, vijelia șuiera și vuia mereu.

Dimineața următoare, o doamnă cu blană de sconks păși încet pe stradă. Venise pe ocolite cu o trăsură, de la Aldershaw. N-avea prea multă vreme căci după amiaza trebuia să plece cu soțul la Londra.

Cînd deschise poarta, își mînji mănușile albe. Dar nu observă, ci merse mai departe prin grădină și bătu la ușă. „Dona nobis pacem", și o clipă ochii ei făcură ocolul norilor negri care goneau la orizont, tumultuoși.

Karis veni și deschise ușa. Mary o privi o clipă, cu ochi cercetători, pe tînăra rusoaică. Apoi duse mîna la ochi, ca și cum dorea să-și reamintească o imagine pe jumătate ștearsă. Și o recunoscu — chipul străinei din acea unică, neuitată zi.

Karis deschise ușa camerei din mijloc și Mary zise :

— Ce mai faci ?

Mary vru să pară străină, dădu din cap cu politețe și zise cu glas liniștit deși emoționat că dorea să vorbească fratelui ei David.

Intră în anticameră și Karis închise ușa. În aceeași clipă ieși David din camera lui — cu cizme grele, pantaloni cîrpiți și haină zdrențuită, gata să se ducă la grădina domnului Martin, să mai facă cîte ceva. Cînd o zări pe Mary, rămase locului ca trăznit. Un surîs i se ivi pe buze, lacrimi îi veniră în ochi, întinse mîna. Dar Mary parcă nu văzu mișcarea, silindu-se să-și descheie blana. Bibi veni și el în grabă pe scară, se opri pe ultima treaptă, să privească scena.

Karis deschise ușa camerei din mijloc și Mary zise

— Pot schimba cîteva cuvinte cu tine, David ?

Karis luă maimuța, fugi pe scară și se închise în camera ei. Începu să plîngă încet, pînă cînd o năpădi un val puternic de lacrimi, și disperată se aruncă în pat. „A venit! A aflat cine și ce sînt și acum îi spune tot. S-a sfîrșit! Nu mai am ce face. David va pleca peste cîteva minute cu ea, și mă vor lăsa singură".

În camera din mijloc, David și Mary ședeau față în față.

— Plec la Londra chiar azi, zise Mary, și voi rămîne acolo cîteva luni probabil. De aceea înainte de plecare am hotărît să te văd și să te întreb dacă-ți dai seama de tot ce faci.

— Ți-am scris, răspunse David. Și tatei i-am scris, iar tu nu mi-ai dat nici un ajutor. Nu mi-ai dat măcar prilejul să mă justific.

— Și tu? exclamă sora. Dai cu piciorul unui serviciu excelent în City, te porți mojicește cu tata, fugi de acasă...

— Tata mi-a spus să plec! întrerupse David.

— Și tu ai plecat! Fără să te gîndești o clipă la sentimentele noastre, la prestanța familiei noastre, fără să te gîndești măcar o clipă, ce se va spune de noi toți.

— Ce vor spune alții nu mă interesează, o știi bine. Părerile și credințele mele sînt cu totul deosebite de ale celorlalți.

— Din nenorocire! Ție nu-ți pasă de durerea, de grijile altora.

David vru s-o întrerupă, dar ea îl opri cu un gest subit.

— Lasă-mă să vorbesc! zise Mary. N-am venit să mă cert cu tine sau cu domnișoara Liponowa. Am venit numai ca soră. Te-ai purtat foarte rău cu mine, spuse ea cu un ton blînd și melancolic. Mi-ai clintit încrederea pe care o aveam în tine. Luni de zile îmi ascunzi o taină, luni întregi mă faci să cred altceva despre tine, și în vremea aceasta ai o legătură secretă de dragoste. Nu vreau să te învinuiesc pentru această iubire. Mai curînd sau mai tîrziu vei fi un bărbat întreg și te vei însura. Dar crezi că e frumos, că ai procedat cinstit față de noi înșelîndu-ne astfel? E oare cuviincios din partea ta să locuiești în această casă, atît de aproape de noi toți? Să o prezinți pe această domnișoară Liponowa, să... O! David!...

Și își șterse cîteva lacrimi.

— Adesea i-am spus Karisei, răspunse David, ce prostie să locuim aici, cînd am putea

la Potman's Heath, unde sînt atîtea camere goale. Și dacă tu și tata ați voi să ne arătați mai multă înțelegere. Căci doresc s-o iau pe Karis de soție, și aș dori ca tata să nu se împotrivească.

— Soție ! exclamă Mary. Vrei să te însori cu ea ?

— Firește. Odată și odată tot o voi face !

— Dar nu e... nu e femeia cea mai potrivită pentru tine ! zise Mary indignată. O rusoaică... o dansatoare...

— Înțeleg... zise David dînd din cap și mușcîndu-și buzele. Înțeleg... (Se opri o clipă, apoi urmă). I-am destăinuit tatei tot, de ce am plecat din serviciu, dar el nu pricepe. El și John m-au vîrît la acea agenție de acțiuni, deși știau prea bine că nu sînt, că nu voi fi niciodată un om de afaceri.

Mary îl privi țintă, disperată.

— Și nu ți-e rușine să trăiești așa la țară, fără nici o ocupație... subiect de comentarii și de scandal ? Crezi că profesorul Ravelli, prietenul tău, te-ar aproba ?

David privi crunt în jos.

— Nu ești dreaptă cu mine, zise el după un timp. Aici lucrez. Scriu. Nici tu, nici tata nici John n-ați crezut de cuviință să-mi răspundeți cînd v-am scris. Voiam să v-o prezint pe domnișoara Lopinowa. Ați tăcut. Așa că am tras concluzia că nu vreți s-o cunoașteți pe Karis. Îți jur că o iubesc pe Karis mult, din toată inima. Recunosc că am greșit față de tine : trebuia să-ți vorbesc mai demult. Dar sînt gata să îndrept greșeala.

— Și ce-mi propui ? întrebă Mary, simțind cu strîngere de inimă cît se înstrăinaseră în tot acest timp.

Nimic, răspunse David. Te rog numai s-o primești pe Karis. Și doresc s-o primească și John, iar tata să-mi îngăduie și mă căsătoresc.

— V-ați logodit ? întrebă sora.

— O socot logodnica mea.

— Nu e deajuns, răspunse Mary.

— Atunci părerile noastre sînt absolut diferite ! zise David rece.

— Ai pierdut oricę cuviință ? zise Mary ridicîndu-se de pe scaun și adăugă apoi cu glas rugător, abia stăpînindu-și amărăciunea : „David, am venit numai să te rog să cugeți bine

asupra situației în care te găsești. Nu vezi că nu se cade să locuiești aici, împreună cu logodnica ta ?

— Ce se cade sau nu vedem fiecare din noi, după firea noastră. După mine tu ar trebui să mă lași s-o chem pe Karis Lopinowa, să ți-o prezint și tu s-o primești ca pe o prietenă. Totdeauna ai crezut în creștinism Mary. Iată, ai prilejul să te arăți ca o bună creștină.

— Să mă arăt ? *Sînt* o bună creștină ! exclamă Mary. Și mă silesc să fiu dreaptă. Dar cum îmi poți cere să primesc pe acea fată la pieptul meu ? Pe ea, care te-a momit și te-a luat de lîngă noi. Ea care e atît de proastă sau atît de vicioasă sau atît de ușuratică ca să riște cinstea ei orbește, cinstea, cel mai de seamă bun al unei femei. O ! Dumnezeule, de ce nu ți-a fost dat să iubești o fată bună, cuminte, de la noi, nu pe această vrăjitoare străină !

David, care ascultase cu liniște nefirească această izbucnire, păli. Zise cu răceală :

— Tu care spuneai întotdeauna că ții la mine, crezi într-adevăr c-aș fi în stare să trăiesc sub același acoperiș cu o ființă compromisă ? Mă doare, Mary, ți-o spun sincer, că aduci Karisei asemenea învinuiri.

— Atunci dovedește-mi că mă înșel ! exclamă ea, privindu-l cu ochi înflăcărați. Dovedește-mi că e pură, că e un înger ! Și atunci poate o voi lua în brațe și o voi iubi.

Glasul ei suna amar, ironic și David trebui să se stăpînească.

— *Eu* sînt dovada ! zise, bătînd cu pumnul în masă. Cred în Karis. E tot atît de curată ca și mine. Ce-mi pasă că alții ne bîrfesc, încredințați că aici se petrec orgii. Și tot ce dorim, eu și Karis, e să fim lăsați în pace. Și aici e pace — cum stă scris pe ușa casei noastre.

— Și pentru pacea ta, arunci pe alții în luptă și tortură, ca de obicei. (Își puse blana repede și își încheie nasturii). Foarte bine ! Te las în pace. Am trecut pe aici, de teamă să nu fiu nedreaptă. Dar acum știu tot și mă voi simți mai bine. (Deschise ușa). Și sînt încredințată că foarte curînd te vei căi de ceea ce faci. Gîndește-te că sînt sora ta și la vreme rea nu uita că sînt gata să fac pentru tine, tot ce trebuie să facă o soră.

Fără a lua în seamă mîna tremurătoare pe care i-o întinse David, întoarse spatele și plecă. David se uită după ea cu ochii în lacrimi.

Se întoarse în încăperea din mijloc. Îi clocotea sufletul de o mînie surdă, pe care nu știa cum să și-o descarce. Se plimba prin cameră, apoi ieși în curte și începu să taie lemne, pînă ce fruntea i se acoperi de sudoare. Totul i se părea idiot, stupid. Viața, fără nici un preț, ba chiar odioasă. Și ar fi dorit să fie butucul pe care cădea toporul.

Karis auzi pocniturile înăbușite și privind pe fereastră, zări pe David în grădină. Își zvîntă lacrimile și cu o curiozitate înfricoșată coborî treptele, se rezemă de ușă, uitîndu-se la David.

El o zări și se apropie de ea.

— Ai plîns ! zise. De ce ? Ai auzit ce am vorbit cu Mary?

Ea îl luă în odaia de mijloc. „Nu, răspunse Karis cu ochii iar în lacrimi. Dar sora ta s-a uitat la mine în asemenea fel, că... Nu știu cum să-ți spun. Ca și cum aș fi fost o criminală care a făptuit o crimă atît de îngrozitoare, încît...

Și Karis luă aminte la cea mai mică mișcare a lui David. Nici o umbră de mînie sau de ură nu citi ea în ochii lui mari, negri — și se simți deodată ușurată. O clipă îi trecu prin minte că era timpul cel mai potrivit să se destăinuiască, să-și descarce inima și să pună odată pentru totdeauna o barieră între trecut și viitor. Dar cînd el o trase cu iubire lîngă el, Karis nu mai cuteză și spuse că a plîns numai din pricina amestecului ei în familia lui, că n-ar fi trebuit s-o facă și avea de gînd să iasă din viața lui, ca el să se poată întoarce la tată și soră.

— Nu spune prostii, răspunse David. Sînt fericit că Mary a fost aici și i-am putut spune tot adevărul. Mai mult nu pot face. Dacă vor să mă primească cu tine, bine dacă nu...

Karis tăcea. Pe seară însă deveni nervoasă și nu-și mai găsea locul.

— David, zise, aș vrea să fac ceva. Simt nevoia de a face un lucru mare... Vreau să mă urc iar pe scenă, vreau să dau lecții de dans... sau altceva, ce stă în puterea mea. Trebuie să plecăm de aici — după tot ce s-a petrecut azi.

— Am o idee, zise David. Dar nu ți-o spun încă.

Din clipa aceea ochii cercetători ai Karisei nu se mai dezlipiră de chipul lui David. Ședeau alături, fără a schimba

un cuvînt. Se porni o furtună nouă. Lampa creștea uneori și iar scădea — aruncînd cîte un val de fum negru spre bîrnele de sus. Karis zise deodată :

— A trebuit să dau ieri șapte șilingi și șase pence pe ziar.

Apoi își aruncă o manta groasă pe umeri, ca să nu mai tremure atît de tare. Se făcuse foarte frig deodată. Lui David îi aduse dintre lucrurile ei o haină groasă de lînă albastră și-l sili s-o îmbrace, să-i fie cald.

— Nu e chiar mizeria neagră, zise Karis iar. Ar putea să ne meargă mult mai rău. I-auzi cum șuieră vîntul ! Nu de mult am visat un sat îndepărtat. Vedeam copii mici cu capete mari, pline de apă și trupuri subțiri, uscate. Am văzut un moșneag care se uita prostește și tăia lemne și pe urmă am văzut o casă ca a noastră, cu leșuri de jur împrejur, unul lîngă altul, iar printre leșuri mergea un om foarte înalt, luînd aminte să nu calce morții. Și îi ridica pe rînd, să vadă cît cîntăreau...

Se înfioră.

— Ce-ți vine să povestești lucruri atît de odioase ? zise David.

— Cînd m-am trezit din acest vis urît, urmă Karis, simțeam că n-are nici o importanță ce gîndim sau facem pe lumea asta. Mi se părea că văzusem în vis cea mai adîncă dintre mizerii, temelia mizeriei — mai limpede ca oricînd. Temelia firii omenești e anarhia, și anarhia domnește pretutindeni. Uneori mi se pare că mă aflu într-un haos și mă învîrtesc ca o sfîrlează... Nu cred că am să trăiesc mult.

Își rezemă bărbia în mîini și rămase pe gînduri. După aceea spuse că se făcuse prea frig în cameră, și plecă să se culce.

David suflă în lampă...

Dimineața următoare Karis cutreieră toată casa în căutarea lui David și nu-l putu găsi. În sfîrșit descoperi un bilet, și citi :

Scumpa mea Karis !

Mă duc la Romney, să-l văd pe profesorul Ravelli. E singurul meu prieten și vreau să-i cer un sfat. Drumul e lung,

de aceea am plecat dis de dimineaţă şi nici nu ştiu măcar dacă voi putea fi diseară acasă. Am luat din cutie zece şilingi, pentru cazul cînd voi rămîne noaptea la Romney. Simt că trebuie să fac ceva, spre a ne schimba viaţa, căci aşa nu mai merge.

Cu toată dragostea,
al tău David

P. S. Dacă mandatul cu bani soseşte înainte de întoarcerea mea, încasează-l tu, ca de obicei. Mă înapoiez cît mai curînd cu putinţă. Iartă-mă că nu te-am trezit spre a-mi lua rămas bun.

CARTEA A PATRA

TINEREȚE ȘI ISPĂȘIRE

I

O trăsurică cu un singur cal se opri dinaintea unui han din Romney și David coborî. Mulțumi vizitiului care-l adusese și-și exprimă speranța că se vor mai întîlni în această viață. Vizitiul coborî și el, atîrnă hățurile de trăsurică și intră în cîrciumă.

David, dus de alte preocupări, întrebă pe polițistul care era de vorbă cu hangiul dacă voia să fie atît de bun să-i spună unde locuia profesorul Ravelli. Omul rămase puțin pe gînduri, se scărpină în cap și răspunse că nu știa unde locuia acel domn profesor. David spuse că domnul Ravelli locuia într-unul din vechile turnuri și la această lămurire hangiul zise :

— Domnul vrea să-l vadă pe omul negru din turn.

— O ! Da, da, acum știu ! exclamă polițistul. Pe străinul din turn vrei să-l vezi. Stă acolo de la începutul războiului, îl avem consemnat, cum nu.

Și ieșind în drum, polițistul arătă spre Hythe Road.

— Într-acolo, mă rog. Al doilea turn, pe dreapta.

Învelit într-o manta de ploaie, David porni cu grabă, deși știa că nu se va mai putea întoarce în aceași seară la Rovedene. Trecu de întîiul turn, aproape ruinat. La marginea trotuarului se afla o căruță încărcată cu cărămizi roșii, pentru construirea unei căsuțe sau a unui bungalow. Apoi se ivi și al doilea turn. O rază slabă de lumină străbătea printr-o fereastră din zidul adînc. David porni spre acea lumină. Pe dreapta, de la marginea străzii înainte, se întindeau dunele pînă la țărmul mării și dincolo — larma valurilor care băteau

nisipul, cu ploaia și vîntul laolaltă. Miros de sare și pește

După cîteva minute David ajunse la turnul uriaș, amenințător în noapte. Singura intrare a acestei cetăți marine demodate se afla la o înălțime de vreo douăsprezece picioare de sol. Pînă acolo David putea ajunge pe o scară de lemn, asemenea celor de care se slujesc găinile cînd urcă în pod.

Ajunse pe o platformă foarte solidă și bătu. Deschise o femeie în vîrstă și după ce-i dădu drumul, închise iar ușa cu băgare de seamă, împotriva ploii. Dăduse de o parte o perdea și David se pomeni într-o încăpere circulară, probabil singura care era locuită în acel turn. Un stîlp de piatră uriaș îl împiedică să vadă toată încăperea. Bătrîna ocoli stîlpul și se duse spre locul unde ardea lampa, vestind pe profesor c sosise un tînăr.

— Cum îl cheamă ? auzi David și un fior îl trecu.

— Eu sînt, David Bright ! strigă el tare.

— David Bright ! răsună iar și un scaun mișcat înapoi scrîșni amarnic pe podeaua de cărămidă.

Profesorul Ravelli se ivi de după stîlp, cu brațele întinse, prietenos.

— Te văd tot atît de ud, ca la întîia noastră întîlnire ! zise profesorul glumind. Repede, madam Flint, ia-i mantaua și fă-i o ceașcă de ceai.

Apoi profesorul îl duse de cealaltă parte a stîlpului. Străbătură o mică încăpere de dormit despărțită cu un dublu paravan de camera de lucru, ai cărei pereți de sus pînă jos erau acoperiți de cărți.

Profesorul Ravelli oferi musafirului un scaun.

— Și acum spune-mi cu ce te pot servi, dragă ? întrebă profesorul luînd loc în fața lui David.

— Cînd ne-am întîlnit la British Museum, mi-ai spus, domnule profesor, dacă-ți mai aduci aminte, să vin să te văd cînd voi avea nevoie de un bun prieten.

Profesorul încuviință :

— Da. Și ?

— Nu vreau să vă răpesc prea mult timp, urmă David. Am venit să-ți cer sfatul prietenesc într-o împrejurare foarte personală. (Și mișcîndu-se nervos pe scaun, urmă). La dracu — toată ziua m-am gîndit cum să istorisesc mai pe scurt, mai repede despre ce e vorba, și acum am uitat. Nici nu știu cum să încep.

— Cu începutul, răspunse profesorul Ravelli. Și ferește-te să scoți cămașa înaintea hainei. Pe urmă cît mai puțină filozofie... Filozofia o vom face pe urmă. (Se ridică de pe scaun). O clipă, te rog ! Madam Flint a plecat acasă și aud apa fierbînd. Să-ți fac întîi un ceai.

Ocoli stîlpul, în vreme ce David se rezemă de speteaza scaunului.

Profesorul Ravelli știa aproape tot ce voia să-i spună David. Mary, disperată, îi scrisese și-l rugase să încerce să mîntuiască sufletul lui David, precum îl ridicase odinioară din fundul noroiului și-l scăpase de la moarte. După primirea scrisorii profesorul făcuse o vizită surorii lui David, la Aldershaw. După aceea vru să se ducă la Rovedene, și ar fi făcut-o dacă n-ar fi avut o lucrare urgentă de terminat.

Totuși se miră puțin de apariția atît de grabnică a tînărului și aducînd o ceașcă de ceai pe o farfurie de supă, întrebă :

— Te-ai mai gîndit la mine ?

— Firește, răspunse David, privindu-l încurcat. De la ultima noastră întîlnire n-a trecut zi fără să mă gîndesc la dumneata.

Savantul mîrîi scurt — și David va băga de seamă după aceea, că era felul lui obișnuit de a-și exprima sentimentele, un mîrîit de diferite nuanțe, în loc să articuleze cuvinte, ca ceilalți oameni.

David spuse că nu voia să-l rețină mult, fiind seara și dorind să găsească un adăpost în Romney sau Littleston.

— Vezi-ți de treabă ! zise Ravelli. Am loc și pentru dumneata, aici în turn. Și acum istorisește-mi tot cu de-amănuntul și fără sfială.

David începu să-i povestească toată viața, în vreme ce savantul, privindu-l drept în ochi, asculta fără nici o intervenție. Auzi de cîteva ori numele Karisei.

— Și acum ce vrei să faci ? întrebă savantul.

— Ce aș vrea să fac ? Să muncesc — nu pentru mine, pentru alții. Aș vrea să muncesc pentru păturile cele mai de jos ale poporului, pentru acei oameni care n-au nici o posibilitate de a fi fericiți și care sînt meniți pieirii de către natură, pentru cerșetori, pentru vagabonzi, pentru criminali, pentru nebuni și idioți.

Profesorul surise.

— Atunci ar trebui să începi prin a munci pentru dumneata, David Bright.

Savantul se ridică și începu să se plimbe în jurul stîlpului de piatră, David privi umbra care creștea și scădea, după bătaia lămpii cu acetilenă.

Se opri în fața lui David, în vreme ce umbra culcată pe cărămizi, crescu pe perete și se frînse în tavan, ca a unui uriaș.

— N-ai venit să afli părerea mea despre dumneata, zise profesorul, ci pentru prietenia pe care ți-o port și de care ai nevoie.

Întinse mîna dreaptă. David văzu o mînă vînjoasă, osoasă, ieșind dintr-o mînecă neagră, uzată. Mîna era deschisă, oferită. Dar o clipă, zărind cutele ei adînci, îl cuprinse o ciudată frică, nu cumva să fie mîna unui tiran. Puse încet mîna lui în mîna profesorului.

— Îți mulțumesc, șopti David.

— N-ai de ce. E de datoria mea să-ți spun că încrederea în mine nu te-a înșelat. E ușor să dai sfaturi. De la mine aștepți mai mult. Un ajutor concret. Și întîi de toate, o cină

Se duse în spatele stîlpului de piatră și în curînd reveni cu o tavă pe care se aflau pîine cu unt, salată cu ouă și o sticlă de vin — cina obișnuită a profesorului.

După masă, profesorul se rezemă de speteaza scaunului în mîna dreaptă cu un pahar de vin roșu, al cărui reflex lucea pe fața neagră ca o lumină de rubin.

— Știi să scrii la mașină ? întrebă el deodată. Firește, fără prea multe greșeli.

David răspunse că scria la mașină cu două degete, și făcea tot felul de greșeli.

Profesorul mîrîi scurt. Își bău vinul și se ridică.

— Dincolo de stîlp e o canapea bună, pe care vei putea dormi, zise și luînd pe David de braț, îl ridică.

Dar înainte de a se duce la culcare, David vizită cele cinci mici încăperi, despărțite prin paravane, și care alcătuiau locuința profesorului.

La o ușă mică profesorul se opri, o deschise și arătă niște trepte care urcau.

— Te-aș duce sus, pe acoperiș, dar acum plouă. Altădată. Am acolo un mic observator.

Se întoarseră la punctul de pornire, după ce profesorul Ravelli făcu pe scurt istoricul turnului.

— Iată și biblioteca. Sînt cărți de specialitate. Lucrez de șapte ani la acest manuscris. Și doresc să mi-l scrii la mașină. Iar cuvintele pe care nu le-ai înțelege, ți le-aș explica.

Și ridicînd un teanc de manuscrise, părea să le cîntărească în mînă.

— Poate că lucrarea mea te va interesa mai mult decît cursul acțiunilor și valorilor.

— Ești bun cu mine, bîigui David, dar nu cred să fiu competent în asemenea materie.

— Nu-i nimic ! răspunse savantul. Te vei obișnui foarte ușor.

In ochii lui David scăpărară deodată două lumini.

— Să încerc ! zise el emoționat.

— Ceea ce înseamnă că vei fi oarecum secretarul meu. Căutam de mult pe cineva, care să-mi bată manuscrisul la mașină. Așa vor domnii editori, și noi, bieții savanți, trebuie să ne supunem. Și acum să ne ocupăm de situația, de dilema dumitale. În ce privește împăcarea cu familia dumitale, te rog să nu aștepți de la mine, deocamdată nici un ajutor. Nu mă pricep deloc în afaceri de familie. Și acum : ce preferi să faci ? Versuri pentru criminali și nebuni sau să ajuți unui om în vîrstă să-și termine lucrarea vieții lui întregi ? S-ar putea că poemele să-ți aducă și bani, dacă vei plăcea păturii intelectuale. La mine vei avea cinci lire pe săptămînă.

— Nu cred să merit un salariu atît de ridicat, bîigui David. Te rog să crezi, domnule profesor, că n-am venit să solicit o caritate.

— Nu te grăbi ! zise profesorul privind pe David drept în ochi. Să începi întîi să lucrezi ! Scrisul meu nu e chiar atît de citeț. Va fi poate mai interesant decît cartoanele cu cifre ale vreunei agenții din City.

— Îmi îngădui să-ți dau răspunsul mîine ? întrebă David.

Se simțea încurcat și totuși fericit. Pe de o parte era mulțumit de întorsătura pe care o lua soarta lui, de munca intelectuală care-l așepta și care-l scotea, pe el și pe Karis, din încurcături bănești. Pe de altă parte nu știa dacă trebuia să primească serviciul, mai înainte de a fi vorbit cu Karis.

Profesorul nu răspunse și îl duse pînă la divan. Îi mai aduse cîteva pături, să-i fie cald.

— Dacă te muți aci să lucrezi cu mine, vezi că un culcuș ai!

— O! exlamă David, să mă mut aici? Nu cred să fie cu putință. Voi bate manuscrisul la mașină, acasă la mine, la Rovedene.

— Nu, nu răspunse profesorul, nu pot să mă despart de manuscrise. Țin prea mult la ele. Dacă vrei să ajuți unui bătrîn să-și isprăvească opera vieții lui întregi, trebuie să-ți schimbi și dumneata viața puțin. Numai aici poți lucra pentru mine. Firește, vei avea timp liber, pe care-l vei folosi cum îți va plăcea. Și mîine dimineața, îmi vei da un răspuns. Acum mă duc să lucrez. Nu te îngriji de mine. Dormi. Noapte bună, David Bright.

Dispăru după paravan și David îl auzi așezîndu-se la masa de scris.

II

David își scoase haina, pantalonii, încălțămintea, apoi se întinse pe sofa, cu genunchii ușor îndoiți într-o parte, căci culcușul era cam scurt. Această împrejurare îi aminti de tatăl său, care socotea culcușul altora o pedeapsă și o calamitate, din care pricină rar pleca de acasă, unde își avea patul lui, de doi metri lungime și un metru jumătate lățime. O vreme David se gîndi la bătrînul vegetarian. Nu mai era mîhnit, pierise spiritul de revoltă împotriva bătrînului. Ba se simți melancolic la gîndul că soarta îi făcea potrivnici în atîtea însemnate împrejurări — și că atît de puțin trebuia ca tatăl și fiul să se înțeleagă.

Privea în tavanul întunecat și i se păru că zăcea într-o prăpastie. Auzea scîrțîitul penei lui Ravelli, auzea tusea lui uscată. Și auzea, în acea tăcere adîncă propria lui ființă: respirația, bătaia inimii. Somnul nu mai venea, deși era obosit frînt.

Cu urechea încordată, i se părea uneori că prindea vîjîitul furtunii de afară, tumultul Oceanului care, atît de aproape

de turn, își trimitea valurile pe plaja nisipoasă, și chiar bătaia ploii în șanțul împrejmuitor.

— Karis, Karis, șopti el.

Cu douăzeci și patru de ore mai înainte fusese atît de aproape de ea și acum era atît de departe, atît de departe! Se întrebă dacă dormea în patul ei din Rovedene sau dacă, privind cu ochi mari în noapte se gîndea la el. Teama că i s-ar putea întîmpla ceva în lipsa lui, îl umplu de ciudate presimțiri. Un glas lăuntric îi spunea să se ferească de profesorul Ravelli. Niciodată, dar niciodată n-a spus ceva cu privire la Karis. Socotea oare iubirea o nerozie?

David cugetă multă vreme: să primească, să nu primească serviciul? Și blestemă soarta care nu-i adusese fericirea fără o porție de amărăciune — și aproape îi păru rău că venise.

La miezul nopții auzi sunînd ceasul de buzunar al profesorului, care exclamase: „ajunge!", împinsese scaunul pe podeaua de cărămidă, care scrîșni. David ținu ochii închiși, astfel că nu putu vedea cînd profesorul îl cercetă printr-o gaură a paravanului, înainte de a se retrage în colțul lui. Îl auzi apoi șoptind: „nisi vir, nisi pecunia, nisi faudibus. Gloria în excelsis Deo et in terra pax hominibus bonae voluntatis". În curînd bătrînul începu să sforăie și David care aținise și el pe sofa,

Dimineața senină, frumoasă, învioră lumea. Profesorul era la masa de lucru, cu mult înainte ca David să fi deschis ochii, și cînd îi deschise era încă destul de devreme. Profesorul îl auzi strănutînd și strigă, fără să se ridice de la masa de scris:

— Bună dimineața, David Bright. Vezi că alături de ușă, e o mică cameră de toaletă.

Mai tîrziu, profesorul îl trimise pe terasa turnului, să ia puțin aer curat. David îi urmă sfatul. O adiere proaspătă îi îmbujoră obrajii. Privi îndelung zarea verde a mării, care-l ademenea și atrăgea ca o taină. De partea cealaltă, David zări pămîntul și ogoarele scumpei lui patrii, pe care pășteau cele mai bune oi ale Angliei. Un camion cu cărbuni tras de doi cai puternici, se îndrepta spre Folkestone.

Profesorul Ravelli se urcă și el pe terasă.

— Peste cîteva zile, zise, voi avea o mașină de scris. Te-ai gîndit la propunerea mea?

David privea țintă la turnul din față, apoi începu să caute de-a lungul zării un punct de care să-și poată prinde gîndurile, îndoiala, temerile.

— Trebuie să te hotărăști acum, înainte de plecare! zise Ravelli sever.

— Nu s-ar putea să vorbesc întîi cu Karis? Poate voi găsi în apropiere o cămăruță...

— Un om care nu e în stare să se hotărască singur, nu e om, zise aspru profesorul Ravelli. (Și adăugă împăciuitor.) Dacă propunerea mea nu-ți place, voi fi cel din urmă care aș putea să te silesc. Și venind aici, ești absolut liber. (Ochii îl cercetau pe David cu o forță de neînlăturat). Să te aștept?

David șovăi o clipă. Apoi respiră adînc și zise:

— Da, voi veni să lucrez la dumneata, și-ți mulțumesc din toată inima.

— Perfect! răspunse savantul. Și acum să mergem să și mîncăm ceva. A venit și madam Flint.

III

Cînd se înapoie la Rovedene, David nu o găsi pe Karis nicăieri. Bătu la ușa ei, intră în dormitor, nimeni. O căută în toată casa, în grădină, pe cîmp — în zadar. Lipsa ei, îl umplu de frică. Urcă iar în fugă în camera Karisei și de data aceasta văzu un plic pe masă. Era scrisoarea lui, prinsă cu un ac.

Pe seară David nu mai avea nici o nădejde s-o găsească pe Karis prin vecini și se întoarse obosit, supărat. Veni noaptea, dar nu și Karis. Așteptă pînă la miezul nopții, apoi împinse zăvorul și se duse în camera lui. Aproape toată noaptea rămase în pat, cu ochii deschiși. Îl chinuiră năluciri odioase și-și bătu capul în zadar să afle pricina pentru care dispăruse Karis. Și se întreba mereu: „am supărat-o?“

Mai trecu o zi. Și o noapte. Istovit de nesomn, David deveni nervos și spaima lui crescîndă îl ducea în pragul nebuniei. Apoi fu cuprins de o furie neagră. Unde s-o fi dus?

A doua zi, tîrziu după amiază veni și ea, cu Bibi ca un copil pe brațul drept, în mîna stîngă ducînd o geantă elegantă, din piele de șarpe. David în loc să-i iasă înainte se ascunse. Karis intră în casă, văzu pălăria lui în cuier și se duse drept în camera ei. Mai bine de un ceas o așteptă să

coboare la el. Apoi, nemaifiind în stare să-și stăpînească nerăbdarea, fugise sus și intră fără să bată la ușă. Karis în pat, fuma.

Văzu fața lui palidă, ochii adînci, scăpărători, toată teama lui ucigătoare și Karis surîse.

— Karis, exclamă, el unde ai fost ? Dacă ai ști cît m-am chinuit în lipsa ta.

— Tu ai plecat întîi, răspunse ea.

— Da, dar am lăsat o scrisoare, o lămurire. Dar crede-mă e de neiertat ce ai făcut.

— Mă vei ierta totuși, răspunse ea rece. Cum să fac să-mi ierți foarte multe lucruri, dacă va fi să ne înțelegem ?

— De ce ai plecat ? Unde ai fost ? șopti David și se așeză la picioarele patului.

Karis puse țigarea de-o parte și încrucișă brațele pe piept. O clipă se uită la profilul ascuțit al lui David.

— Ce te-a făcut să pleci așa deodată la acel profesor și să mă lași aici singură ?

— Crezi poate că n-aveam destule motive ? Nu-ți dai seama că trebuie să fac ceva, ca să putem trăi ? Altfel unde vom ajunge ?

Karis nu se îngrijea cîtuși de puțin de viitor. Simțea o antipatie tainică față de profesorul Ravelli, al cărui nume o izbi neplăcut. Felul cum vorbise David de salvatorul și prietenul lui, trezi numaidecît gelozia Karisei.

— Unde ai fost ? întrebă iar David, aproape cu disperare.

O clipă i se păru Karisei că David nu era al ei, ci al unei lumi străine.

— Eu ? făcu ea. Am fost la Hazelbury, să respir puțin aer de mare.

— Ai lipsit două nopți. Eu am lipsit numai una, și pentru că nu se putea altfel.

— N-am putut să stau singură. Mi-a fost imposibil. Frigul, ploaia, vîntul... N-am putut. Mă simt ca o convalescentă, după o boală lungă și grea. Nu pot sta singură, nu pot !

— O, Karis ! exclamă David. Cît mă dor cuvintele tale.

— De ce, David ! zise, apucîndu-i brațul. Nu te bucură să simți cît de mult atîrn cu toată ființa mea de tine ? De ce ești atît de tulburat ? N-am făcut nimic rău. David, îți jur. Am stat la un hotel mic, lîngă țărm. Mai tot timpul am citit și am văzut un film groaznic. Pe urmă am vîndut ultimul meu

inel, ca să pot plăti chiria, — sînt acolo, în geantă, banii.

Trase brațul lui spre ea și-și puse obrazul pe mînă, în vreme ce ochii albaștri i se umpleau de lacrimi.

— Tot ce fac, fac pentru tine, zise. O, David, te rog, te implor să rămîi cu mine mereu. Să nu mă mai lași niciodată, niciodată.

Apoi ridicînd ochii spre el :

— Făgăduiește-mi că nu mă mai lași niciodată. David nu răspunse și ea îl privi cu ochi bănuitori. După oarecare șovăire el îi povesti tot ce făcuse cu prilejul vizitei lui la profesorul Ravelli, în turn — și propunerea profesorului.

— Știam ! exclamă ea, după ce David terminase de istorisit. Știam că acest profesor te va despărți de mine, știam ! Așa prietenie înțeleg și eu : ici pe unul ca să lași pe altul !

— Vrea să-mi fie prieten, deși familia m-a părăsit. Pricepe atît de bine situația noastră, că ține morțiș să-mi plătească cinci lire pe săptămînă. Nu ți se pare un om de caracter, un om de inimă ?

— Da, răspunse Karis, sînt gata să cred tot ce spui, dar de ce vrea să te ducă la el ? Să trăiești despărțit de mine ? O, David, asta e mai rău decît tot ce mi-aș fi închipuit. Cu cîtă grijă ne-am alcătuit viața împreună, și acum drumurile noastre se despart !

— Nu, nu ! strigă David. Mergem tot împreună, amîndoi ! Din zi în zi văd mai limpede că trebuie să muncesc, spre a ne asigura viitorul. Dacă primesc oferta profesorului, pot arăta a lor mei că purtarea lor este într-adevăr greșită. Și vreau să-ți dovedesc, Karis, că nu cu jumătate de inimă duc această viață alături de tine, împotriva moralei obișnuite. Chiar dacă n-ar fi tocmai plăcut la început, cu vremea totul se va rezolva și atunci ca un om liber voi putea veni la tine și voi fi îndreptățit să-ți pun o mare și gravă întrebare.

— Ce, ce ? întrebă ea repede.

— Acum nu-ți pot spune, răspunse el, roșind. Dar la timpul potrivit vei auzi întrebarea mea și știu că-mi vei răspunde „da".

Karis făcu un pas înapoi, își trase genunchii pe care-i cuprinsese în brațe :

— Căsătorie ?

David văzu privirea ei ascuțită, aspră asupra lui și cînd fata întoarse capul, i se păru că și cerceii îl priveau la fel, ca alți ochi. El nu răspunse, dar Karis știa că ghicise.

Multe lucruri i se limpeziră fetei deodată. Cu toate eforturile ei de a-l smulge din unele prejudecăți — el rămînea la aceleași principii caste, aproape caraghioase. Ea tăcu, îl privi atent, în vreme ce el se juca încet cu șuvițele acoperămîntului albastru. Știa că urăște această clipă, care demonstra atît de crud deosebirea adîncă a firii lor.

„Dacă aș fi sănătoasă, gîndi ea privind țintă înainte, i-aș arăta acum pe loc, ce înseamnă căsătorie. Aici pe loc i-aș spulbera iluziile, și aș face din el un bărbat — de-ar fi să nu mă mai iubească".

— Vrei să fii atît de bun să mă lași o clipă singură? îl rugă ea pe David cu glas stins. Du-te jos, vin și eu îndată, să mai vorbim de propunerea profesorului. Cred că nu te vei supăra dacă voi avea și eu un cuvînt de spus.

— Dimpotrivă, doresc să discut cu tine foarte amănunțit, răspunse David și plecă luînd cu sine pe Bibi, care-i sărise în spate pe neașteptate.

Aprinse focul în camera de mijloc și așteptă. Ceva mai tîrziu se ivi Helen și se bucură mult aflînd că „misis Lopinowa" se întorsese de la Hazelbury. Puse masa și David o privi cu luare aminte, cum își îndeplinea micul ei serviciu. Asemenea acestei fete dorea el să fie: „un copil, pe care îl așteaptă tinerețea.

Începu să se întunece cînd coborî și Karis. Spuse Helenei să pună căldarea pe foc și să plece acasă. Se duse în fața focului, să se încălzească. O trecu un fior.

— Și acum, după ce ai primit propunerea profesorului, eu ce mă fac?

— Aș vrea să-l cunoști, răspunse David. Dacă l-ai vedea, l-ai înțelege.

— Pare că te-a fermecat! zise ea cu ironie.

— Are 67 de ani, Karis, și lucrează în fiecare zi pînă la miezul nopții. Eu ce fac? Umblu încoace și încolo. Am ajuns să mă disprețuiesc...

— Ți-ai mai schimbat părerile, văd. Unde e fermitatea ta de odinioară, hotărît cum erai să nu te clintești, să lași să treacă peste tine blestematele forțe ale distrugerii, care mișcă Universul....

— Pentru tine fac toate astea, Karis! răspunse David. Sînt răspunzător acum. Căci *eu* te-am adus aici, în acest fel de viață.

— Tu? Nu. Așa a fost să fie. Și m-am împăcat foarte bine cu această situație. Așa că nu-ți mai face nici o grijă. Du-te la profesorul Ravelli și lucrează în pace pentru el.

Se așezară la masă. Tăcere lungă. Deodată Karis zise cu glas schimbat:

— David, pe Dora Norman ai cunoscut-o foarte bine, nu?

— De ce mă întrebi? zise David speriat și se ridică. Karis fărămiță o bucățică de pîine între degete.

— M-am gîndit azi la ea. La Hazelbury am văzut o femeie, ce-i semăna, după cum o descriai.

— Și ai vorbit cu ea?

— Nu. De ce? întrebă Karis, zărind roșeața care se urcase în obrajii lui David. Nu ți-ar fi plăcut dacă aș fi vorbit cu ea?

— Nu, zise David, umblînd încoace și încolo.

— Ai cunoscut-o foarte bine? Mai întrebă o dată Karis.

— Abia, abia... Nu pot spune că am cunoscut-o foarte bine.

— David, nu mi-ai povestit tot despre Dora Norman. Cred că e ceva ce nu vrei să-mi spui.

David se așeză iar și luă amîndouă mîinile Karisei peste masă.

— Ți-aș fi spus demult, zise încurcat, dar mă temeam că nu era frumos față de Dora.

— Da, și anume ce? întrebă Karis, aplecîndu-se. Ce?

— Într-o noapte m-am pomenit cu ea în camera mea, și m-a luat la ea, pentru că un băiat, anume Jack, care o iubea aruncase cu o piatră în geam...

— Da, și? Era noaptea tîrziu? Ea era îmbrăcată?

— Nu... da, avea pe ea cămașa de noapte. Am crezut de datoria mea să mă duc să văd ce s-a întîmplat. Ea încuie ușa, apoi... apoi mi-a făcut o scenă, a plîns și...

— Și tu ai..., întrebă Karis, dar David dădu din cap.

— Îți jur că am fost în camera ei fără voia mea. Și am ieșit numaidecît de acolo.

— Ai iubit-o pe Dora?

— Nu.

Karis continuă să mănînce. Era dezamăgită ; sperase mai mult. Aștepta să-l audă mărturisindu-și păcatele. Dar el nu putea destăinui nimic.

— Te rog să mă ierți că te-am întrebat, zise Karis.

— Mă crezi pe cuvînt, așa e Karis ?

— Firește, răspunse ea cu un surîs. Și altceva nu-mi mai ascunzi nimic ?

— Nimic. Karis, zise David, oftînd adînc că-și luase această piatră de pe inimă.

Peste două zile, David plecă dis de dimineață, luînd cu sine numai lucrurile strict necesare, temîndu-se ca un pachet mai mare să nu trezească bănuiala că pleca pentru vreme îndelungată. Își programase timpul, ca să poată veni la Karis de două ori pe săptămînă. Miercuri și sîmbăta, să doarmă la mijlocul săptămînii o dată, la sfîrșitul ei, de două ori în Rovedene.

IV

Cînd își începu activitatea în turnul de la țărmul mării, David avu aceeași impresie ca în prima zi de lucru în biroul din City sau în prima zi de școală. Viața i se păru asemenea unui alfabet, fiecare literă un fragment de viață. Simțea totuși că el rămînea pururi la litera A.

Savantul îi arătă un sertar plin cu manuscrise : Tratate amănunțite asupra unor probleme științifice și a unor noi descoperiri. Îi sfătui pe David să înceapă cu copierea „Transformărilor electro-dinamice“ și a „Noii teorii asupra problemei termodinamice“.

— După ce vei termina aceste două lucrări, zise profesorul, va trebui să le recitesc, să le corectez și să le pun în concordanță cu teoria relativității speciale a lui Einstein.

David suspină. „Să-ți spun ce simt eu. Sînt asemenea acelui măgăruș cu o povară uriașă pe care l-am văzut în Elveția, silit să urce pe o potecă și să treacă muntele“.

— Foarte bine, răspunse profesorul Ravelli ,vei urca și dumneata muntele înalt al științei. Nu uita că nici eu n-am venit pe lume prea învățat.

În prima zi, David scrisese cu chiu cu vai, o singură pagină. Își ceru iertare că toată străduința lui nu dăduse un rezultat mai bun. Profesorul răspunse voios — E destul de bine !

Apoi îl invită pe David să facă împreună o plimbare. Și umblară printre dune. Marea se trăsese mult înapoi, lăsînd în urmă kilometri de nisip.

David întrebă pe profesor dacă toată viața nu făcuse decît să studieze.

— Cînd eram de vîrsta dumitale, răspunse Ravelli, mă aflam într-un seminar al părinților iezuiți. Loc foarte frumos, în piscul unui munte albastru din Toscana. Uneori priveam îndelung la acel peisaj de Rafael și simțeam că spiritului meu îi cresc aripi. Studiam cu mult zel — dar, ah, mintea mea nu voia să creadă în anumite lucruri, își dobîndi neatîrnarea luptînd, se desprinse de mediu. Și astfel am ajuns la convingerea că adevărul și știința sînt temeiurile progresului, a acelui progres către care tinde pînă la urmă orice spirit uman. Și orice ar face, orice ar gîndi, orice ar crede omul, întotdeauna se va supune unei idei, unei idei omenești. Dar prin toată lumea asta, prin marea pe care o vedem, prin acest cer, prin tot, pulsează o idee mai înaltă. Ideea unui mare artist. Și știința a descoperit cea mai mare din operele de artă : structura Universului...

A doua zi cînd David se trezi, profesorul era la masa de lucru, după care se plimbase singur și luase gustarea de dimineață. David se îmbrăcă repede și se duse în acea parte a turnului unde madam Flint spăla de zor tacîmurile domnului profesor. Aruncă lui David o privire supărată — era ora nouă trecut și voia să se ducă repede acasă, la copiii ei. Cum nu era lapte destul, David trebui să se mulțumească numai cu un pahar de ceai, pe care-l luă cu sine la mașina de scris. Apoi începu să lucreze de zor și nu se opri decît atunci cînd profesorul ocolind stîlpul de piatră, veni spre el și-i zise :

— Bună dimineața, domnule Bright. Dar ai lucrat nu glumă ! Patru pagini ! Strașnic ! Să mergem la Littlestone, să dejunăm. Fac drumul pînă acolo pe jos, ca să mai prind poftă de mîncare. Iar la înapoiere, de asemenea, ajută la mistuire.

Pe la trei s-au întors, și David se apucă iar de lucru. Pe seară a trebuit să-l deranjeze pe profesor din pricina unui cuvînt pe care nu-l înțelegea. Profesorul, adîncit într-o lectură,

îi arătă un șir de volume ale unei enciclopedii pe raft și zise fără să ridice capul :

— Vezi acolo, sus.

David își ceru scuze și hotărî să nu-l mai tulbure.

Pe seară se plimbară iar printre dune, pe plajă, unde găsiseră urmele pașilor din ajun.

V

Cu puțin înaintea Crăciunului, Mary plecă de la Aldershaw la Londra, unde John se dusese mai înainte. În casa din Upper Brook Street Mary se simți ceva mai fericită. Avea un cerc de prietene agreabile, care se adunau în salonul ei. Nu aveau poate inteligența și finețea atît de prețuite în cercurile înalte din Londra, nu-și făceau buzele și sprîncenele, dar așa cum erau, îi plăceau lui Mary. Talentul ei de a se înconjura cu femei absolut neînsemnate îl indigna pe John. O vreme le suportă, apoi o rupse la fugă. Era sătul pînă peste cap de literatura zilei, de știința creștină, de ocrotirea animalelor, de teozofie și puericultură.

Cu forța năvalnică a temperamentului său, se ocupă de alegerile din districtul Hazelbury, fiind candidatul coaliției, Prietenii îl sfătuiau să nu-și piardă vremea făcînd curte alegătorilor, dar John știa din experiență că un optimism exagerat putea ruina cele mai bune șanse. Căci putea ieși candidatul liberal independent sau al partidului muncitoresc. „Cu mine însă vor avea de furcă — și dacă voi cîștiga, să recunoască înfrîngerea pe față". Nobilul Comandor John Grevil era puțin cunoscut în Hazellbury, dar găsi mijlocul să facă să se vorbească de el.

În orașul foarte populat de la țărmul mării se afla un spital de copii care din vremea Reginei Elisabeta servea celor mici și sărmani. De multă vreme făcea spitalul cele mai mari sforțări ca să iasă din noianul de datorii, care tot creșteau. Îndată după război, situația financiară precară, devenise catastrofală. Apelurile rămaseră fără rezultat, căci oamenii erau sătui de astfel de apeluri.

Se întîmplă că Dicky Wilcox făcuse o investiție în industria petroliferă pe seama lui John, și din vînzarea imediată

a acțiunilor rezultase un cîștig de vreo cinci mii de lire. Completă și iscăli un cec de patru mii de lire pe care-l trimise cu o caldă scrisoare președintelui spitalului de copii sărmani, care era în același timp primarul orașului Hazelbury. Propuse deschiderea unei liste de subscripție și o numi și pe Mary secretara onorifică a noului fond. John primi numeroase scrisori de felicitare, iar ziarele locale vorbiră de fapta lui pe toate coloanele. Ba și ziarele londoneze aminteau actul lui de generozitate. Se deschise lista de subscripție, iar Mary deveni secretară onorifică.

În adîncul inimii ei, Mary se preocupa foarte puțin de străduințele lui John pentru dobîndirea unui loc în parlament. Politica n-o interesase niciodată și numai pentru că-și vedea soțul atît de neliniștit, dorea să cîștige. Mary simțea că viața ei devenise un haos absurd. Avea un soț în care nu mai credea, un frate care i se ascundea, și toate aceste dezamăgiri o năpădiseră într-o vreme cînd inima ei dornică de iubire avea nevoie mai multă de pace și liniște. Și totuși nu încetă o clipă de a-și iubi soțul și fratele, hotărîtă să suporte eroic, orice suferințe i-ar pricinui. Se gîndea mereu la copilul pe care-l va avea. Lui trebuia să-i dăruiască mama toată iubirea — o iubire care va fi împărtășită, desigur, în întregime de data aceasta.

La începutul anului veni o scrisoare din partea profesorului Ravelli. De cîteva luni purta o corespondență regulată cu prietenul lui David. Scrisoarea cuprindea lucruri care o interesară foarte mult. Mary citi rîndurile profesorului în budoar, de cîteva ori, surîse pierdut, privi scrisoarea ca și cum vedea în țesătura ei desfășurîndu-se viața fratelui ei. Apoi ascunse scrisoarea, chemă slujnica și întrebă dacă domnul căpitan mai era în camera lui. Fata răspunse că domnul lăsase vorbă unde se dusese : în Bond Street.

Mary știa că aici John urma un curs de oratorie, și rugă slujnica să-l cheme la telefon, căci dorea să fie soțul la ora ceaiului acasă. Știa că el va găsi o scuză oarecare, dacă ea nu va cere cu energie să vină. Telefonul sună. Mary se lăsă pe o sofa, luă receptorul :

— John, iartă-mă că te deranjez. Ai mult de lucru azi după amiază ?

Firește că e ocupat, foarte ocupat ! fu răspunsul.

— Știu că diseară ai o întîlnire, urmă Mary... și că mîine ai treabă în circumscripția electorală... dar azi trebuie să te văd neapărat.

John răspunse că avînd o importantă afacere trebuie să ia dejunul în oraș.

— Mi-ar face plăcere să iei azi după amiază ceaiul la mine... E vorba de David.

— Da ? Totuși...

— *Trebuie* să te văd, stărui Mary cu glas aspru deodată. Te aștept la cinci !

Și atîrnă receptorul, dintr-o mișcare. Știa că John numai atunci îi împlinea dorințele, cînd simțea mînia ei gata să izbucnească.

La ora cinci precis, John era în Upper Brook Street. O sărută pe Mary, întrebînd-o cum se simțea, și ochii lui bahici, focoși, o priviră aproape cu smerenie.

— Ia loc, John, zise Mary. Prea te agiți.

O clipă se uită în focul din cămin, apoi sună după ceai. John scoase o țigară și se trînti într-un fotoliu adînc.

— Ce s-a mai întîmplat cu David ? întrebă. Parcă ne-am hotărît să-l lăsăm puțin în pace, pînă-i va mai veni mintea la cap.

Slujnica aduse ceaiul. Mary destăinui soțului corespondența pe care o dusese cu profesorul Ravelli. John admiră răbdarea soției și cu oarecare neliniște își zise că Mary avea mai multă minte decît își închipuise.

— Citește, te rog, scrisoarea asta, cît torn eu ceaiul, zise soția.

Turnul din Romney

Iubită Doamnă Grevil !

Nu sînt, din nefericire, stăpîn pe orele mele, altfel aș fi primit bucuros, prietenoasa dumitale invitație la Londra. Sînt un sclav, înlănțuit de masa mea de lucru. Numai cîțiva ani mai am, ca să-mi duc opera la capăt, scumpă doamnă. Și o voi duce la capăt ? Fiecare zi îmi spune că mă apropii de poarta neagră prin care toți oamenii trebuie să treacă.

M-am împrietenit și mai mult cu fratele dumitale. Eu îi spun „strengarule“ și el îmi spune „Père“. Știința lui crește văzînd cu ochii și e un secretar cum nu se poate mai harnic.

Pricep, firește, îngrijorarea dumitale, scumpă doamnă. Dar patima tinerească prin care trece David, e un proces natural și trebuie să vă amintesc că natura are întotdeauna nevoie de un anumit timp în desfășurarea proceselor ei. (Vezi tratatul meu : „Progresul tehnic și războiul“, care se află în volumul al doilea pe care vi l-am dăruit anul trecut). Dar o veste bună tot am : David stă cu mine în turn *toată săptămîna*. Pe prietena lui Karis, o vizitează numai sîmbăta și duminica. Și am obținut acest lucru făcînd apel la simțul datoriei, ceea ce e un semn bun pentru viitor.

Profit de ocazie să adaug o mică donație din parte-mi pentru spitalul a cărei secretară onorifică sînteți...

John întrerupse citirea, și întinse scrisoarea către Mary.

— A încăput pe mîini bune, David ! zise. Ce-ți mai faci griji ?

— Nici n-ai citit bine scrisoare, răspunse ea.

— Ba da.

— Și nu ți se pare ciudat că David și-a rărit drumurile la Rovedene ?

— Faptul se datorește numai simțului datoriei față de acel bătrîn, să nu uităm ! zise John. Fac prinsoare că la sfîrșitul săptămînii, e foarte fericit cînd ajunge la ea.

Mary îl privi pe John cu revoltă.

— Așa nu poate să mai meargă ! exclamă ea cu glas ridicat, în vreme ce sîngele îi năvălea în obrajii slăbiți. Nici tata, nici tu nu vă mai ocupați. Dacă n-aș fi corespondat cu profesorul Ravelli, nici unul din voi n-ați fi știut ceva despre David. După voi, putea fi mort, îngropat. Și totuși află John — în David se ascunde ceva care te va uimi odată. Nădăjduiesc numai să-ți ierte cruzimea, indiferența îngrozitoare, egoismul... Atît !

John făcu un gest nerăbdător din mînă, dînd drumul fumului din plămîni...

— N-am nici o grijă, zise, David ar fi în stare să ierte și pe leul care l-ar mînca. E un erou al inimilor femeiești —

n-au decît să se ocupe femeile de el. Ai început bine. Dă-i înainte. Acest profesor va face treabă.

— Atît a stat în puterea mea. Și de rest aș dori să te ocupi tu. Prea ar fi îngrozitor să mai găsim pe acea femeie în Rovedene, cînd ne vom întoarce la Aldershaw.

— Ce dracu să-i fac ? exclamă John enervat.

— S-o luăm cu binișorul, căci e vorba de David.

— Și anume cum ?

— S-o ajutăm să plece din Rovedene. Să se ducă cineva să-i spună că e de datoria ei să se despartă de David, nu numai în folosul lui, dar și al ei.

— O, știu, știu ! bombăni John. Femeile se jertfesc numai-decît, așa e ? (Surîse ironic). Și cine crezi c-ar putea să se ducă să facă treaba asta ?

— Tu, John, zise Mary. Tu ! Să-i oferi ceva bani.

— Oho ! exclamă John. Pentru prostia lui David să mai dau și bani.

— Dacă mă iubești, John, zise Mary, roșind la aceste cuvinte rugătoare. Pentru iubirea pe care ți-o păstrez, pentru viitorul nostru, fă-mi acest lucru. Pentru spitalul copiilor sărmani ai cheltuit patru mii de lire. Aici e vorba numai de cîteva sute. Și voi ști eu să-i scot înapoi, economisind la cheltuielile casei, la toaletele mele. Dar te rog, repede. Cît mai e David la Rovedene. Îți făgăduiesc să nu-ți mai spun un cuvînt de viitorul lui David, numai să-l văd scăpat de acea femeie. Pînă la urmă are și ea nevoie de rochii, de pălării chiar de-ar fi numai pe jumătate atît de frumoasă cît se spune.

John rămase o vreme neclintit, privind pe Mary cu ochi cercetători. Sorbiră amîndoi cîte o gură de ceai. Apoi John zise cu glas încet :

— Așa a fost făcut, tot eu să plătesc păcatele altora. Bine. Să mai încerc o dată. Mîine trebuie să plec la Hazelbury, dar poimîine mă duc să văd ce mai e pe la Aldershaw. Vreau să vînez niște fazani — cu Mac Neill — i-am făgăduit mai demult. Și pe seară am să trec pe la isteața pisicuță a lui David. O să iau cu mine carnetul de cecuri, să vedem dacă ideea ta va prinde.

Mary îi aruncă o privire recunoscătoare.

VI

Se lăsă un ger aspru. Cărarea din spatele satului Rovedene, odinioară umbrită de un frunziș bogat, era acum acoperită de ramuri uscate și de buruieni. Seara cădea repede. Abia cîteva minute mai luciră dungile roșiatice ale apusului, în cerul aproape arctic. De pretutindeni începură să se ivească luminile caselor, învăluite ziua în ceață.

În clopotnița bisericii din Rovedene, care era de pe vremea Cuceritorului, bătu ora nouă. Un automobil venea repede dinspre Whistle Bridge. La capătul uliței își micșoră viteza, coti într-o ulicioară și opri. John coborî din automobil, și făcu vreo cîțiva pași pe jos. Pășea cu sprinteneala cuiva care urmărea o aventură — între dinți cu o pipă scurtă, fredonînd

Se iviră jaluzelele portocalii de la Island Cottage. Din coșul casei se înălță un fuior subțire de fum. John străbătu grădinița, se opri o clipă în fața casei tăcute și bătu cu pipa în ușă ca să-și scuture scrumul și ca să se anunțe.

Karis deschise imediat. Îl privi pe John fix o clipă și exclamă uimită.

— Helo ! Tu ești ?

— Da, răspunse el liniștit. Vreau să-ți vorbesc.

Karis îl duse în camera din mijloc și îi oferi un scaun lîngă foc.

— Așteaptă puțin, zise. Mă duc pînă sus, să mă aranjez.

John privi în jur, prin norii de fum ai pipei. Băgă de seamă că totul se schimbase. Reviste, ziare se vedeau pretutindeni, pe pian, pe divan, chiar și jos, alături de cămin. Masa era acoperită de cărți, uncle deschise, alături de o tavă pe care se aflau un ceainic, o ceașcă, două cochilii de ouă și o felioară de pîine cu unt, în care rămăseseră urmele dinților ascuțiți ai Karisei. Pe un scaun un pachet deschis, cu țigări scumpe și alături, pe podea, o sticlă de whiski și un sifon. Un pahar umplut pe jumătate era pe marginea căminului de cărămidă — și ochii lui John se fixară pe acest pahar. Avea o figură gînditoare. Băutura îi era cunoscută. Și tocmai acele cîteva picături de whiski cu sifon, păreau a-l irita — căci grăiau o limbă mută și elocventă, îl umpleau cu o vagă neliniște.

Karis se ivi îndată. Se pieptănase, se pudrase, și își pusese pe umeri o eșarfă de mătase. Șchiopătă pînă la un dulap,

scoase un pahar, îl umplu pe jumătate cu whiski și-l oferi lui John. Luă sifonul în mînă și zise :

— Să-mi spui cînd să mă opresc !

— Nu mulțumesc, răspunse John, nu beau.

— Ai să bei, te cunosc.

Și sifonul țîșni de două ori. John privi mîinile-i albe, cu arătătorul îngălbenit de nicotină și îi aruncă o privire ciudată, aproape părintească. Karis luă loc, puse pachetul de țigări pe marginea căminului, ridică paharul și zise :

— Noroc, John. De ce ai renunțat la barbă ? Era frumoasă. Și mie îmi plăcea atît de mult.

Bău. John sorbi și el. Karis se rezemă de speteaza scaunului, întinse picioarele, încălțate în pantofi obișnuiți, purtați.

— La vie est dure et les femmes sont chères, nu. John ? Ce bine arăți ! Aș fi în stare să mă îndrăgostesc iar de tine dacă n-aș iubi pe altul.

Văzu pe John cercetînd camera cu ochii ; probabil se gîndea ce să spună.

— Îmi pare bine, urmă Karis, că te văd în sfîrșit liniștit și cuminte, așa ca să putem sta de vorbă. Căci sîntem doar vechi prieteni, nu ? O ! Ce noroc ai lăsat din mînă, John, că nu m-ai luat de soție. Amîndoi am fi scăpat de o mulțime de neplăceri, noi și.. alții. Citesc cu groază în gazete că ți-ai pus candidatura alături de guvernul de coaliție nu cu partidul muncitoresc. Eu ți-aș fi insuflat mai mult curaj. Un erou ca tine ar fi trebuit să lupte numai pentru oropsiți și asupriți. Oricum, a fost frumos din partea ta că ai dăruit acelui spital cîteva mii de lire ; mă bucur că vor profita niște copii sărmani de pe urma banilor tăi. Îmi plac copiii. O, de-aș avea și eu unul ! Dar eu îl am numai pe Bibi — care e o pacoste. Adineauri a trebuit să-i dau o lingură de whisky și să-l vîr în pat numaidecît — a răcit la piept.

Se uită țintă în foc, apoi se uită spre John. Lumina din cămin juca pe bărbia, pe obrajii ei, dîndu-i o stranie înfățișare. „Parcă a mai îmbătrînit", gîndi John.

— Și acum, zise Karis, vrei să fii atît de bun să-mi spui ce te aduce astă seară la mine ?

John trase scaunul mai aproape ca să-i apuce amîndouă mîinile.

— Îmi pare bine că te găsesc veselă. Vreau să-ți vorbesc deschis. Căci — nu-i așa ? de ce să nu privim lucrurile drept în față ? Dacă ai fi sinceră, ar trebui să recunoști că idila asta a ta, aici la țară, a dat faliment. Și David a început s-o simtă. Oricum nu-i vine prea greu să-și petreacă zilele aiurea.

Karis își desprinse binișor mîinile și răspunse :

— E aici în fiecare sîmbătă.

— Se simte obligat. Dacă te-ar iubi încă, nu cred să poată rămîne atîta vreme departe de tine.

— Dar bine-l mai cunoști ! zise Karis cu dispreț. Dacă v-ați fi purtat cu el mai frumos și nu l-ați fi obligat să fugă de voi, n-ar fi fost silit azi să lucreze pe cinci lire pe săptămînă. Fii sigur că dacă aș putea dansa iar și afurisitul ăsta de picior s-ar însănătoși — nici o secundă n-aș mai suferi umilirile pe care mi le pregătești. Ne-am elibera, eu și David și am începe o viață nouă. Nu o viață de țară într-o casă aproape părăsită, departe de tot ce e interesant pe lume și unde spiritul ruginește, ci o viață în focul neastîmpărat al lumii !

După o scurtă pauză, John îi luă iar mîinile.

— Foarte bine, zise el cu glas ușor înăbușit. Și acum dă-mi voie să-ți vorbesc ca un vechi prieten. Să presupunem, că David te iubește încă nespus de mult. Știe de legătura noastră de odinioară ?

— Nu, și nu trebuie să afle niciodată, zise Karis privindu-l aspru. Îmi făgăduiești asta, nu, John ?

— Așa ceva nu făgăduiesc. Într-o zi *va trebui* să afle !

— I se va sfîșia inima de durere.

— Se înțelege, zise John cu voce ridicată. Dar să nu crezi că sînt un om crud. Vreau să te cruț pe tine. Mai bine o despărțire curată, limpede între voi — ca evenimentul să nu se întîmple. Cine știe ce ar mai decurge de aici ! Numai așa poți dovedi că-l iubești pe David, părăsindu-l. Ascultă-mă bine. Îți dau o mie de lire, să pleci în America.

— O mie ! exclamă ea, sărind de pe scaun. Acum cîteva luni erau două mii. Să mă fi uzat oare de atunci aît de mult ?

Se uită în oglindă.

— Fie ! Două mii, zise John. Dar vei semna un act la avocatul meu din Londra prin care te obligi să pleci în America și să rămîi acolo. La semnarea contractului primești două

sute de lire și un bilet de clasa întîi. Opt sute de lire primești cînd te urci pe vapor și restul îl vei găsi la o bancă din New-York.

— Ce calcul precis ! Hai, mai ia un whisky. Sau ești grăbit ? Cred că soția nu te va întreba unde ai fost.

— Soția mea e la Londra și știe că sînt aici. Știe și de ce sînt aici.

— O, sfintele astea ! O virtuoasele ! Dumnezeule ! De mirare că nu cere să mă trimiți în Siberia !

— E vorba deci, urmă John cu glas potolit, rece, dacă vrei numai să rănești sau să sfîșii de tot inima lui David. Fă cum crezi, după iubirea pe care o ai. Și ca să fiu cinstit, îți mărturisesc că mie personal mi-e perfect egal ce cale vei alege — căci nu mă tem de nimic.

— Ce nerozie ! făcu ea violent. Te gîndești în fond numai la tine. Dar îl voi ține pe David lîngă mine, cît timp mă va iubi. Fără el viața mea nu are nici un rost. Sînt roaba lui cu trup și suflet — cît va voi. (Apoi după o secundă, urmă :) Vrei să mă trimiți în țara zgîrie norilor și ai fi foarte fericit dacă aș cădea de la fereastra etajului șaizeci și mi-aș frînge gîtul de caldarîm, nu-i așa ? Dar nici prin gînd nu-mi trece ! Așa că să nu mai vorbim de asta.

— Mai e cazul cînd David ar înceta de a te mai iubi... Și atunci ce s-ar întîmpla ?

Karis luă paharul gol de pe masă, îl răsuci de cîteva ori între degetele nervoase și îl aruncă de cărămizile căminului.

— Asta s-ar întîmpla ! zise.

John se ridică și-și luă pălăria.

— Te rog să te gîndești bine la propunerea mea, zise John, cîntărindu-și fiecare cuvînt. Îmi poți scrie oricînd.

Karis se întoarse încet, aproape ca o păpușă, pînă ce spatele îi veni în bătaia focului din cămin.

— Ar trebui să te urăsc, zise ea cu mîhnire, palidă ca hîrtia, cu lacrimi în glas. Dar nu pot. Mă voi gîndi la propunerea ta. Am nevoie de timp, de timp mult însă, dragă John. E vorba de sîngele cuiva, care trebuie jertfit.

— Noapte bună, zise John, și plecă.

Mai tîrziu, după ce Karis încuie ușa și se urcă în camera ei, îl găsi pe Bibi pe masa de toaletă, privindu-se în oglindă. Îl dădu jos, și-l bătu cu o perie.

— Nu ți-am spus să nu te dai jos din pat ? Nu ți-am spus?

— O suferință, o nebunie viața asta ! șopti Karis, în vreme ce-și scotea pantofii și-i arunca într-o parte cu ciudă.

Și începu să se gîndească la viitor. De cîte ori luase hotărîrea, în tăcere și singurătatea acestei case, să se spovedească lui David ? S-o facă acum, cînd va veni... ?

— Poate acum... Poate acum... gîndi ea.

Dar știa că n-o va face.

VII

Vremea se schimbă. Deveni uscată. Cerul, albastru ca ochii lui Karis. De pe Riviera, din Elveția, din Italia, din Sicilia și Africa, oamenii scriau familiilor din Anglia despre soarele minunat de acolo, spre a primi cu întoarcerea curierului răspunsul triumfător că în Anglia vremea e tot atît de frumoasă.

Într-una din aceste zile frumoase, profesorul Ravelli și David mergeau încet de la Littlestoewe unde dejunaseră spre turnul lor, discutînd tot felul de probleme.

Drumul trecea pe lîngă o arenă, unde priviră o clipă un joc de golf.

David nu-și dădea bine seama dacă era fericit. Profesorul avea o ciudată înrîurire asupra lui. Mereu se uita la acest om tăcut care trăia departe de restul omenirii, îngropat între ziduri groase, înaintînd pe strîmta cărare a științei, posedat aproape fanatic de această singură idee : să caute adevărul, să-l găsească. David nu era numai secretarul bătrînului său prieten ; era aproape fără voia lui, discipol. Dacă ar fi fost pus sub un microscop al spiritului s-ar fi văzut poate semnele mentalității savantului, precum se recunoaște cu ochiul liber urma degetelor sculptorului pe lutul modelat. David lucra sîrguincios și încordat pentru Père. Își cîștiga într-adevăr cele cinci lire pe săptămînă, căci după ce bătea ore întregi la mașină, urmau discuții asupra temelor științifice, care se transformau uneori în adevărate prelegeri.

David intră cu tot sufletul în aceste studii noi. Se simțea foarte îndatorat bătrînului savant și ca un semn de recunoștință, renunțase să se mai ducă miercuri la Rovedene. Sacrificiul era mare, mult mai mare decît își închipuia profesorul.

— Père, zise David cu voce caldă, după ce merseseră o vreme în tăcere, mă întreb adesea dacă nu cumva voi vedea în curînd pe sora mea și pe tata. De mic am uneori astfel de presimțiri. Nu crezi că sînt destul de emancipat — vreau să spun că sînt destul de serios, ca să pot să apar înaintea lor ? N-ai putea face ceva în acest sens, Père ?

— Ce anume ? întrebă savantul.

— Să spunem... să scrii tatei ceva... și să pomenești și de mine. Asta ar face să...

Nu termină fraza, întoarse capul și respiră adînc.

Père mîrîi ca de obicei.

— Nu cred că se cade să intru mai adînc în afacerile dumneavoastră familiare. Cînd eram de vîrsta dumitale, mă descurcam singur .Și am să-ți dau acest sfat : sau să renunți la viața mediocră și să te închini unui țel înalt, științei bunăoară, marilor probleme ale lumii — sau să te întorci la nivelul oamenilor obișnuiți, să iubești, să te căsătorești, să întemeiezi o familie, să joci golf, să lucrezi la nevoie, să cugeți cu jumătate de minte, îngropînd în fundul pămîntului marile asipratii. Nu există drum de mijloc. Ți-am mai spus.

— Nu-i pot părăsi pe cei pe care-i iubesc, răspunse David.

Père atinse cu mîna umărul discipolului.

— Nimeni nu-ți cere asta, dragul meu.

Pînă la turn, rămase profesorul cu ochii în jos, spre iarba de la picioare. Propriile-i gînduri îl uimeau prin greaua, adînca lor melancolie. Ce n-ar fi dat să fie iar tînăr ? Mai avea cîțiva ani. Pe cînd viața lui David abia începea. I se părea acum o foarte ingrată sarcină, să născocească idei creatoare pentru folosul altora, să rezolve probleme, pentru alții. Scrisese atîtea volume științifice, dar ce sens aveau toate acele mii de rînduri scrise cu înfrigurare, alături de cuvintele întipărite pe fruntea lui zbîrcită : *Bătrînețe, Moarte ?*

Da, să fii tînăr, tînăr ca David ! De ce luase pe acest tînăr cu el în turn ? Spre a-l feri de furtunile năprasnice ale lumii, ca pe o plantă firavă ? Ținea la acest băiat cuminte și fin, din ziua cînd îl scosese din nămolul lacului. Dar pentru cine-l scăpase de la moarte ? Pentru familia lui, sau pentru acea rusoaică din Rovedene ? Respiră adînc și fără voie, iuți pașii. Nu-și dădea bine seama de ce-l privea atît de mult viața lui David ; dar hotărî, cît mai era timp, să se ocupe de

educația lui David, să-l familiarizeze cu tehnica preocupărilor lui. Poate că discipolul de azi, va fi maestrul de mîine.

Sîmbătă, David fu cuprins de neliniște. Gîndurile îi zburau înainte, la Rovedene. Profesorul era dezamăgit. Iubirea asta, care-l molipsise pe David ca o boală, îl durea. Pentru el, David era menit unor țeluri mai înalte, decît să umble după poalele unei femei. Aproape fără voia lui se simți trecînd de partea familiei lui David.

Și cu toate stăruințele savantului, în ajunul plecării discipolului, nu-l putu face să renunțe la Rovedene.

— Nici Pére nu mă înțelege, gîndi David pînă la urmă, pregătindu-se de drum.

— Trebuie să pleci neapărat ? îl mai întrebă Ravelli pe platforma de lemn din fața ușii turnului, în timp ce-și lua rămas bun de la David.

— Trebuie ! răspunse David și începu să coboare treptele.

Apoi se depărtă, fără a întoarce capul măcar o dată.

Bătrînul îl privi pe David, apoi spre cer, ca și cum aștepta de sus ajutorul unei mistice mîini ,mai tari ca a sa, care să pună capăt poveștii de dragoste a tînărului său elev.

VIII

Cîteva ore mai tîrziu, cu inima care bătea puternic, David mergea pe ulicioara din Rovedene, atît de cunoscută. Karis îl aștepta în pragul casei, îl trase în hol, puse capul pe pieptul lui și zise tare :

— În sfîrșit, ai venit !

David îi dezmierdă părul de aur și degetele lui alunecară cu o plăcere vie peste cozile netede. Își scoase pălăria și pardesiul, desfăcu în camera lui geamantanul mic și se spălă.

— Aici mă simt și eu acasă, zise Karisei care era alături și se uita. Slavă Domnului că sînt aici !

Karis nu răspunse.

— Ei, și ce-ai făcut toată săptămîna asta ? întrebă David punîndu-și o haină mai veche.

Întrebarea părea convențională și Karis se simți puțin jignită. Totuși surise.

— Am stat și te-am așteptat. Și tu ce ai făcut ?

— Am impresia că n-am făcut nimic. Timpul trece atît de repede în turnul ăla vechi. M-am obișnuit.

— Precum te-ai obișnuit probabil să vii la Rovedene.

— Se poate să spui una ca asta ? exclamă David. Mulțumesc Domnului că timpul trece atît de repede. Cu fiecare zi ne apropiem de împlinirea dorințelor noastre.

— Eu gîndesc altfel, zise Karis amar. Dacă aș fi în locul tău, aș trăi prezentul cît mai mult cu putință și nu m-aș agăța de absurde vise de viitor.

Accentul glasului, amărăciunea cuvintelor, scoaseră pe David din liniștea lui. I se păru deodată că prea o neglijase.

— Știu ce vrei să spui, zise. Dar așteaptă numai încă puțină vreme, Karis... poate numai cîteva săptămîni, și totul se va schimba.

— Da, *dona nobis pacem*. Peste cîteva săptămîni voi fi poate sub pămînt. Aș vrea să fiu atît de optimistă ca tine.

Îl lăsă și se duse în bucătărie să pregătească masa.

David se așeză în camera de zi, care fusese aranjată înaintea sosirii lui. Vedea bine că fata suferea de o stare nervoasă, de o boală sufletească — cum nu se mai întîmplase. Cearcănele vinete din jurul ochilor îi spuneau că tînăra nu se simțea bine și în asemenea împrejurări cădea într-o stranie depresiune sau în accese de furie împotriva ei înseși.

Cînd Karis veni din bucătărie, David o văzu șchiopătînd tare și o întrebă cum îi merge piciorul.

— Vechea poveste ! răspunse ea. Am făcut cîțiva pași de de dans, să mai exersez, și iar mă doare încheietura. M-a cam plictisit toată chestia asta. Într-o bună zi am să pun să-mi taie piciorul, am să-l țin într-o sticlă cu spirt, ca să-l pot blestema în fiecare zi. Aș dori să am ceva, un obiect asupra căruia să-mi descarc furia, fără să-l doară. Pe tine mi-aș descărca necazul, David, dacă nu te-aș iubi atît de mult. Iar iubirea asta pentru tine mă va băga în mormînt. Noapte după noapte stau și mă gîndesc la tine, mi-e dor de tine, în vreme ce tu caști ochii la cine știe ce carte sau asculți cuvintele profesorului care-ți picură în urechi ca un sirop în puding. Infernale seri ! Îmi venea uneori să dau fuga la tine în turn. Dar sînt o lașă. Mi-e o teamă groaznică de oamenii de știință ! Toți sînt bolnavi. Toți sînt dușmani ai artei și ai omenirii.

Dacă mai rămîi mult în acel turn blestemat, într-o bună zi ai să fii și tu un savant. O! Dacă m-aș lua numai după mine, mi-aș face geamantanul, te-aș apuca de mînă și te-aș duce într-altă țară, undeva, unde n-ai mai putea fugi de mine. Și acolo ți-aș preda și puțină filozofie de-a mea. Și ai auzi niște lucruri...

Karis întinse brațele, într-un gest de pasăre care vrea să-și ia zborul.

— Dar ce prostii îndrug eu aici! urmă ea. O! de mi-ar trage cineva o bătaie strașnică! Știu că pe urmă m-aș simți mai bine.

David asculta uimit, uluit, descumpănit aproape. Un fior îl cutremură. Nu spuse un cuvînt și cînd fu poftit la masă, tăcut se duse la locul lui.

Duminică seară se plimbară prin lunca uscată, înghețată, în vreme ce sunau muzical clopotele a două biserici. Karis șchiopăta alături de David, rezemîndu-se într-un baston cu mîner de fildeș. Haina ei roșie speria păsărelele și de departe s-ar fi spus că trecea printre copaci o lumină de lanternă.

Deodată David se opri. Și sub impulsul unui gînd adînc, fără a rosti un cuvînt, trase trupul zvelt al Karisei la sine și o sărută pătimaș. Ea se lipi de el și o clipă rămaseră strîns îmbrățișați. Cînd se desprinseră să pornească mai departe, Karis plîngea: scoase o batistă mică de mătase și-și șterse lacrimile. David văzu cum se silea să-și înăbușe hohotele de plîns și el întoarse capul, ca fata să-și revină. O gheonoaie bătea sec într-un copac.

— Rîde cineva de noi! zise Karis, surîzînd fără voie.

Luă brațul lui David și porniră mai departe.

— Te aștept și luni întregi, David, nu numai cîteva săptămîni, zise Karis mai tîrziu. Nu te îngriji de mine. Și te rog să uiți ce ți-am spus ieri.

Seara, acasă, Karis spuse lui David că o vizitase John.

— Nu știu de ce-ți spun asta, urmă ea cu indiferență, căci n-are nici o însemnătate.

— John? exclamă David, în vreme ce-l treceau fiori calzi și apoi reci. A venit John în vizită la tine? Și pentru ce? Ți-a spus să nu-mi destăinuiești mie nimic?

— O ! Nu ! Mi-a spus că-l trimisese sora ta.

— Dar pentru ce ? exclamă David foarte mirat.

În acea clipă Karis și-ar fi mușcat limba pentru neprevederea cu care destăinuise vizita lui John. Dar o furie se iscă deodată în ea. Simțea că se afla acum la o cotitură a destinului. Obrajii îi ardeau în bătaia lămpii, sprîncenele-i mătăsoase se încruntară, buzele i se încordară.

— Și ce voia John ?

— Nimic, răspunse Karis măsurîndu-și cuvintele. Adică voia ceva. Spunea să mă gîndesc serios la situația noastră, să înțeleg că-ți stric viața — și-mi propuse o afacere : să-mi dea două mii de lire, ca să te las și să plec în America.

— Să mă lași ? repetă David.

— Da.

— Și spunea că l-a trimis Mary ?

— Da, David — dar ce e cu tine ? zise Karis, apucîndu-i deodată brațul.

— Nimic, nimic, răspunse David, retrăgîndu-și brațul. Și ce i-ai răspuns ?

— L-am lăsat să plece, spunîndu-i că voi vedea.

— De ce ?

— Ca să discut cu tine.

— Ce să discuți ? Dar asta e o jignire pe care... Și spunea că Mary l-a...

— M-a lăsat să înțeleg că ea îl rugase să... Pe urmă două mii de lire e o sumă, nu ? Așa că voiam să te întreb, mai înainte de a pleca, de a te lăsa.

— Să mă lași ? întrebă David, ridicîndu-se.

— Da, răspunse Karis surîzînd. Vrei să plec ?

— Dacă dorești, pleacă.

— Nu fi prost, exlamă ea. Cum aș putea să mă gîndesc la așa ceva ?

— Foarte bine, zise David repede. Atunci să nu mai vorbim de asta. Dar știi că-mi place ? De necrezut ! Într-adevăr !

După cîteva cuvinte, se sili să rămînă liniștit. Karis încercă de cîteva ori să reia discuția dar el se feri și ea ajunse la convingerea că David alungase totul din mintea lui.

IX

Cînd David se întoarse iar în turnul cel vechi, se așternu numaidecît pe lucru. Propunerea lui John îi umpluse inima de amărăciune, dar nu putea crede că ideea de a o depărta pe Karis de el venea de la Mary. Dacă ar fi așa, atunci nu mai avea nici un fel de legătură cu familia lui. Simțea că nu putea suferi această jignire, fără a-i spune lui John tot ce gîndea despre el.

Père urmărea pe „ștrengarul" lui cu priviri piezișe. Simțea bine că se petrecuse ceva neobișnuit.

— Ce e, ștrengarule? întrebă pe David. Ai o mutră atît de solemnă... Ce s-a întîmplat? Hai, vino, spovedește-te.

Dar David nu se spovedi, ci spuse deschis că nu putea destăinui nimănui ce se întîmplase, cerînd să fie iertat.

Profesorul Ravelli se simți adînc jignit de această lipsă de încredere. Era tot prietenos, cordial, dar în sine simțea o furie care creștea.

În acest timp David refuză orice hrană, ca o mică fiară bolnavă. Nopțile erau îngrozitoare. Se trase la față și îngălbeni.

— David Bright, zise profesorul blînd, nu-ți pierde firea. Lasă-ți de o parte egoismul, de-ar fi ca ceilalți să-și atingă ținta. Fă marea jertfă, jertfește trupul și va răsări pentru tine soarele unei alte vieți.

Aceste cuvinte n-avură nici o înrîurire. Dacă Père ar fi întrebat cu blîndețe și luare-aminte de Karis, atunci ar fi fost altfel. Dar nu putea întreba, căci tocmai din pricina Karisei era atît de furios.

Într-o bună zi hotărî să pună capăt legăturii lui David cu rusoaica, într-un chip neașteptat. Gîndea să-i întindă tînărului o cursă. Să-i spună că va pleca pentru cîteva zile la Londra, și să plece într-adevăr. David — gîndea savantul — va pleca și el numaidecît la Rovedene. Ravelli s-ar întoarce de grabă în vechiul turn, ar descoperi lipsa lui David și la înapoiere l-ar certa, și i-ar cere ca cel puțin o lună să nu se mai ducă la Island Cottage.

Așadar într-o miercuri, profesorul Ravelli își făcu geamantanul și-i spuse lui David că se ducea la Londra, de unde nu se va înapoia decît pe sîmbătă. Și adăugă apoi că David lucrînd, nu se va simți prea singur.

Cîteva ore mai tîrziu, David se urcă într-o mașină la Dymchurch, care-l duse la Folkestone ; de aici luă acceleratul de seară pentru Londra. Trenul alerga în noapte cu viteză și David privea nerăbdător pe fereastră la peisajul întunecat, la luminile care fugeau înapoi.

Ajungînd la Londra, își încheie pardesiul pînă la gît și se pierdu în mulțimea care părea ca un balaur prin ceața grea, uniformă, incoloră.

Cîn zări luminile de la ferestrele din față ale locuinței lui John, scoase o exclamație, fără voie. Gîndul la înstrăinarea de Mary îi strînse inima cu durere. „De ce ? De ce ?“ se întrebă. Și totul i se păru o nebunie.

Sună. Îi deschise bătrîna Wilson, care abia își putu crede ochilor văzînd figura lui David ivindu-se din ceață în lumina din casă. David întrebă dacă John era acasă și află că domnul comandor se va înapoia foarte tîrziu. Întrebă unde l-ar putea găsi și fu trimis la doamna, care știa.

— Nu, te rog vezi dumneata, zise David și în clipa următoare pieri iar.

Femeia se repezi pe scări, uluită, speriată, să vestească pe doamna de sosirea neașteptată a lui David. Peste cîteva clipe se ivi și Mary, cu fața mărită de emoție. „David ! David !“, strigă ea în noapte.

David, de cealaltă parte a străzii, era ascuns de o perdea de ceață deasă și nu răspunse. Văzu statura înaltă a sorei, în lumina ușii deschise și-i înțelese neliniștea, din accentul glasului cu care-l strigase. O chinuia faptul că nu-l putea zări pe trotuarul celălalt. Și-l strigă iar în noapte.

Ceea ce făcu o ciudată plăcere lui David care și zise : „Poți să strigi după mine cît poftești !“

Ușa se închise. În ceață, David aștepta.

Timpul trecea încet. David, plin de mîhnire, începu să fie chinuit de foame, de sete, de frig.

Trecuse de miezul nopții, cînd David auzi pe celălalt trotuar pași singuratici. Traversă strada, ca să vadă pe trecător. Era John. Venea pe marginea trotuarului în pardesiu negru și pălărie, învîrtind un baston în aer și fredonînd ca omul împăcat cu sine.

Se îndreptă spre ușa locuinței, dar cînd vîrî cheia în broască, simți o mînă pe umăr, ca și cum voia să-l aresteze.

Se întoarse repede, scoase un strigăt ușor și recunoscu în ceață pe cumnatul său David.

— Tu ? exclamă el. Tu... ? Aici... atît de tîrziu. De ce ai venit ?

— Vreau să-ți vorbesc, răspunse David.

John descuie ușa și îl privi în lumina antreului.

— De ce ai stat în fața casei ?

— N-am vrut să intru. Te rog să stai cîteva clipe, aici, afară.

— Nici prin gînd nu-mi trece ! Hai înăuntru... lasă prostiile !

— Nu intru și *aici vreau* să vorbim, zise David cu glas hotărît.

— Ce sînt misterele astea ? Și de cine te temi ? zise John enervat.

— De mine, răspunse David foarte de aproape.

— Perfect. Să mergem la club.

— Nu. Te rog să te plimbi cu mine cîteva minute pe trotuar. Atît.

John închise ușa cu băgare de seamă și porni alături de David.

— Am fost întotdeauna sincer cu tine, începu tînărul și te rog acum să fii și tu tot așa.

— Despre ce e vorba ? întrebă John tot mai iritat.

— Ai văzut-o pe Karis la Rovedene.

— A, asta e ! Va să zică ți-a spus tot.

— Da, zise David și cei doi bărbați se opriră unul în fața celuilalt.

— Mary te-a trimis la Rovedene ? întrebă David de-a dreptul.

— Dragul meu, zise John, afacerile tale nu obișnuiesc să le discut cu Mary.

— Vreau să știu dacă Mary te-a trimis la Rovedene, sau nu.

— Atunci află că i-ai făcut pînă acum atîtea necazuri și i-ai dat atîtea griji că nu m-aș mira dacă ar trimite odată și pe arhiepiscopul de Canterbury. Ceea ce ți-ar trebui însă e o bătaie bună — și nu știu dacă episcopul e bun pentru așa ceva.

— Nu întreb ce crezi tu, zise David. Acum sînt sigur că Mary te-a trimis și tu ai ascultat-o. Dar sînt încredințat că n-are nici un amestec în propunerea pe care ai făcut-o Karisei de a mă părăsi în schimbul a două mii de lire.

— Recunosc că propunerea e a mea, ca să te scot din încurcătură, și mă costă destul de scump, dragul meu, te rog să crezi. Marfa nu face prețul ăsta ! Peste puțină vreme, vei recunoaște că am avut dreptate.

— Foarte bine, răspunse David tremurînd de mînie. Și află din parte-mi că ești cel mai dezgustător om din cîți au trăit vreodată într-o piele de gentleman. Mintea ți-e tot atît de depravată ca și moralul, altfel n-ai fi avut brutalitatea să faci o propunere atît de înjositoare unei femei pe care o iubesc și care mă iubește. Dacă vrei, poți spune lui Mary că-mi pare rău că a fost complicea ta împotriva mea, că m-a jignit adînc și că dragostea mea pentru ea suferă de moarte. În ce te privește pe tine — te rog să nu te mai apropii altădată de Island Cottage. Am învățat să umblu cu o secure, și să ferească Dumnezeu să mă văd silit să ți-o arunc în cap.

Ochii lui David scăpărau de mînie amenințătoare și se întoarse să plece. Dar John se luă după el și-l opri.

— Prostule ! stigă el furios, apucînd brațul lui David. Acum nu te las eu să pleci, adăugă, strîngînd degetele. Și am să-ți dau o veste, care va sluji, sînt sigur, planurilor tale ucigașe !

— Păstrează-ți noutățile pentru discursurile din parlament. Știu tot ce doream să știu.

— Nu știi nimic, dar vei afla, mă auzi ? zise John printre dinți.

Și trase pe David cu sine pe trotuar înainte.

— Să nu-mi vorbești așa, pe stradă, mie, urmă John. Vei intra în casă cu mine, de-ar fi să te lovesc, să te car sus în sînge. Mă auzi ? Și-ți voi arăta eu cine e domnișoara pentru care ai făcut acest tărăboi. Mi-ajunge. Așa... Acum, sus !

Împinse pe David pe treptele casei, ținîndu-l cu o mînă în vreme ce încuia ușa cu cealaltă. Și cu glasul în șoaptă, zise :

— În camera asta... Ai să afli îndată tot ! Te învăț eu minte să mă mai insulți pe stradă ! N-ai nici o teamă... Mary doarme la etajul de sus.

Se aflau acum în biroul lui John, care se potoli ca prin minune și părea a se simți iar foarte bine. Își aprinse o țigară, în vreme ce David sta neclintit, palid.

— Văd că noaptea asta, începu John, putem în sfîrșit sta de vorbă deschis. Poate că ar fi trebuit să-ți vorbesc mai de mult. Și acum mărturisește : ți-a povestit fata aceea ceva din viața ei ?

— Tot, răspunse David, cu gest larg. Mi-a spus tot.

— Atunci de ce faci scandal ? Ar trebui să-mi fii recunoscător că încerc să te scap de acea creatură.

— Ți-am mai spus ce am de gînd să fac, dacă te mai amesteci în treburile mele, repetă David.

— Ascultă dragă, unul din noi doi trebuie să fie nebun ! Dădu din cap și își întoarse încet ochii spre David, la fel ca două țevi de tun care-și caută ținta. Nu cred să-ți fi istorisit tot, zise el încet.. Sau..., și în acest caz îmi scot pălăria dinaintea unei secături ca tine, care stă în fața mea, insensibil ca o piatră.

— Poți să-mi spui orice, nu mă tem !

— Văd ! urmă John. Cu atît mai rău pentru tine. Și văd de asemenea, c-ar fi mai bine să te las să pleci în paradisul tău, să te bălăcești mai departe.

— Și ce știi despre trecutul ei ? exclamă David iritat.

Ochii lui nevinovați îl speriară pe John, care șovăi o clipă.

— N-ar trebui să-ți mai spun nimic, bombăni el.

— Doresc să aflu acum pe loc ce ai de spus împotriva Karisei ! zise David, tremurînd de mînie.

— Bine, zise John dînd din umeri. Mă silești să-ți spun adevărul. Sînt dator să mă supun.

— Vorbește odată.

— Ești încă prea tînăr ca să afli astfel de lucruri, urmă John cu oarecare încetineală. Și pe deasupra acum, cînd ești atît de rău dispus.

— Vreau să știu adevărul ! exlamă David, lovindu-se în piept.

— Foarte bine, zise John cu glas plin de cruzime. Dacă așa vrei... (Mai șovăi o clipă, chibzuind cum să vorbească). N-am spus niciodată că sînt un anahoret, un moralist. Am și eu păcatele, imperfecțiunile mele, ca orice om și am fost în-

totdeauna gata să le ispășesc. Dacă vorbesc de păcate, mă refer la anumite fapte ,care sînt destul de firești. Mă gîndesc lă raporturile dintre bărbat și femeie și spun că orice om, cînd este sănătos, își are păcatele lui, pe bună dreptate. Nu văd de ce ar fi cu tine altfel. Trebuie să știi și tu din proprie experiență că fecioria e ceva foarte relativ. Înțelegi ce vreau să spun. Un bărbat întîlnește o femeie, se îndrăgostește de ea... și dintr-un motiv sau altul nu o poate lua în căsătorie. E ceva tot atît de firesc, ca foamea și setea. Își potolește nevoia, și dacă e un gentleman, plătește pentru această satisfacere a nevoilor lui, după cum socotește de cuviință, odată mai mult, altădată mai puțin. Nu trebuie să te uiți atît de încruntat ! Așa e viața. Și din cîte coincidențe pot interveni, întîlnirea ta cu Karis Lipinowa e cea mai rea, deoarece am cunoscut-o pe Karis cu mult înainte de a mă căsători. E și ea înscrisă în carnetul păcatelor mele. N-am de ce să mă rușinez, am făcut pentru ea tot ce mi-a stat în putință. După mine au venit alții, așa că-ți poți da seama ce fel de femeie e. Îți înșeală în orice caz buna credință, căci știe cine ești.

— Ticălosule ! Minți !strigă David, palid de mînie.

— Nu-ți ieși din fire, băiatule ! bombăni John cu glas liniștitor.

Dacă nu s-ar fi rezemat de speteaza unui scaun. David s-ar fi prăbușit. John... odaia... luminile.... fumul.... totul se amestecă deodată într-un haos. Fu silit să se așeze și ca un nebun începu să-și muște degetul gros al mîinii.

— Nu se poate ! E o minciună ! Nu se poate... Nebunie ! bîiguia el.

John se duse către un dulap, îl deschise, cotrobăi printre hîrtii, pînă găsi o fotografie. Și o aruncă în poala lui David, — iar tînărului îi surîse deodată Karis, cum îi surîsese de atîtea ori, cînd era cu el împreună la masă, în casa de la Rovedene. Pe acea fotografie scria : „Pentru John, cu dragoste, din partea Karisei lui". David răsuci de cîteva ori fotografia între degete, atît de distrus, că lui John i se făcu milă și se aplecă asupra tînărului.

— Alte dovezi nu mai am. Și acum ajunge ,dragă David. Mi-am făcut o datorie penibilă, și nu sînt un ticălos. Dă-mi mîna. Să fim prieteni. Pentru totdeauna.

O clipă tăcură amîndoi. Încet, încet începu John să-și dea seama de gravitatea faptei lui. Privirile lui treceau aproape dezmierdătoare asupra lui David.

— Și acum, urmă el, lasă-mă pe mine să fac restul. Vreau să te scap de această aventură. Rămîi noaptea asta aici. Mary va fi foarte fericită cînd te va vedea mîine dimineață. Apoi voi scrie profesorului Ravelli, că nu mai e nevoie să se ocupe de tine. (Și îl bătu pe David prietenește pe umăr). Îi restitui eu profesorului toți banii pe care i-a cheltuit cu tine... Hai, vino! Pe urmă vei face cu tata o călătorie în jurul lumii. Și o să fie iar bine!

David auzea glasul cumnatului său ca un sunet care venea de departe. Dar atingerea mîinii lui îl aduse la realitate. Sări în sus, aruncă o privire îngrozitoare spre John și strigă: „Idiotule", aruncîndu-i fotografia Karisei în obrazul ras. Dintr-o mișcare fu la ușă, smulgînd-o — și după cîteva clipe ajunse în noaptea de pe stradă, unde pieri.

John rămase locului ca trăznit. Șovăi, se îndreptă spre ușă, coborî treptele și privi în stradă. „Dobitocul!" bombăni.

Încuind ușa, se întoarse și o văzu pe Mary, în halat alb, de noapte.

— L-ai lăsat să plece? întrebă ea cu fața schimonosită de furie.

— Dar cine l-a putut ține? răspunse John cu glas aspru. Și tu de ce ai coborît? În cămașă de noapte, la ora asta, în starea în care te afli. Pentru numele lui Dumnezeu, Mary, numaidecît să te urci în pat. Vrei să răcești?

— E îngrozitor din partea ta că l-ai lăsat să plece, exclamă ea cu amărăciune. Unde se va duce el acum? (Un fior o cutremură). Ai să mă omori! gemu ea. Ești un monstru, John!

— Pentru că am făcut tot ce omenește mi-a stat în putință, sînt un monstru! zise el cu obrajii încinși. Te rog să te urci imediat în camera ta.

— Nu mai pot răbda! exlamă ea furioasă. Dacă nu îndepărtezi pe acea femeie de David, mă duc eu și cu mîinile mele o arunc din casă... Nu mai pot!

— Și ce rost avea să cobori acum? întrebă John cu glasul lui practic. Ar fi fost mai bine pentru tine să fi rămas liniștită în pat.

Se priviră în ochi, apoi John zise: „Am făgăduit acelei femei două mii de lire, să plece în America și să-l lase pe David. Vei recunoaște că e o sumă frumușică, din buzunarul meu, pentru ca fratele tău să fie iar liber. În loc să primească propunerea, ea s-a apucat să-i spună lui David, care a venit la Londra să-mi demonstreze că sînt un ticălos.

Mary rămase o clipă liniștită. Apoi se întoarse și urcă treptele cu greutate, rezemîndu-se la fiecare pas, cu mîna de balustradă. John se uită țintă la picioarele ei frumoase, în pantofii roșii, și se uită după ele, pînă pieriră. Trase cu urechea și auzi cînd se închise ușa camerei de dormit. Apoi intră în bibliotecă și bău un păhărel.

Deodată își aminti de fotografia care rămase pe podeaua camerei de zi. Se repezi pînă acolo, o ridică și o aruncă în foc. Nu cumva o fi tras Mary cu urechea la discuția lui cu David? Atitudinea ei îl încurca. Și în neliniștea care-i frămînta acum toți nervii începu să blesteme toate femeile pe care le iubise și pe care, probabil, le va mai iubi.

X

Starea sufletească a lui David era asemenea cu a unui alcoolic. Mergea în zig-zag pe străzile Londrei, fără să știe încotro, abia înțelegînd cele petrecute. Apoi se așeză pe o bancă singuratică. Un fior îl cutremură, dar nu simțea cît era de frig. Noaptea părea fără sfîrșit. Cînd și cînd lucea cîte o lumină încoace și încolo pe dinaintea lui ca o stea miraculoasă, împrejmuită de ceva multicolor.

Încet, încet, pe nesimțite, începu să se ivească lumina ștearsă a zorilor de zi în ceață.

După ce toată ziua rătăci ca un bezmetic, seara se pomeni pe ulița ce ducea spre Island Cottage. Cu cît se apropia de casă, pașii deveneau mai nesiguri. Inima începu să-i bată cu putere. Se opri sub stejarul de pe partea cealaltă a drumului. Zărea umbra Karisei profilată pe jaluzelele de la camera de jos. Deodată își dădu seama de toată nenorocirea. Inima îi fu cuprinsă de o durere nebună, furia îl măcina pînă în măduva oaselor.

— Nu cred, nu cred, șoptea el singur ‚nu cred. Nu pot crede nimic din ce mi-a spus John. Ar fi trebuit să-i sfărîm gura. Minciuni mi-a spus, minciuni !

Făcu o mișcare spre casă, apoi se opri din nou.

— Minciuni ? Nu, nu cu neputință ! Fotografia ! Fața lui John ! John a spus adevărat. Mult prea adevărat. Mai mult decît pot suporta !

Se întoarse în același loc, asemenea unui om care primise o lovitură amețitoare și se rezemă de copac. Din întuneric se desprinse deodată înaintea lui imaginea Karisei — a acelei ciudate și pătimașe femei, care-l înlănțuise cu atîta putere. Era cu putință, se întrebă, ca acei ochi albaștri cu gene negre pe care i-a văzut cînd plini de lacrimi, cînd fericiți, atunci cînd privea în adîncul lor, era cu putință să fie ai unei femei mincinoase ? Acel păr de aur pe care de atîtea ori îl dezmierdase, era cu putință să încununeze fruntea unei femei necinstite ?

În clipa aceea umbra Karisei trecu iar peste fereastră. Deodată se auzi dinspre casă o melodie : *Ave Maria*. Fiecare sunet străpunse inima lui David, ca o săgeată. O furie nebună îl cuprinse.

— Femeie lasă ! Ce-mi pasă dacă ești sau nu o tîrfă ! M-ai tîrît cu tine în adîncurile cele mai profunde ale vieții — și cu mine împreună vei pieri !

Ca împins de o putere, de o poruncă, David trecu, ocolind casa, în grădină și de aici în șopron. Mirosea a praf și a cartofi putrezi. Văzu fosforescența luminoasă a lemnului umed, putred și auzi mersul șobolanilor. Se aplecă într-un colț și apucă mînerul unei securi.

Dar ridicînd securea grea, îl trecu un fior — se opri — aruncă securea. Scoase un țipăt, începu să alerge, sări peste gard și fugi pe uliță ca un iepure urmărit de cîini...

Noaptea tîrziu, ajunse într-un sat învecinat. De aici cu o trăsură plecă la Romney. Cînd zări vechiul turn, i se păru că *turnul* se apropie de el, nu că *el* mergea spre turn. La picioarele zidirii întunecate, se opri, se uită în sus, la peretele gol. Urcă treptele repede și descuie ușa cu cheia uriașă care în cele două blestemate zile îi îngreuiase buzunarul. Cu o izbitură închise ușa. Aprinse o lumînare. Umbra lui diformă se arăta încotro privea, înapoi, înainte, pe pereți, pretutindeni.

Pe masă găsi cina rece și un pahar cu lapte. Mîncă repede. Nici șunca pe care o simți deodată în gură nu-l dezgustă.

Cînd dădu cu ochii de profesorul Ravelli, avu o criză de nervi, și se prăbuși pe podea.

XI

După trecerea crizei, David simți că ușa evenimentelor din trecut era definitiv închisă. O întoarcere la Rovedene nu mai era cu putință.

Furia lui se preschimbă într-o înceată meditație, neîntreruptă, o calmă durere a sufletului. Lucra mereu, fără nici o pasiune pentru această muncă, el însuși o anexă mecanică a mașinii de scris. Restul timpului îl petrecea într-o tăcere crîncenă, gîndindu-se mereu la rolul ciudat pe care-l jucase el, pe care-l jucaseră ceilalți. Multe lucruri începură să i se lămurească. Știa acum de ce Père se ferise a pomeni numele Karisei, de ce voise să-l despartă de ea, întocmai ca un copil care trebuia depărtat de văpaia focului.

Dar și în profesorul Ravelli David nu mai avea încredere, căci nu-i putea ierta de a fi corespondat cu Mary peste capul lui. Plecarea la Londra a lui Père, tot o viclenie fusese. Și acum David se simțea stingher și părăsit.

Pe de altă parte Ravelli era și el neliniștit de schimbarea lui David, căutînd să afle pricina acelui mutism. Dar și David învățase acum să se prefacă. O singură împrejurare arăta profesorului că se întîmplase ceva grav: David nu mai arăta dorința de a se duce la Rovedene, ba întrebă dacă putea locui în turn, ceea ce profesorului îi făcu o deosebită plăcere.

Într-o bună zi profesorul hotărî să provoace o schimbare hotărîtoare în această situație. Avea de gînd să plece pentru cîteva luni în străinătate și să-l ia și pe David. Dar îi trebuia și încuviințarea doctorului Bright.

Într-o dimineață plecă la Potman's Heath, fără a spune un cuvînt lui David și după o discuție destul de agitată cu bătrînul doctor, Ravelli obținu să facă „ce voia" cu David.

Mulțumit, profesorul se întoarse la Romny. Ziua creștea. Era pe la sfîrșitul lui ianuarie. Se simțea apropierea primăverii — și profesorul era înviorat, ca la începerea unei vieți noi, alături de „strengarul" lui.

Săptămînile trecură una după alta, dar David la Rovedene nu se mai întoarse. În casa de acolo începu să domnească un adevărat haos. O parte din lucrurile Karisei se adunaseră pe pian. Cărți și reviste se adunaseră grămadă în camera ei de dormit. Vase și tacîmuri se aflau pe căminul din camera de zi, unde-și gătea de obicei și zile de-a rîndul stătu un vas cu lapte pe masa de toaletă. Resturile erau aruncate rar și cînd ferestrele rămîneau deschise, vîntul spulbera în aer bucățele de hîrtie, gheme subțiri de păr bălai și mucuri strivite de țigări. Pretutindeni, sticle goale de whisky — care încercaseră a întrema sufletul abătut al stăpînei.

Într-o clipă de furie, Karis alungase pe mica Helen, ceea ce îl bucurase mult pe domnul Martin, agricultorul, deoarece începuse a se vorbi în vecini cam mult despre cele ce se petreceau în Island Cottage.

Bibi rămase singurul tovarăș al Karisei și ajuta pe cît putea la creșterea haosului, fiindcă era un dușman înnăscut al oricărei rînduieli și a tuturor obiectelor necesare unei vieți civilizate. Sfîșia ziarele, sonatele de Beethoven, cuvertura patului. Nu se mai temea de bătaia stăpînei, ba uneori o provoca.

David trimitea regulat în fiecare săptămînă un mandat pe care Karis îl încasa la poștă. Deși se simțea umilită și-și făcea mereu învinuiri că primea banii, totuși îi cheltuia foarte ușor, fără a ține seama de ei. Ba începu să se îndatoreze pe la negustorii din sat, și chiar la un croitor din Soho, de pe Frith-street pe care-l cunoștea mai demult, cumpărînd cîteva pijamale de mătase și două toalete noi. Tutungiul din Londra, de la care primea țigări fine, refuză să-i mai onoreze comenzile, pînă la achitarea sumei de zece lire, datorate. Negustorul de mobile din Hazelbury începu să se neliniștească din pricina întîrzierii ratelor, în vreme ce agentul mobiliar căuta să afle ce se petrecea la Island Cottage — căci nu mai primise chiria de cîteva săptămîni.

Karis înțelesese numaidecît că David intenționat se izola departe de ea, ghicind că pricina era viața ei din trecut, de

care desigur aflase. Trei scrisori scurte primise de la el, din care nu reieșea nimic altceva, decît că fusese bolnav și acum era pe cale de a se însănătoși, că o ruga să nu vină la Romny și că avea mult de lucru la un manuscris pe care profesorul dorea să-l publice în curînd. Ea îi scrise de două ori, rugîndu-l să se întoarcă la Rovedene, dar la aceste scrisori nu primi nici un răspuns. Fructele ușurinței ei începeau să se coacă. Un sentiment chinuitor de neliniște puse stăpînire pe ea, întovărășind-o ca umbra.

În sfîrșit, într-o clipă de disperare îi scrise lui John, întrebîndu-l dacă îi spusese ceva lui David de trecutul ei. Pe cînd scria, un gînd îi fulgeră prin minte. John îi făgăduise două mii de lire, dacă părăsea pe David. David o părăsise. Dacă nu izbuteau să-l recucerească, John va triumfa, spunînd : mare, naivă a mai fost, dînd cu piciorul unor bani pe care putea să-i aibă !" Și nu putea suporta această biruință a lui John.

O viziune îngrozitoare i se înfățișă : imaginea unei vieți la periferia Metropolei, în colțurile cele mai vicioase, sub pătura societății omenești. Dacă David nu se întoarce, care va fi soarta ei ?

Ochii i se umplură deodată de lacrimi mari. Dar își opri plînsul și duse pînă la capăt scrisoarea către John, rugîndu-l, la urmă, să... stăruie pe lîngă David să se întoarcă la ea !

Primind scrisoarea, John surîse de atîta naivitate. Și puse scrisoarea de-o parte, cu gîndul de a-i răspunde poate, mai tîrziu.

XII

Cînd părăsi Island Cottage, Dora Norman se mută la unchiul ei din Seale cu gîndul de a duce o viață mai ușoară, de a trăi din venitul casei și de a deveni oarecum o cucoană Dar evenimentele ulterioare îi cam schimbară planul.

Într-o zi mătușa Nancy era în grădină frămîntînd brînză, și cînd o văzu pe Dora la geam o strigă să vină și s-o ajute : Dora care tocmai își lucra o rochie neagră de mătase, nici nu răspunse. Mătușa se supărase îngrozitor, iar Dora îi răspunse

la fel, primind în schimb alte blesteme. Numai unchiul izbuti să facă iar pace între cele două femei, și nu fără oarecare greutate. Dar antipatia rămăsese și luîndu-se odată iar la ceartă, mătușa Nancy turnă în capul Dorei o oală plină cu zer, din care pricină Dora hotărî să plece.

Se duse drept la Canterbury, sediul episcopiei. Aici, găsi un serviciu la un domn foarte pios, care mai avea o slujnică, astfel că de voie, de nevoie fu silită să ia parte la toate liturghiile vestitei catedrale. Încet, încet, se simți și ea mai pioasă, temătoare de Dumnezeu. Tot văzînd oameni credincioși venind și plecînd din casa stăpînului ei, Dora începu să creadă că va fi și ea, într-o bună zi, o sfîntă.

Dar ca o umbră subțire, mușcătoare, David Bright nu înceta de a o urmări. Înrîurirea lui o simțea acum și mai puternică, în acest mediu evlavios, deși o crezuse pierdută. Sufletul ei fu cuprins de un dor nestăpînit : să-l mai vadă pe David, pînă cînd, într-o duminică dimineață cînd, în urma unei predici fu atît de covîrșită, încît hotărî, înfricoșată deodată, să alunge toate gîndurile care o împingeau spre el. O zi reușise să se domine. Dar în zilele următoare iar se gîndi la David, spunîndu-și mereu : „Nu trebuie să mă gîndesc la el ! Nu trebuie să mă gîndesc la el !“

Dora primi o scrisoare de la agentul ei care-i spunea că nu mai încasa chiria și de două ori intervenise la Island Cottage fără a primi vreun răspuns. Și acum întreba, cum să procedeze. Dora ceru lămuriri și i se răspunse să se adreseze judecătoriei.

Cuvîntul judecătorie o sperie și scrise agentului să mai aștepte. După ce chibzui îndelung ce trebuia să facă, Dora împotriva rațiunii, dusă de sentimente, își părăsi serviciul din Canterbury. Adunase o sumă frumușică — mai mare decît avusese vreodată — și pe care o depusese la o casă de economii.

Simțind îmbiereą caldă a libertății și fără a da alte explicații, plecă drept la Island Cottage. Culese de pe la vecini tot ce se spunea despre chiriașii ei, iar spre seară bătu la ușa proprie-i case.

Karis îi deschise și întrebă cine era. Dora își spuse numele privind cu ochii ei mari, negri, pe mica și frumoasa rivală. Întrebă dacă domnul Bright e acasă. Karis răspunse

repede că nu, și o măsură de sus pînă jos cu ochii ei albaștri pe tînăra brunetă, căutînd parcă să-și închipuie cum putea fi în cămașă de noapte.

— Agentul meu din Hawkhurs, zise Dora, mi-a scris și m-a sfătuit să mă adresez judecătoriei de pace pentru chiria pe care n-am primit-o. N-am vrut. Țineam să vorbesc întîi cu domnul Bright.

— Îmi pare foarte rău, zise Karis. Domnul Bright e plecat. Totuși îmi pare bine că ai venit. Putem să ne înțelegem și noi.

Karis vorbea cu acea bunăvoință obișnuită femeilor cînd se găsesc în fața altei femei, inferioare din punct de vedere social, dar căreia îi sînt obligate.

— Să vezi dumneata, răspunse Dora, ascunzîndu-și gîndurile sub o mină simplă, aproape nevinovată, am slujit multă vreme la familia Bright, i-am cunoscut bine pe toți, așa că nu puteam să-l dau în judecată pe domnișorul, din pricina chiriei.

— N-ai nimic cu domnul Bright, zise Karis cu un gest nerăbdător. Aici eu răspund. Așa că te poți întoarce liniștită de unde ai venit, fără nici o grijă. Banii îi vei primi pe toți, îndată ce-mi vor veni și mie niște mandate, pe care le aștept din America.

— De unde am venit? Nu mai am unde. Am părăsit serviciul de la Canterbury.

Privi încurcată în jos, și părea într-adevăr nefericită. Karis, care cam rîdea de ea, simți oarecare simpatie. Și zise, după o pauză:

— Agentul dumitale trebuie să fie un mitocan. M-a amenințat odată că mă dă afară.

— Am să-i spun să nu mai scrie așa, răspunse Dora și oftă adînc ca cineva care are o mare durere sufletească.

— Mulțumesc, zise Karis. Și acum ce dorești de la mine?

— Nu mare lucru, bombăni Dora, posacă. N-am nici un adăpost, n-am unde să dorm.

— Ar trebui să-ți cauți alt serviciu, o sfătui Karis.

— Nu e atît de ușor, domnișoară, răspunse Dora. Nu mai am aproape nici un ban și sînt singură de tot.

Își puse coșulețul jos și cu dosul mîinilor roșii, își șterse lacrimile care i se iviră în ochi.

— Și cînd voi primi chiria ? întrebă ea cu jale.

— Ți-am spus, îndată ce-mi vin banii din America.

— Și dacă nu vin ? S-ar putea să se piardă pe drum. Multe vapoare se înecă, așa e ?

— Așa e, dar nu toate.

Dora luă coșulețul, făcu vreo doi pași spre ușă, se opri, puse iar coșulețul jos și zise încurcată :

— Nici nu știu unde să mă duc. E frig și întuneric, și nu am aproape nici un ban.

Karis o privi cu ochi iscoditori :

— Ai putea să te adăpostești undeva, prin vecini, zise cu un ton glacial.

— Ascultă, domnișoară ! ridică Dora, vocea. Am fost foarte drăguță cu dumneata, nu ți-am cerut banii care mi se cuvin. Dar nu pot îngădui să fiu dată afară. Nu vreau să te jignesc, domnișoară, dar nici dumneata nu ai dreptul să fii nepoliticoasă cu mine. Și dacă nu-ți schimbi felul de a vorbi, numaidecît mă duc la agentul meu, să te dea afară. Cu siguranță că domnul Bright habar n-are de toate astea. Habar n-are !

Și-și mai șterse cîteva lacrimi.

— Ce vrei ? întrebă Karis cu același ton rece de ădineauri. Să dormi la mine ?

— Firește ! Casa e doar a mea ! N-am dreptate, domnișoară ? Numai cîteva zile să stau aici. Aș putea da și eu o mînă de ajutor... Și de puțină curățenie e nevoie. Se vede bine !

— Lasă-mă să mă gîndesc, zise Karis. Așteaptă cîteva minute.

Se duse în camera de zi și se plimbă sub grinzile groase ale tavanului. În vemea asta, Dora stătea uluită, uimită, în antreu. Era în ea o încăpățînare care ar fi făcut-o în stare să suporte toate umilințele și dezamăgirile ca pînă la urmă — o simțea, biruința să fie a ei ! Structura excentrică și nehotărîtă a Karisei era slabă față de dîrzenia Dorei. Orice ar hotărî acea femeiușcă blondă, Dora avea de gînd să nu ma plece din Island Cottage. Era stăpînă, casa era a ei. Chiriașă era cealaltă.

Între timp Karis se hotărî s-o primească. Într-un fel, era în mîinile Dorei și trebuia să facă ceva, spre a-și redobîndi neatîrnarea. Lipsa de bani, penibilă, o chinuia zi și noapte. Deodată îi veni o idee. Deschise ușa. Cîteva raze de lumină căzură asupra Dorei.

— Nu știu ce va spune domnul Bright, începu Karis, în vreme ce-și aprindea o țigară — dar sînt gata, dacă va încuviința și el, să te iau în serviciul meu. Fata cealaltă am dat-o afară, pentru că era obraznică.

Dora, uluită, se înroși puternic. Să facă pe slujnica în propria ei casă, i se păru la început foarte nepotrivit și să servească unei persoane care îi datora bani, nedrept. Voia să-și schimbe comportarea și să-i spună deschis, acelei străine, ce credea despre ea. Dar își dădu seama că era mai bine să se prefacă, și răspunse că nu credea ca domnul Bright să refuze a o lua iar în serviciu.

După ce se înțeleseră asupra condițiilor, rămase că Dora, cînd își va primi chiria, va putea pleca. Apoi Dora se duse în cămăruța ei, sus, care se afla neocupată în fața camerei de dormit a stăpînei.

XIII

Pe la sfîrșitul lui ianuarie, profesorul Ravelli îl luă pe David cu sine la Folkestone. Pe drum îi destăinui că vorbise cu tatăl său, ceea ce îl miră foarte mult pe David.

— Am întrebat pe tatăl tău dacă ar avea ceva de spus la intenția mea de a te angaja ca secretar și de a te lua cu mine în străinătate, zise Père. Și mi-a declarat că n-are nimic împotrivă.

La Folkestone se afla un birou de voiaj, de unde profesorul Ravelli dorea să ia cîteva informații. David aflînd de acest lucru, schimbă vorba.

Într-o seară, pe cînd profesorul cerceta mulțimea stelelor cu o lunetă pe acoperișul turnului, David se rezemă de balustradă, și privi în jos, spre pămînt. Pămîntul îl fascina mai mult ca stelele. Ce-ar fi să se arunce de aici, îi trecu deodată prin minte? Ce minunat, să se stingă în bezna nopții. Să nu mai fie, să nu mai respire! Dintr-odată, despovărat de tot! Să se arunce? Se va găsi cineva pe lumea asta, căruia să-i pară rău? Ce va face Père, cînd se va pomeni deodată singur pe acoperișul turnului? Ce va spune Mary? Ce se va întîmpla cu Karis?

Lui David i se părea că o mînă puternică îl trăgea înapoi de la sinucidere. Și avea sentimentul că o clipă fusese mort, că se trezea din nou la viață, la o viață mai bună, mai plină, cu altă înfățișare.

În acea noapte, David scrise trei scrisori : tatălui, lui John și lui Mary. Cu toată amărăciunea lor ascunsă, scrisorile cuprindeau vestea — în cuvinte obișnuite — că avea de gînd s-o ia pe Karis în căsătorie. Față de John se exprimă ceva mai limpede și mai amănunțit :

„Îți mulțumesc că mi-ai deschis ochii — îi scrise lui John. Văd acum că tot ce s-a întîmplat, tot ce e Karis azi, ți se datorează. Vreau să încerc să reclădesc ce ai distrus cu atîta cruzime. Tu nu mai poți reveni asupra crimei, eu însă o pot anula și e ceea ce doresc".

David puse scrisorile de-o parte, se ridică și ocolind stîlpul, se apropie de profesorul Ravelli, care lucra.

— Mai am de scris două capitole la volumul întîi, și trimitem editorului manuscrisul, zise savantul punînd condeiul jos.

— În curînd vor fi gata și cele două capitole, zise David și adăugă după aceea cu glas schimbat : doresc să-ți vorbesc, Père.

Ravelli îi oferi un scaun, dar David rămase în picioare și zise :

— Père, de îndată ce voi termina de copiat cele două capitole, trebuie să te părăsesc.

Cutele adînci ale frunții bătrînului se umflară. În sufletul lui se făcu un gol nesfîrșit. Inima îi bătea cu putere. Apoi simți că-și pierduse „strengarul", îl pierduse de tot. Pe nimeni nu iubise atît de mult, niciodată nu pierduse un prieten. Șaizeci și șapte de ani trebuise să aștepte, ca soarta să-i dea o astfel de lovitură ; dar asemenea turnului în vijelia nopții, rămase neclintit. Cu ochii mari privea țintă la tînărul din fața lui.

— Să mă părăsești ? De ce ? întrebă el după o scurtă pauză.

— O iau pe Karis în căsătorie, răspunse David.

Profesorul se uită în jur, și se lăsă o tăcere nouă, o tăcere pe care turnul nu o mai cunoscuse.

— Și cînd ai de gînd să pleci ? întrebă savantul.

— Cît mai curînd.

— Dar asta nu se poate ! Plecăm în străinătate !

— Nu pot altfel, răspunse David, și ochii i se umplură de lacrimi.

Apoi trecu în încăperea lui și se întinse în pat. Tîrziu în noapte îl auzi pe Ravelli murmurînd lozinca lui : „Am justum sit homini... Gloria im excelsis Deo..."

A doua zi David aruncă scrisorile în cutia poștei.

— Strengarule, zise în aceeași seară Père, ia vino și șezi lîngă mine ,să stăm de vorbă.

David se supuse.

— Așa... Să vorbim deschis. Te rog să nu-mi ascunzi nimic, căci dacă cerul vrea să ne despărțim, s-o facem cel puțin fără învinuiri. Așa că spune-mi te rog — de ce vrei să te căsătorești așa deodată ?

— Pentru că e din partea mea o sfîntă datorie.

— În locul tău, aș renunța la această datorie.

— Eu nu pot.

— De ce ?

— Aș fi un ticălos.

Père tăcu o clipă, apoi întrebă :

— În legătura ta cu acea fată ai fost îndemnat să-i făgăduiești că te vei căsători cu ea ?

— N-am avut astfel de legături, răspunse David.

— Mi-e teamă totuși că te înșeli cu privire la caracterul domnișoarei Lopinowa. Nu cred să fie o ființă bună.

— Se poate, răspunse David, dar acest lucru nu schimbă nimic din hotărîrea mea.

— De ce nu-mi spui adevărul ? întrebă Père cu voce caldă. Nu crezi că merit acest lucru ?

— Cum să-ți istorisesc tot ? șopti David. Mi se rupe inima... Am fost un ticălos, demult ar fi trebuit să-ți destăinuiesc tot. Mă vei ierta vreodată ?

Își acoperi fața cu amîndouă mîinile, se aplecă și-și rezemă coatele pe genunchi. Apoi, cu toată durerea se spovedi, spunînd tot — călătoria la Londra, discuția cu John.

— Și eu sînt vinovat, zise Père după ce David își încheie destăinuirea. Și eu te-am mințit. Am plecat de aici, nu-

mai ca să te atrag într-o cursă, deși speram mereu ca planul meu să nu se realizeze. Și vrei s-o iei pe Karis în căsătorie ! De necrezut !

— Ești și dumneata ca ceilalți, Père ? Și dumneata calci în picioare pe cei nefericiți ?

Și un hohot de plîns îi zgudui pieptul.

— Nu, nu așa ! zise Ravelli și trăgîndu-și scaunul mai aproape, bătu pe David pe umăr.

— Mă disprețuiești știu..., dar nu-mi pasă !

— Vino-ți în fire, capul sus, vorbește liniștit, vreau să te ajut.

— Nimeni nu mă poate ajuta, nimeni, niciodată. O iubesc. Tot o mai iubesc. Nu mai pot trăi fără ea.

— În inima ta stăpînește haosul, dragul meu, zise Père Cercetează bine și vezi că ea n-are nevoie de iubirea ta. E nedemnă de ea.

— Acum vorbești întocmai ca John, răspunse David cu mîhnire. Aceasta să fie oare marea iubire a Spiritului care se abate asupra unei femei și o pedepsește pentru nedreptatea pe care i-au făcut-o alții ? Jur că de cînd o cunosc pe Karis, mi-a fost credincioasă, și de aceea trebuie să țin cu ea.

— Ce copilărie ! răspunse Père. Karis știa bine cine și ce e și era de datoria ei să-ți spună tot. Și ce face în schimb ? Te învăluie în farmecele ei, te folosește ca pe o unealtă, ca să aibă un mijloc de trai — poate ca să se răzbune pe cumnatul tău. Și numești tu asta, credință ?

— Ești nedrept cu ea ! exclamă David, sărind de pe scaun. Și apoi, o iubesc ! Nu-mi pasă ce spun ceilalți. Nici eu nu sînt mai bun ca ea — nu sînt mai bun decît ceilalți oameni și nu vreau să fac pe judecătorul nimănui !

— Idealistule ! Mîntuitor al omenirii — pentru Dumnezeu, îți pui o piatră de moară de gît, nu un colac de salvare. Ai să te înec ca un naiv și ai să-i implici și pe alții după tine !

— O ! De ce nu m-ai lăsat să mă înec în acel iaz ! strigă David. Îți jur, că nu m-aș mai fi ținut de stîlp, m-aș fi scufundat pentru totdeauna în acel noroi, dacă aș fi putut prevedea aceste îngrozitoare zile.

— Destinul stă în mîna ta, dragul meu. Vino cu mine, am terminat de lucru... Plecăm mîine. Drept la Milano. Și cînd

te vei afla pe acoperișul Domului, cînd vei privi de pe colinele Cartaginei golful albastru al Tunisului sau vei petrece cîteva săptămîni în livezile de măslini ale Greciei, vei înțelege că o viață nouă răsare ochilor tăi, vei uita tot ce a fost în trecut și te vei gîndi numai la viitor. Fata aceea se va descurca ea singură, e în stare și pe urmă cumnatul tău îi va veni desigur în ajutor. Mai gîndește-te o dată.

Profesorul se ridică, își puse pălăria și plecă singur la plimbare.

În acest timp David își adună lucrurile. Plin de durere, de mînie și de dezgust, își spunea mereu :

— Mi-ajunge, mi-ajunge cu această viață !

A doua zi, în vreme ce Père era la masa de scris, David se apropie de el.

— Père, trebuie să plec. Mă vei ierta ?

Profesorul se rezemă de speteaza scaunului și îl privi lung :

— Poate că într-o zi, urmă, David, îți voi putea arăta iubirea și recunoștința ce ți-o port. Dar azi mi-e cu neputință. Mă socotești un ticălos, poate, că te părăsesc, Père. Nu putem merge pe aceeași cale...

— Văd... văd..., zise Ravelli încet, cu fruntea încruntată.

Puse condeiul din dreapta în stînga și întinse mîna.

David i-o strînse cu putere. Profesorul ridică ochii lui puternici asupra tînărului. Zări un surîs palid pe trăsăturile feței lui, dar în ochii copilărești, sticleau lacrimi.

— Drum bun, strengarule !

David era prea tulburat ca să mai scoată un cuvînt. Se întoarse repede și plecă.

Cînd auzi cunoscutul pocnet al ușii de jos, care se închidea, profesorul ridică ochii în tavanul boltit. Și își dădu seama deodată că rămăsese iar singur, un om stingher. Puse mîna pe condei, mușchii feței îizvîcneau iar gîndurile i se întoarseră la „Noua teorie termodinamică".

CARTEA A CINCEA

ZI ȘI NOAPTE

1

Gerul se lăsa peste Isle Of Oxney, peste locuitori, peste întregul ținut. Cînd soarele se ridica din mare, dimineața, tot peisajul părea acoperit de un văl cu miliarde de nestemate scăpărătoare.

La Island Cottage spectacolul era aproape feeric. Karis ar fi putut istorisi copiilor lesne încrezători — dacă ar fi fost de față — că cineva pudrase cu alb ulicioarele, acoperise cîmpiile cu făină și turnase zahăr peste copaci. Băltoacele se preschimbaseră în oglinzi lucitoare și razele soarelui țîșneau puternic.

Karis dormea încă adînc. Spiritul dezordinii o urmase pînă în pat, căci ar fi fost greu s-o descopere cineva între pernele albastre, păturile aurii și pînzele albe. Unde ar fi trebuit să-i fie capul, se vedea un picior slab cu călcîiul roz, și unde stau de obicei picioarele ,se ivea capul ei blond. Uneori bîiguia, șoptea cuvinte neînțelese în acoperămîntul tras pînă la urechi.

Dora Norman, dimpotrivă, se sculase demult și-și frecă mîinile reci pînă le înroși. Apoi făcu focul în bucătărie și în camera de zi, apoi deretică puțin.

Mica Helen se ivi în ușă, aducînd de acasă ouă, unt și lapte.

— Tata spune că nu știe ce să mai facă. Are de primit opt lire de la domnișoara. Mai mult de opt lire. Dumneata ce spui, domnișoară Norman ?

— Spune-i să nu-şî mai bată capul, răspunse Dora micuței Helen, doldora de tinerețe și sănătate. Degeaba își bate capul, așa să-i spui. C-o vedea banii sau nu, n-are de ce să-și bată capul.

— Ce mai face domnișoara ? întrebă Helen, care nu se putea opri de a nu o iubi în taină pe Karis.

— Nu mai întreba ! făcu ea mofluză. Spune tatălui tău că va primi banii..., garantez eu.

Helen plecă. Ce mult ar fi dorit să fie iar cu Karis ! Dar cum ar fi fost cu putință, mai cu seamă acum, cînd tatăl ei bombănea toată ziua din pricina datoriilor domnișoarei, amenințînd să nu-i mai trimeată nici un aliment ? În fața ușii din dos zăcea Bibi, cu capul pe prag. Razele soarelui de dimineață îl luminau cu o lucire rece. Picioarele țepene întinse, ochii rotunzi aproape închiși, gura mică întepenită într-un surîs. Ceea ce nu izbutiseră toate relele și bețele, făcu o singură noapte rece. Bibi era mort.

Cînd Dora deschise ușa să ia cîteva lemne din grădină, găsi leșul animalului. Scoase un țipăt, îl ridică și simțind trupul rece, îl lăsă iar să cadă. Țipătul Dorei trezi pe Karis, care strigă din pat :

— Ce s-a întîmplat ?

— Domnișoară, maimuța e moartă ! răspunse Dora cu glas tare. A înghețat peste noapte.

Cu iuțeala fulgerului coborî Karis treptele, văzu animalul mort, izbucni în plînsete de jale, aruncîndu-se ca o tigroaică asupra Dorei.

— Fiară ! Fiară ! Tu i-ai dat drumul afară ! Știai că umblă după iepurii de casă ! Tu l-ai omorît ! Ucigașo !

— Știi că asta e bună ! făcu Dora.

— Din vina ta ! strigă tare Karis, ieșindu-și din fire.

Dora se împotrivi și jură că nu lăsase maimuța afară, că vinovat era numai Bibi. Dar toate jurămintele ei încetară deodată, căci se pomeni cu o grindină de pumni peste ea și mai înainte de a se putea apăra, se văzu tîrîtă de păru-i negru. Țipete lungi răsunară, și se auziră pînă departe. Apoi Karis căzu în genunchi lîngă Bibi. Dora strigă :

— Mizerabilo ! strigă Dora, Leneșo ! Da, ești o alcoolică !

Și urmă o mulțime de alte ocări, cu aluzii la legătura ei cu David.

Dora bătu pămîntul cu piciorul, strigînd :

— Afară te dau, mă auzi ? Te arunc în închisoare ! N-ai nici un drept în casa mea ! Dacă nu-mi plătești chiria numai-decît, chem poliția !

Dar Karis nu vedea, nu simțea atunci decît moartea odorului ei.

Dora se trase în bucătărie, schimonosită de furie dezlănțuită. De cîteva ori se hotărî să-și pună pălăria și să plece, dar renunță. La urmă izbucni în plîns zgomotos, își potrivi părul, se așeză pe un scaun și multă vreme rămase liniștită.

Între timp Karis își duse odorul în camera ei și îl întinse pe o pătură. Mai tîrziu o căută pe Dora și o rugă, abătută, cu glasul ei cel mai dulce să se ducă pînă la tîmplar și să comande un coșciug mic. Dora aminti Karisei de scena de adineauri, îi spuse că va pleca chiar azi, și își va lua un avocat și... În lacrimi, Karis o imploră să nu facă așa ceva, ci să ierte și să uite. Îi spuse că-i părea rău de ce se întîmplase între ele. „Tu ce-ai spune, dacă ți-ar muri copilul înghețat ?“ Și izbucni iar într-un hohot de plîns. Apoi o sărută pe Dora pe amîndoi obrajii fierbinți.

— N-am nici o vină, bombăni Dora. Pe urmă copilul e copil, maimuța maimuță — un animal, nu altceva.

— Cum, nu crezi că animalele au un suflet ?

— Firește că nu.

— Ce fel de făptură a lui Dumnezeu ești tu, Dora ? Bibi avea un suflet, ca mine și ca tine.

Dora ieși din cameră și se duse în grădină. Acum îi părea rău că o făcuse pe Karis alcoolică. Crezuse că cearta va urma, și cînd colo rusoaica își cerea iertare... Se duse în sat, la tîmplar și-i spuse de ce fel de sicriaș ar avea nevoie. Omul căută o lădiță frumoasă și puse în interior puțin talaș. Tocmai cînd Karis începu a se teme că Dora tot o va lăsa spre a-și împlini amenințările, fata intră pe ușă cu sicriul. Urcară împreună treptele și puseră pe Bibi în ultimul lui adăpost. Pe la amiază săpară o groapă în grădină și înmormîntară cu grijă sicriașul. Ceea ce aduse o oarecare împăcare în sufletul celor două femei.

După amiază Dora făcu din două stinghii o cruce pe care Dora și Karis o înfipseră pe mormîntul maimuței. Seara o petrecură împreună la focul din bucătărie, Karis vorbind de

viața și suferințele lui Bibi și întrucîtva de viața ei. Pomeni de călătoria sufletelor în care credea și la urmă făgădui Dorei să-i dea gratis lecții de pian. Și înainte de a intra în pat, Karis cîntă la pian marșul funebru de Chopin.

Cu toate acestea Dora nu-și schimbă părerea despre Karis cu nimic. Dimpotrivă, acum vredea că străina aceasta era mult mai periculoasă decît gîndise la început. Faptul că o asemenea ființă trecea în ochii lumii ca iubita domnului Bright, o făcea nebună de gelozie. Intră în pat, dorind din toată inima să mai audă o dată marșul funebru, dar la înmormîntarea Karisei.

II

Cîteva zile după moartea lui Bibi se ivi și David în Island Cottage. Se duse drept în camera lui și începu să-și desfacă geamantanul. Karis se năpusti după el.

— O, David! exclamă ea, respirînd repede, adînc, ca o pasăre prinsă, și îi cuprinse gîtul cu brațele, plîngînd cu capul pe pieptul lui. „O, David, ai venit înapoi".

El îi dezmierdă părul, ca de atîtea ori înainte. Karis se uită în sus și văzu un surîs fericit pe fața lui.

— Pari foarte surprinsă de întoarcerea mea! zise David. Nu e vina mea că a trebuit să lipsesc atît. Am fost poate un ticălos, dar nu s-a putut altfel. Și acum — adaugă David respirînd o dată adînc — acum că m-am întors, să nu ne mai gîndim că am lipsit atîta vreme.

Karis se retrase, și ghicind privirile lui asupra ei ,se simți foarte încurcată.

— Nu te uita la mine... te rog, nu! Sînt atît de neîngrijită. Nu te așteptam. Nu mi-ai scris că vei veni. Multe nopți n-am putut închide ochii nici un ceas. Arăt rău, știu.

Se apropie de masa lui de toaletă și se uită în oglindă.

— Ce ochi obosiți, adormiți! Te rog să nu te mai uiți la nasul meu! Săptămîna trecută am răcit îngrozitor și — închipuiește-ți — Bibi a murit! L-a găsit Dora mort în prag! Înghețat! Ce am mai suferit! Se întoarse de la oglindă și-și șterse ochii cu o batistă.

— A murit Bibi ? Păcat ! făcu David și adăugă după o scurtă pauză : Dora are de gînd să rămînă aici ! N-am înțeles bine ce mi-ai scris...

— Nu ți-am povestit în amănunțime, răspunse Karis. E o întreagă încurcătură. Am încercat să mă descurc eu, dar mi se pare că n-am izbutit ! (Îl îmbrățișă iar pe David). Dar acum nu vreau să vorbim de Dora. Am o veste bună pentru tine, măcar asta. Cred că voi primi în curînd din America, drepturile mele de autoare, o sumă frumușică. Făgăduiește-mi, David, că după aceea ne mutăm de aici, ieșim din casa asta ! Făgăduiește-mi !

— Vom vedea ! răspunse David. În orice caz mă bucură că vei primi ceva bani pentru baletul tău.

— Și plecăm imediat de aici ! Nu-i așa ? mai întrebă ea o dată.

— Probabil, zise David întorcîndu-se iar spre geamantanul deschis.

Karis se duse în camera ei și începu să se îmbrace cu deosebită grijă. Căută o rochie ușoară de mătase verde, din care pielea ei dobîndea o nuanță de perlă. Se încinse cu o cingătoare de argint. Apoi își cercetă în oglindă linia trupului, își potrivi rochia, tivind-o, strîngînd-o nițel în jurul coapselor și își stropi părul bălai cu parfum. Apoi se așeză și scrise un bilețel lui John.

Dragă John !

Ți-am scris nu de mult și văd că David s-a întors iar la mine. Sînt gata să ne întîlnim unde crezi de cuviință, ca să discutăm această chestiune.

În vremea aceasta Dora bătu la ușa lui David și pieptul i se mișca de emoție. David deschise și îi surîse. Ea îi luă mîna cu sfială și întrebă dacă dorea o ceașcă de lapte și puțină pîine cu unt.

David refuză și mulțumi.

— Am fost foarte surprins, zise, cînd am aflat de la domnișoara Lopinowa, că te-a luat în serviciu în locul Helenei.

— Nu tocmai..., făcu Dora cu surîs drăcesc. M-am angajat singură.

— Cum asta ?

— Din pricina chiriei.

— Nu înțeleg.

— Am de primit pînă acum peste șaisprezece lire.

— Șaisprezece lire ? bîigui David. N-ai primit nimic ?

— Nu, Sir.

David se stăpîni.

— Ai să-ți primești banii, firește, zise. Apoi, cu oarecare efort, urmă : „Așteptam niște bani din America".

— O, nu mi-e frică de chirie, răspunse Dora. *Dumneata* n-ai să mă lași niciodată în pagubă.

— Îți mulțumesc, Dora.

Dora se duse în bucătărie ,tulburată de toate emoțiile pe care i le trezise revederea lui David.

David își puse pălăria și se duse să se plimbe. Plecă spre gara Wittersham Road, apoi coti și întîlni un car încărcat cu bușteni grei, la care erau înhămați patru cai voinici. Un om lat în spate, își aprindea luleaua. Auzind pașii lui David se întoarse.

— Bună dimineața, domnule Bull, zise David. Cultivatorul Bull nu răspunse îndată, ci măsură statura înaltă a tînărului, de sus pînă jos, a cărui îmbrăcăminte era destul de uzată.

— Dacă e adevărat ce se spune despre dumneata, apoi știu că ai merita o bună bătaie. Întoarce capul și vezi acolo, lîngă ogorul lui Vanghans pe tatăl dumitale care se plimbă cu capul în pămînt. Am vorbit adineaori cu el. Hii !... strigă omul la cei patru cai. Hii !...

Scrîșnind din potcoave, caii se opintiră și carul se clinti, într-un scîrțîit prelung.

David se uită peste gard și îl zări pe tatăl lui cu mîinile împreunate la spate îndreptîndu-se către Potman;s Heath, care se află pe colina cea mică, la cîțiva kilometri.

David se întrebă dacă tatăl său va răspunde la scrisoarea pe care i-o scrisese cu cîteva zile mai înainte. Știa și tatăl lui povestea Karisei ? Știa și Mary : atunci nu era de mirare atitudinea lor. David se mai uită după tatăl lui pînă ce-l pierdu din vedere, apoi se întoarse și se îndreptă spre Rovedene.

— Ce-mi pasă ? Toată lumea poate cunoaște păcatele Karisei. O voi purifica prin iubirea mea.

Era ostenit și se gîndi la seara pe care o va petrece cu Karis, silindu-se să se arate fericit. Ea nu trebuia să-i cunoască adînca durere, David nu trebuia să se trădeze nici chiar printr-un singur cuvînt, nici măcar printr-o privire. O va iubi cum o iubise întotdeauna.

Cînd ajunse acasă se așeză la masă cu Karis și Dora servi cina cu o grijă deosebită, avînd ochii mai mult asupra lui David. Mai tîrziu intră iar, de cîteva ori, să vadă ce fac chiriașii. Îi găsi aplecați asupra unei cărți.

În sfîrșit Dora se mai arătă o dată și întrebă dacă domnul Bright dorea un pahar de lapte în camera sa, și Karis răspunse repede :

— Nu. Poți să te duci să te culci și n-ai de ce să mai vii pe aici !

Aceste cuvinte rostite cu glas poruncitor, jigniră pe David și aruncă Dorei o privire prietenoasă, Karis prinse privirea, se ridică și închise ușa după Dora. În curînd se auziră deasupra pașii fetei, în camera ei. Nu se culcă ci rămase gînditoare, la lumina unei lumînări, șezînd pe marginea patului. După ce auzi pe David și Karis părăsind camera de zi, se întinse și ea, dar nu închise ochii. Ca din întîmplare lăsase ușa puțin întredeschisă. Dar nimeni nu mai urcă treptele și nimeni nu le mai cobora în timpul nopții.

Citind scrisoarea lui David și aflînd de căsătoria pe care voia s-o facă, John rămase uluit — mai uluit chiar ca doctorul Bright și ca Mary. Familia hotărî să țină evenimentul secret, pînă cînd intenția tînărului va deveni realitate. John însă sta de veghe și cînd primi biletul Karisei, respiră mai ușurat. Credea că fata voia să se tocmească ; momeala o ispitea. „Poate că s-a săturat de David, gîndi el, și nu-l mai iubește atît de mult, cît îmi spunea".

John făcu o vizită omului său de afaceri, îi povesti amănuntele chestiunii și-l rugă să răspundă Karisei în numele lui.

Corespondența la Rovedene se împărțea de două ori pe zi — dis de dimineață și după amiază, și Karis ieșea înainteatea bătrînului poștaș, dincolo de locuința ei, „ca să-l scutească de drum".

Astfel primi ea scrisoarea avocatului fără ca David sau Dora să bănuiască ceva. Citind-o, văzu o aluzie la o anumită ofertă pe care comandorul Grevil o făcuse Karisei și o rugă să vină la Londra la o anumită dată, în caz că era de acord, spre a discuta și încheia afacerea definitiv.

Karis răspunse numaidecît, că era dispusă de a face drumul la Londra și vesti și pe John de acest lucru.

David n-avea curajul să pună capăt imediat acelei situații de moment. Tăcut, se temea să mai spună ceva. Suferea de lipsa de voință a tuturor gînditorilor și visătorilor. Aștepta o împrejurare favorabilă, care să-l ajute. Voia să vorbească despre căsătorie Karisei, la momentul potrivit, și nu mai devreme.

Karis se întreba, de ce tăcea David ? Era și ea prea slabă, spre a provoca alte neînțelegeri și se mulțumea cu situația în care se afla.

Și astfel trecură vreo cîteva zile prețioase...

— David, zise Karis într-o seară, poimîine trebuie să mă duc la Londra să vorbesc cu agentul meu de teatru. Mi-a scris că vrea să-mi facă o comunicare. Cred că voi primi de data aceasta, cîteva sute de lire de la Karkanova

— Și cînd te întorci ? întrebă David.

— Dacă nu isprăvesc într-o zi, rămîn peste noapte la Londra și mă întorc a doua zi dimineața.

David se ridică, făcu vreo cîțiva pași prin încăpere și se apropie de Karis. Abia putu susține hotărîrea nestrămutată a ochilor care-l întîmpinară.

— Karis, zise el, n-ai vrea poate să te întorci pentru totdeauna la Londra ? Nu cumva dorești să-ți trăiești propria ta viață ?

— Ce vorbe sînt astea ? exclamă Karis. Cum să te părăsesc, David ?

— Am socotit de datoria mea, să-ți dau un prilej — în caz că ești supărată pe mine. Te rog să faci cum crezi de cuviință, ai toată libertatea, și să nu te ocupi de loc de mine.

Și o privi rece.

— Foarte bine răspunse Karis, dacă vrei să mă arunci afară din viața ta, atunci plec, se înțelege.

— Niciodată nu voi face acest lucru, zise David apucîndu-i mîinile și strîngîndu-le cu putere. Situația de acum nu

mai poate dura. E imposibil. De aceea, Karis îți propun să uităm cu desăvîrșire trecutul și să începem împreună o viață nouă. Îți cer să fii soția mea.

David simți că fata începu să tremure.

— Ce vrei să spui ? bîigui Karis.

— Cu cît mai curînd cu atît mai bine. Te rog să-mi răspunzi „da". Vorbește !

Karis însă nu răspunse. Se lăsă într-un scaun și tăcu.

— Karis !

— Ce vrei să-ți spun ?

Și Karis ridică ochii asupra lui.

David șovăi o clipă, apoi buzele lui rostiră limpede „da".

Karis lăsă capul în jos și repetă încet : „da". Și David îi luă mîna și o sărută cu respect. „Orice ai gîndi, orice ai spune despre această clipă, îmi iau toată răspunderea".

O neliniște ciudată îl cuprinse deodată. Se ridică repede din scaun, strînse puternic pe Karis la piept și exclamă cu patimă :

— Făgăduiește-mi, Karis, făgăduiește-mi, că mă vei iubi, că mă vei iubi întotdeauna ! Jură-mi, că nu vei înceta niciodată de a mă iubi !

— Îți jur — și respirația ei îi atinse gura — îți jur că nu voi iubi niciodată pe altul în afară de tine. Dar și tu trebuie să-mi făgăduiești că vei pleca împreună cu mine, de îndată ce mă voi întoarce de la Londra.

— Unde ?

— În străinătate.

— Voi face tot ce-mi va sta în putință, zise David. Dar înainte de orice, trebuie să ne căsătorim, să fim soț și soție.

— Nu ne putem căsători în satul ăsta.

— Nu. Dar în Hazelbury, da. Stăm acolo cîteva săptămîni și pe urmă...

— Dar lucrul acesta e tot atît de posibil la Paris sau la Londra. David !

— Nu, răspunse el aspru. Aici trebuie să ne căsătorim. Familia mea a aflat de această hotărîre, să afle deci că nu sînt un laș, să nu spună că am fugit. Foarte bine, urmă el, îndreptîndu-și umerii. Cîtă vreme tu ești la Londra, eu mă voi duce să fac formalitățile de căsătorie la Hazelbury.

— Nu vrei să aștepți pînă mă întorc ? Poate că nu izbutesc să iau banii.

— Banii pe care-i aștepți n-au nici o legătură cu ceea ce voiam să facem, absolut nici o legătură.

— Știu, știu, zise ea, dezmierdîndu-l. Dar nu vrei să mai aștepți puțin înainte de a te duce la ofițerul stării civile ? Numai cîteva zile.

— Nu, Karis. Vreau să pun capăt acestei situații. În ziua cînd vei pleca la Londra, eu mă voi duce la Hazelbury.

— Bine, zise Karis lăsînd mîinile în jos. Mă supun. Dar jură-mi că niciodată nu-mi vei arunca în față trecutul meu.

Un surîs palid pluti peste fața lui David. Ochii lui o priveau aproape resemnați.

— Știi bine că nu mănînc carne niciodată, vezi dar că nu sînt un barbar și nu sînt însetat după sîngele celorlalte viețuitoare. Nimeni nu poate schimba destinul. Vreau să cunoști prețul iubirii mele pentru tine și te iau așa cum ești.

O privi lung, apoi se duse în camera lui. Luă o carte din raft, se așeză și începu să citească.

IV

Cînd trenul care o ducea pe Karis la Londra intră în gara Charing Cross, se simți smulsă din gîndurile ei și cînd coborî din vagon, întîlni realitatea.

Intră îndată în camera de toaletă și în vreme ce femeia de serviciu se uita la taiorul albastru și la silueta-i subțire, precum și la eleganta beretă de pe cosițele ei blonde, ea își scoase din poșetă o sticluță și trase o înghițitură întăritoare. Apoi își aprinse o țigară.

Se pudră ceva mai mult ca deobicei și cînd mai tîrziu se afla în taximetrul de pe Fleet Street, pielea ei lucea cu o palidă roșeață. Mașina se opri în fața palatului Paper. Karis plăti șoferului și urcă. Cercetă tabloul locatarilor, pînă îl găsi pe Jacob Snellmore, „Snellmore&Snellmore", apoi intră în palat. Sună la o ușă și fu introdusă în camera de așteptare, care mirosea a hîrtie mucegăită.

Karis fu în curînd poftită în biroul domnului Snellmore junior, care-i oferi un fotoliu larg, confortabil, alături de bi-

roul mare, încărcat cu hîrtii, cărți și dosare. O clipă surîse vag, și jucîndu-se cu creionul, făcu pe o coală albă numeroase puncte.

— Dumneata ești domnișoara Karis Lopinowa, zise avocatul cu un surîs destul de ironic. Clientul meu, domnul comandor Grevil m-a rugat să pun în ordine o anumită afacere care...

Tuși ușor și-și vîrî bărbia în gulerul tare cu două aripi, după moda veche. Știu în amănunt despre ce este vorba. Așa că putem discuta fără nici o sfială.

Karis surîse.

— Mulțumesc.

— Așadar, domnișoară Lopinowa, îți mai aduci aminte de condițiile puse de clientul meu la propunerea pe care ți-a făcut-o ?

— Să mă despart de domnul Bright. Și domnul Grevil îmi oferă două mii de lire, spre a repara tot răul pe care mi l-a făcut. Eu va trebui să plec în țara zgîrie-norilor. Exact ?

— În linii mari, da, zise avocatul. Pe mine mă interesează numai raporturile dumitale cu domnul Bright.

— Firește, răspunse Karis.

Domnul Snellmore surîse politicos.

— Perfect, zise luînd un dosar. Putem începe să examinăm contractul.

Scoase o hîrtie și citi :

„Azi în... noi, subsemnații..."

Actul arăta că domnișoara Karis Lopinowa se declara gata să se despartă de bună voie de David Bright, cel puțin douăzeci și cinci de ani să evite a-l întîlni și se va feri să aibă în vreun fel relații cu el, fie prin scrisori, telegrame, telefon, sau în orice alt mod. În schimb, onorabilul comandor John Grevil stipula următoarele pentru numita Karis Lopinowa.

Avocatul puse mîna peste document și zise :

— Am stipulat ca la încheierea contractului să primești o sută de lire și să pleci cu un împuternicit al clientului meu la Liverpool. Acesta îți va înmîna un bilet clasa întîi pentru New-York și pe bordul vaporului alte nouă sute de lire precum și un cec de o mie de lire pe care-l vei putea încasa la o bancă din New-York.

— Mai repetă, te rog, toate acestea, zise Karis. Cu cifrele e foarte greu de umblat...

Domnul Snellmore îi citi paragraful respectiv din contract. Karis rise. „Primesc mai curînd propunerea în căsătorie a domnului Bright, decît să fiu înlăturată astfel. Și acum răspunde cinstit, domnule Snellmore : ai primi să fii deportat în America în asemenea condiții, dacă ai iubi pe cineva ?

— Condițiile mi se par foarte bune, răspunse avocatul. În primul rînd nu cred — și nici clientul meu nu crede — că simpatia dumitale pentru domnul Bright să fie atît de mare ; dealtfel, oricine s-ar aștepta la altă atitudine din partea dumitale. Apoi, dumneata ai pus la cale toată afacerea asta — de ce să te supere condițiile ?

— Înțeleg să pun eu condițiile, zise Karis. Nu vreau să fiu tratată ca o fată de pe stradă.

Domnul Snellmore căruia nu-i prea plăceau astfel de afaceri dar care ținea să-și satisfacă vechiul client cu orice preț, se mulțumi a spune că domnul Grevil se afla tocmai în acea clădire — și Karis zise că-l văzuse venind.

— Perfect, urmă Snellmore. Te rog să mă scuzi o clipă. Mă duc să-l chem.

Avocatul ieși din cameră, luînd dosarul. Karis își aprinse o țigară.

— Grevil, zise avocatul intrînd într-o cameră învecinată, cu uși capitonate. Mi se pare că fata asta nu e proastă !

— N-am spus niciodată că e proastă.

— Și pe onoarea mea, mi-e imposibil să știu dacă va semna sau nu contractul.

— *Trebuie* să semneze, Snellmore ! exclamă John. Cumnatul meu a cerut-o în căsătorie. De aceea e atît de dîrză acum.

— Dacă e așa, cine o poate opri să primească propunerea ? Sînt amîndoi majori.

— A încercat cumva să ceară mai mult ? întrebă John nervos.

O idee îi veni domnului Snellmore.

— Așteaptă o clipă, zise. Vreau s-o întreb ceva.

Și reveni în birou, îndoindu-se de intenția Karisei de a părăsi pe David — și cu toată conștiinciozitatea unui avocat, cu toată istețimea, o anchetă amănunțit. Karis ghici numai-

decît intenția avocatului și începu să se denigreze într-un chip atît de îngrozitor, că avocatul rămase uluit.

— Crezi într-adevăr, zise ea la urmă, că o femeie cu experiența mea se poate lega pe viață cu un băiat care abia a trecut de douăzeci de ani ? Mă surprinde, domnule Snellmore, că ai putut bănui așa ceva, dumneata care nu mai ești un copil. Află dar că deși am și eu abia douăzeci de ani, am trecut prin destule mizerii, ca cel puțin pe viitor să mă îngrijesc să nu mai am probleme materiale.

Se făcu tăcere.

— Foarte bine, zise avocatul. Și de aceea te sfătuiesc să primești condițiile — dovedind în același timp loialitatea intențiilor dumitale.

Karis îl rugă să poftească la discuții și pe comandorul Grevil, afară numai dacă nu se teme să se arate.

Snellmore se depărtă și îndată se întoarse cu clientul lui.

— Dumnezeule ! zise Karis. În ce neplăcută afacere ai alunecat, John !

El o privi țintă, puțin încurcat și răspunse :

— Cîtuși de puțin. E numai sfîrșitul trist al unui episod prea lung și prea idiot.

Urmă o tăcere scurtă, apoi Snellmore zise :

— Înainte de a merge mai departe, trebuie să vă fac atenți, domnule comandor și domnișoară Lopinowa, că după credința mea nu există nici o modalitate legală care să facă această înțelegere absolut obligatorie. În fața instanțelor, asemenea contract ar fi socotit absolut absurd. Dar noi, firește...

— Contractul nu va ajunge în fața instanțelor ! îl întrerupse Grevil nerăbdător, aspru. Karis chicoti :

— Firește că nu . Se ridică, ocoli masa și se apropie de John.

— David face pentru tine două mii de lire, zise. O sută acum și restul în rate. Nu-mi plac afacerile în rate. Le cunosc destul de bine, din nenorocire. De ce nu dai toți banii o dată, ca un gentleman ?

— Pentru că... pentru că nu tratez aici cu o doam...., nu rosti cuvîntul tot, dar Karis i-l citi de pe buze și surîse cinică.

— Știu că-ți respecți contractele, punctual, zise ea — punctual ca bătaia ceasornicului, a ceasornicului de la biserică ! Ce te face să crezi că nu voi respecta contractul meu ?

— Să nu ne pierdem în amănunte, răspunse John aruncînd o privire asupra avocatului care tocmai deschise ușa verde din interior spre a se strecura din birou, în nădejdea că John și Karis între patru ochi se vor înțelege mai ușor.

Cînd rămaseră singuri, Karis făcu un gest larg cu mîna.

— Amănuntele n-au nici un rost, zise, accentuat, să rămînem la principii.

— Mă îndoiesc să ai principii ! răspunse John.

— Poți să mă jignești cît poftești — nu-mi pasă ! Doresc însă să știu ce i-ai spus lui David despre mine.

— I-am spus de purtările mele incorecte, înainte de căsătoria cu Mary.

— Purtarea ta față de mine a fost, din nenorocire, necorectă *după* căsătorie, exclamă Karis, ai cărei ochi începură să scapere. Dar să nu mai vorbim de mine — față de David te-ai purtat ca un ticălos ! Chiar de și-ar fi luat femeia cea mai de jos, de pe stradă — nu v-ați fi putut purta mai rău cu el — voi, cu toții ! Și mă rog, sînteți o familie de sfinți, aș vrea să știu ? Singura ființă care a căutat să-l mai cruțe puțin, am fost cu : eu m-am silit mereu să nu-i înjosesc sensibilitatea da, da ! poți să te uiți la mine cît poftești ! Poți să rîzi de mine. I-am ascuns trecutul meu, nu pentru că îmi era teamă să i-l destănuiesc ci m-am gîndit mai mult la situația ta, decît la a mea. Dar acum lucrurile s-au schimbat. Foarte bine. Vreau să fac tot ce-mi stă în putință ca să... Mă despart de David, nu iau în seamă cererea în căsătorie pe care mi-a făcut-o, mă jertfesc, pentru ca dumitale și familiei dumitale să vă fie bine. Să-l aveți înapoi pe David. Dar dacă-ți închipui că voi face toate acestea pentru acea nefericită sută de lire, ca apoi să fiu trimisă cu escortă la Liverpool, te înșeli profund. Și mă mir că oferi asemenea condiții unei femei care te cunoaște mult mai bine ca soția ta — fie ea sănătoasă ! (Se întoarse de la el și ridicînd brațele în aer exclamă :) Dar caraghioși mai sîntem ! (Apoi revenind, măsură pe John cu ochi ironici). Mă întreb ce motiv ai inventat ca să justifici în ochii soției venirea ta aici. Treburi politice, parlamentare ? Cînd e vorba de femei — nimic nu te poate reține, știu !

— Nimic nu m-a reținut ca să dau peste o ființă atît de drăgălașă ca tine..., bombăni John, făcînd cîțiva pași spre ușă.

— Nu mai aduce încoace pe stîrpitura aia ! exclamă Karis, apucîndu-l de braț. Cînd îl văd, îmi vine să-l trimit la școală. Rămîi John, și să găsim un mijloc de înțelegere prietenească. Poartă-te o dată cum se cade și cu mine. Pune o mie de lire pe masă, dă-mi cuvîntul că-mi vei trimite și cealaltă mie cum voi ajunge la New-York, și semnez contractul, obligîndu-mă să mă despart de David. Apoi trebuie să-mi lași libertatea de a alege singură vaporul cu care voi călători. Vreau să rămîn cîteva zile la Londra, am cîteva treburi. Voi locui la un hotel cumsecade și te poți încredința în fiecare zi că n-am fugit. Poți lua dejunul sau masa de seară cu mine, dacă-ți face plăcere — fără știrea cuiva, ca pe vremuri. Dar refuz să fiu spionată și escortată de un detectiv. Nu, acest lucru îl refuz cu hotărîre, orice s-ar întîmpla ! Și acum John, fii om de treabă, nu te mai împotrivi. Să isprăvim !

John se întoarse cu obrajii înflăcărați spre Karis.

— Știam demult că puțin îți pasă de David. Te-ai apropiat de el, l-ai ademenit, numai ca să-l storci de bani. Foarte bine ! Voi fi generos, voi plăti. Dar îți spun că e ultimul ban pe care ți-l mai dau. Vei primi o mie de lire, restul la New-York. Dacă nu te ții de cuvînt, mă voi adresa justiției. Și voi avea grijă ca domnul Snellmore să comunice lui David înțelegerea dintre noi".

— Se va duce domnul Snellmore personal la David să-l informeze ?

— David trebuie să fie informat cît mai amănunțit posibil asupra discuțiilor de aici.

John chemă pe domnul Snellmore și-i comunică noua înțelegere care intervenise între el și domnișoara Lopinowa. Domnul Snellmore făcu o mutră îngrijorată, prezentă pe rînd toate obiecțiile pe care le avea de făcut noului aranjament și îl sfătui pe John să nu ofere o sumă atît de însemnată mai înainte ca domnișoara Lopinowa să se fi urcat pe puntea vaporului.

John respinse nerăbdător toate argumentele avocatului, care ridică din umeri. Pentru el toată afacerea în fond valora zece *guinee* și dacă domnul Grevil nu voia să țină seama de sfa-

turile avocatului, nu vedea de ce n-ar pune cu cuget împăcat în socoteala grabei și neștiinței clientului zece guinee — și ceva mai mult.

— Mă rog, din parte-mi am făcut tot ce a stat în puterea mea. Dumneavoastră amîndoi, oricum, sînteți mai informați ca mine asupra intențiilor dumneavoastră. Și nu puteți spune că n-am prezentat toate obiecțiile mele. (Se întoarse către John). Pun să se scrie contractul numaidecît. Și cînd doriți să fie gata ?

— Chiar acum, te rog, zise John.

— Foarte bine. Peste o jumătate de oră e gata.

Domnul Snellmore chemă un funcționar și îi dădu o notă pentru noul contract.

— Peste o jumătate de oră sînt înapoi, zise John și se depărtă. Plecă la City cu o trăsurică, se duse la bancă și luă o mie de lire din capitalul lui. Karis, în vremea aceasta, în salonul de așteptare încerca să citească un ziar. Dar gîndurile ei erau în altă parte.

John se înapoie și se duse imediat în biroul domnului Snellmore.

— Cred că am legat-o bine ! făcu el.

— Cîtuși de puțin, răspunse domnul Snellmore. Poate lua banii și pe urmă să se ducă drept la cumnatul dumitale să-l ia de bărbat. Iar dumneata vei fi ultimul îndreptățit să pornești o acțiune judiciară împotriva ei.

— N-are decît, răspunse John. Nu-mi pasă. Atît de curînd nu se vor putea căsători. Te rog numai să trimiți cumnatului meu o copie a contractului, o copie a chitanței pe care o vom face îndată și o succintă informare asupra discuțiilor care au avut loc aici. Cînd va citi toate astea, nu mai stă el cu mititica ! Sînt încredințat că numai din pricina filozofiei lui vrea s-o ia în căsătorie și aceasta se va risipi ca fumul în fața documentelor.

— Și dacă nu se va risipi ? între domnul Snellmore.

— Atunci ducă-se dracului ! răspunse John.

Domnul Snelmmore trimise după Karis. I se citi contractul. În ultimul moment domnul Snellmore mai aduse o clauză, după care domnișoara Lopinowa se îndatora să locuiască într-un hotel din Londra și să comunice data plecării printr-o scrisoare

recomandată. Apoi Karis trebui să accepte controlul unui agent secret, în ce privește domiciliul.

Karis spuse că voia să se mute la un hotel din Russel Square, de unde va scrie la Rovedene să i se trimită lucrurile. Apoi vorbi de alte cîteva chestiuni mărunte, printre care și de chiria întîrziată. Domnul Snellmore aruncă o privire asupra lui John, care răspunse Karisei să nu-și facă nici o grijă, căci chiria o va plăti el, de îndată ce se va stabili suma, care va fi scăzută din cele două mii de lire. Avocatul fu de aceeași părere.

Karis iscăli contractul în două exemplare și primi o copie cu iscălitura lui John. I se înmînă o mie de lire și fu nevoie de oarecare timp, pînă pusese toate bancnotele fîșîitoare în mica-i poșetă. Mîinile ei tremurau puțin și domnul Snellmore aruncă o privire foarte elocventă lui John. Apoi Karis puse poșeta sub braț.

— Pot să-i scriu lui David o mică scrisoare, spre a-mi lua rămas bun de la el ? întrebă ea cu glas rugător.

— Dar domnișoară Lopinowa ! exclamă domnul Snellmore, cu bărbia retrasă în guler. Abia ai iscălit contractul prin care te-ai obligat să nu mai ai de aici înainte absolut nici un fel de legătură cu domnul Bright !

— Ah, am uitat ! Ce proastă sînt ! zise Karis. Bietul băiat o să fie foarte îngrijorat. Cînd mă gîndesc... Îngrozitor !

Ochii i se umplură de lacrimi. Se uită la cei doi bărbați, șovăi, se întoarse și părăsi biroul.

Avocatul se uită la John și ridică din umeri.

— Mi se pare că am făcut-o să plîngă, zise. Asta e prost cu femeile — se strecoară atît de ușor în viața noastră și fac atîtea mofturi pînă pleacă.

Apoi reveni la afacerea în sine și zise că va trimite îndată copiile la adresa domnului Bright.

— Mi se pare, adăugă el, că avînd în vedere caracterul cumnatului dumitale, așa cum mi l-ai descris, va suferi teribil, citind toate aceste acte!

— Nu mai încape îndoială, zise John. Și cu atît mai bine.

John se despărți de avocat și se duse să ia masa la Claridge.

V

Karis rătăci pe străzile Londrei. Mintea ei lucra înfrigurată. În primul rînd își cumpără o pereche de mănuși glacé. Apoi intră într-un magazin de pielărie și își cumpără un geamantan mic. Ieșind din prăvălie, umblă mai departe, fără rost. Cîntărea geamantanul în mînă și i se părea foarte ușor. Nici un portar nu va crede că ar fi ceva în geamantan. O băcănie îi atrase atenția. Intră, cumpără cîteva lucruri, le vîrî în geamantan și-l încuie cu cheița. Apoi ieși în stradă, chemă un birjar și plecă spre un hotel din Russel Square.

Luă o cameră, completă o foaie de identitate, trimise geamantanul înainte și pe urmă se urcă și ea. Încuie ușa și începu să se miște ca într-un vis. Din cînd în cînd trăgea perdeaua de o parte și privea la mulțimea de pe stradă.

Deodată scoase bancnotele din poșetă, le puse pe masă, se așeză și începu să le cerceteze cu luare aminte, le împături la loc și oftă adînc.

Mai tîrziu puse geamantanul pe o masă lîngă fereastră și ieși din cameră.

Se duse la biroul hotelului, plăti pe o săptămînă înainte și spune portarului că va sta vreo șapte zile, dar nu va fi întotdeauna acasă — va veni un domn uneori care va întreba de ea, și Karis îl rugă pe portar să-i spună că ea tocmai ieșise. ieșise.

— Și vreau să te mai rog ceva, adăugă strecurîndu-i în mînă două bacnote mari. Să spui domnului care va întreba de mine, că m-ai văzut adineaori ieșind pe ușă. Da ?

— Firește, răspunse portarul, cu același surîs.

— Să nu uiți ! mai zise Karis, înmînîndu-i cheia camerei.

— Și corespondența ? întrebă portarul.

— O trimiți sus, în camera mea și... dacă nu m-am întors seara și dorește cineva să-mi vorbească, spune că m-am culcat și nu pot primi pe nimeni.

— Foarte bine, zise portarul, vîrînd în buzunar a treia bancnotă pe care i-o oferi Karis.

Ceru să i se aducă o trăsură, ceea ce portarul făcut foarte respectuos.

Karis se duse la magazinul universal Harrods-Beata Plină de conștiința înfrigurată a avuției pe care o avea cu

sine, se plimba prin raioanele de stofe, costume, mode, țesături, lenjerii, mantouri, încălțăminte, cămăși, mănuși și alte lucruri minunate, care încîntă pe cei bogați și emoționează pe cei nevoiași. Invitația bruscă la lux, sentimentul că avea iar mijloacele de a-și satisface dorințele, o tulbura. Începu să cumpere de toate, repede. Se gîndi la David și-i cumpără ciorapi, cămăși, cravate, bretele și butoni. Apoi își aminti de Dora — și cumpără și pentru ea o mulțime de nimicuri, și încheie această urgie a risipei cu un chimono greu din mătase viorie. Căptușeala avea înfățișarea unui evantai uriaș din pene de păun. Surîse, cînd plăti pentru el aproape patruzeci de lire. Îi trebuia acel chimono! Nu pentru ea, ci pentru David: veșmîntul ei din noaptea nunții. Se și vedea în faldurile chimonoului, goală ca o nimfă; își închipuia privirile lui David peste trupul ei. Și dorul o înfioră deodată. Puțini se uitau la mica, frumoasa femeie care umbla prin uriașul magazin, cu o expresie visătoare în ochi, asemenea unui manechin de ceară dintr-o vitrină, însuflețit deodată.

Mai spre seară se duse la bufet, luă un ceai și fumă o țigară. Apoi telefonă la un garaj să i se trimită un automobil mare în fața magazinului, îl încărcă cu pachete și porni pe străzile aglomerate. Rezemată pe canapea, Karis privea pe fereastra automobilului la minunile Londrei: Bunckingham Palace, Westminster Bridge, Lewisham... Apoi mașina își mări viteza, luînd-o pe strada Maistn.

Cînd ajunse Karis la Island Cottage, Dora înțelese numaidecît că banii din America sosiseră și ei. Și cînd, ceva mai tîrziu, Karis îi oferi micile daruri, o bucurie vie luci în ochii ei. Luă lucrurile, spunînd scurt: „Mulțumesc!", le duse în cameră și le încuie în geamantanul cel vechi din imitație de piele. Și deodată o cuprinse o vagă presimțire a evenimentelor apropiate. Simți că acum îl va pierde pe domnul Bright, poate pentru totdeuna, și ar fi dorit din toată inima ca banii din America să nu fi sosit. Foarte îngrijorată coborî în bucătărie, unde își spălase rufăria cu mîinile-i harnice. Aici o găsi pe Karis.

— S-a întors domnul Bright de la Hazelbury? întrebă Karis, adăugînd cu un surîs răutăcios: și aș vrea să știu ce a făcut el acolo!

— S-o fi uitat la mare! răspunse Dora înălțîndu-se atît de repede, că sînul aproape-i plezni bluza. Nu cumva trebuie să-l păzesc? zise și întorcîndu-se deodată, se apleacă peste ligheanul care sta cu apă fierbinte, aburindă, pe podea, înfățișînd stăpînei spatle-i lat, șoldurile voinice.

Karis se duse să-și desfacă pachetele.

Începu să se întunece.

Focul ardea în cămin. Karis, în fotoliul scund, fuma. Gîndurile ei rătăceau în neștire, deși voia să se concentreze. Auzi pe Dora urcînd treptele, o auzi dezbrăcîndu-se, umblînd încoace și încolo cu pași grei și oftînd ca de obicei, cînd se urca cu toată greutatea în pat. O tăcere adîncă cuprinse locuința. Sentimentul de nerăbdare care o chinuise pe Karis ziua întreagă, se înteți — și nu mai putea sta locului. Puse o basma pe umeri luă o lumînare și se urcă în camera Dorei, așezîndu-se la picioarele patului. Dora trase numaidecît plapuma pînă sub bărbie și-și puse o pernă pe cap...

Se obișnuise ca înainte de a se culca să-și aranjeze părul cum făcea Karis: cu o cărare la mijloc și coadele negre legate la spate.

Karis se uită cîteva clipe în ochii negri ai Dorei în care pilpîia lumina lumînării și întrebă:

— Cînd vine ultimul tren de la Hazelbury în gara Witterhaw Road?

— De unde să știu? răspunse Dora. Doar nu sînt doica domnului Bright.

— Te-am întrebat frumos, zise Karis puțin iritată.

— Domnul Bright spunea că voia să sosească cu ultimul tren.

— Așa da. De ce n-ai spus de la început?

Karis se ridică, ieși din cameră trîntind ușa atît de tare, că toată casa dudui cutremurîndu-se și lumînarea se stinse.

Aprinse un chibrit și intră în camera ei. Ceva mai tîrziu auzi și pe David venind. Întotdeauna i se părea că ușa scîrțîia altfel cînd o deschidea și o închidea el. Îl auzi tușind ușor, agățîndu-și pardesiul și intrînd în camera lui...

Dis de dimineață, Karis ieși din casă, ocoli colțul ulicioarei și întîmpină pe poștașul care ca de obicei, îi aduse corespondența. Erau două scrisori pentru David — una recomandată — și îl semnă ea. Apoi, după ce poștașul se depărtă, Karis privi plicurile ; una din scrisori era de la avocatul din Londra, cealaltă purta scrisul cunoscut al lui John. Deschise întîi scrisoarea avocatului, pe care o citi stînd locului, cu un surîs ciudat în jurul gurii — era o dare de seamă a discuțiilor din ajun și o copie a contractului semnat.

Apoi deschise scrisoarea lui John către David.

Iubite David !

Îți scriu în speranța că la primirea scrisorii mele vei fi primit și scrisoarea avocatului meu, care te va face să-ți dai seama de actuala situație. Te-ai aruncat în brațele unei ființe nedemne. Și dacă nici acum nu vezi acest lucru, înseamnă că ești orb. O iubită mai vicleană, mai egoistă ca această Karis, nu vei mai întîlni în toată viața ta — și mai tîrziu îmi vei fi recunoscător că am izbutit să te scap de ea. Te sfătuiesc să citești cu atenție convenția iscălită de ea. De altfel nu cred că ai vrut s-o iei în căsătorie dintr-o firească înclinare. Ultima ta scrisoare e pentru mine o dovadă. Dar acum conștiința ta poate fi împăcată.

În ce privește viitorul, te rog iubite David, să-mi întinzi mîna și să arunci un văl peste tot ce a fost. Te poți încrede în mine și sînt gata să-ți vin în ajutor în orice fel. Am eu grijă ca acasă să fie totul bine. Dacă vrei să mai treacă timp, primește invitația profesorului Ravelli, și fă o călătorie de cîteva luni în străinătate. Și dacă mai întîi dorești să mă ucizi — fă-o, dragul meu !

Dacă vrei însă, iubite David, să ne vedem la tine, vin oricînd. O aduc chiar pe Mary și pe bătrîn, dacă-ți face plăcere ! Mai mult nu pot.

Totdeauna al tău, cu toată sinceritatea

John

Chipul Karisei se încruntă o clipă — și înjură urît. Pînă atunci se mirase întotdeauna, cum de nu-l putea detesta pe John, de ce simțea uneori pentru el o tainică simpatie — și acum se mira dimpotrivă, de ce nu-l urîse încă.

Soarele dimineții îi acoperea părul blond, cu lumini scînteietoare, ochii ei dobîndiră o culoare apoasă. Dar în suflet i se iscă o ură sălbatică, întunecoasă, dorința nestăpînită de a se răzbuna pe John. Aprinse un chibrit, dădu foc scrisorilor și risipi scrumul. Apoi se întoarse și după scurtă vreme ședea cu David în camera de zi.

Îi istorisi o poveste complicată, cum se dusese la biroul agentului teatral, care-i arătase socotelile reprezentanților baletului „Nunta fluturelui" la New-York și primise drepturile de autor. Apoi aduse lucrurile pe care i le cumpărase. David emoționat, îi mulțumi din toată inima.

— Îmi pare bine că ti-a surîs o dată și ție norocul ! zise David.

— Vom mai vorbi noi despre afaceri, zise Karis nerăbdătoare. S-au isprăvit repede. Dar acum vreau să te rog ceva foarte însemnat.

— Ce anume ? întrebă el blajin.

— Îți cer un sacrificiu. E vorba de căsătoria noastră, David, și te rog să pleci cu mine chiar azi. Mergem împreună la Londra. La Londra îți vei scoate pașaport și plecăm în străinătate. Ne vom căsători acolo.

David scoase din buzunar o foaie pe care o primise de la ofițerul stării civile din Hazelbury.

— Am completat această foaie cu numele nostru și mai e nevoie de numele tatălui tău și de profesia lui, zise David înroșindu-se tot. Nu te-am întrebat niciodată de el.

Și cu un glas plin de iubire duioasă, o rugă să-i povestească de tatăl ei. Karisei i se păru că o doborîse cineva la pămînt cu o singură lovitură. Căzu în scaun. Unde era voința ei nestrămutată ? Luase hotărîrea să ia neapărat pe David din Rovedene și — cu toți banii — să fugă...

— Ducă-se dracului ! zise răgușită. Puțin îmi pasă ce se va întîmpla ! (Întoarse capul tristă, și urmă :) Dacă ții neapărat să știi, tata a fost actor. Îl chema Löchner și eu sînt un copil neligitim, un copil din flori, cum se spune.

David puse hîrtia de-o parte. Se aplecă asupra Karisei și șopti cu iubire :

— Scumpă Karis, mergem împreună la Hazelbury. Și să nu ne mai gîndim la călătoria în străinătate.

— David, zise Karis, luîndu-i mîinile, să fugim din Anglia, cît mai e vreme. Cu banii pe care-i am, putem pleca foarte bine. De ce ții să mă iei în căsătorie ? Sînt gata să fiu a ta și fără acest petic de hîrtie, fără ofițerul stării civile...

David o privi cu ochi reci.

— Mîine plec la Hazelbury, zise, și vei merge cu mine.

Karis sări de pe scaun, își aruncă brațele după gîtul lui și izibucni într-un rîs spasmodic. Dar deodată rîsul i se preschimbă într-un hohot de plîns, tot atît de sălbatic și de absurd.

— Merg cu tine ! Merg cu tine ! bîigui ea.

David era uluit, îngrozit de această infernală confuzie a ființei ei. O strînse tare la el, ca și cum voi s-o readucă în simțiri. Dragostea lui pentru Karis i se păru acum ceva fantastic, aproape de necrezut. Apropierea ei nu-i făcea nici plăcere fizică, nici plăcere spirituală. Karis i se părea ceva nehotărît, vag, o ființă ciudată pe care n-o cunoscuse niciodată bine și nici n-o va cunoaște vreodată.

În timp ce fata plîngea pe inima lui, ar fi voit s-o ucidă.

VI

Spre a face plăcere lui John, lordul Tydeley invită consiliul comunal din Dunsten, preotul și alte personalități influente din orășel la o gustare în casa lui, să audă părerile lui John. În grup sau cîte unul, demnitarii intrară pe poarta cea mare, îndreptîndu-se către locuință. În curînd se adunară în antreu domnii cu jachetele lor negre prost croite, cu pantalonii necălcați, cu cizmele mari, negre, lucioase, Musafirii purtau tot felul de gulere și cele mai năstrușnice cravate — apoi fură duși ca un alai de înmormîntare într-o cameră mare, cu masă de stejar. Lipsa totală a oricărei prezențe feminine, sublinia caracterul politic al întrunirii. John îi primi pe toți cu o cordială strîngere de mînă, în vreme ce lordul Tydeley își îndeplinea datoriile de gazdă.

În ultimul moment un căluț alb, înhămat la un docar săltăreț, se opri dinaintea porții. În trăsurică se aflau doi bărbați — și părea ciudat, aproape misterios cum îi adusese căluțul atît de repede.

Unul din ei era doctorul Bright ; dîndu-se jos, tuși ușor, gutural. Bătrînul vegetarian era în obișnuitul lui costum gri, cu buzunarele tot atît de umflate de tot felul de lucruri. Fața-i încruntată, trăda grijile care-l copleșeau.

— Bine-ai venit, Charley ! exclamă lordul. Credeam că te vei duce la liberali

— Da, Jim. Dar, ca să fiu sincer, am venit să-l găsesc pe John.

— O, văd ! Hai, vino. Grevil e aici.

Intrară în camera cu masa mare. Ochii lordului Tydeley arătau marea simpatie pe care o purta doctorului Bright. Pe masă se aflau biftecuri împănate cu felioare de șuncă afumată, fileuri, creier prăjit, friptură de fazan, de cocoș sălbatic, șuncă minunată de York și tot felul de legume, care atraseră în mod deosebit atenția doctorului Bright.

Spre sfîrșitul mesei, John se ridică și ținu o cuvîntare. Își înfățișă principiile cu un fel de sănătate și proaspătă vitalitate, cu prietenească intimitate și umor tonic. Lovi de cîteva ori în extremiști și în partizanii acțiunii directe, dobîndind aplauzele repetate ale bine hrăniților consilieri. Toate privirile erau îndreptate asupra candidatului coaliției și păreau a spune : „Da, simpatic, de ispravă acest comandor Grevil !“

Numai doctorul Bright, abătut, privea cu melancolie, drept înaintea lui.

După cuvîntarea lui John, se servi cafeaua și se împărțiră țigări. Fumul albastru care plutea în nori prelungi prin sală, amintea lui John dineurile pe bord oferite de amiralul flotei regale. Se afla de asemenea, pe masă vin de Porto și brandy. Dar în locul figurii leonine a amiralului stătea la un capăt al mesei primarul din Dunsten, cu un lanț gros de aur pe pîntecele rotund, cu mîinile-i gigantice împreunate pe vestă, deasupra liniei de unde începea boltirea, în vreme ce chipul lui arăta plăcerea cordială a actului mistuirii. Primarul era tăbăcar înstărit, cu o familie numeroasă și de patruzeci de ani era martor la alcătuirea și căderea guvernelor din Anglia. Nu credea în toate cuvintele lui John, dar fiind voios de acea tovărășie de ospăț și împăcat cu toată lumea, se ridică solemn și rezemîndu-și pîntecele de dunga mesei lordului Tydeley, ținu o scurtă cuvîntare, adică două toasturi — unul în sănătatea nobilei gazde, celălalt în cinstea viitorului deputat.

De aici înainte întrunirea își pierdu caracterul oficial; începu conversația între meseni.

John își luă rămas bun, fiind silit în aceeași seară să ia cuvîntul în altă parte, în fața alegătorilor. Îl rugă pe socrul său să se urce în automobil, să-l ducă la Aldershaw, ceea ce doctorul Bright primi.

— John, băiatule, zise doctorul în mașina care alerga pe drum, de ieri caut să te găsesc.

— Dar ce s-a mai întîmplat ? întrebă John puțin tulburat.

— Ce s-a întîmplat ? exclamă doctorul Bright. Ce, nu știi că David a plecat ?

— A plecat ? Unde ?

— Atunci ascultă, zise tatăl. Cînd mi-ai telefont că ai izbutit să înlături pe acea rusoaică, parcă mi-a mai venit inima la loc. Mă bizuiam pe tine. Și-mi spuneam : „În definitiv, David e copilul meu..." și am plecat la Rovedene cu căluțul, să-i fac băiatului o surpriză.

Doctorul Bright se opri și aruncă o privire supărată asupra lui John, care surîdea sarcastic.

— Îmi spuneam, urmă doctorul să las de-o parte părerile mele, între care, de, cine știe, s-o fi strecurat și vreo prejudecată. Și de aceea făceam eu primul pas. Bietul băiat a fost tras pe sfoară, înbrobodit de noi, nu ? Nu voiam să mai fac și pe supăratul căci — sincer vorbind — felul cum am despărțit-o pe acea fată de el, nu se poate spune că a fost prea frumos. Dar iau răspunderea și asupra mea, iar în ce privește banii John, poți fi sigur că...

— Lasă asta, tată... făcu John. Nu te mai îngrijii !

— Bine ,vom vorbi altădată, urmă doctorul nervos. Am ajuns la Island Cottage și de cine crezi că dau ? Uimirea mea : de fata aceea, Dora Norman !

— Cine e ? întrebă John, ca și cum n-ar mai fi auzit de ea.

Doctorul Bright îi aminti că Dora fusese o vreme slujnică în casa din Potman's Heath.

— Da, da... Acum mi-aduc aminte !

— David nu era acasă, povesti doctorul mai departe. Am întrebat-o pe Dora dacă nu știa unde era și atunci fata îmi spuse că David plecase cu femeia aceea la Hazelbury s-o ia în căsătorie — s-o ia în căsătorie ! Și o lăsaseră pe Dora să păzească locuința *ad infinitum*...

John păli. Tăcu o vreme, apoi întrebă :

— Să fie adevărat ?

— Firește ! exclamă doctorul, nefericit.

Automobilul alerga pe drumul ce ducea spre Aldershaw, John privind pe fereastra din dreapta, doctorul pe fereastra din stînga.

— Mi-ai spus, zice doctorul ceva mai tîrziu, că avocatul tău a comunicat lui David toată convorbirea cu ea. Mi-e imposibil să înțeleg ceva, din toată întîmplarea asta !

— Nu mai încape îndoială că i-a comunicat lui David, răspunse John scurt.

— Atunci cum se poate s-o ia de soție ? exclamă doctorul. Nu cred ca David să fi căzut atît de jos.

— Dragă tată, zise John, am să-ți istorisesc mai tîrziu, un lucru care va lumina toată povestea asta. Acum nu pot. Sînt preocupat de atîtea altele... Azi e marți — și lunea viitoare încep alegerile. (Se opri. Apoi tresărind :) Pariez pe o mie de lire că acea femeie a pus mîna pe scrisorile lui Snellmore. David nu le-a primit, sînt absolut sigur. Habar n-are de bani și de contract. Și ea cine știe ce minciuni i-o fi turnat. Dacă David ar ști... Nu ! Nu ! Îl cunosc bine pe David, tată. David nu e un ticălos, o lichea. S un naiv, ca atîția alți tineri. N-am nici un fel de admirație ,mărturisesc, pentru prostia lui, dar nu mă pot opri să nu-mi fie drag, cînd mă gîndesc la el. A făcut un lucru pe care nu l-ar fi făcut nimeni pe lume. Nu-ți pot destăinui acum despre ce e vorba. Altădată... Dar e ceva care-mi stîrnește admirația. În orice caz, dracu s-o ia pe muierea aceea ! (Și John sorbi aerul cu putere :) Nu sînt trei zile de cînd am scris eu însumi o scrisoare lui David ! Cu siguranță, nici pe asta n-a primit-o !

Doctor Bright nu răspunse. Automobilul alerga acum pe aleea cu plopi de la Aldershaw și se opri în fața porții principale, John se repezi în biroul lui și telefonă avocatului.

Domnul Snellmore spuse că unul din cei mai isteți funcționari ai lui fusese ieri seară la hotel și aflase din gura portarului că domnișoara Lopinowa plecase de mult din camera ei. Funcționarul sili pe portar să transmită sus un bilețel și să aducă o chitanță semnată, și portarul trimise un băiat. Dar acesta se întoarse spunînd că ușa era încuiată, că bătuse de mai multe ori, dar camerista, îi destăinuise că domnișoara

Lopinowa nici nu dormise încă în patul ei, că geamantanul era în camera pe care o plătise pentru opt zile...

— Toată dimineața m-am străduit să-ți vorbesc zise domnul Snellmore disperat. Dar nu te-am putut găsi. Și acum ce e de făcut ?

— Nu crezi că am fost trași pe sfoară ? strigă John cu obrajii înflăcărați.

— Așa mi se pare, iubite Grevil ! sună glasul din telefon. N-ai vrut să mă asculți. A fost o farsă — și eu ți-am spus-o de la început.

— La dracu ! strigă John. Ar fi trebuit s-o urmăriți din prima zi, nu să-i lași atîta vreme.

— Am urmărit-o. Și ne-am bizuit pe informațiile portarului. S-o fi înșelat, așa sînt portarii. N-are nici un rost să mă certi pe mine. Ai făcut ce ai vrut — te privește. Ce vină am eu ?

— Nici una, bombăni John. Am să-ți mai vorbesc. Și lăsă telefonul.

— Ce s-a întîmplat ? întrebă doctorul Bright, încurcat.

— Nu mă mai chinui și tu ! strigă John. Am destule bucluciri și așa !

VII

Hazelbury e o cunoscută și tipică stațiune climaterică și maritimă în Sussex. Orașul se împarte în două. Și fiecare parte își are cheiul ei.

Țărmul nu era cu prea multă lume în acel anotimp. Jumătate din vilele care se înșirau cu ferestrele spre canal erau goale, deși multe din încăperi fuseseră închiriate pentru săptămîna Rusaliilor. Hotelul cel mare se afla la țărmul mării, în apropierea centrului comercial și al centrului distractiv și din punct de vedere arhitectural era realizarea unei fantezii diabolice. Karis izbuti să-l convingă pe David să tragă la acest hotel, aducînd argumentul foarte important că aici aveau cea mai mare șansă de a rămîne necunoscuți și nebăgați în seamă.

Îndată după sosire, David se duse la ofițerul stării civile, în vederea cununiei. Nu i se făcură greutăți.

Karis rămase toată vremea în cameră, umblînd încoace și încolo ca o fiară în cușcă. Încercă de cîteva ori să citească, să aţipească. Apoi se uită la valurile tulburi ale mării, care se rostogoleau pînă la plajă.

După amiază tîrziu, cei doi tineri luară masa și pe seară făcură o mică plimbare. Mergeau de braţ, cînd deodată atenţia le fu atrasă de o mare mulţime, care se înghesuia și căsca gura pe o stradă laterală. În mijlocul mulţimii era un camion împodobit cu steaguri și flamuri multicolore. Două lămpi de acetilenă ardeau în aer și între ele un bărbat vorbea cu o sălbăticiune fanatică pentru „naţionalizarea minelor".

— Ceea ce a creat natura, e al nostru al tuturor ! auzi David. Cine scoate cărbunii din pămînt ? Băieţii noștri, minerii ! Și de ce să se îngraşe proprietarii, vîrînd în buzunarele lor tot cîștigul ? Ce e naţiunea dacă nu...

Cuvintele următoare David nu le mai auzi, căci vorbitorul se întoarse deodată și vorbi în partea cealaltă. Karis lăsă braţul lui David. Stătea în vîrful picioarelor, rezemîndu-se în umbrelă, și asculta cu atenţie încordată. David întoarse capul, nu-l mai interesau luptele, speranţele, disperările oamenilor. O melancolie fără margini îi cuprinse sufletul. I se părea că ajunsese la treapta din urmă, pe care sta jalea întregii lumi.

Nu departe de el era o femeie cu faţa albă și buzele roșii. Privirile i se opriră asupra ei — asupra acestei năluci a mizeriei, cu gura ca o rană deschisă. David se înfioră.

Întîmplător Karis întoarse ochii spre David și-l privi. Văzu și ea femeia. Luă pe David de braţ și-l duse de acolo.

— Pari foarte indignat de înfăţișarea acelei femei, zise Karis cînd ajunseră într-o stradă mai puţin luminată.

— Ocupaţia firească a oricărei femei e prostituţia.

— Aș fi dat mult să n-o fi văzut, răspunse el.

Karis nu-l înţelese bine. Și dete din umeri. „Ocupaţia firească a oricărei femei e prostituţia".

Lui David i se păru că-i vîrîse un cuţit drept în inimă.

— Tu minţi, Karis, zise el.

Karis se înroși.

— Viaţa publică aruncă peste bord cuviinţa, religia, morala, fără nici o remuşcare. În fiecare zi se întemeiază noi societăţi spre a combate relele deci și prostituţia. Dar ia

te uită la clasa de sus — savanții, guvernanții, magistrații și reprezentanții bisericii ! Ce fac dacă nu să se preocupe de femei, spre a le prostitua ?

— Nu mai vorbi ! exclamă David. Nu toți bărbații și toate femeile sînt așa.

— Și în același timp, urmă ea cu glas tare, bărbatul face din nevinovăția femeii o condiție a căsătoriei ; bărbatul cere, nici mai mult nici mai puțin ca femeia să-și înăbușe instinctele ei cele mai puternice, ca închisă între patru pereți să aștepte răbdătoare pînă va binevoi să vină cineva să-i ceară mîna. Dar cred că în această fățărnicie socială se ivește o schimbare. Cu atît mai bine ! Și în prostituția socială, la fel în poliție, biserică și armată.

David se simți cuprins de disperare. Tăcu.

A doua zi, la gustarea de dimineață vorbi Karisei de planurile lui de viitor. Avea de gînd să-și găsească un servici bun. Dar în cuvintele lui nu era nici un optimism, și în spatele hotărîrii se simțea speranța unei împăcări cu familia. Pînă atunci o vor duce cum vor putea. De o călătorie în străinătate nici nu voia să audă. Actuala situație care-l silea să traiască în parte din banii Karisei, îi pricinuia și așa destulă amărăciune și umilire. Propuse să părăsească amîndoi hotelul și să se mute într-o locuință ieftină, dar Karis nici nu vru să audă.

Avu curajul să iasă cu el pe stradă ziua în amiaza mare. David era aproape voios. Cumpărară bilete pentru „Carmen", care se reprezenta seara următoare. David băgă de seamă cu cîtă atenție citi Karis în foaier afișele, anunțurile și după ce plecară, ea se mai întoarse o dată să întrebe ceva pe casieriță, David îi spuse că era prea agitată ; din pricina nervilor, răspunse Karis, exasperați de viața stingheră de la Rovedene și îl ruga pe David s-o ducă departe de Anglia.

Deodată auziră sunetele unei fanfare. Toate capetele se întoarseră într-acolo, parcă primiseră o palmă muzicală. Trecătorii se opriră cîte unul sau în grupuri, privind cu mirare. Fanfara se apropia intonînd un marș militar. O ceată urma pe trotuar pe muzicanți, de parcă era trasă de muzică, în vreme ce vînzători de ziare alergau pe străzi, strigînd din toate puterile : „Rezultatele sportive ! Ediție specială !"

Negustori, vînzători, vînzătoare ieșiră în ușa prăvăliilor și la ferestre. Muzica îi scotea, fie și pentru o clipă, din monotonia zilei.

Printre privitorii rezemați de zidurile caselor se aflau și David și Karis.

— Ce e asta ? întrebă ea.

— Alegerile, probabil, zise David. Steagurile, florile... Se opri deodată și cînd Karis își mută privirile de la mulțime spre fața lui David, îl văzu tot mai palid. Îl apucă de braț și se înălță în vîrful picioarelor. Tocmai trecea fanfara, cu un bas tunător în dreptul urechilor Karisei. În spatele fanfarei venea un automobil impunător. Înăuntru se afla comandorul Grevil, în picioare, cu capul descoperit, alături ședea o doamnă învelită în zebelină și samur, în mînă cu un buchet mare de flori ; pe genunchi avea o blană de urs, ca să-i fie cald și oricine-i putea vedea bine chipul. Pe trăsăturile ei se citea o mare bucurie și uneori își trăgea șoțul de mînecă, să se așeze, să nu atragă atenția mulțimii asupra lui. Karis văzu cum răspundea surîzător, cum își răsucea mustățile și făcea cîte un semn cuiva din mulțime. La colț automobilul se opri și John ținu o scurtă cuvîntare, rugînd pe toți cei de față să vină la ora opt seara pe cheiul St. Stephens — mai zise că un anumit membru al cabinetului va fi și el prezent, spre a da adunării mai multă însemnătate.

— Strașnic bîlci ! zise un glas în spatele lui David.

— E soția lui sau cine e ? zise alt glas.

— Ce farsă ! urmă primul. Și vrea să vorbească despre economie ! Nu știu dacă mă voi duce să votez, dar e sigur că pe ăsta nu !

Karis se întoarse către cei care vorbeau ; le aruncă o privire indignată, șoptind ceva împotriva lor. Unul din cei doi bărbați îi aruncă o privire care o îngheță. Apoi omul se urcă pe pragul unei case, astfel că o putea vedea peste capul trecătorilor, și de acolo o privi cu un surîs mai cald, îmbietor. Karis își strîmbă nasul și-i arătă vîrful limbii. Omul începu să rîdă și-și văzu de drum.

Vardiști înalți se apropiară și goliră trotoarele. Fanfara se mai auzea de departe, tot mai slab și zgomotul străzii înecă ultimele sunete.

David nu se clintise din loc, pînă cînd îl luă Karis de braț, și plecă încet cu el. Din strada mare ajunseră la țărmul mării, unde era mai multă liniște și numai valurile loveau malul cu zgomot uniform.

David se rezemă de balustrada de fier a cheiului de piatră, care, avea menirea de a feri copiii să cadă de la înălțime. De pe chipul lui David pierise orice bunătate.

— Nu-mi vine să cred ! zise el către Karis. Acum simt că m-a uitat și Mary. Ai băgat de seamă ce fericită era ? Și era o vreme cînd mă iubea atît de mult, că abia putea trăi fără mine ! Ai băgat de seamă cu cîtă admirație se uita la John ? Nici nu se mai gîndește măcar la mine !

— De unde poți să știi ? zise Karis. Crezi că o femeie își arată întotdeauna mîhnirea — mai cu seamă pe stradă în văzul tuturor ? Suferința urîțește — femeile știu asta.

După o scurtă pauză David urmă :

— Cu vremea o să mă creadă și Mary tot atît de neînțelegător, pe cît e ea astăzi de neînțelegătoare. Dar cînd nu voi mai putea suporta (se întoarse, făcu semn cu capul Karisei să-l urmeze și în vreme ce mergeau de-a lungul cheiului, își încheie fraza :) — atunci le voi arăta eu lor ce sînt în stare !

Începu să se întunece, cînd ajunseră în fața hotelului. Se așezară pe două scaune de paie de pe terasa acoperită. Karis își aprinse o țigară.

— Ce ai spune, Karis, întrebă David deodată, dacă ți-aș mărturisi că nu iei în căsătorie un tînăr nevinovat, ci un ticălos care a avut pînă acum o mulțime de legături ?

— Dacă aș putea crede că e adevărat, răspunse ea, aș alege clipa în care te-aș iubi mai fierbinte, clipa cînd m-aș dărui toată ție și te-aș ruga să-mi mărturisești tot, te-aș ierta, te-aș iubi, și aș uita tot ce a fost înainte.

Karis îl auzi pe David respirînd adînc. Mai tîrziu, cînd se uită la el în bătaia luminii, îl văzu mai fericit, în orice caz mai ușurat.

VIII

În seara zilei următoare, clubul Tory din localitate oferi un banchet în cinstea comandorului Grevil într-o sală a hotelului unde locuia David și Karis. John, lordul Tydeley și alți cîțiva cetățeni trecură pe acolo. Cum intră în hotel, John începu să converseze cu domnișoara care se ocupa de primiri, și întrebă în treacăt dacă putea să se uite o clipă în registrul străinilor care se aflau în hotel. Domnișoara îi înmînă caietul.

— Am pus mîna pe ei ! se bucură John. Fața lui se încruntă și se lumină iar, cu un surîs, numai după ce simți o mînă bătîndu-l pe umăr și auzi : „Te așteptam, Grevil".

— Sînt la dispoziția dumneavoastră, domnule amiral, răspunse John unui omuleț cu barbă tunsă scurt și se îndreptară spre un grup de domni în haine de ceremonie. Și cu toții urcară treptele.

Pe la ora unsprezece holul hotelului se goli. Intră în serviciu portarul de noapte. Într-una din marile încăperi ale etajului întîi se mai auzea zgomotul bancherului. David și Karis tocmai se înapoiau de la teatru.

— Ești obosit, șopti Karis, să te duci să te culci.

— Și tu ? întrebă David.

— Eu mai rămîn puțin în hol, apoi urc și eu.

— Karis, zise David, te rog nu mai bea whisky ; e o băutură îngrozitoare și-ți face rău.

— Bine.

— Pe cuvîntul tău de onoare ?

— Pe cuvîntul meu de onoare.

David îi luă mîna, îi aruncă o privire lungă, tristă și zise : „Noapte bună".

De cînd locuia în hotel, David își luase obiceiul să încuie bine ușa camerei lui care era în legătură cu dormitorul ei printr-un antreu și baie. Un simț înnăscut îi spunea că femeile țineau mult să fie stăpîne pe micul lor ținut.

Intrînd în cameră, se gîndi că peste cîteva zile, între el și Karis nu vor mai fi uși încuiate. În loc să se bucure, se simți cuprins de o spaimă subită. Îl trecu un fior — conștiința unei umiliri apropiate.

Ducîndu-se către masa de toaletă, spre a-și pieptăna părul ca de obicei înainte de culcare, ochii îi căzură pe un plic. Scrisul era al lui John. Îl deschise repede :

Iubite David !

Îmi pare rău că trebuie să te supăr iar. Întîmplător iau astă-seară masa la hotel. Pe la douăsprezece voi pleca. Te sfătuiesc în propriul tău interes, să mă aștepți singur în hol, pentru că doresc să-ți pun o întrebare foarte importantă, care se referă nu numai la tine, dar și la fericirea întregii tale familii.

Al tău, John.

Mai citi scrisoarea o dată. Cineva bătu în ușă. David vîri scrisoarea în buzunar și deschise. Era Karis, care venise să-i spună noapte bună. Făcu în cameră cîțiva pași, înlănțui cu brațele pe David, și se sărutară. În aceeași clipă ochii ei sesizară că ușa dintre camerele lor era zăvorîtă. Apoi Karis se duse să se culce.

David se uită la ceas și simți dorința pașnică de a vorbi cu John. Își puse haina și coborî în hol. Minutarele ceasornicului arătau douăsprezece fără cinci.

Portarul de noapte îl vesti că domnul comandor Grevil îl așteaptă în automobil. David ieși în stradă. Noaptea era întunecoasă și rece și de la țărmul apropiat vîntul îi aduse în obraz stropi sărați. La colț lucea lampa roșie a automobilului. John stătea pe locul șoferului și fuma. Zărind pe David, deschise ușa.

— Îmi pare bine că ai fost atît de înțelept să vii. Urcă-te. E mai cald înăuntru.

— Rămîn afară, răspunse David. Pot răspunde și de aici întrebărilor tale.

— Nu, nu se poate. Te rog să te urci în mașină. Nu-ți face nimeni nimic.

— Nu mi-e frică. Spune ce ai de spus.

— Nu vreau nimic de la tine, prostule ! zise John cu glas prietenesc. Vreau numai să-ți aduc la cunoștință cîteva lucruri pe care trebuie să le știi neapărat. Dacă n-ai pierdut orice simț al onoarei și orice curaj, urcă-te aici lîngă mine !

David se urcă în mașină. John închise ușa, dădu drumul motorului și brusc, mașina porni repede de-a lungul străzii.

— Te ucid, dacă nu oprești ! zise David. Ești un om vulgar, John !

— Dacă mă ucizi, răspunse John liniștit, atunci s-a isprăvit și cu tine și cu Mary.

Mașina gonea cu o viteză de șaizeci, șaptezeci de kilometri pe oră peste acel ținut al colinelor și reflectoarele îșI aruncau lumina palidă în noapte. Ajunseră la șoseaua principală. Nu scoaseră nici unul nici un cuvînt. Sate tăcute lunecau înapoi, unul după altul, ca pietre kilometrice. John cunoștea bine drumul.

Trecu astfel o jumătate de oră. David era tot mai uluit. Trecerea bruscă de la liniștea camerei lui la călătoria aceasta nebună din miezul nopții îl zăpăcise.

Recunoscu un sat, deodată. Treceau prin Whistlebridge, nu departe de Aldershaw. Acum știa încotro mergea John. O spaimă nebună îl cuprinse.

— Mary ! zise David. Inima îi bătea cu putere. I s-o fi întîmplat ceva ? Se afla pe patul morții și dorise să-l vadă ? Își înăbuși un hohot de plîns. Se apropiau. Mașina alerga acum de-a lungul caselor de la Aldershaw. John micșoră viteza și intrară în parc. Copacii de pe marginea aleii alergau înapoi. Automobilul se opri în fața portalului.

— Îmi pare rău, dragul meu, că am mers atît de repede. La înapoiere, voi fi cu mai multă băgare de seamă, dacă va trebui să te duc înapoi, zise John.

David se uită la el furios.

— Un pas nu mai fac de aici, zise.

— Da, da, șopti John cu blîndețe. N-ai nici o teamă. Înțeleg că te temi s-o vezi pe Mary, sau pe altcineva. Dar nu știe nimeni de sosirea ta. Te înțeleg, dragul meu, căci și eu la vîrsta ta am trecut prin buclucuri de astea. Așa că să intrăm o clipă în casă. Avem ceva de vorbit și — o să fie bine.

John învinse și în această împrejurare. David intră în hol și urcînd treptele cotiră spre dreapta. David se pomeni într-o încăpere confortabilă, camera intimă a lui John. Un foc uriaș ardea în cămin și se reflecta în ochii de rinocer, bizon și leu, care cu sălbăticie fără de viață priveau din întuneric.

John încuie ușile, oferi lui David un scaun, un păhărel de lichior, o țigară, refuzate toate cu răceală. Apoi scoțîndu-și haina, zise :

— Poți să mă numești un om vulgar. David, și poate că e adevărat : dar nu cred că *tu* să fii un astfel de om.

— Asta e introducerea pentru o nouă destăinuire ? zise David sarcastic, privind în jur cu nervozitate.

— Fă-te comod ! zise John. De data asta nu ne va supăra nimeni, Mary doarme.

— Și ce voiai să mă întrebi ?

— Ai primit săptămîna trecută o scrisoare din partea mea și două scrisori din partea domnului Snellmor ?

— Nu, n-am primit nici o scrisoare, răspunse David. Și ridică brațul ca și cum căuta instinctiv să se apere de o lovitură.

John izbucni, într-un hohot de rîs.

— Bănuiam eu. Am avut dreptate !

Și făcu prin birou cîțiva pași. David se așezase într-un fotoliu. John se îndreptă spre o ușă mică, din perete, o deschise și o lăsă așa. În aceeași clipă intră în cameră un om înalt, aproape un uriaș, care trebuia să se aplece ca să treacă pragul. Era într-un costum obișnuit, dar pieptarul cămășii părea foarte uzat. Avea un aer distant. David îl văzu închizînd ușa cea mică, apoi exclamă.

— Tată ! și sări de la locul lui. Apoi, ca și cum i s-ar fi înțepenit toți mușchii, rămase neclintit.

Doctorul Bright nici nu-l băgă în seamă, ci se îndreptă spre un scaun și se așeză alături de John.

— Am aflat, David, începu John, cînd și unde vrei să te căsătorești cu domnișoara Lopinowa. M-ai pus într-o situație foarte neplăcută, și a trebuit să-i istorisesc tatei toate lucrurile. penibile despre mine. Și acum să discutăm împreună, deschis.

— E absolut de prisos, zise David. Tata poate fi de părerea ta, poate crede că ai dreptate, eu însă am alt punct de vedere.

— Nu dai un ban pe toate părerile mele, știu, zise doctorul Bright.

— N-are aface, zise John. Vreau să vorbesc de scrisorile pe care David nu le-a primit.

— N-am primit nici o scrisoare, exclamă David cu un gest aproape isteric.

— Scrisorile pe care nu le-ai primit, urmă John, erau copii după originalele pe care le am aici și pe care le vei citi acum, cu atenție, în fața noastră.

Luă două coli scrise la mașină, dintr-un sertar și le înmînă lui David, care le aruncă numaidecît pe birou.

— Te rog citește aceste hîrtii ! strigă doctorul Bright. S-a mai văzut asemenea drăcească nerușinare ?

John luă actele, i le mai întinse o dată lui David și-l bătu pe umăr.

— Ne vom înțelege mai bine după ce vei citi aceste documente, zise el cu răbdare. N-am spus niciodată că ești un laș, David. Și acum, dragul meu, citește, nu sînt scrisori de dragoste, dar îți vor arăta în orice caz ce preț poate avea iubirea.

Cu mîini tremurătoare — atît de tremurătoare, că fu silit să-și sprijine coatele de birou — David începu să citească. În acest timp, doctorul Bright se întoarse în altă parte. John, care fusese odată pe puntea unui vas de război, pe care era să-și piardă viața, băgă mîinile în buzunar și privi liniștit cum ochii lui David se aprindeau tot mai mult cu fiecare rînd, și buzele lui șopteau formulele juridice.

Ajungînd spre sfîrșit, David șopti.

— Minciuni ! Minciuni ! Minciuni ! împinse deodată actele de la sine, sări în sus și strigă : Minciuni !... Calomnii ! Vreți să mă înșelați !

— Semnătura ei, zise John și-l apucă încet de umăr. Privește !

Ochii lui David se întoarseră spre documente. Foile, rîndurile, ștampilele pieiră. Lovi cu pumnalul în masă și înjură.

— Inconștientule ! exclamă David îndreptîndu-se către John. Nu e contractul ei, e contractul tău ! Tu ești instigatorul, tu și nimeni altul. Întîi i-ai luat cinstea și acum te compromiți cu iscălitura unei biete necinstite făpturi !

Doctorul Bright veni spre David, îl apucă de umeri și vorbi cu o emoție pe care n-o mai cunoscuse înainte.

— Ai orbit de tot ? Femeia aceea e o criminală — o șantajistă ! John a cunoscut-o mai înainte, cu atît mai rău. Dar n-ai văzut că a făcut tot ce i-a stat în putință, ca un gentleman, spre a-i veni în ajutor ?

David se desprinse din mîinile tatălui său.

— Un gentleman ! exclamă el. Care ia unei fete totul, și-i dă o mie de lire ! Gentleman ! și izbucni într-un rîs isteric.

John văzu că întîlnirea nu mergea după paragraful prevăzut. Dacă n-ar fi fost de față tata Bright, i-ar fi tras lui David o bătaie bună sau ar fi încercat în alt chip să-l cumințească. Ochii lui John se încrucișară cu ai bătrînului și-i făcu semn să plece. Dar bătrînul avea nevoie să-și potolească nervii

— S-a dus dracului tot ce ai învățat, tot ce ai moștenit de la noi ! zise doctorul către David. Și dacă vei mai umbla mult pe drumul ăsta, vei vedea unde vei ajunge. Și în curînd te vei încredința singur cine e mai tare, eu sau tu ! Și să nu-ți închipui că ceea ce faci e moral. Ai călcat în picioare toate obligațiile tale de om, ca să duci o viață de vagabond alături de acea femeie. Să se isprăvească odată ! Mă auzi ? Să se isprăvească și să ne asculți pe noi !

David se lăsă într-un fotoliu și își ascunse fața în mîini.

— Și vei pune capăt acestei stupizenii, mă auzi ? urmă bătrînul. Îți interzic să iei în căsătorie pe această femeie și dacă totuși o vei lua, atunci totul, tot ce am, va moșteni numai Mary și n-ai decît să umbli prin lume fără un ban — sau cu cele două sute cincizeci de lire pe an, pe care nu ți le pot lua ! Asta e ! Rămîi noaptea asta aici, în camera lui John și voi avea eu grijă să nu pleci !

Se opri o clipă, văzînd că David începuse a plînge cu hohote, disperat. Și crezu, firește, că plînsul se datora cuvintelor părintești atît de aspre. Dar John vedea mai departe : el, caracter puternic, se simți emoționat și întoarse capul. O clipă dori să fie în stare să iubească tot atît de fierbinte pe Mary, ca acest băiat pe Karis. Și începu să-și dea seama că David avea dreptate și că numai el, John, era instigatorul acestei drame infernale.

— Îți interzic să iei o asemenea creatură ! urmă tatăl. Și dacă totuși o iei, atunci caută-ți alt nume, pe al meu lasă-l nepătat.

Urmă o tăcere grea. Doctorul Bright ieși din birou, trîntind ușa. John așteptă o clipă, fumă cu sete țigarea, o strivi de scrumieră și se duse către David ; se așeză pe brațul fotoliului și atinse umărul cumnatului.

— Hai, zise cu glas împăciuitor. Bătrînul a plecat. El nu se prea pricepe, eu însă te înțeleg. Înțeleg tot, David. Și într-un fel, dragul meu, trebuie să te admir. Căci nu e jucărie faptul că cineva iubește atît de mult o femeie. Karis nu se va prăpădi fără tine și dacă vrei, voi avea eu grijă de ea, cît va trăi. Firește nu e vorba numai de bani.

Se opri o clipă și apoi urmă :

— De ce crezi că e în joc conștiinnța ta ? Îți jur, David că nu pricep. E plină lumea de fete nevinovate, și nu se poate spune că... Firește, Karis își are farmecul ei, dar ca toate străinele pe care le-am cunoscut e în ea un amestec de josnic egoism, de ocultism și de pură frumusețe — dar stupidă și încăpățînată ca un catîr.

Glasul lui începu să sune mîngîietor :

— De ce nu spui ceva. David, hai ? Te simți bătut ? Vino-ți în fire ! (Și-l luă de umeri). Dacă aș fi în locul tău, aș începe să mănînc și eu puțină carne, din cînd în cînd, aș gusta puțin whisky, aș fuma cîte-o țigară, cîte o pipă și aș încerca să mînuiesc și eu o pușcă. Ascultă ce-ți spun eu, întîia fată în viața cuiva nu se uită niciodată. Dar mai sînt și altele, nenumărate. Aș putea să-ți aduc o fetiță minunată, mult mai bună decît Karis, și pe deasupra englezoaică. Ce rost are tumultul ăsta pentru Karis ? Hai, dă mîna aici, prietenește ! Ar fi cuminte, ar fi creștinește !

David își luă mîinile de pe obraz. În jur simțea că se face o singurătate de moarte. Și înfățișarea lui începu să-l neliniștească pe John.

— Dă-mi puțină apă, zise cu glas slab, tînguitor.

John îi turnă un pahar, pe care David îl goli pînă la fund.

— Și acum ține-te de cuvînt și du-mă înapoi la Hazelbury.

— Cum vrei, dragul meu, răspunse John, dînd din umeri. Tata ți-a interzis să ieși noaptea asta din cameră, dar văd că nu mai asculți de cuvintele lui. Foarte bine, să mergem.

Și își puse haina. Merse înainte pe coridor, încredințat că tot ce putea face mai bun era să-l ducă pe David înapoi.

Va mai trece puțină vreme pînă ce băiatul își va da bine seama de cele ce s-au petrecut. Și el, John, va fi cel dintîi care-i va veni în ajutor, își zise John măgulitor.

Spre ziuă David se strecură iar, în tăcere, în camera lui de la hotel. John se întoarse la Aldershaw, plin de optimismul sănătoasei și puternicei lui firi.

IX

Fără să se dezbrace, David se aruncă în pat pe întuneric, țeapăn, liniștit, aproape ca un cadavru, ascultînd zvonul valurilor. Fîșîitul apei calde, cînd și cînd, în țevile de la baie, îl speria. Sufletul lui fierbea de o nespusă mînie. Idei furioase, gînduri ucigașe îl torturau. În aiureala lui i se părea că mergea pe o stradă lungă, asfaltată, spre eșafod. Simțea chiar funia de gît și sudorile morții îi acopereau fruntea. Și deodată un surîs de ușurare îi apăru pe față. Își dădea seama că fusese numai un vis.

Zorile zilei se iviră harnice. David începu să deosebească mobila, perdelele, păturile. Și intuia că depășise puterea lui de suferință. Văzu că toate în viață aveau o margine. Sufletu-i fu năpădit de o tristețe nemărginită, de o amărăciune grea, nesfîrșită. Abia putea suferi gîndul la Karis. Vicleniile, mincinunile, înșelătoriile ei îl umpleau de rușine, ca și cum el ar fi fost mincinosul, înșelătorul.

Dimineața, Karis răsuci robinetul de apă, se apropie de ușă, bătu și strigă :

— Bună dimineața ! Ce mai faci ?

— Bine, mulțumesc ! răspunse el cu glas blînd.

— Vrei să faci o baie ?

— După tine !

David mai rămase o clipă gînditor și oftînd coborî din pat. Abia îi venea să creadă că-i vorbise atît de calm și se întrebă uimit dacă nu era într-adevăr un naiv.

Ziua începu ca de obicei, ca și cum nu s-ar fi întîmplat nimic. Karis era foarte neliniștită. Pe la amiază, îl luă pe David din camera de lectură și-l rugă să meargă la plimbare pe malul mării.

În vreme ce păşeau unul alături de celălalt, vorbiră despre mare, despre Anglia şi politica ei, despre „Carmen“. Karis spunea că actorul care jucase pe Escamillo avea o voce foarte bună şi cîntînd în faţa unui asemenea public provincial, arunca perle la neştiutori.

Adierea mării îi aduse sîngele în obraji ; dinţii îi sclipeau printre buzele mereu surîzătoare, dar sprîncenele-i negre se încruntau spasmodic. David mergea cu capul aplecat puţin pe un umăr, cu ochii încercănaţi fixaţi în jos.

Deodată le ieşi înainte un domn.

— Helo, Karis, fetiţo ! exclamă el jovial, apucîndu-i amîndouă mîinile. Dar ce bine-mi pare că te văd aici !

David ridică ochii şi Karis i-l prezentă. Se numea Mc Gregor. Şi cu o mutră foarte isteaţă observă bine pe David.

— Unde locuieşti ? întrebă el pe Karis.

Ea nu luă în seamă întrebarea, luă braţul lui David, prezentîndu-l ca pe logodnicul ei, adăugînd că nunta va avea loc săptămîna viitoare. Lui David i se păru că purtarea domnului Mc Gregor se schimbă puţin ; veselia de adineauri se mai răci şi parcă-şi înghiţi cuvintele. După o scurtă pauză întrebă : „Cît să fie de cînd nu ne-am mai văzut ?... Ia să vedem...

Karis răspunse că trebuia să fie mai bine de un an. Şi apoi urmară cuvintele lui, de care se temuse :

— Nu vrei să vii într-o seară la teatrul unde joc ? Firește, cu viitorul soţ. Îţi trimit două bilete pentru mîine seară, dacă poţi. Cînt iar în „Carmen“.

David se uită drept la cîntăreţ şi zise :

— Te-am auzit aseară domnule Mc Gregor. Ţi-am admirat talentul, deşi nu mă pricep deloc la teatru.

— Mulţumesc, răspunse Mc Gregor.

— Toată educaţia mea muzicală am dobîndit-o de la domnişoara Lopinowa, urmă David cu un fin surîs. Dar mi-e teamă că voi rămîne pururi un începător, la şcoala ei.

— Mă îndoiesc ! zise cîntăreţul cu o uşoară ironie. Se uită la ceas şi după o scurtă şovăire invită pe David şi pe Karis la o masă de seară la hotelul unde locuia „La Marele Dig“. Karis refuză cu vreo cîteva cuvinte politicoase. Mai schimbară cîteva fraze, apoi se despărţiră.

Zece minute merseră David și Karis pe dig, în tăcere. Apoi David întrebă :

— De ce nu mi-ai spus ieri, cînd eram la operă, că-l cunoșteai pe domnul Mc Gregor.

— Știam că ai să-mi pui întrebarea asta, răspunse Karis.

— Cum să nu ți-o pun ? urmă David. Mergem la teatru și auzim un cîntăreț. E un vechi prieten al tău și nu-mi spui un cuvînt.

— Ți-aș fi spus...

— De ce n-ai spus ?

— Te știu atît de gelos !

— Eu, gelos ? exclamă David și rămase locului, ca trăznit.

— Da, ești gelos, zise ea cu glas ascuțit, și nu pe cineva pe care l-aș cunoaște acum, ci pe prietenii mei de mai înainte, ceea ce e mult mai rău. Dacă ți-aș fi spus ieri că pe vremuri îl numeam pe domnul Mc Gregor „unchiul Tommy“ că mă plimbam cu el, ba am și călătorit împreună, ți-aș fi stricat toată dispoziția.

— Mi-ai vorbit de el mai demult... în Hydepark, zise David rece. După una din primele noastre întîlniri, altădată, ai plecat la el, la Brighton și cînd te-ai înapoiat mi-ai povestit că ai avut o ceartă cruntă cu el, pentru că voia să joace în viața ta rolul de tutore. Cam tînăr pentru un tutore, în orice caz !

— Cei care mi-au fost prieteni, mi-au fost prieteni, asta e ! izbucni Karis. Și nu vreau să fiu mereu învinuită pentru ceea ce a fost, fiindcă nu se mai poate schimba.

— Ți-am adus vreo învinuire vreodată ? întrebă David cu mîhnire, abia izbutind să alcătuiască vorbele.

— Nu, zise ea furioasă. Te înfășori într-o tăcere nesuferită și mă lași să caut eu să-ți citesc gîndurile, în ochii tăi de copil. Și-ți spun o dată pentru totdeauna, David : dacă vrei să fim fericiți împreună, trebuie să încetezi de a mai vedea în mine pe fata naivă de altădată. Judecă-mă acum după propriile tale experiențe cu mine. Nu e nobil să învinuiești o femeie pentru trecutul ei. Și ca să fii gelos pe prietenii de altădată, e o nebunie.

Fără să știe bine ce-i spusese lui David în furia ei bruscă, Karis se întoarse și-l lăsă pe chei, singur. Cu pași repezi, șchiopătînd ca o fiară rănită, se întoarse la hotel.

David porni în direcția opusă, fără să știe încotro mergea. Abia cînd începu să bată vîntul și o ploaie rece îi lovi obrajii, se întoarse. Începu să se întunece, cînd se apropie de oraș, coborînd pe o potecă.

Ajunse la hotel pe întuneric, și se duse drept în camera lui. O găsi pe Karis într-un fotoliu ; ea puse o carte de o parte.

— Unde ai fost ? întrebă.

— Nicăieri.

— David, zise ea rugătoare, să nu ne certăm. Ar fi îngrozitor, gîndește-te.

— Într-adevăr ? întrebă, scoțîndu-și pălăria și pardesiul.

Karis se lipi de el.

— „Ești ud, zise cu glas de mîngîiere. Lasă-mă să-ți pregătesc o baie caldă.

— Nu e nevoie. Mă simt foarte bine.

— Dar nu poți rămîne așa !

— Știu, zise privind într-o parte și umblînd încoace și încolo, fără să-și dea seama ce face. Mîinile-i tremurau puțin.

— M-am hotărît să fac o schimbare, zise cu o liniște prefăcută.

— Care ?

— Vreau să mă mut și să trăiesc în altă parte, unde să mă pot întreține singur.

— David ! exclamă ea și făcu ochii mari.

— Mi-e rușine să trăiesc în acest hotel cu banii tăi cîștigați atît de greu !

— Nu i-am cîștigat muncind ! răspunse ea.

— Tu vezi lucrurile altfel decît mine, îi tăie el vorba. Cred — în afară de bani — că ar fi mult mai bine să trăim despărțiți pînă la căsătoria noastră.

— Nu fi prostuț ! răspunse Karis dezmierdătoare. Pentru că ne-am certat puțin azi ! Rămîi, nu face greșeli. Și mai stăm să vedem ce e al meu și ce e al tău. N-avem în comun măcar un singur lucru ?

— Ce ?

— Iubirea noastră, zise ea șoväind.

David nu răspunse.

— Vrei o dovadă că te iubesc ? Pot să-ți dau mai multe.

— Nu vreau dovezi.

— Atunci vino, zise Karis și-l luă de braț. Nu fii prost. Îmi pare rău că ți-am vorbit atît de aspru. Să uităm.

Îi trase capul în jos și-l sărută. Revolta lui se muie. Fu cuprins de o pace tulbure, amețitoare. Era gata să facă orice i-ar fi cerut Karis. După oarecare vreme ea plecă jos, să comande masa. David își schimbă costumul, cu mișcări mecanice.

Luară cina în restaurantul hotelului, la o măsuță. Karis mîncă puțin și nu bău deloc. Era extrem de nervoasă și se mira în tăcere de schimbarea vădită a lui David.

Mai tîrziu publicul dansă în hol. Karis îl rugă pe David să danseze cu ea. La început refuză : nu mai dansase de cînd era copil. Apoi Karis izbuti să-și impună voința. Karis era ușoară ca un fulg, mult mai grațioasă decît toate celelalte femei, și nu puține erau cele frumoase. David dansă țeapăn, stîngaci, încurcat și se sili să se țină mai mult de ritmul muzicii decît de indicațiile ușoare ale Karisei.

Dansară pînă noaptea tîrziu ; apoi Karis se scuză pentru cîteva minute, ca să se urce pînă sus. David luă loc și așteptă.

Karis dete fuga în camera ei, apoi în baie, umblă la ușa învecinată și văzînd că era încuiată, rugă pe cameristă să descuie ușa intermediară din dormitorul domnului Bright, dorind să ia ceva de acolo. Camerista descuie, Karis intră în cameră lui David, trase zăvorul, se mai duse o dată în camera ei și coborî treptele în hol.

Pe la miezul nopții se ridicară. Își spuseră noapte bună pe coridor. David intră în camera lui, se dezbrăcă, se pieptănă și se urcă în pat. O auzi pe Karis cîntînd încet. Un cîntec popular rusesc ? O baladă englezească ? Nu știa. O febră vibra cu violență în creierul lui.

— Încă o noapte... încă o zi, își zise și ochii lui priviră fix în întuneric. Să doarmă ? Nici vorbă nu putea fi.

— O ! Doamne ! gemu el deodată. Ce să fac ? Orice aș face , ajută-mi să fiu drept !

În camera Karisei se făcu liniște deplină. Deodată, zări o rază de lumină trecînd prin întunericul camerei lui. Încet, încet de tot se deschise ușa.

— David ! zise Karis în șoaptă. Dormi ?

— Nu !

Și se ridică.

Karis deschise ușa de-a binelea și rămase în lumina puternică ce bătea din camera ei.

David văzu părul ei blond, trupul ei tînăr îmbrăcat într-un chimono. Raze mici, lucitoare, scăpărau din balaurul chinezesc. Și atunci văzu cum dădu de o parte, ca o perdea, cele două margini, corpul ei luci în lumina difuză și părul îi căděa pe umeri, pe piept, ca șuvițe de mătase aurie.

Cu o mișcare vie sustrase privirilor lui David trupul ei și veni spre el ; îngenunchease în fața patului și își ascunse fața în mîini.

David înmărmuri, fără grai.

Deodată Karis îi căută mîna pipăind și o ținu cu putere. David dintr-o mișcare, se trase înapoi.

— Ce vrei ? întrebă, aproape fără glas.

— Pe tine te vreau ! răspunse ea. Vreau să-ți dovedesc cît te iubesc. Vreau să pun capăt o dată pentru totdeauna acestei nesiguranțe, care mă duce în pragul nebuniei.

Inima lui David bătu mai tare. Sîngele i se urcă la cap.

— Nu sîntem încă soț și soție, șopti el.

— Ne iubim, nu e mai mult ?

— Da, exclamă David, regăsindu-și glasul. Să punem capăt acestei neștiințe !

Cu mîna tremurătoare căută butonul electric deasupra patului și lumina izbucni puternică.

Karis sări în sus și se înveli pînă la gît în faldurile chimonoului. David coborî din pat, își puse o haină și papucii. Tremura din tot corpul.

O patimă subită îi cuprinse pe amîndoi.

— Dacă nu vrei să mă iubești, de ce nu mă ucizi ? strigă ea furioasă. Ce înseamnă această prefăcătorie ? De ce nu vorbești ?

— Adevărul, vreau adevărul ! zise David oprindu-se în fața ei.

— Iată-mă, iată adevărul ! răspunse ea, cu ochii scăpărători de nerăbdare.

— Cine e omul cu care ne-am întîlnit azi dimineață ?

— Ți-am mai spus : un vechi prieten !

— Cînd te-am întîlnit întîi, mi-ai spus că n-ai prieteni.

— Da așa și este ! răspunse Karis. Nu sînt ceea ce numesc eu prieteni.

— Și ce au fost atunci ?

— O, Doamne ! izbucni ea. Dacă te-a supărat Mc. Gregor, nu te mai gîndi, căci n-am dat niciodată doi bani pe el !

— Karis, zise David cu glas aspru, spune-mi tot adevărul. Acest om ți-a fost drag odată, am văzut după purtarea, după privirile lui. Spune-mi adevărul — l-ai iubit ?

— Îți jur că nu l-am iubit !

— Karis, zise David și mai amar, tu minți.

— Ți-am spus tot ce a fost între mine și el — ajunge.

— Nu, n-ajunge, zise David, căci abia începe !

Făcu o pauză și apoi o întrebă cu glas schimbat, aproape nepăsător.

— Cum se numește agentul de teatru din Londra, care-ți încasează drepturile bănești din America ?

— Ce legătură e între acel agent și ceea ce vorbim acum ? întrebă ea.

— O foarte strînsă legătură.

— Nu văd.

— Cum îndrăznești, Karis, exclamă David cu mînie bruscă, spune, cum îndrăznești să mă minți astfel ? Vreau să știu acum pe loc, de unde ai atîția bani.

— De la agentul acela, răspunse ea încăpățînată.

— Drept cine mă iei ? Un copil sau un nerod ?

Urmă o tăcere grea, hotărîtoare. Karis îl privea cu ochii mari, speriați și tulburi.

— Vorbește ! strigă el. Vorbește, Karis ! Simt că înnebunesc dacă nu spui ceva !

Tremurînd din cap pînă în picioare. David se ținea de marginea patului. Karis fu cuprinsă de o amară dezamăgire.

— N-am ce să-ți spun, șopti ea dîrză.

Deodată David o apucă de brațe și o scutură violent.

— Sînt oare un asemenea netrebnic, că nu pot avea dreptul la un moment de adevăr ? strigă el cu glas răgușit. Sufletul ți-l scot din tine, dacă nu-mi spui adevărul.

Karis scînci.

— Lasă-mă ! zise, respirînd greu. Suferea chinuri îngrozitoare și totuși un surîs smerit îi plutea pe buze. Simți că mîinile care o strîngeau, se desprindeau. Nu, nu mă lăsa ! exclamă ea.

— Ești o făptură josnică, o ființă de nimic! strigă David, împingînd-o de lîngă el, și Karis căzu pe un scaun. David se întorsese de la ea, silindu-se din toate puterile să se stăpînească.

— Pentru mine acest lucru înseamnă viață sau moarte, zise el deodată ceva mai liniștit. Poate că pentru tine e numai un episod — dar nu pot renunța să aflu adevărul.

Karis sări în sus.

— Întreabă-mă ce vrei — îți voi răspunde tot.

— Nu ești în stare să spui adevărul! ripostă David, aproape înăbușindu-se de furie. Și pe urmă vreau să te cruț. Știu destul. Știu tot. Ești o mincinoasă! Nu m-ai înșelat numai pe mine, l-ai înșelat și pe John. Pentru tine am jertfit iubirea lui Mary, cea mai caldă iubire pe care o aveam — și meritai oare acest lucru?

— Mary..., șopti Karis.

Dar David o întrerupse:

— Îți interzic să vorbești de ea!

— Atunci ce să mai spun, ce să mai fac? întrebă ea cu glas răgușit.

— Mi-e perfect egal ce-ai să faci!

— Nu, vreau să știu acum, pe loc, ce se va întîmpla cu noi!

— Nu mă privește, răspune David privind-o drept în ochi, ca pe o străină.

— Ne mai căsătorim sau nu?

— Niciodată nu ne vom mai căsători, zise David și o expresie nefirească i se ivi în ochi, speriat de propriile lui cuvinte.

Lacrimile începură să curgă pe obrajii Karisei. Chimonoul căzu înlături, descoperind jumătate din trupul ei. David se uită o clipă la coapsele ei, la pulpele-i albe, la valul ondulat al mușchilor pîntecului.

— Vreau să-ți spun tot, șopti ea cu glas frînt. Sînt o femeie pierdută, asta sînt. Ia-mă așa — ia-mă acum... Pe urmă n-ai decît să mă gonești.

— Ieși! strigă David și întorcîndu-se căzu în pat cu fața în jos.

Karis se duse la el, și-l luă în brațe.

— Nu e adevărat ! zise ea îngrozită, tremurînd din tot trupul. Nu mă goni David, nu mă goni, nu !

— Afară ! strigă el fără să se miște. Afară !

— O, David, scînci ea. Nu se poate să se isprăvească așa. Îți jur că te iubesc. Înainte de a te cunoaște am dus o viață murdară, dar de atunci încoace, niciodată... ți-am fost credincioasă și credincioasă îți voi fi. O, David, cîte ceasuri fericite am trăit împreună ! Nu se poate să se isprăvească așa — nu se poate !

David încercă să se desprindă de ea, dar durerea îi da Karisei puteri uriașe lacrimile îi curgeau șiroaie și totuși el lupta să se desfacă.

— Afară ! strigă el scos din fire. Nu te iubesc ! Nu te pot iubi !

Karis se aruncă asupra lui cu toată greutatea corpului. Plînsul ei deveni sfîșietor.

— Îți jur, David — o, crede-mă, acum nu mint, acum nu te înșel ! Te iubesc din tot sufletul ! O, am un suflet, sufletul nu mi l-am pierdut și sufletul meu îți aparține.

David se desprinse și sări de o parte. Disperată, Karis se agăță de el. Kimonoul alunecă jos și Karis începu să lupte cu David, care, ridicînd-o goală în sus, o duse către ușă, își adună toate puterile și o împinse în antreul dintre cele două camere, apoi cu o izbitură disperată, trînti ușa și puse zăvorul.

Fără respirație și aproape scos din fire, se rezemă de ușa încuiată. Hohotele de plîns ale Karisei ajungeau pînă la el. Se îmbrăcă repede și se strecură afară din cameră. Portarul de noapte îi descuie ușa de la intrarea din hotel.

X

Devreme, înainte de revărsatul zorilor bătu Karis încet la ușa camerei lui.

— David, șopti ea, deschide David, lasă-mă înăuntru. Trebuie să-ți vorbesc.

Așteptă o clipă și neprimind nici un răspuns, începu iar să se roage.

— Nu fi crud ! Ascultă-mă ! Nu te mai mint, vreau să-ți spun tot, să-ți răspund la toate întrebările, cinstit și deschis.

Nici un cuvînt nu veni dinăuntru. Karis începu să bată mai tare, dar se temu să nu se audă în hotel și se întoarse în camera ei.

La ora șase se îmbrăcă și ieși în oraș. Străzile erau încă pustii. Karis mergea șchiopătînd fără nici un țel de-a lungul caselor, fără a ține seama orelor, pașilor, și în curînd ajunse la margine. Începu s-o doară piciorul și se așeză pe o piatră kilometrică. Dimineața era curată, liniștită. Cîțiva nori albi pluteau în văzduhul albastru. Cum privea așa în golul imens, se simți mică, îndurerată ; nici nu-i venea să creadă că viața cu David se isprăvise.

O pasăre primăvăratică, venită de timpuriu, își încerca glasul ; un automobil în viteză, și cei dinăuntru o priviră țintă o clipă.

Se ridică și porni iar ; ajunse în preajma unui sat și la prima casă găsi un polițist care se opri privind mirat fața ei palidă, ochii roșii de plîns. Ghicind că era străină pe acele meleaguri, o întrebă dacă-i putea fi de vreun folos.

— Da, zise Karis. Dă-mi brațul să nu mai șchioapăt așa de mult. Cît e pînă la Hazelbury ? Și cît e ceasul ?

Vardistul îi oferi brațul și răspunse că pînă la Hazelbury erau vreo zece kilometri, iar ceasul arăta nouă jumătate.

— E vremea gustării de dimineață ! exclamă Karis. Îl rugă cu un surîs să-i arate un loc unde putea mînca ceva și polițistul o duse la cîrciuma satului, și-și văzu de drum.

După ce termină masa, Karis scoase din poșetă un pachet de țigări și începu să fumeze. Se trase mai la colț, puse piciorul pe o bancă și rămase astfel neclintită. În vremea aceasta revăzu toată scena din timpul nopții. Fu cuprinsă de o mare îngrijorare. Ieri dansase cu David, ieri o mai sărutase. David n-a fost drept, s-a purtat odios, îngrozitor cu ea, și simțea că trebuie să i-o spună.

Pe la amiază intrară trei oameni în cîrciumă : un cultivator din partea locului, un om fără o înfățișare precisă și un mecanic destul de chipeș, care avea un mic garaj peste drum. Cerură trei halbe de bere, pe care cîrciumarul le aduse reci, din pivniță. Oamenii se uitară la Karis cu ochi mari și meca-

nicul care în timpul războiului fusese locotenent de pionieri, începu o discuție cu tovarășii lui din sat. Cuvintele lui departe de a jigni pe tînăra doamnă, o interesară. „Am pus iar motorul în funcție, zise. Azi plec cu el". Și cu tot felul de amănunte tehnice istorisi că avea de gînd să înceapă o mare afacere de tractoare și batoze. Cultivatorul era de părere că nici o mașină din lume nu făcea cît un cal bun dar mecanicul îi răspunse că nu era adevărat și iar începu să-și arate părerile tehnice.

Karis chemă deodată la sine pe tînărul stăpîn al garajului și întrebă dacă voia s-o ducă la Hazelbury.

— De ce nu ? zise. Numai să vrei să stai alături de mine pe un scaun improvizat, căci șasiul e demontat.

— N-are nimic ! Vreau să plec imediat. Mecanicul își goli halba, plăti toată consumația de la masa lui și se depărtă. Nu mult după aceea mașina trase în fața circiumii, Karis se așeză pe un scaun de lemn și tînărul mecanic puse motorul în mișcare.

— Ai vrea să mă iei de soție ? întrebă Karis deodată, după ce străbătură o bucată de drum.

Întrebarea zăpăci în asemenea măsură pe tînărul mecanic, că era să dea cu mașina în șanț și abia izbuti să ocolească o groapă.

— M-aș simți foarte fericit..., zise.

— Ce te face să crezi ?

— Simt eu așa.

Karis chicoti.

— Nu ești cumva și dumneata un naiv ca ceilalți bărbați?

— Se poate ! răspunse el.

— Ai o față sinceră, cinstită, un chip foarte englezesc, urmă Karis. Nu cred că poți trăi cu mine multă vreme.

— O ! Cu dumneata aș fi în stare să rabd multe !

— Cred că vom fi prieteni buni zise Karis.

— Mă bucură aceste cuvinte...

Ajunseră în curînd la șinele tramvaiului și merseră tot coborînd. Mai încolo se vedea Hazelbury și de partea cealaltă a orașului, marea. Mecanicul își strecură mașina cu dibăcie prin cîteva ulicioare strîmte, ajunse la țărm și opri în fața hotelului. Karis îi plăti și cu un sentiment de ciudă intră în hotel.

Vederea hotelului o copleși pe Karis de ură și abia îi veni să urce scările.

În drumul spre camera ei trecea pe dinaintea camerei lui David. O singurătate groaznică o cuprinsese, văzînd camera goală și camerista dereticînd de zor, schimbînd pernele patului.

— Domnul Bright a plecat ?

— Da, coniță. A plecat azi dis de dimineață. Karis intră în camera ei. Chimonoul cel nou pe care-l lăsase în camera lui David îl găsi pe un scaun împăturit cu grijă. Cînd îl văzu, Karis simți o durere adîncă în inimă. Se duse în fața oglinzii, începu să-și aranjeze părul, trăgînd fără milă cu pieptul, șuvițele aurii.

Apoi se așeză în hol unde se odihni, mai bine de un ceas, așteptînd ca portarul să-i spună ceva din partea lui David : dar portarul n-avea nici o veste, abia aruncînd o privire asupra ei, în treacăt, ca și cum ar ști el ce fel de femeie era.

Karis nu mai putu suporta această nesiguranță. Se duse în cabina portarului și întrebă dacă David își lăsase adresa. Portarul cercetă în catastiful din birou și se întoarse cu răspunsul că domnul Bright locuia acum în Brighton Avenue Nr. 3.

Karis se duse să-l caute pe David. Ceru informații trecătorilor, vînzătorilor, polițiștilor și se pomeni într-o uliță nesigură, ale cărei case scunde, de același fel, mărgineau marea. Totul amintea cartierele mizere ale metropolelor și gîndul că David trebuia să locuiască aici pentru că nu avea cu ce să trăiască în altă parte, o umplu de groază. Un val de milă îi umplu inima, cinstea lui neînduplecată o mișcă pînă la lacrimi.

Urcă două trepte de piatră la casa cu numărul 3 și bătu la ușă, alături de care văzu anunțul tulburător „Camere mobilate".

O femeie care nu se deosebea prin nimic de miile de femei cu asemenea îndeletnicire, deschise ușa. Karis îi spuse ce dorea. Femeia își aduse amîndouă mîinile pe pîntece și răspunse, clipind din ochii mici, răi, că domnul Bright, tînărul gentleman care luase o cameră mobilată, era plecat.

Karis începu să se plimbe pe stradă încoace și încolo, așteptînd întoarcerea lui David. Nu știa dacă timpul trecea

încet sau repede — totul i se părea nereal, parcă era în vis, desprinsă de lumea din afară.

În sfîrșit, pe seară, se ivi și David la capătul străzii. Zărindu-l de departe, Karisei i se păru că inima se ușurează de o povară odioasă : nici o minciună de aici înainte, nici o înșelătorie, vor putea fi prieteni adevărați, iubindu-se cu adevărat. Și tremura de bucurie, de emoție.

Dar cu cît David se apropia, o cuprindea o spaimă — și-i ieși înainte, repede. Cînd o zări, rămase locului o clipă, ca trăznit. Apoi se întorsese deodată și porni în direcția opusă. Karis merse șchiopătînd după el. David întoarse capul, își iuți pașii. Dar și ea mergea repede, astfel că distanța dintre ei se micșoră. David ocoli colțul și intră în singurătatea unei ulicioare.

Cînd ajunse la colț, Karis zări pe David fugind de-a lungul caselor. Îl strigă cu glas ascuțit și fugi după el. Dar el alerga repede, mult mai repede — nu-l putea ajunge. Și strigă tare, sfîșietor.

— David ! David !, pînă cînd nu mai avu glas. Fu silită să se așeze, istovită, pe pragul unei case. David dispăruse. Își acoperi fața cu mîinile, gura i se schimonosi spasmodic, un hohot de plîns izbucni din piept și începu să strige iar în noaptea care se lăsa.

— David ! David !

— Șterge-o de aici ! Du-te dracului ! strigă un glas de la fereastra subsolului. Ce, tu n-ai casă ? Pacoste, șterge-o de aici, iute, iute !

A doua zi Karis se trezi cu dureri de cap îngrozitoare. Trimese o scrisoare lui David.

Scumpe David !

E ușor să ierți păcatele lumii întregi, dar îngrozitor de greu să iertăm o nedreptate care ne privește personal. Din nefericire știu asta, și de aceea nu aștept nici o iertare din partea ta.

Dar azi plec la Londra. Cum drumurile noastre trebuie să se despartă, te rog să păstrezi amintirea acelei Karis pe care ai iubit-o. Dacă te vei însura vreodată, îți urez ca fe-

meia pe care o vei duce la altar să te iubească tot atît de mult cît te-am iubit eu. Poate vei crede că am rămas pînă în ultima clipă o prefăcută și o mincinoasă, dar acum nu mint, nu.

Rămîi cu bine!
Karis

Trimise scrisoarea cu un comisionar la noua adresă a lui David și începu să-și facă geamantanele. La început se gîndise să ia acceleratul de prînz, dar pînă la urmă se hotărî să plece seara, nădăjduind în taină să mai primească un răspuns la scrisoare. Dar răspunsul nu mai veni și cu primul tren de seară plecă din Hazelbury.

IX

Karis își închirie o mică locuință în Savop Court.

Într-o zi citi în ziar că John reușise în alegeri cu o majoritate de peste o mie de voturi. Acest succes o înfuria. Totuși îi trimise o telegramă, felicitîndu-l. Și răspunsul veni telegrafic: „Mulțumesc, Karis". Și fu cuprinsă de o ciudată și ambițioasă indignare. Nu se mai gîndi că-l ura și că el îi era cel mai mare dușman. Îi telefonă. Inima ei era atît de plină de David, că trebuia să stea cu cineva de vorbă despre el — chiar de-ar fi acela John Grevil.

John îi zise că nu avea posibilitatea s-o vadă, că fiecare minut al zilei îi era ocupat; ea se rugă să-i acorde măcar o jumătate de oră. Și îl numise laș, și monstru.

— Laș? Monstru? Habar nu aveam! răspunse John Tu te-ai purtat cu mine cum nu meritam, Karis. Și nu ai dreptul să mai aștepți vreun serviciu din partea mea.

Karis schimbă tonul.

— „John, John, îți dau înapoi toți banii pe care i-am primit de la tine".

— Nu-mi trebuie, răspunse el enervat.

O clipă îi trecu prin minte să se dea chiar acestui om, numai să poată vorbi cu el despre David; dar acest gînd o dezgustă.

— John! zise ea tare la telefon. Sînt disperată!

Urmă o pauză destul de lungă. Gîndul îngrozitor al Karisei, purtat de fir ajunse în creierul lui John. Chibzui cîteva secunde ce să facă. Mary era la Aldershaw — să rişte o întîlnire cu Karis ? Îşi cunoştea slăbiciunea pentru femei.

— Am să-ţi comunic mai tîrziu, Karis ! încheie el discuţia.

Şi chiar în aceeaşi seară, la opt, se întîlniră la masă, la Frascati. Karis purta o rochie neagră, simplă, de mătase. John apăru în frac cu cravată albă şi spuse numaidecît că la zece fără un sfert trebuie să plece.

Karis îşi ascunse adevăratele-i sentimente, arătîndu-se amabilă, fermecătoare, îi mulţumi că-i dăruia o oră din timpul lui atît de preţios şi-l rugă să-i îngăduie să plătească ea masa.

John ridică din umeri şi după ce se uită în jur nervos, dacă nu cumva îl cunoştea cineva, se aşeză cu Karis la o masă. Cu oarecare grijă şi nelinişte observă înfăţişarea ei istovită. Fără a surîde. Karis îl privea drept, acuzator, făcînd bilanţul unor socoteli neîncheiate.

John o întrebă ce se întîmplase de se despărţise de David atît de subit.

— Tu eşti de vină, dragul meu ! Ştii prea bine.

Un surîs cinic se ivi pe buzele lui şi mărturisi deschis motivele pentru care distrusese legătura ei cu David. Tot timpul Karis îl privi cu ochi reci şi la urmă zise în treacăt, ca şi cum cuvintele lui nu făcuseră nici cea mai mică impresie asupra ei.

— Bine că cel puţin acum ai posibilitatea să fii cinstit. Acum, John, după ce m-ai adus la disperare, îmi arăţi un neobişnuit curaj moral ! Aş fi dorit ca mai înainte să fi fost cu mine cinstit, măcar o dată.

Chelnerului care tocmai se apropia de masă ca să servească felul întîi, Karis îi spuse supărată, că nu putea lua nimic şi ceru cafea şi brandy.

Îi era inima grea ; simţea că nu trebuia să aştepte nici o mîngîiere din partea lui John. Totuşi îl întrebă :

— L-ai mai văzut pe David de săptămîna trecută ?

— Nu.

— Spune-mi adevărat, John, vreau să ştiu. Chiar dacă nu-l voi mai vedea niciodată pe David, doresc cel puţin să ştiu că-i e bine şi nu suferă de mizerie.

— Frumos din partea ta, răspunse John cu glas cald. Îmi pare bine că încep să regăsesc ceva din Karis de altădată.

— L-ai mai văzut ? întrebă ea din nou.

— Nu, Karis. I-am scris și l-am rugat să se întoarcă în casa doctorului, dar a făcut pe jignitul și mi-a răspuns că nu are nevoie de amestecul meu și se va descurca el singur.

— John, zise Karis cu glas șoptit, ești întîiul bărbat căruia m-am dat ; nu trebuie să negi că ție-ți datorez starea în care mă găsesc acum. Nu vreau să te cert, pentru că am fost și eu slabă, cedînd dorințelor tale ; totuși eu aveam o scuză : credeam atunci că te iubesc. Tu însă știai că nu mă poți iubi. De atunci, viața mea n-a încetat de a fi un vis urît. M-am schimbat, și am devenit o ființă cu totul diferită. A fost poate o ticăloșie din partea mea că ți-am sustras o mie de lire — dar e cea din urmă, o jur ! În orice caz acum nu mai am de ce să mă tem de tine. David cunoaște adevărul. Așa stau lucrurile, dragul meu, văzute din afară. Dar în adîncul inimii mele îl iubesc pe David. Nu pot trăi fără el. Sînt singură de mai bine de o săptămînă și știu că nu mai pot să trăiesc fără el. Îl iubesc cu disperare, John, aș fi în stare să mor pentru el. Și acum întreabă-te sincer : va găsi David vreodată o femeie care să-l iubească, așa cum îl iubesc eu ? Cu neputință. Eu nu cred.

John se rezemă de speteaza scaunului și se uită cu luare-aminte la jarul țigării lui. Karis :

— Am sentimentul unui sacrilegiu, povestindu-ți acum toate acestea ; dar nu pot altfel ; trebuie să-ți povestesc. Trebuie să mă spovedesc cuiva care-l cunoaște pe David. John, tu ești mai mult sau mai puțin capul familiei lui David ; știu că doctorul Bright ascultă întotdeauna de sfaturile tale. Crezi că soția ta m-ar urî dacă m-ar cunoaște cu adevărat ? Eu aș iubi-o pe Mary, sînt încredințată. Cînd am văzut-o pentru întîia oară, cînd ieșea din biserică, de atunci mi-a fost dragă. Vezi dar că lucrurile nu sînt chiar atît de îngrozitoare, cum ți le închipui și par. Cred că nimeni dintre noi n-a făcut o greșeală care să nu poată fi îndreptată, și cred că totul s-ar putea remedia, dacă aș fi în sfîrșit primită în mijlocul familiei tale. Și m-ai putea ajuta să-l aduc iar pe David la mine.

Karis se întoarse ; durerea o copleșea și se silea îngrozitor, chinuitor, să-și înăbușe lacrimile care i se urcau în ochi.

— Eşti într-adevăr imposibilă — imposibilă, zise el. Priveşti lucrurile dintr-un punct de vedere fanatic. De ce nu te duci să-ţi cauţi altă dragoste, alte mîngîieri ? La dracu, Karis, credeam că ai altfel de sînge în vine decît o femeie din saloanele noastre ! Te-ai copilărit de tot ! David e un băieţel, n-are un ban, nu i-au dat încă mustăţile ! Ce-o să vă faceţi, dacă vă veţi căsători ? El cu ideile lui de reformare a lumii, şi tu cu firea ta imposibilă ? Înfiorător ! Fii pe pace, va trece şi va birui această criză, te va uita şi tu de asemenea te vei lecui. Te cunosc destul de bine !

Karis chemă chelnerul şi ceru nota de plată, pe care John i-o smulse din mînă, achitînd-o. John se urcă într-o trăsură, iar Karis se duse pe jos la hotelul Savoy, intră în cămăruţa ei, unde se încuie.

Se aşeză la masă şi scrise lui David.

Scumpe David !

Am chibzuit îndelung şi acum sînt mai lămurită. Dar nu ştiu încă ce voi face. Înainte de a mă hotărî, trebuie să te mai văd o dată. Numai o singură dată, David ! Numai o singură dată vreau să mai fiu cu tine, să mă simt eliberată de toate minciunile care neîncetat mi-au apăsat inima de la întîia noastră întîlnire. Te rog, te rog, David !

Pururi a ta
Karis

Dis de dimineaţă trimise scrisoarea recomandată şi făcu socoteala că a doua zi ar putea primi răspunsul ; pînă atunci voia să mai aştepte.

Seara luă cina la restaurant, unde oprise o masă. Nădăjduia ca lumina, clinchetul tacîmurilor, melodiile tarafului de ţigani, lumea care venea şi pleca, îi vor mai linişti gîndurile. Dar se înşelă. Sentimentul singurătăţii ei fu şi mai mare. Se gîndi la liniştea paşnicei case de la ţară, şi inima îi bătu mai tare la amintirea vieţii de acolo, cu micile ei intimităţi, şi al cărei suflet fusese David, şi se simţi îngrozitor de părăsită în această larmă a Londrei.

A doua zi pîndi pe toţi poştaşii, dar nu primi nici un răspuns din partea lui David ; şi seara se duse iar la restaurant,

la masa ei. În curînd intră un tînăr elegant, cu statura înaltă, bine bărbierit, cu fața trandafirie și părul blond. Karis îl zări imediat și lăsă capul în jos, adînc. El se opri în prag și aruncă privirile în toate părțile, ca un leu după pradă.

Fața i se lumină de o veselă și exagerată surpriză, și zîmbind fericit, își făcu drum prin mulțime pînă la măsuța Karisei.

— Tu ești, Karis ? Ce mai faci ?

Ea ridică ochii, îi întinse mîna încet, pe care tînărul o strînse cordial.

— Dar știi ce bine-mi pare că te găsesc aici, drăguțo ? Toată ziua m-am plictisit singur. Cum, n-ai pe nimeni la masă ? Azi de dimineață a trebuit să mă duc la un parastas.

— Și n-ai putea să te duci și acum la un parastas ? întrebă Karis.

Tînărul rîse. Apoi o întrebă dacă putea lua loc alături. Karis îi răspunse că masa era prea mică.

— Atunci, drăguțo, să ne mutăm de aici la o masă și mai mică — cu cît mai mică, cu atît mai bine, nu ?

Karis răspunse că cinase, că nu voia să petreacă seara cu el și că dorea să rămînă singură.

Tînărul își ceru scuze că o deranjase și se depărtă, cu priviri destul de încruntate. Karis se ridică îndată de pe scaun ; o roșeață vie îi acoperea fața, contrastînd ciudat cu pielea albă a gîtului, cu rochia neagră. Urcă treptele în fugă încuie ușa, se aruncă în pat și izbucni întrun plîns violent. Obrajii îi tremurau de rușine arzătoare ; această întîlnire întîmplătoare cu năluca vieții ei de odinioară, o duse în pragul nebuniei. I se părea că nu numai ea, dar și David fusese necinstit de acel tînăr blond. Departe de David, nu se mai bucura de ocrotirea puternică a unei iubiri curate, departe de David va fi iar prada ușoară a lumii întregi. Sufletul i se prăbuși sub povara acestei nefericiri uriașe.

„David ! David ! scrise ea pe o bucățică de hîrtie. Dacă nu mă lași să mă întorc la tine, se va întîmpla ceva îngrozitor. Simt ! A ta Karis".

Scrise adresa, puse mărci și aruncă scrisoarea la cutia de pe coridor, din apropierea ascensorului. Apoi se întoarse în dormitor și se rugă lui Dumnezeu ca David să-i răspundă — cîteva rînduri — orice i-ar fi scris, i-ar fi fost o mîngîiere.

Peste două zile Karis se plimbă încet pe malul lacului pînă la banca unde petrecuse primele ore ale întîlnirii cu David. Se așeză, strîngînd bine haina în jurul ei. Adierea rece de februarie făcea să-i tremure brațele. Sufletul îi era plin de neliniștile viitorului și se întorcea cu mîhnire în trecut. Nu-i povestise niciodată lui David toate chinurile prin care trecuse înainte de a-l întîlni ; numai aluzii vagi, cînd și cînd un cuvînt în treacăt. „M-ar fi înțeles el atunci ? Se întreba ea acum, dacă i-ar fi destăinuit toate mizeriile vieții mele și umilințele pe care i le-a adus atingerea unor bărbați oarecare. Ar fi înțeles ? Da, își răspunse singură, da. Ar fi trebuit să-i povestesc tot.

Chipul ei palid, slab, părea împietrit. „De ce l-am mințit ? striga inima ei. Știam că va descoperi odată adevărul ! Și chiar dacă nu l-ar fi descoperit — de ce să mint ? Dacă nu m-ar fi iertat la început, cum pot să cred că mă va ierta acum ?

Cu o disperare neagră în suflet se întoarse la hotelul Savoy. Cum intră, căută cu ochii pe portar, care făcu din cap „nu". Nimic. Nici un răspuns de la David.

A doua zi dimineața, în zori, Karis se urcă în acceleratul pentru Hazelbury. Cum ajunse se duse drept la Brighton Avenue și bătu la casa cu nr. 3. Întrebă pe femeia care deschise dacă domnul Bright era acasă. Glasul ei tremura.

Nu : tînărul gentleman petrecuse numai o noapte acolo, apoi plecase fără a spune unde. „A mai venit o dată, ca să-și ia poșta", adăugă femeia. Karis porni și se pomeni că străbătuse Hazelbury de la un capăt la altul, în nădejdea zadarnică de a-l întîlni pe David pe stradă. Cum ajunse iar acasă, telefonă lui John, ca să afle noua adresă a lui David. La aparat se afla bătrîna Wilson și întrebă cu cine vorbea ; după ce Karis își spuse numele, bătrîna Wilson răspunse că domnul comandor Grevil nu era acasă și puse numaidecît receptorul jos.

O furie îngrozitoare cuprinse pe Karis. Își smulse părul, se bătu cu pumnii în piept, își sfîșie rochia neagră de pe trup și se aruncă pe covor. Și paroxismul se încheie cu un hohot de plîns violent.

În sfîrșit se mai liniști și se așeză la mica fereastră dinspre Tamisa și partea de miazăzi a Londrei ; noaptea cădea încet pe orașul uriaș. Karis deschise fereastra, să ia puțin aer. De jos, de pe fluviu, veni strigătul ascuțit al unei sirene ;

din apropiere se auzeau clopote de biserică. I se păru o clipă că ședea iar în mica-i locuință de la Adelphi Terace — dar părea că trecuseră de atunci ani mulți.

Nu mai era dansatoarea celebră ! Nici măcar o curtezană cu succes ! Nimic, absolut nimic. Nimeni n-o iubea, nimeni nu se gîndea la ea.

Începu să se gîndească singură la ea ; în chip foarte ciudat, se socoti ca făcînd parte din familia lui David. Avea sentimentul, după legătura intimă cu John, după viața cu David, că trebuia să fie respectată și prețuită de acea familie. Și de Mary.

La început se gîndi numai ca un joc, să se adreseze acesteia, dar cu cît chibzuia mai mult, cu atît creștea mai puternică încrederea că Mary, virtuoasa, iubitoarea soră a lui David, era tocmai ființa care s-o înțeleagă și care putea s-o ajute.

XII

Karis se îmbrăcă meticulos, cu grijă, ca și cum se ducea la o nuntă. Își puse o rochie de mătase grea, plisată, de culoarea smaragdului cu cordon multicolor, o capă neagră cu broderii de metal, o pălărie neagră, cu argint, ciorapi galben-deschiși, pantofi subțiri de piele de șarpe și mănuși lungi, albe. Își luă bastonul de abanos, poșeta de mătase verde, în care se mai aflau cîteva sute de lire și porni după dejun spre Aldershaw ; la Tunbridge Wells coborî din tren și luă un automobil.

Cînd ajunse în fața locuinței celei mari, sună. Deschise un portar cu fața liniștită, trandafirie, cu plete de argint care-i cădeau pînă la ceafă, pieptănate cu grijă.

— Bună seara, zise Karis. Doamna Grevil e acasă ?

Slujitorul se înveseli :

— Pe cine trebuie să anunț ? întrebă el cu glas prietenos, împreunînd mîinile pe piept, ca la biserică.

— Domnișoara Lopinowa.

— Domnișoara... ?

— Domnișoara Lopinowa.

Închise ușa și o duse printr-un lung coridor, deschise o mică portieră, anunță cu glas tare numele vizitatoarei, apoi se retrase spre a lăsa pe Karis să treacă.

Karis rămase o clipă nemișcată. Trei doamne se aflau în salon : Lady Lingfield, lady Patricia și Mary. Ședeau confortabil în fotolii mari, îmbrăcate în coton și beau ceai. Ivirea lui Karis le ului. Cele trei doamne o priveau cu ochi de gheață.

— Bună seara zise Karis și cuvintele îi înghețară pe buze.

— Lasă-mi mie această problemă, zise lady Lingfield spre Mary. Se ridică și se îndreptă spre Karis.

— Da, domnișoară Lopinowa ?

— Aș dori să vorbesc un minut cu doamna Grevil, răspunse Karis. Se poate ?

Patricia, fără a ține seamă de Karis, turnă ceai într-o ceașcă goală. Murmurul apei fierbinți care țișnea dintr-un ceainic de argint, fu singurul zgomot care se auzi atunci.

— Am venit numai pentru a o ruga pe doamna Grevil, să-mi acorde cîteva minute, zise Karis. Nu vreau să supăr pe nimeni.

Mary sună și îl întrebă pe servitor dacă ardea focul în salonul Queen-Ane ; și primind un răspuns afirmativ făcu un gest scurt spre Karis, s-o urmeze.

În camera mică, stilată, cele două femei se aflară față în față ; își cercetau statura, îmbrăcămintea, cu ochi ageri, ca și cum voiau, dintr-o privire să-și ghicească viața, caracterul.

Începu Karis să vorbească. Se simțea acum ceva mai sigură și ceru iertare că intrase în casă, așa, nepoftită. Rezemată în baston, cu capul în jos, cu privirile pe podea, avea o înfățișare jalnică. Cu glas șoptit, tînguitor, aminti lui Mary ziua nunții, si ce simțise Karis atunci, cînd văzuse perechea ieșind din biserică ; apoi începu să povestească viața ei de dansatoare, succesele ei, accidentul, suferința și lecuirea ei.

Mary răspunse că despre accident citise în ziar și îi păruse foarte rău. Karis istorisi cum îl întîlnise pe David la Londra, și cum începuseră a se iubi ; de viața ei cu John nu spuse un cuvînt.

Mary între timp se așezase, cu bărbia rezemată în palmă, privnid țintă în jarul focului.

Karis vorbea, vorbea ; povesti perioada de la țară, alături de David, vizita lui John, ca și cum nu l-ar mai fi văzut înainte și apoi recunoscu greșeala de a fi primit acea mie de lire de la comandorul Grevil, contractul pe care ea îl iscălise și nu-l respectase.

— Ce puteam face ? David și cu mine voiam să ne căsătorim. Ne trebuiau bani. Dar cineva, probabil soțul dumitale, i-a destăinuit lui David tot ; și David mi-a spus atunci că eram o mincinoasă și nesinceră. Ne-am certat îngrozitor și ne-am despărțit.

Se făcu o pauză lungă. Apoi Mary întrebă :

— De ce ai venit aici, să-mi destăinuiești toate acestea ? Știam aproape tot.

— Mă urăști, Mary, nu e așa ? exclamă Karis.

— Nu știam că sîntem în raporturi intime, răspunse Mary. Și se ridică din scaun. Mi-ai povestit o mulțime de lucruri din viața dumitale, dar nu știu încă de ce ai venit la mine ?

— Ca să-ți arăt că-l iubesc pe David. Să mă ajuți să-i schimb părerea, ca să se întoarcă iar la mine !

— Dar te faci ridicolă ! zise roșind pînă la rădăcina părului. Te faci că nu știi ? Nu din pricina dumitale a căzut David la nivelul unui cerșetor de stradă ? Acum trăiește undeva, într-o mahala din Hazelbury. Dumneata l-ai înjosit în acel noroi în care supraviețuiește acum, dumneata l-ai făcut să-și schimbe tot felul lui de a fi. Și aștepți de la mine să-ți iert toate acestea ? Aștepți într-adevăr de la mine să te ajut să fiți iar împreună ? Chiar de ar fi în puterea mea — nici prin gînd nu mi-ar trece !

— Îți fac o propunere, zise Karis. Dacă mă ajuți să-l aduc iar pe David la mine, voi face tot ce-mi va sta în putință ca să redobîndești iubirea lui.

— N-am nevoie de nici un ajutor din partea dumitale, mulțumesc ! răspunse Mary, abia putîndu-și stăpîni indignarea la asemenea propunere.

Un val de sînge se urcă în obrazul Karisei.

— David te urăște ! exclamă ea. Vă urăște pe toți !

— Dacă ne urăște, a învățat asta de la dumneata, zise Mary.

— Nu, nu ! Pot fi o bastardă, o copilă din flori, dar sînt cinstită. N-am atițat niciodată pe oameni unii împotriva altora.

Ce a făcut David — te întreb — ce a făcut, ca să-l tratați toți ca pe un tîlhar ? Sînt disperată — mă auzi ? Ia seama te rog și nu mă insulta !

Mary se uită sincer, drept în ochii Karisei. Urmă o tăcere. Mary făcu o ușoară mișcare spre ușă, dar Karis îi tăie drumul.

— O ! te rog, te rog ! zise ea. Sînt atît de singură și nefericită ! Căzu pe un scaun și începu deodată să plîngă tare. Dar trebuie să-ți mai spun ceva ! exclamă ea în hohote. Trebuie !

Mary șovăi. Și Karis îi povesti de un ofițer superior de marină pe care -l cunoscuse în Rusia cînd ea avea optsprezece ani și în fraze scurte, năucite, îi mărturisi legătura cu el. Mary asculta cuvintele Karisei cu o expresie uimită ; povestirea Karisei avea ceva prea adevărat și se simți ca fascinată.

Karis se rostogoli pînă în adîncurile cele mai de jos ale adevărului — poate pentru întîia oară în viața ei — și destăinui lui Mary, ceea ce de mult, de mult ar fi trebuit să-i spună lui David. Mary era uluită, de parcă o lovise cineva din plin, în stomac ; nu întîlnise încă niciodată în viața ei o femeie care să-i mărturisească deschis că se dăruise bărbaților fără număr, pentru bani. O scînteie de milă îi încălzi inima. Un englez, un om din patria ei, a distrus această viață tînără. Sufletul ei cerea dreptate, dar se simțea cuprinsă de un dezgust fizic — ca și cum avea în casă un lepros. Și gîndul că David trăise cu o asemenea femeie, o îngrozi.

— Spune-mi te rog, auzi Mary cuvintele disperate ale Karisei, ce ai fi făcut *dumneata* în locul meu ? I-ai fi destăinuit lui David adevărul... sau ai fi căutat să-l ascunzi ?

— Mă întrebi ce aș fi făcut în locul dumitale... ? Eu ? Eu ? Ar fi trebuit să cauți pentru intențiile dumitale necurate, altă victimă, nu pe fratele meu !

Nu putea suporta mai mult apropierea Karisei și se îndreptă spre ușă. Se opri, de parcă ar fi reținut-o un glas lăuntric.

— Vreau să-ți dau un sfat, zise ea rece. Caută pe acel ofițer de marină, căruia îi datorezi cea mai mare parte din nenorocirea dumitale. Și trage-l la răspundere. Și dacă soțul meu îți poate fi de vreun folos în această împrejurare, îi voi vorbi despre dumneata.

— Cum să-mi fie de folos ? exclamă Karis. Chiar el e !

— Minți ! strigă Mary și deschizînd ușa, fugi.

Karis rămase o clipă nemișcată. Își șterse fața înecată de lacrimi, și se pudră cu degete înfrigurate. O expresie drăcească i se ivi în ochi. Își potrivi bereta, își netezi cutele mantilei și ieși din cameră.

La capătul coridorului o zări pe Mary care urca o scară. Deodată Mary se clătină și căzu, rostogolindu-se înapoi.

O ușă se deschise pocnind, mama și sora lui John se repeziră spre Mary care se silea, fără puteri, să se ridice.

Obrazul lui Mary era ca cenușa.

— Nu e nimic, mamă, nu e nimic, gîfîi ea.

Lady Patricia își ieși din fire și se duse către Karis, cu pumnii strînși.

— Ce cauți aici ? exclamă ea. Te rog să pleci numaidecît de aici !

— Wiliam, condu pe doamna afară ! zise Lady Lingfield. Palidă ca un strigoi ieși Karis șchiopătînd ,rezemată în bastonul negru. În urma ei ușa se închise fără zgomot. Și intră în noaptea care căzuse.

Lady Lingfield se duse la telefon.

— John, zise, domnișoara aceea, Lopinowa, a fost aici adineaori. A vorbit cu Mary...

— La dracu ! De ce n-ai dat-o afară, mamă ?

— N-are a face, răspunse mama. S-a întîmplat însă ceva mai grav. Stăteam în salon și am auzit deodată un zgomot. Cînd am ieșit, Mary se rostogolise pe scară. Spune că nu are nimic, dar îngrijitoarea e de părere să telefonezi medicului. Mi-e teamă de o natșere timpurie ; și ar fi bine să vii numaidecît acasă.

XIII

Lui Karis nu-i venea să creadă că se întunecase. Cît era de cînd, în plină lumină, plecase din Londra ? Mergea încet de tot, se oprea, asculta... I se părea că aude o muzică. Ce era ? Un motiv din Tannhäuser... sau din Tristian ? Nu știa. Toată ziua îi umblase această melodie prin cap, nu o lăsa deloc și acum părea că sunetele erau aievea, ca ale unei orchestre

uriașe, de departe. Încercă să numere orele de somn din ultimele zile ; foarte puține, îngrozitor de puține !

Cînd ajunse la birt, șoferul îi ieși înainte și vru să pornească motorul. Karis, prinsă de un dor nestăpînit de alcool, îi spuse să aștepte, că voia să bea. Șoferul o urmă.

Mai erau cîțiva bărbați înăuntru, în picioare sau pe bănci, fumînd, bînd și vorbind. Intrînd, Karis zise tare :

— Bună seara tuturor ! și se duse la tejghea, cerînd doamnei Spratt, soției birtașului, un wisky dublu.

Cu paharul în mînă se trase înapoi pe o bancă, la fereastră, de unde putea vedea șoseaua de la Aldershaw, și începu să fumeze. Cîteva minute domni tăcere deplină, mușteriii birtului încercînd să se învețe cu prezența Karisei. Nori grei de fum de tutun pluteau în jurul celor două lămpi de petrol care atîrnau de tavanul scund iar o gînganie în zbor lovea cînd o sticlă de lampă cînd cealaltă. Și oamenii începură iar să vorbească, Karis era ca o ființă pierdută, năluca ei de odinioară. Mîna-i tremurătoare, țigarea dintre degete, trecea de la gură la scrumieră. Lacrimi îi curgeau pe obraji și scoase de cîteva ori batista din poșetă, să-și șteargă ochii și nasul. Apoi mai ceru un pahar.

Se adunaseră în local un căruțaș, un cultivator, un cioban, o calfă de tîmplar, un paznic, mecanicul unei batoze și un om cu păr roșu și ochi mari, brutali, pe care-l chema Jack. În mijlocul lor stătea domnul Spratt, birtașul, care ținea ospătăria pe cheltuiala unei fabrici de bere din Kent.

Ușa scundă se deschise, intră un om cu înfățișare copilărească, cu păr negru creț, cu ochi negri și ceru o halbă de bere.

— Ei, meștere Elliot, zise domnul Spratt, nu te-am mai văzut de cîteva zile... Ce mai e prin castel ?

— Am înfipt niște pari pentru un gard, de cealaltă parte a lacului ,răspunse meșterul Elliot, care era ajutor de grădinar la Aldershaw.

— Ce mai e prin castel ? întrebă și doamna Spratt de după tejghea, în vreme ce pompa berea spumoasă în halbă. Pentru a afla noutățile de la Aldershaw, întoarseră cu toții capul spre meșterul Elliot.

— Noutăți nu prea știu, zise, trăgîndu-și degetul gros pe dunga paharului, numai că domnul Franklin mi-a poruncit să stau toată noaptea asta la poartă.

— Ce s-a întîmplat ? întrebă cineva.

— Se spune că doamna contesă o să nască la noapte.

— Ce mai tărăboi fac bogătașii ăștia pentru atîta lucru, zise Jack. Pe cînd noi stăm în noroi pînă în gît, indivizi ca *domnul* comandor se duc în parlament, cică să se ocupe de noi ! Credeți că nu sînt tot oameni ca mine și ca dumneata ? La fel ca și noi !

— Nu te-am întrebat ce crezi tu despre politică, răspunse meșterul Elliot supărat. Cei din castel sînt oameni unul și unul, asta e !

— Unul și unul, așa e ! urmă Jack batjocoritor. Acel tînăr Iisus, bunăoară, care face parte din familia lor. Îl cunosc și eu. Umblă și sucește capul fetelor. De n-ar avea cu ei banii, ar sta mai toți la răcoare, ascultați-mă pe mine ! Și nici nu li se cuvine alt loc acelor *nobili*... decît înecați în fundul iazului !

Paznicul se supără și întoarse ochii lui somnoroși, înroșiți, privind cu răutate pe Jack Hooter. „Ține-ți gura !“ zise răgușit. Că de cincizeci de ani sînt paznic și om mai de treabă ca domnul comandor n-am întîlnit.

Doamna Spratt care tocmai scotea niște pahare să le spele, izbucni într-un rîs cu chicote.

— Bravo, moșulică ! zise paznicului. Nu degeaba îți aruncă el uneori praful în ochi, domnul comandor, așa e ?“

Birtașul se întoarse către soție.

— Dar tu ce te amesteci ? zise. Lasă oamenii să vorbească.

Era un adevărat cockney londonez. Lucrase multă vreme pe la alții, dar acum se socotea un om independent.

Karis se uita la clienții ospătăriei, aproape mecanic. Cuvintele ajungeau la auzul ei ca de la o mare depărtare. Acei oameni i se păreau niște păpuși. De ce beau, de ce vorbeau, de ce fumau și scuipau pe podea ? O clipă Karis închise ochii. Aruncă țigara. Și cînd deschise ochii din nou, încăperea se învîrti în jurul ei ca un joc de căișori. Se simțea bolnavă și totuși o străbăteau fiori de plăcere ; și în vreme ce iar începea muzica în creierul ei, i se părea că vedea desfășurîndu-se înainte harta lumii ; fiecare țară colorată în altfel, județele erau despărțite cu fîșii scurte de sticlă spartă și de ace ; și deo-

dată toate țările colorate se puseră în mișcare. Japonia, China, Siberia, India, Persia, Rusia, Germania, Franța, Australia, Africa și America, toată lumea se adună într-o singură pată ; din toate părțile globului, țările se topeau laolaltă, rostogolindu-se. Aruncă mantia de pe umeri, își scoase bereta și clătină capul. Și deodată izbucni într-un rîs ascuțit.

Șoferul se apropie și întrebă dacă nu dorea să se înapoieze la Tunbridge Wells.

— Tunbridge Wells ? întrebă Karis. De unde pleacă trenul spre Londra, nu ?

Karis fu deodată cuprinsă de o neliniște.

— Un tren ? exclamă ea. Închipuie-ți ! Da, eroina lui Tolstoi, Ana Karenina s-a aruncat înaintea unui tren !

Șoferul nu mai înțelegea nimic și aruncă o privire spre doamna Spratt.

— Închipuie-ți ! Ana Karenina a avut acest curaj ! Aș vrea numai să știu dacă a văzut mai înainte harta lumii !

Vorbea în gura mare. Cei de față se uitau la ea cu ochi ficși. Doamna Spratt se apropie — și nu se auzi decît zgomotul pantofilor ei uzați.

— Aș putea să-ți fiu de vreun folos, doamnă ?

— Da, zise Karis cu ochi scăpărători, întinzîndu-i paharul gol. Mai dă-mi unul.

Ea întinse amîndouă brațele.

— Veniți toți încoace și așezați-vă lîngă mine ! exclamă ea. Serios ! Veniți, luați loc, beți ! Veniți, dragii mei ! Hambarele mele de grîu le-au mîncat șoarecii, moșiile mele sînt părăginite de tot ; dar tot mai pot hrăni întreaga Europă !

Nici unul din cei de față nu voia să urmeze invitația.

— Hai, domnule birtaș ! urmă Karis. Am bani să-ți cumpăr toată prăvălia ! zise și aruncă un pumn de bancnote curate pe masă. Poftim încoace, doamnă ! Întreabă-i pe toți ce doresc.

— Să iau paharele ! răspunse doamna Spratt speriată și totuși fascinată. Se duse după tejghea, întrebă clienții ce doreau să bea, umplu paharele cu bere spumoasă pe o tavă pe care o duse drept la masa Karisei. Toți în afară de unul singur, toți băură. Acest unu, era însuși domnul Spratt. El ceru un păhărel de rachiu irlandez și-l bău repede, înainte ca ceilalți să fi atins paharele de bere.

Oamenii se adunară în jurul mesei, apucară halbele, le ridicară, le priviră, ziseră „Noroc!“ sau „Toate bune!“ și întinseră capetele, să soarbă spuma. Mecanicul batozei, a cărui figură era un portret în negru și roșu, turnă băutura dintr-odată pe gît, puse paharul jos, își șterse barba scurtă, neagră, respiră adînc și se duse iar la locul lui, în colțul cel mai întunecos al birtului. Numai paznicul cu ochii roșii binevoi să se așeze la masa Karisei; ceilalți rămaseră mai la o parte, sub cele două lămpi.

— Și acum, popor al împărăției în care soarele nu apune niciodată, auzi-mă! strigă Karis cu ochii rătăciți deasupra tuturor, ca și cum avea o viziune. Va veni ziua cînd și pentru voi va apune soarele, cum a apus pentru mine!

Ascultătorii se uitară unii la alții uimiți, uluiți.

— E beată! șopti domnul Sprott soției la ureche — și cu o mișcare a capului îi arătă să umple iar paharele. Repede, repede! Pînă nu bagă de seamă!

Doamna Spratt îl ascultă, umblînd încoace și încolo. Afacerea mergea. Karis scoase bani din poșetă și plăti fără să știe cît și de ce. Ar fi putut fi jefuită de tot, dacă cîrciumarii n-ar fi fost oameni penibil de cinstiți. Ba domnul Spratt luă aminte la poșeta de mătase verde a Karisei și numără încă o dată mărunțișul adus de soție.

— Înviere! zise Karis și glasul ei fu șoptit. Un tușit ușor îi scăpă, își duse mîna la gură și zise „Pardon“. Apoi urmă: „Înviere. Lev Tolstoi de care vorbeam adineauri... o femeie pe care o cunoșteam a citit Învierea de Tolstoi și mi-a spus că și ea a înviat. Dar nu e adevărat! Tolstoi și-a trimis femeia în Siberia, și bărbatul a înviat — iar pînă la urmă a început să citească Biblia. Așa s-a întîmplat. Nu există înviere pentru femeie. Femeile, odată ce au fost femeile bărbaților, se prefac în pulbere. Și eu trebuie să mă prefac în pulbere. Mai curînd sau mai tîrziu... cu cît mai curînd, cu atît mai bine“. Se întrerupse singură. „Să mai bem ceva!“ exclamă.

Meșterul Elliot trase pe domnul Spratt de-o parte și-l întrebă dacă nu era mai bine să cheme pe domnul Francklin, să-și dea și el părerea. Doamna Spratt întinse și ea capul între cei doi. „S-o duc în camera de sus, întrebase ea cu teamă. Dacă află ceva comisarul Sharp, pierdem licența; știi că el atît așteaptă“.

— Să-l ia dracu ! răspunse birtaşul. O să plece şi doamna asta îndată, cu automobilul.

Totuşi trimise un băiat cu bicicleta în oraş, pe strada Whsitlerbridge, să vadă ce făcea comisarul.

— Ei comedie ! urmă Karis. Dar tăcuţi mai sînteţi cu toţii ! Parcă sîntem la o înmormîntare ! Un neam vesel ştiu că sînteţi voi, englezii ! Cum dracu aţi pus mîna pe un asemenea imperiu ?

— Bătrînul paznic, care şedea la masă, deschise în sfîrşit gura, cu ochii roşii asupra Karisei

— Nu-mi place să aud oamenii vorbind de moarte şi de înviere. Eşti tînără, doamnă. Ce te doare pe dumneata, a trecut de mult peste mine. Dacă ţi-e inima zdrobită, deşi eşti atît de tinerică, şi dacă-ţi trebuie o căsuţă frumoasă, n-ai vrea să vii să trăieşti cu mine ?

— Un hohot de rîs răguşit, răsună în birt.

— Ia te uită la calicul ăla ? chicoti doamna Spratt. Ochii Karisei se umplură de lacrimi. În vreme ce omul acela vorbea, ea se silea din toate puterile să-i înţeleagă vorbele ; pierdută se uită ţintă în ochii lui urîţi, bătrîneşti, şi i se părea că vede într-o oglindă proprii ei ochi. Ceea ce ar fi respins cu vreo cîteva ore mai înainte, avea acum asupra ei o înrîurire cu farmec ciudat ; i se părea că ţine la această făptură uscată care se afla dinaintea ei. Şi în acelaşi timp o cuprinse un dezgust imens de ea însăşi.

— La dracu ! izbucni ea, nefiind în stare să-şi mai stăpînească vocea. Să nu mai munceşti la drumuri, să astupi găurile ca bogătaşii să se plimbe neclătinaţi ! şi scoţînd un pumn de bancnote din poşetă le vîrî între degetele bătrînului. Hai, ia banii ăştia, să trăieşti liniştit !

Degetele bătrînului apucară banii cu gheare de pasăre răpitoare. Mecanicul cu batoza nu-şi putu opri o exclamaţie. Dar domnul Spratt se amestecă, zicînd bătrînului :

— Dă-i banii înapoi. E beată.

— Nu sînt beată ! exclamă Karis. Şi acum plec. Unde e şoferul ? Vreau să plec la Tunbridge Wells.

În aceeaşi clipă o fîşie de lumină ţîşni prin fereastră de afară, ca de la un reflector. Paznicul văzînd-o arătă cu degetele-i chircite spre fereastră. „Vine ! E lumina de la automobilul lui !“ chicoti el.

Toți se uitară spre fereastră. Două fîșii de lumină veneau de departe în viteză mare.

— Mînă ca un nebun ! zise domnul Spratt.

— Da, da, domnul comandor de peste drum ! exclamă doamna Spratt.

Și face tovărășia cu aristocrații ! strigă bătrînul cu glas isteric. „Hihihi ! Nu mai repar eu drumul pentru el !"

Karis se uită o clipa la luminile care se apropiau repede-; ochii ei erau mari, deschiși, nările îi palpitau.

— Știți bine că e comandorul Grevil ? și privirile ei căutară în ochii tuturor.

— El e, cu mașina lui, un Rolls ! zise ajutorul de grădinar.

Karis sărind deodată, răsturnă masa. Se îndreptă spre ușă. Toți veniră după ea. Ochii Karisei țînteau cu încordare automobilul care venea cu o viteză de șaizeci de kilometri pe oră. Fețele oamenilor, șoseaua, gardurile de pe margine erau năpădite de o lumină albă, orbitoare. Claxonul aruncă în noapte cîteva sunete înfiorătoare. Deodată Karis se repezi înainte. Trupul ei luci ca o aripă verde. Un zgomot sfîșietor, strigăte ascuțite. Automobilul uriaș alunecă, derapă, se lovi de piatra de la margine și ca o fiară infernală rănită mortal, căzu în șanț.

Urmă o tăcere încordată, și prin acea tăcere veneau sunete ciudate, un șuierat ușor, din interiorul mașinii, un zumzet asemenea apei care cade pe un metal înfierbîntat, și un ris isteric din grămada privitorilor de la birt — rîs de bărbat sau rîs de femeie.

Deodată îi cuprinse pe toți, ca un fior, groaznica brutalitate a morții. Alergară, cu pași repezi prin întuneric. Strigăte, gemete, plînsete, blesteme umplură văzduhul în același timp.

— Adu o lampă, idiotule ! urlă domnul Spratt către cineva ; și apoi fugise chiar el înăuntru să ia o lampă din tavan. „Ce stai acolo și te tînguiești, muiere a lui Dumnezeu ?" strigă el către soție. Mișcă-te, pune mîna pe o sticlă de coniac, pe o căldare de apă. Elliot ! Elliot ! răcni birtașul urcîndu-se pe o masă. Dă fuga la castel ! Bill ! Bill ! Unde dracu o fi Bill ? Să se ducă numaidecît după comisar !

Și ieși în drum, în mînă cu o lampă, dar sticla, în aerul rece al nopții, se sparse pe loc și domnul Spratt începu să înjure.

Bătrînul paznic intră deodată singur în birt, cu lacrimi mari în ochi și începu să umble încoace și încolo ca o stafie, cu brațele întinse, închizînd și deschizînd mîinile, cu degetele lui strîmbe. Nu mai avea grai și scotea sunete nearticulate. Cineva îi furase banii. Plîngînd ca un copil căzu pe o bancă, cu trupul pe o masă și răsturnă un pahar.

Șoferul de la Tunbridge Wells aprinse reflectoarele puternice ale mașinii lui și luminară scena. Domnul Franklin veni în fuga mare și toți cei de față priveau la automobilul sfărîmat. Un glas strigă dinăuntru : „Băgați de seamă cînd spargeți geamul !“ Și alt glas răspunse :

— Pentru numele lui Dumnezeu, scoateți-mă afară !

După cîteva minute care părură o veșnicie, comandorul Grevil și șoferul lui fură scoși din automobilul sfărîmat. Amîndoi aveau umflături, zgîrieturi, vînătăi. John avea o rană mare, îi sîngera fruntea. Își pierdu cunoștința. Șoferul avea cîteva oase frînte. Șoferul din Tunbridge Wells îi urcă în automobilul lui și-i duse la Aldershaw.

Cîțiva metri depărtare de automobilul ruinat zăcea Karis ; micul ei trup era cu desăvîrșire nimicit, dar chipul îi rămăsese neatins. Bărbați, femei și copii se adunaseră în jurul ei, un val mișcător de trupuri omenești. Cîteva femei plîngeau. Domnul Spratt ținea într-o mînă felinarul de la grajd, în cealaltă cascheta.

Karis deschise o clipă ochii ei albaștri și surîse către lumea întunecată din jur. Apoi zîmbetul se stinse și ochii ei priviră țintă, sticloși în veșnicie.

Comisarul Sharp trecu prin cercul privitorilor. Avea în mînă un carnet.

Și cadavrul celei se fusese Karis Lopinowa, trecu în mîinile autorităților.

XIV

David se mutase în Londra Road nr. 15 din Hazelbury, într-o cămăruță murdară de la etajul al treilea. Lucra la un anticariat din colțul străzii High Street.

Proprietarul era un bătrîn singuratic, domnul Hinds. În aceeași clădire, se afla un birou lung, cu o masă și un scaun. Aerul mirosea a praf și cărți mucegăite.

Bătrînul era la masă, mînca o bucată de pîine uscată cu vreo cîteva felii de cîrnați reci și bea o ceașcă de ceai întunecat. Era dis de dimineață. David veni la servciiu.

— Domnule Bright, zise bătrînul. Ești un om conștiincios. Un mare talent se pierde în dumneata. Dar nu-ți face inimă rea. Talentul are întotdeauna mai multe fețe — și răzbate cînd nu te aștepți. Azi continuăm cu facerea inventarului. Îmbătrînesc și vreau să pun odată ordine aici.

Se ridică. Un veșmînt lung din lustrin negru fîlfîia în jurul picioarelor și ochelarii cu ramă de oțel stăpîneau partea de jos a nasului lung și subțire. Capul lui era pleșuv, fruntea osoasă, rotundă. Gura-i subțire împrejmuită de o barbă albă, aspră, rînjea mereu ; vorbea îngrozitor de repede, cu respirația întretăiată. Îl înconjura o atmosferă de praf uscat. Și rînjind, cu capul pe spate privi la David cercetător prin ochelarii care se clătinau.

— Să urăști lumea la vîrsta dumitale, se poate ? zise, bîzîind dintr-un dinte, care-l chinuia de ani de zile. Ce-ți lipsește, tinere Hamlet ? E mai cuminte ca omul să nu se ocupe de restul lumii, să-și vadă mai bine de ale lui.

— Aș dori, răspunse David, să-mi fixați un salariu pentru serviciul meu.

— Pst... pst... pst... făcu bătrînul și coborî cîteva trepte :

— Și din ce trăiești, tinere ? începu iar anticarul. Tatăl dumitale îți dă numai strictul necesar, desigur.

— Primesc cinci lire pe săptămînă.

Bătrînul îl privi uimit.

— Cinci lire pe săptămînă ? Dar e o avere, tinere, pentru vîrsta dumitale. I-auzi, i-auzi ! Și vrei să ai mai mult ?

— Vreau să fiu plătit pentru serviciul pe care-l fac, zise David. E absurd să muncești degeaba.

— Degeaba ? exclamă bătrînul. Ar trebui să-mi mai plătești dumneata că te țin aici ! (Și chicoti, pînă își pierdu respirația). Crezi că mă duci de nas ? Toată ziua mă uit la dumneata. Prăvălia este o bună ascunzătoare, așa e, tinere Hamlet ?...

David nu mai zise nimic. Toată dimineața stătură la cele două margini ale unei mese încărcate de cărți. Anticarul luă fiecare carte, sufla praful de pe copertă și spunea tare titlul și prețul, pe care David le însemna pe o foaie. Pe unele dintre cărți bătrînul le întovărășea cu un comentariu piperat, mai cu

seamă cînd cuprindeau ceva obscen ; și atunci făcea tot felul de observații asupra femeilor și asupra „boalei franțuzești", a suferinței, invocînd cîteva cărți care se ocupau cu diferite vicii, cărți bine ascunse într-un dulap. Gîndul că David era cu totul nepriceput în ale vieții, îl făcea să povestească mereu istorii scabroase. David asculta îngrozit.

După amiază, intrarea strîmtă a librăriei, mărginită de două coloane de dicționare vechi se întunecă deodată. Ușa se deschise și un polițist intră în prăvălie. Bătrînul se uită cu ochi dușmănoși la noul venit.

— Aici e domnul Bright ?

— Da, răspunse David. Eu sînt David Bright.

— Am o citație, urmă polițistul. Mîine înainte de ora 12, trebuie să vă înfățișați ca martor. Poftim, Sir.

Și-i înmînă o hîrtie. Apoi polițistul salută scurt și plecă.

David citi și văzu că era invitat la Whistlebridge la examinarea legală a cadavrului Karisei Lopinowa.

Un tremur îl zgudui din cap pînă în picioare ; un spasm îi trecu prin măruntaie, și trebui să părăsească anticăria o clipă. După aceea se duse acasă, în cămăruța-i murdară.

Nu plouase de cîteva săptămîni ; cîțiva nori palizi acopereau cerul dar uneori soarele îi străbătea și lumina blajin acoperișurile roșii ale satului Whislerbridge, pe creasta unei coline.

Dis de dimineață David mergea pe șosea, fără a vedea priveliștea din jur. Părea un om care rătăcește neștiutor prin bezna nopții. Putea fi luat drept un nebun scăpat din ospiciu.

Cînd ajunse în sat, văzu după ceasornicul din turn că era prea devreme. Se opri lîngă o curte și privi multă vreme la un cal care mînca dintr-o desagă. Și pofta de mîncare a calului i se păru ceva absurd.

Pe la unsprezece se îndreptă spre birt. Văzu cîțiva oameni adunați pe stradă, și părea că se făceau tot mai mulți. Văzu polițiști, un comisar, chipuri ale locuitorilor din împrejurimi și mai retras, un om care părea că regizează o repetiție teatrală. Văzu automobilul cel mare al lui John, răsturnat în șanț.

Deodată David zări pe tatăl său, care stătea de vorbă cu lordul Lingfield și Patricia. Se strecură de o parte ca o umbră, se lipi de gard și privi acolo reconstituirea accidentului.

Nu mult după aceea zări pe procuror, pe inspectorul de poliție și pe lordul Lingfield mergînd și alcătuind un grup. Apoi

văzu, ceva mai la o parte pe cumnatul său John Grevil, care stătea bandajat la cap într-un fotoliu de nuiele. Grupul cel mic se îndreptă spre el.

David arătă unui polițist citația, și fu lăsat în birt ; un polițist îl rugă să stea de o parte și David se pomeni într-o grămadă de figuri cunoscute și necunoscute : domnul Spratt, domnul Franklin, Jack Hoster, bătrînul paznic, mecanicul batozei, un cultivator, și alții. Toți vorbeau cu glasuri înăbușite.

Birtul fusese preschimbat într-un fel de judecătorie. David se uita în jur ca un om cu totul detașat de cele ce se petreceau. În curînd fu chemat la identificarea moartei. David întrebă pe cineva de alături dacă-l duceau la eșafod, dar nu i se răspunse.

După o clipă se pomeni în lumina tulbure a șopronului. Bagă de seamă că mai erau acolo și alții. Apoi văzu o pînză albă cu o pată roșiatică și ceva lunguieț pe o scîndură întinsă pe două butoaie. Cineva dădu pînza de o parte și David văzu capul, gîtul, pieptul, și brațele Karisei Lopinowa. Fața-i mică, drăguță era țeapănă, ochii erau pe jumătate deschiși; era liniștită ca o păpușă de ceară și lui David i se părea că surîdea.

David se uită drept la sînii ei. Nu se mișcau. Și buzele erau neclintite. I se părea cu neputință ca el să fi sărutat vreodată acele buze.

„Nu e Karis, e altceva, neînțeles, ceva mort și îngrozitor", gîndi el.

— Poftim încoace, zise cineva tare. Și răspunde la întrebările domnului procuror.

David se simți sprijinit de două brațe puternice și auzi pe cineva întrebînd :

— Recunoști în acest cadavru pe Karis Lopinowa ?"

David aprobă :

— Da, da, zise. E Karis.

— Lopinowa ? întrebă iar glasul.

— Da, Karis Lopinowa, ea e.

Pînza fu trasă încet peste cadavru.

— Capul sus, Sir, zise polițistul care-l sprijinea. Vezi să nu cazi.

Fu scos afară din șopron. Simți că era despărțit de Karis, despărțit fără întoarcere, de o nemăsurată depărtare.

John, care se afla într-o stare de istovire totală, trebui să se întoarcă la Aldershaw după ce depuse o declarație. Cercetările ținură pînă la patru după amiază. Și juriul pronunță sentința : „Sinucidere în stare de tulburare mintală". Doamna Spratt, după plecarea autorităților, pofti pe domnii proprietari să ia „un ceai bun".

Doctorul Bright și lordul Lingfield plecară împreună. Fratele mai mare al lui John își arătă satisfacția că martorii stabiliră fără urmă de îndoială nevinovăția lui John. Doctorul Bright îl apucă de braț.

— Vreau să vorbesc o clipă cu băiatul meu zise, văzînd pe David mergînd singur pe șosea. Lordul Lingfield porni înainte. Doctorul Bright îl ajunse pe David și-l opri.

— A fost o lovitură îngrozitoare pentru noi toți, zise doctorul cu glas împăciuitor. Lui John i-ar face mare plăcere să te vadă, dacă ai avea puțină vreme.

— De ce ? întrebă David.

Doctorul Bright se opri ; abia putea susține privirea fiului său. „Nu știu", răspunse. Și glasul lui deveni plîngăreț, ca și cum lacrimile nu-i puteau izvorî din ochi. „Mary a născut ieri dimineață un băiat. Totul a mers bine". Și după o pauză adăugă : „Și nu uita David, că ne gîndim mereu la tine". Bătrînul era foarte emoționat. O ființă omenească părăsise viața, alta venea pe lume aproape în același timp, acest gînd îl mișca în chip deosebit.

Dar David întoarse fața, mîndru.

— Cu bine, tată, zise. În ce privește pe John, poți să-i spui că nu el, ci *eu* am omorît-o pe Karis. Rămîi cu bine, tată.

Plecă mai departe. „Singur ! șopti el mergînd. Sînt singur !"

Îndată îl ajunse din urmă un om în negru.

— Domnul nostru Iisus se milostivește de noi toți ! zise el blînd. Se milostivește și de dumneata, domnule Bright.

— Cine ești dumneata ? întrebă David.

Omul își împreună mîinile, se uită la cer și istorisi lui David că mai înainte fusese misionar, că lucrase în armata mîntuirii și că acum era numai o unealtă a Domnului, un biet om care mîngîia pe cei părăsiți. Merseră împreună, mai departe. David simți o antipatie adîncă pentru acest ins cu urechile clăpăuge, cu nasul încovoiat. Preotul din Whistler-

bridge fiind ocupat aiurea, acest om al lui Iisus, își luase sarcina de a sluji la înmormîntarea nefericitei, după rugămintea nobilului-gentleman care pricinuise accidentul.

— Spune-mi te rog, întrebă David oprindu-se, unde va fi înmormîntarea ?

— La cimititrul satului.

— Cînd ?

— Astă seară.

O dubă neagră trecu pe lîngă ei. N-o luară în seamă. Înăuntru se afla Karis.

— Dacă vrei să vii și dumneata, hai cu mine, zise acel om pios.

David îi mulțumi. Cînd ajunseră în sat, fostul misionar îl duse la birtul „Calul Alb", unde ceru două cotlete cu cartofi prăjiți și o sticlă de vin bun.

David mîncă un cotlet și bău două pahare cu vin. Omul cel pios puse pe David să plătească. „Domnul nostru Iisus a fost sărac, și astfel sînt și eu".

David plăti.

Pe seară, la lumina slabă a unor felinare, în prezența unui polițist, a unui reprezentant al procurorului și bisericii, un coșciug de scînduri fu coborît într-o groapă de la marginea micului cimitir sătesc.

— Își plătește singură înmormîntarea, bravo ! zise groparul. Era tînără ? întrebă pe vardist. Și are ciorapi de mătase ? O îngropăm cu ciorapi de mătase ?

— Coborîți sicriul încet ! zise polițistul. Încet de tot !

— În numele Domnului nostru Iisus Cristos, zise deodată glasul tovarășului pios al lui David. Odihnească-se în pace. Amin !

Polițistul își scoase chipiul, groparul și reprezentantul procurorului își scoaseră pălăriile, toți credeau că preotul satului trimisese un înlocuitor.

David stătea retras și privea. N-avea inima să se apropie. Curajul îl părăsise. Văzu cum omul pios, cu o carte în mînă aruncă o privire furișă spre el și apoi îl auzi șoptind o rugăciune.

David se rezemă de o piatră de mormînt ; nici un fior nu-l cuprinsese în întunericul rece al cimitirului. Simțea că aici, în mijlocul mormintelor, era pacea veșnică a tuturor oamenilor

— aici se încheiau neînțelegerile și dușmăniile, aici se topeau trupurile în brațele iubitoare ale pământului, aici era adevărata înfrățire a omenirii.

Omul pios își sfîrși rugăciunea. Groapa fu umplută cu pământ. Cei de față se depărtară repede și glasurile lor răsunară tare, nepăsătoare în noapte.

— Să mergem, prietene, zise omul pios și se apropie de David, ștergîndu-și ochii cu o basma pestriță.

Și întovărăși pe David spre Hazelbury. Înainte de despărțire izbuti să stoarcă tînărului trei lire „spre a le împărți celor nevoiași și părăsiți".

David se întoarse în cămăruța lui, cu zece șilingi în buzunar.

Se așeză pe marginea patului. Karis i se părea că plecase într-o lungă, depărtată călătorie. Nici în spirit nu mai era aproape de el. Și în sufletul lui David crescu îngrozitoarea credință, că *el* era vinovat de moartea ei.

CARTEA A ȘASEA

ZORI DE ZI

Sîmbătă seara. Viața comercială din Hazelbury era în toi. Pe trotuarele străzilor largi se înghesuia mulțimea care privea la vitrinele puternic luminate. Zilele din ajun fuseseră întunecoase, cenușii, vînturile reci din largul mării aduseseră ploi. Amurgul cădea repede. Trăsurile, căruțele adunaseră pe străzi un strat de noroi subțire.

Un om mergea încet pe Higstreet. Hainele îi atîrnau largi, de umeri în jos, ca și cum ar fi umblat într-un sac. Se vedea cu ușurință că veșmintele îmbrăcau un trup slăbit, rămășița jalnică a unui tînăr viguros. Lumina vitrinelor cădea pe fața lui uscată, și atît de palidă. Numai în ochi lucea un foc, care putea să însemne febră sau ură. Nu observa nimic din jurul lui. Trecuse o lună de la înmormîntarea Karisei, și David, atît de absent la ce însemna viață, era și mai disperat.

David străbătu o ulicioară și ajunse la țărmul mării. La adierea rece a vîntului, se înfioră. Merse mai departe, pînă în apropierea digului cel mare. Se opri pe cheiul întunecat, se rezemă înfrigurat de balustrada de fier și se uită la una din ferestrele care era luminată. Hotelul acesta... Rămase multă vreme nemișcat, atent. Apoi, înfrigurat, porni mai departe. Șopti : „Karis, Karis".

De la capătul celălalt al cheiului se întoarse la Hazelbury pe străzile și ulicioarele pe care le străbătea de o lună în fiecare zi. Și această rătăcire lungă se încheia de fiecare dată la casa cu nr. 15 din London Road.

Trezindu-se de dimineață, văzu lumina tulbure în ferestre. Se dete jos din pat, umed de sudoarea nopții. Îl cuprinse o amețeală și bău puțină apă. Aruncă o privire asupra ceasului :

aproape opt. Se spălă, se bărbieri. Expresia jalnică a ochilor, obrajii palizi îl speriară. Îi era silă de propria lui imagine din oglindă și i se păru că fața lui începea să ia tot mai mult aspectul unui ucigaș. Clopotele chemau pe fiii Domnului la biserică, pe cînd David pășea pe străzile pustii din Hazlbury. „Puteți suna o veșnicie!“ gîndi David. Eu nu sînt Crist. Nu pot suferi sunetele voastre tari. Căci minteți, înșelați. N-au decît să asculte de chemarea voastră acele milioane de oameni pe care-i înșelați ; chemați-i și pe cei care se rostogolesc în viciu, băutură, pofte și păcat, căci Dumnezeul pentru care îi chemați, el i-a făcut ceea ce sînt. Naivii care urmează drumul vostru, au schimat ei lumea ? Nebun omul care se obosește să înfrunte furtunile și să răstoarne legile ! Nebunie a inimii mele ! Am aruncat-o pe Karis în groapă și aș vrea acum, cu mîinile mele, s-o scot de acolo...

David se duse la prăvălia bătrînului anticar, unde lucra și duminica, înconjurat de cărți pe care le ștergea de praf, le înregistra, le punea în rafturi — și totul fără nici un fel de plată.

Bătrînul nu venea azi. Cu o cheie pe care i-o lăsase anticarul, David descuie prăvălia întunecoasă. Se îndreptă spre masa acoperită de cărți și reluă lucrul lăsat în ajun.

Peste zi se ivi și anticarul să vadă ce făcea. Rămăsese vreun ceas și fața lui acră, nefericită copleșită de bătrînețe privea aspră.

— Tinere Hamlet, zise anticarul, tot omul are nevoie de puțină odihnă. De ce nu te duci să te mai distrezi ?

David răspunse că voia să pună în ordine raftul cu cărțile din literatura franceză, altfel nu se va putea odihni. Anticarul ridică din umeri. Își aminti de alt anticar, care voia să-i cumpere magazinul.

Seara, întorcîndu-se spre casă, David se opri la hotel. Își găsi un loc în hol și ceru un ceai. Se așeză pe sofaua de catifea roșie pe care, altădată se odihnea Karis : și se gîndi la ea, care, de cînd murise devenise viața lui. Un dor nespus îl cuprinse să intre în camera în care o văzuse vie pentru ultima oară ; dar își înăbuși dorința. Portarul trecu pe dinaintea lui, și-l privi o clipă. David, iritat de privirea casieriței, se ridică, plăti ceaiul și plecă.

Se întunecase aproape. Marea era agitată și David privi spre apus, unde lumina pierea. Deodată văzu trecînd o tînără. Era mică, avea părul blond și — își închipuia David — că este Karis. Și purta un pardesiu larg. Un fior fierbinte îl străbătea.

— Karis ! Karis ! gemu el. Fata trebuie să-l fi auzit, căci își iuți pașii. O urmă, cu un sentiment amețitor de fericire și începu să plîngă. Nu vedea decît pe Karis și lumina de curcubeu care-o înconjura. Merse pînă în St. Stephen, la oarecare depărtare și nu observa că fata întoarse repede capul să vadă cine o urmărea. Lacrimile întunecau privirile lui David. În apropierea hotelului de la chei, fata coti la dreapta și apucă pe o stradă curată, mărginită de vile elegante, cu grădini drăguțe. David ca vrăjit, o urma și distanța dintre ei se micșora. Îi strigă să se oprească.

— Eu sînt ! David !

Fata țipă de spaimă și o rupse la fugă, dispărînd înapoia unui grilaj. Tocmai cînd se închidea ușa, ajunse și David, cu desăvîrșire istovit, și se agăță tremurînd de stîlpii din fier.

Un om se ivi privind bănuitor, amenințător. Fata era în spatele lui, înconjurată de întreaga ei familie, indignată. Omul se apropie de David și-și scoase pipa din gură.

— Pe cine cauți dumneata ? întrebă el aspru. David se trezi din halucinație.

— Îmi pare rău, zise. Mi s-a părut că o cunoșteam pe domnișoara...

Omul auzind o exprimare atît de îngrijită la acel tînăr, zise totuși cu dispreț :

— Te sfătuiesc, Sir, să fii cuviincios cu femeile pe stradă, ca să nu fiu silit să te dau pe mîna autorităților !

— Îmi pare foarte rău, zise David și plecă. Lacrimile îi umplură din nou ochii, dar nu mai erau lacrimi de fericire ; și o disperare sălbatică îl cutremură din cap pînă în picioare. Așa-mi trebuie ! Așa-mi trebuie ! — șoptea el în noapte.

Tîrziu se duse David la culcare. Cu ochii mari, deschiși, între perne, gîndea, gîndea... Cuvintele aspre pe care le auzise, îl răniseră. O clipă îi veni în minte să se întoarcă și să se explice față de acel domn. Dar pînă la urmă își spuse că-i era

perfect indiferent ce credeau acei oameni despre el. Dacă nu-l mai interesa familia lui, de ce și-ar bate capul din pricina unor străini ?

Tatăl său, Mary și John îi scriseseră demult și-l rugaseră să-și schimbe viața și să se întoarcă la Potman's Heath. Dar aceasta însemna pentru David să-și schimbe ideile, ceea ce era cu neputință. Refuză să se întoarcă în casa tatălui său și să vadă pe vreunul din membrii familiei. „Cum mă pot înapoia, scrise el tatălui său, în mijlocul belșugului și al luxului cînd în jurul meu milioane de oameni suferă de foame ? Părerile noastre sînt mai deosebite azi ca oricînd și a le tolera reciproc ar însemna să ne înșelăm unul pe altul". Iar Mary îi scrise : „Nu-ți mai face inimă rea din pricina mea, scumpă Mary, căci nu mai sînt vrednic ! Între noi se află moartea unei ființe curate și nevinovate ; oricît aș întinde mîinile nu te voi ajunge, căci sînt pline de sînge".

David cugetă în timpul nopții la toți oameni pe care-i cunoștea. Imaginea lui de altădată, îl cutremură adînc. O căință îngrozitoare i se strecură în suflet. „De ce sînt așa cum sînt ?" se întrebă. „De ce nu m-a făcut natura altfel ? De ce nu sînt ca alți tineri ? De ce a trebuit să devin un ucigaș ? Văd cum își încordează și își adună alții puterile, spre a cuceri viața ; își aleg o profesie și devin oameni de stat, politicieni, artiști. Numai eu stau locului. N-am ajuns la nimic ! Și cine e vinovat ? Eu nu".

David aduse amare învinuri Creatorului că-l silise la o viață care era, jalnică și disperată. În mintea lui, înfruntă pe Dumnezeu și nu voia să fie biruit.

A doua zi, la orele obișnuite, David se duse la serviciu.

— Tinere Hamlet, zise anticarul văzîndu-i chipul obosit m-am gîndit mult la dumneata, da da !

David începu să-și vadă de lucru, fără a-și scoate pardesiul. O văpaie îi ardea în ochi.

Bătrînul se apropie, frecîndu-și mîinile de halatul de lustrin.

— Mi se pare zise el, că exteriorul omului corespunde interiorului, și am ajuns la concluzia că ai nevoie de o îngrijire medicală. Respiră repede de cîteva ori, fericit că ajunsese cu bine la capătul frazei.

— Nu sufăr de nimic, răspunse David. Și azi voi termina cred cu aceste volume franceze.

Bătrînul se trase în încăperea alăturată, în vreme ce David repara coperțile, lipind foile desprinse. Nici un cuvînt nu se mai auzi, pînă la amiază.

Deodată, intrarea se întunecă — semn că se apropiase un vizitator — și intră în anticariat, un domn în vîrstă, dar prezentabil. David privi uimit și zise :

— Père !

Bătrînul Hint ieși din colțul lui, își frecă mîinile, și-și puse ochelarii pe vîrful nasului.

— Bună ziua, Sir. Cu ce vă pot servi ?

— Bună ziua, răspunse profesorul Ravelli cu glas tare, privind spre David și spunînd apoi că dorea să schimbe cîteva cuvinte cu domnul Bright. David se ridică. Père se apropie. Văzîndu-l pe David, pe profesor îl trecu o spaimă. David simți. Se reculese din emoția care-l cuprinse, întinse amîndouă mîinile și zise :

— Bună ziua, Père ! Ravelli ținu mai mult timp mîna slabă, rece a lui David, apoi îl trase mai aproape.

— Strengarule, zise cu glas mișcat, ce e cu tine ?

David își simți mîna încălzită, și îndată o trase înapoi.

— Nimic, zise silindu-se a surîde. Mă simt foarte bine, Père.

— Aici ai ajuns, strengarule, aici ai ajuns ! șopti el.

David auzind aceste cuvinte pline de tristețe și dezamăgire, se revoltă.

— N-am nevoie de mila nimănui ! zise.

Profesorul se simți jignit dar nu arătă ci adăugă liniștit :

— Am venit să te văd, strengarule și cred că ai să vrei să stăm de vorbă.

— Îmi pare foarte bine că ai venit, zise David. Și vrei să vorbim aici ? Nu vrei să iei puțin loc, Sir ?

Ravelli duse mîna la bărbie.

— Nu, răspunse el șovăind, aș vrea să vorbim în altă parte. Spune-mi cînd ești liber și unde.

— E liber ,absolut liber ! se amestecă bătrînul Hint, care privise în tăcere. Domnule Bright, n-ai nici o obligație, nici măcar una morală, precum știi !

Singurul gînd al lui David era să cîștige timp ca să se pregătească.

— Pe la două, da ? zise către Père. La fîntîna cea mare, lîngă Highsteet. Ravelli spuse că va fi acolo la timp, și se depărtă.

David rămase nemișcat, cufundat în gîndurile lui neliniștite.

— Cine e ? Un domn de seamă, desigur, zise Hint cu glasu-i subțirel.

— Profesorul Ravelli, răspunse David ca și cum ar fi vorbit cu sine însuși.

Bătrînul Hint fu cuprins de o puternică emoție :

— Ocazie strălucită ! exclamă, abia respirînd. Opere științifice, opere științifice ! Arată-i seriile cele noi ! Să mai scădem din prețuri. Nu se poate ca prietenul dumitale să nu dorească niște cărți. Îți dau cinci la sută comision ! Zece, zece, tinere Hamlet, pentru că ești dumneata...

Pe la două, după amiază David se apropia de fîntînă. De departe îl văzu pe profesor stînd alături de piatra rotundă a fîntînii. Père era înalt ca un vardist din Anglia. În inima lui David se strecură o mică lașitate. Să se întoarcă și să fugă ? Se temea parcă de Père, a cărui apariție bruscă îi răscolise o mulțime de gînduri confuze.

„N-a dorit el să-mi omoare iubirea în inimă și să-mi vîre în cap etica lui abstractă ? Nu s-a înțeles cu Mary să mă despartă de Karis și să-mi strice viața ? O ! A venit iar poate, ca să mă „salveze" ! Are poate o însărcinare formală din partea tatei și a lui Mary să mă convingă ! N-au putut să mă despartă de Karis cea vie, acum vor să mă smulgă de lîngă cadavrul ei. Dar nu mă las eu prins în cursă ! Să fiu tare !

Profesorul Ravelli recunoscînd pe David, îi ieși înainte.

— N-am mai fost în Hazelbury, dar trecînd prin oraș, am văzut pe stînci ruinele unui vechi castel. Vrei să mergem într-acolo ? Vremea e frumoasă. (Și văzîndu-l pe David copleșit întrebă :) Te simți destul de întremat ?

Și se uită în altă parte, căci înfățișarea lui David îl durea.

— Mă simt destul de tare pentru orice ! răspunse David îndreptîndu-și umerii, strîngîndu-și dinții. Să mergem ! Nu sînt mai mult de cinci kilometri pînă acolo.

— Atunci să luăm o trăsură.

— De ce ? Prefer să ne plimbăm.

Cotiră spre marginea mării și mergeau în tăcere. Abia după ce trecură de ultima casă din Hazelbury, și se aflau pe poteca ce ducea pe o colină calcaroasă, abia atunci se opri Ravelli, spre a privi pe tovarășul de drum. David surîse — și dinții lui albi luciră.

— Père, zise, de ce nu vorbești cu mine ? De ce nu-mi spui ceva ?

— Să urcăm întîi colina asta, răspunse Père și luă pe David de braț, spre a-l sprijini. După aceea, vom schimba cîteva cuvinte.

După o jumătate de oră se aflau la poalele ruinelor castelului. În jur se vedeau cutii de conserve, coji de ouă, bucăți de hîrtie și sticle sparte. Deasupra ruinelor croncănea o horă de ciori .În vale se zăreau Hazelbury și St. Stephen, între coline verzi. La umbra unui zid uriaș era o bancă încrustată cu tot felul de nume, inițiale și monograme. Se așezară pe această bancă, de unde stîncile coborau abrupt spre mare, pînă lîngă bărcile de pescari, trase la țărm. La răsărit, zarea era întunecată, amenințătoare, la apus, mai limpede dar soarele lucea difuz, învăluit într-o ceață de culoarea purpurie.

— Strengarule, zise Ravelli, cînd privesc marea, simt un dor nestăpînit să plec din Anglia. Locuiesc de multă vreme aici, am lucrat mult, dar simt nevoie de căldura soarelui de miazăzi. Aș vrea să umblu pe drumurile prăfuite ale țărilor mediteraneene. Ce frumos e să stai în livada de măslini, să visezi, să cugeți, înconjurat de turturele albe ! Și mă întreb adesea : ai fi fericit să hoinărești așa, singur prin lume ? Nu mai sînt tînăr, părul mi-a încărunțit, în curînd va albi. Și mai am de isprăvit o lucrare amplă. „Misterele Universului". Am adunat mai mult de două mii de fișe. Dar uneori parcă simt că mă lasă și ochii — atunci trebuie să pun o pînză neagră peste ochi și să mă odihnesc, pînă îmi revin puterile iar. Ce mă voi face cînd nu voi mai putea lucra ?

David stătea nemișcat, alături. Era uimit, uluit. Grija lui Père îi muia inima ; dar o nuanță de încredere străbătea simpatia care se năștea pentru el. „Fii cu ochii în patru", îi șoptea un glas lăuntric. „Ca un păianjen te va prinde bătrînul în țesătura lui de mătase".

Profesorul Ravelli puse brațul după umerii lui David. Urmă o tăcere. Buzele lui David rămîneau pecetluite.

— Strengarule, zise iar Père după un timp, nu cumva ești bolnav ? (Și glasul lui sună adînc, trist).

— Mă simt foarte bine, răspunse David. Acum două săptămîni m-a prins o răceală îngrozitoare, care m-a cam slăbit. Dar acum a trecut.

— Să nu te lași așa, să fii cu grijă, urmă Père. Mai sînt oameni care te iubesc.

— Mă iubesc ? Și cine ar putea fi ?

— Familia ta și pe urmă eu.

— Firește, răspunse David, și eu țin la dumneata.

Profesorul Ravelli se simți jignit de fraza cam aspră a lui David ; iar se lovise de acea împotrivire pe care o simțise la întîlnirea din magazin. Dădu din cap cu oarecare oboseală

— Trebuie să știi că sînt într-adevăr oameni îngrijorați de atitudinea ta. Dacă te-ar vedea, ar fi foarte tulburați. Sau nu crezi că acei oameni au și ei un suflet ?

Un surîs amar trecu pe buzele lui David. Ce departe, ce departe erau toate astea de el ; ce departe de orice înțelegere părea însuși bătrînul Père, deși era în acea clipă alături de el și-l ținea pe David puternic, cu brațul.

Père porni la atac, deschis, fără a bănui că distrugea astfel cea din urmă posibilitate de a veni în ajutorul tînărului său de a-l înduplecа.

— Aseară, zise Père, mă aflam în vizită cu ai tăi, la Aldershaw, în locuința domnului Grevil. Vrei să ți-i descriu ?

Îl văzu pe David închizînd încet ochii ; cu un sentiment de ușurare observa valul de plîns care i se urca din piept. Nimerise punctul slab ?

David se înfioră. „Aseară au fost împreună cu toți !“ gîndi el. Și *el*, ce făcea aseară ? Urmărea imaginea Karisei pe stradă ? Sau asta fusese alaltăieri seara ? Nu-și mai putea măcar aduce aminte.

— Tatăl tău ședea la un cap al mesei, cumnatul tău lîngă mine, sora ta în fața mea. Numai un scaun era gol. Și pentru cine crezi că era acel scaun ?

După o clipă de tăcere, urmă cu glas și mai ușor :

— Pace era în mijlocul nostru. Nu m-a mirat. Deosebirile de păreri care ar fi putut duce la o ruptură în familie vreau să spun neînțelegerile care erau între sora ta și bărbatul ei

— ale căror pricini le știi ca și mine — aseară nu existau. (Și după o pauză, glasul urmă, tot mai soptit.) A fost adus și un copilaș ; părea un înger, una din acele figuri pictate de maestrul Rafael. Trebuia să se ducă la culcare și îl sărutarăm cu toții. În acea atmosferă de prietenie și împăcare lipsea un singur om, tu, David Bright. Și de aceea am venit aici, la tine.

David își acoperi fața cu amîndouă mîinile și lacrimi curseră printre degetele lui. După o clipă ridică ochii, în care ardea o flacără vie.

— Prețuiesc sentimentele dumitale, zise. Dar David Bright nu putea trăi într-o atmosferă de prietenie și împăcare. Știu că atitudinea mea poate fi socotită scandaloasă, am refuzat toate șansele pe care mi le-au oferit ai mei, tata și John. Am trăit multă vreme ca un om bogat și liber. Da, am adus rușine familiei mele ! Am trăit într-o casă de țară cu o femeie și am făcut păcatul să urmez porunca iubirii mele ! Cu o dansatoare rusă ! Un dușman al legilor omenirii civilizate ! Și acum Karis, vrăjmașa, a murit iar noi trăim. Așadar, să trăim în pace mai departe — fără ea. Și de ce a murit dușmana ? Pentru că am ucis-o ! Un gînd foarte mulțumitor. Și ați stat în jurul unei mese și ați lăsat un scaun gol, ca să se așeze un ucigaș !

David izbucni într-un rîs aproape isteric. Profesorul Ravelli îl apucă de umeri și-l rugă să se liniștească.

— O singură clipă, urmă David care nu se putea stăpîni, o singură clipă am fost la fel cu toți ceilalți : atunci cînd spiritul meu a fost întunecat de intrigile lui John, și cînd am alungat-o pe Karis ! Ar fi trebuit să-i cad în genunchi, să-i sărut picioarele, s-o venerez — nu s-o arunc afară ! Nu era vina ei că fusese o femeie pierdută. Viața, lumea, natura o siliseră. Dar în adîncul inimii ei era bună, era nobilă și curată. Și această ființă a ajuns prea tîrziu la mine. Prea tîrziu, prea tîrziu : am omorît-o ! Am ucis un înger !

Și David, zdrobit, se prăbuși pe bancă.

Către răsărit zarea se întuneca. Marea scînteia în culoarea verde la picioarele stîncilor și se pierdea la orizont în umbre negre. Père tăcu multă vreme. David abia mai putea suporta prezența lui. Toată după amiaza fusese pentru el o încordare. Abia mai rezista. Cum Père tăcea, David se ridică de pe bancă.

„La ce le trebuie cadavrul meu? întrebă el cinic. Viața mea e ceva artificial și penibil. Dacă ți-am dat acum prilejul să ai păreri și mai proaste despre mine ca mai înainte. îmi pare rău. Țin mult la dumneata, dar vreau să fiu stăpîn pe soarta mea.

Père nu răspunse și se ridică și el. În timp ce coborau colina, era între ei o distanță. Père începu să vorbească despre sănătatea lui David și-l sfătui să cheme imediat un medic. David recunoscu că era cam obosit și de la jumătatea drumului luară o trăsură. Nu prea vorbiră. Nu mai aveau ce-și spune...

A doua zi David nu mai putea să se scoale. Rămase între perne, într-o stare stare de totală istovire, care devenea parcă un fel de plăcere. Știa că era bolnav, totuși nu chema doctorul. Gazda fu foarte îngrijorată, dar David îi interzise să se ocupe de el. „Miine îmi va fi iar bine, îi zise David, pentru că *trebuie* să-mi fie bine. Stau în pat ca să-mi adun puteri pentru mîine".

Se lumină! David stătea întins pe spate. Cu ochii mari deschiși, lucitori, urmărea creșterea zilei. Încet, încet se puteau vedea și lucrurile din cameră. Calendarul de pe peretele din față, a cărui prospețime contrasta cu tapetul vechi, strălucea ca o pată de lumină și pe el se afla o cifră. Pentru David acea cifră însemna nu numai începutul unui șir de ore — douăzeci și patru de ore de cazină, un fragment infim din ceasul neîncetat al vieții celei mari — ci o grea povară. Era pentru el ca un simbol. „A trecut o lună de cînd nu mai sînt cu ea", gîndi el.

După amiază David coborî din pat. Se rase cu îngrijire, se îmbrăcă cu cele mai bune lucruri. Haina neagră și pantalonii erau periați, călcați. Își luă pălăria și pardesiul și plecă.

Ploaia subțire încetase; printre nori lucea cerul albastru, aducînd un nou curaj în inima lui David. Intră încet într-o florărie din St. Stephens, unde alese un buchet de crizanteme albe și trandafiri albi; iar între ele puse o garoafă roșie ca sîngele.

Se duse la gară și se urcă în trenul ce ducea la Etchingam. Cînd ajunse acolo era tîrziu; pierduse mult timp pe drum și regreta că nu se trezise mai devreme. Dar nu petrecuse el toată viața la țară? Ziua și noaptea, se simțea la fel de bine.

N-avea prea mult de mers. Și cum fusese în stare să se urce cu Père pînă la ruinele castelului din Hazelbury, putea străbate și cei cîțiva kilometri pînă la Whistlerbridge. Cu pas surprinzător, de zvelt porni la drum, cu capul în jos, gînditor și aproape fără să vadă ce e în jur, asemenea unui părtaș al procesiunii de pe urma unui mort.

Înaintea lui se întindea șoseaua pustie, rece. Nu se auzea nimic, în afară de geamătul sau oftatul unui pom, care, după furtuna din ajun, își lua forma dinainte, de fîșîitul unei păsări care-și căuta un culcuș, susurul unei ape mici. Lumina zilei pieri cu încetul.

Pacea și liniștea uimiră pe David. Se oprea uneori, ridica florile spre chipul lui, de parcă voia să le sărute.

Ajungînd în creasta celei dintîi coline, îl întîmpină o adiere mai rece. Își încheie pardesiul. „Încă o colină, își zise, și pe colina a treia e Whisterbridge".

În curînd se întunecă de tot în jurul lui. Vîntul aducea picături reci de ploaie. Nori umflați călătoreau pe cer, lăsînd uneori să străbată o lună palidă, care lumina singuratica făptură a lui David.

În sfîrșit zări în întuneric satul Whistlerbridge, luminile scăpărau din vîrful colinei, care i se părea acum un munte uriaș. Se opri, se rezemă de un gard. Cîteva oi care ațipiseră pe cîmp, se speriară. David nu le băgă în seamă ; viața din jur nu-l interesa.

Ținea cu amîndouă mîinile buchetul de crizanteme și trandafiri, lăsă capul în jos și merse mult departe.

Mai curînd decît credea ajunse la primele case ale satului și se duse printre ulmii uriași, care asemenea unor paznici negri, străjuiau biserica și cimitirul, despărțită de lume și viață. Ochii lui lunecau peste crucile de lemn, din piatră. Se îndreptă spre mormîntul Karisei, pe care găsi o cruce mică de piatră cu inscripția : „În amintirea Karisei Lopinowa". Mormîntul era îngrijit. — David fu surprins. Bătăile ceasului din turn îl speriară. Se așeză pe o piatră din apropiere. David privi în întuneric și i se părea că o rază cade pe numele Karisei ; dar lumina pieri. Norii se adunau tot mai groși, învăluind luna și începu să plouă cu picături mari. David nu simți ploaia. Cu iubire nemărginită se gîndea la Karis. Nimic nu înjosise, nu vulgarizase viața lui alături de ea ; da, viața cu ea, gîndea David acum, cît de frumos fusese totul !

— Îți mai aduci aminte — îți mai aduci aminte de acea seară cînd ne-am dus printre iazuri, pe cîmp ? În lumina depărtată a lunii ți-am arătat Moon Hill și Potman's Heath. Apoi ne-am plimbat de-a lungul rîului Rother. Îți mai aduci aminte de roiul de insecte care zbura deasupra bălților ? Cum s-au repezit asupra noastră și tu ai aprins o țigară ca să le alungi. Te-am dus de mînă, Karis prin tufișurile de trestii și stuf ; o frunză ți-a înțepat mîna și eu ți-am sărutat rana. Și îmi aduc aminte cum te-ai oprit, ascultînd la un țipăt mic, monoton, care venea de departe, ți-am spus că era o pasăre, dar tu n-ai vrut să crezi și atunci am auzit cum îți bătea inima. Erai în seara aceea îngrozitor de neliniștită. Karis. Adu-ți aminte de acea pasăre cu picioarele roșii care ne-a tăiat drumul în bătaia lunii. Te-ai agățat de mine ca de frica unui dușman și eu m-am simțit atît de mîndru ; și atunci mi-am spus să te iubesc pînă la capătul zilelor mele ! O, Karis, îți amintești de oaia pe care am văzut-o în seara aceea ? Zăcea moartă într-o groapă, capul ei plutea pe apa neagră și în jur erau stînjenei galbeni, cu florile închise de parcă se temeau să privească mioara. Ți-am spus atunci că biata făptură se înecase, căutînd să-și potolească setea și alunecase. Tu ai plîns ; și m-ai întrebat cine era vinovat de moartea acelei făpturi. Și ți-am răspuns că ceea ce vedeam era martiriul nevinovăției în natură.

David întrerupse muta evocare a trecutului ; căința îngrozitoare a morții Karisei, se năpusti cu furie nouă asupra lui. Îi veniră în minte ultimele cuvinte pe care le spusese : „David, David, dacă nu mă lași să mă întorc la tine, se va întîmpla ceva îngrozitor. A ta, Karis".

Fu cuprins de un sentiment odios, ura împotriva lui.

Fără a ține seama de ploaia care se înteția, fără a-și da seama de trecerea orelor, David stătea pe piatra rece. Vîntul tortura copacii. Apa biciuia pereții bisericii care înfruntase veacurile, revoluțiile. Din turnul cu ceasornic veneau acum zgomote uriașe. Apa cădea în cascade. Vîntul rupse o cracă, într-un pocnet fioros. Ramura începu, la rîndul ei, să lovească în trunchiul copacului.

David înălță capul și privi în jur. Scoase o batistă din buzunarul interior al hainei, să-și șteargă fața, dar în za-

dar. Era complet ud. David asculta ; i se părea că aude un zgomot deosebit în larma vijelici : parcă bătea cineva cu ciocanul într-un copac. Se sperie deodată, se simți vinovat. Tatăl lui, dacă l-ar fi văzut, l-ar fi certat. Mary ar fi strigat la el : „De ce nu te pui la adăpost de ploaie ? De ce nu te duci să te culci ? Ce înseamnă zăpăceala asta a ta ?“

Și parcă auzea glasurile lor. Voia să se ridice. Micul cireș, aplecat de vînt, îl atinse, stropindu-l cu picături de ploaie — îndemnîndu-l parcă să plece din acel loc.

David dispreţui acele îndemnuri. Rămase locului. „Aici sub mine, doarme Karis, gîndi el. Ea a devenit altarul meu. Aici o venerez, aici îi pot arăta întreaga mea adoraţie. Dacă oamenii pe care-i iubesc nu sînt în stare să mă despartă de tine, cum să mă alunge vîntul și ploaia ?“

Închise ochii ; presimţea evenimente neobișnuite, ascunse în viitor. I se înfiora sufletul. Și înţelese că de nimic nu se mai putea agăţa, că pentru el nu mai era mîntuire.

Poate că e mai bine, gîndi David cu suflet pustiu, să nu mai exist.

Dar o spaimă îngrozitoare îl cuprinse, cutremurîndu-l tot. Se ridică și privi în bezna din jur. Și obosit, cu paşi grei ca de plumb, se îndreptă spre poarta cimitirului. Căută mînerul cu mîini tremurătoare. Poarta era încuiată. Se întoarse și se așeză pe o bancă de lemn. Începu să tremure.

— Dumnezeule, ce s-a întîmplat ? se întrebă. Cum de am putut sta noaptea printre morminte, în ploaie și furtună ? Nu mai sînt oare lucruri mari de făcut pe această lume, pe care nu le poate face nimeni în locul meu.

Tremurînd și clătinîndu-se, se lăsă în jos, rezemîndu-se de biserică ; închise ochii și căzu încet într-o amorţeală în care aţipi mulţumit, aproape fericit.

Într-o zi din aprilie, doctorul Bright și grădinarul lucrau în seră, punînd ghivece în pămînt. Era un diletant în horticultură, totuși socoti de cuviinţă să ceară instrucţiuni despre creșterea florilor.

Slujnica se apropie de ușa serei și îi spuse stăpînului ei, că este chemat la telefon. Doctorul intră în casă prin ușa din spatele casei.

La aparat era Dora Norman ; telefona de la Hazelbury ; după o vreme abia pricepu doctorul că era vorba de David.

Spuse că primise în căsuța ei vizita poliției spre a face inventarul lucrurilor domnișoarei Lopinowa. Așa că Dora se dusese la Hazelbury să-l caute pe coconașul David, să vadă ce era de făcut, și îl găsise bolnav în pat.

— De două ori pe zi vine doctorul la el, urmă ea, dar eu cred Sir, că domnul David nu poate fi bine îngrijit într-o cameră mobilată. Are mare nevoie de îngrijire, Sir. Gazda e de părere să fie băiatul dus la spital.

Cu fața și mai încruntată, doctorul Bright nu răspunse îndată. Își netezi de mai multe ori barba, și se uită, fără să vadă ce e în jur. La celălalt capăt al firului, Dora se afla într-o cabină telefonică ; o spaimă îi înghețase sufletul și avea lacrimi în ochi. Pe David îl adora. O adevărată pasiune o cuprinse văzîndu-l bolnav și era gata să se jertfească pentru el. Dorea sincer să-l redea familiei.

Dora se temea că doctorul Bright va încuviința transportarea lui David la spital. Și cum doctorul șovăia, ea îi spuse cu glas energic că va lua numaidecît o ambulanță, și chiar în seara aceea îl va aduce pe bolnav la Potman's Heath.

— Un moment ! zise doctorul Bright, dar Dora închisese. Cu receptorul în mînă rămase gînditor și uluit.

După o oră, sosiră John și Mary, cu băiețelul și doica.

O roșeață înfrigurată îi acoperea obrajii, dar se stăpînea. Puse un buchet de flori pe măsuța de lîngă patul fratelui ei. Era așa de tristă.

Afară era soare de primăvară.

Pe seară automobilul sanitar intră în sat și opri în fața casei doctorului.

Șoferul și Dora Norman, care stătuse alături, coborîseră, O îngrijitoare se ivi din automobil. În prag era Mary.

David fu dus sus, în camera lui și urcat în patul cu cearșafuri albe. Jaluzelele verzi erau lăsate și liniștea domnea în încăpere. David se uită nepăsător la pereții între care petrecuse atîția ani. Era într-o stare de desăvîrșită amorțeală. Membrele îi erau ca de plumb.

Ceru un pahar cu apă. Doctorul Bright îi aduse apa, în care turnase și o doctorie.

David îi văzu pe toți intrînd în cameră, pe Mary, pe John, pe Dora Norman și pe tatăl lui. Toți îl priveau îngrijorați. Îl încurajau și plecau. Nu mult după aceea sosi doctorul Rennel din Rye și cu el veni o femeie care purta un șorț lung, alb ; era cu păr argintiu, dar avea ochi blînzi.

David avusese o noapte liniștită. Visa că se plimba pe ulicioara din Rovedene. La o fereastră, Karis îi surîdea. David încerca să se ducă la ea, dar nu putea de parcă era țintuit...

Deschise ochii. Simțea două brațe moi, care-l luară în brațe, și două buze reci pe frunte ; simțea picurînd lacrimi pe fața lui. Era o femeie. Îi vorbi de Dumnnezeu, în puterea căruia sînt toate puterile vieții și ale morții. David nu înțelegea ; i se părea că vede departe cu ochi nepămîntești imaginea lui Mary ale cărei buze îi vorbeau. Și iar îl dureau ochii, lumina lămpii îl supăra...

A doua zi sosi un străin la Potman's Heath. Avea o frunte foarte boltită și ochii ca vîrfuri de stilet. David nu-l știa. Cu ajutorul bătrînului medic din Rye și al infirmierei, îl întoarse într-o parte ; simțea atingerea rece a unui instrument între coaste — și tresări la o înțepătură pe care o simți în adînc.

Străinul, un medic specialist din Londra, se sfătuise cu doctorul Rennel.

— Aprindere de plămîni, zise specialistul, și se apropie de punctul culminat. Plămînul drept și pleura sînt prinse cu totul. Poate va fi nevoie de baloane de oxigen.

Un surîs istovit plutea pe fața aprinsă a lui David : „mai bine să nu exist șopti el. Nu vreau să mai respir".

— Infecție, spune specialistul, cu o voce șoptită, colegului său. Se apropie criza. Plămînul drept și pleura sînt prinse în întregime. Dacă respirația va fi tot mai dificilă, atunci, va fi necesar să folosim oxigen ; nu sînteți de aceeași părere ? Și medicul din Rye aprobă cu o seriozitate gravă.

Vocile din cameră străbat prin inconștiența lui David. Un zîmbet fără speranță zboară peste fața lui îmbujorată.

— Este mult mai bine să nu fi, șoptește el. Lăsați-mă să nu mai respir...

Dr. Rennel îl privește plin de uimire pe colegul său londonez ; specialistul se aplecă asupra lui David și îi pune mîna pe frunte.

— Ascultă, băiete, spune el, noi ne străduim din răsputeri să te salvăm, te rog, mobilizează-ți toată voința pentru a ne ajuta. Încearcă să vrei, străduiește-te să depășești situația și atunci îți vei reveni !

Ochii lui David se îndreptau difuz și involuntar spre bărbatul cu fruntea înaltă ; privirea lui plină de durere lăsa să se vadă că nu are nici o dorință, nici un ideal, pentru ca această voință, care i se cerea să existe și să schimbe destinul.

— Nu sînt înspăimîntat, spuneți-le că nu îmi este teamă ! Apoi începea să tușească dureros.

Curînd însă, medicii părăsesc casa ; specialistul se întoarse imediat la Londra și spuse că, dacă este nevoie, va mai veni din nou în ziua următoare.

Dr. Rennel îl ia pe dr. Bright de o parte și îi mărturisește că David nu se teme de moarte, ci, dimpotrivă, și-o dorește. Dr. Rennel crede că este o datorie omenească să-l anunțe pe tatăl lui David, că trebuie să se pregătească pentru tot ce poate să fie rău, fiindcă speranțele de a învinge boala scad cu fiecare ceas care trece.

— Credeți cu adevărat, întreabă dr. Bright, că dacă David ar avea voință, s-ar însănătoși ?

Dr. Renell ridică din umeri.

— Puterea voinței a influențat de multe ori atunci cînd pacientul a sperat acest lucru, sau cînd a vrut să fie sănătos.

— Și David dorește să moară ? — strigă tatăl disperat. Dar pentru ce, în numele cerului ?

Dr. Rennel, fără să răspundă la această întrebare, se urcă în mica sa mașină galbenă, promițînd că va face tot ce este posibil pentru a-l salva pe David.

După plecarea lui, bătrînul Bright se retrase în bibliotecă, și încuind ușa se așeză într-un fotoliu adînc. Ura din toată inima decepțiile și grijile și acum devenise prada lor. Intuia cu disperare că trăiește cea mai mare pierdere a vieții sale. Nu o putea înlătura, dar se încrîncena să creadă că David va muri...

Din cînd în cînd se ridica și umbla prin cameră, apoi privind spre peluza verde îl zări pe profesorul Ravelli, care sosise de dimineață, împreună cu John Grevil. Cei doi bărbați

stăteau triști, cu capul aplecat. Privirile dr. Bright sînt neliniștite ; un vînt ușor suflă prin pădurea sa dragă și în depărtare se zărește cimitirul. Acolo se odihnesc rămășițele trupești ale mamei lui David ; oare acolo se va odihni în curînd și David ? În momentul următor noi neliniști îl cuprind pe îndureratul tată : de ce oare nu s-ar putea ca David să se însănătoșească ? De ce nu ar fi posibil ca într-o zi să pășească pe această peluză, sănătos, cu înfățișare viguroasă ca acum John Grevil, sau ca profesorul Ravelli ? Speranțele dr. Bright renasc ; el simte că ar da totul numai ca băiatul său să rămînă în viață. Da, și cum s-ar strădui să-i îndeplinească orice dorință, să-i înțeleagă fiecare gînd ! Cum ar încerca el să-l iubească altfel, decît pînă acum. Și poate ar renunța la ateismul său și ar începe să creadă în Dumnezeu. De ce nu, de ce nu ?

Dr. Bright nu-și mai amintește că toate aceste lucruri le-a mai gîndit cu mulți ani înainte, tot aici, între aceiași patru pereți, în ziua aceea tristă, cînd soția sa, doar un etaj mai sus, zăcea muribundă.

Către miezul nopții dr. Rennel se întoarce ; el merge imediat în camera bolnavului și aruncă o privire pe foaia pe care era trecută temperatura. Sprîncenele se ridicară peste ramele aurite ale ochelarilor. Îngrijitoarea îl anunță că nu a permis nimănui să intre în cameră.

— E bine așa, spune el.

Apoi se apropie de pat, îl consultă pe David și pregătindu-se să-i pună tubul cu oxigen, observă că dinții bolnavului sînt încleștați. Doctorul se strădui să-i descleștеze, dar David nu-l lasă, încercînd chiar să-l îndepărteze. Pentru că doctorului îi era teamă ca enervarea să nu-l omoare pe pacient, ordonă ca tubul cu oxigen să fie scos din cameră. În schimb solicită și alte pungi cu gheață.

În primele ore ale dimineții David se stinse. Pe cînd o nouă zi se năștea, în grădină soseau vestitorii primăverii. O pasăre poposise pe crengile unui copac din apropierea ferestrei lui David și cîntă de la prima oră ; cerul era senin și clar, iar norii mici plutesc ușor și ici-colo se transformă în fulgi roșietici.

David stătea nemișcat. Îmbujorarea îi părăsise obrazul, iar fruntea sa înaltă avea o culoare palidă. Gura sa cu contururi dure e fără culoare și deși o mică luptă i-a strîns buzele, arată ca un copil.

Ceva bun și adevărat este în trăsăturile sale pe care nici moartea însăși nu a putut să-l distrugă. Toate tainele pe care sufletul său le-a păstrat au dispărut, transformîndu-se într-o sfîntă liniște.

Îngrijitoarea a ațipit spre dimineață. Deodată se trezește cu un neobișnuit sentiment, cel al apropierii morții. Îl privi cu teamă pe David și tremurînd, îl chemă imediat pe dr. Rennel.

Cîteva minute mai tîrziu, dr. Rennel bate în ușa de lîngă cea a camerei lui David și intră. Nu pentru mult timp. Peste cîteva clipe, ușa se deschise din nou, și dr. Bright apăru. Este îmbrăcat în negru și poartă o cravată de aceeași culoare. Tristețea îi brăzdează fața, iar ochii sînt plini de lacrimi...

Tiparul executat sub comanda nr. 795 la I. P. „Filaret", str. Fabrica de chibrituri nr. 9—11, București
România

ISBN 973-95310-6-7

Lei 150